

**GISLAVEDS
KOMMUN**

Samrådshandling upprättad
16 februari 2026

NY KOMMUNGEMENSAM ÖVERSIKTSPLAN

Förord

Gislaveds kommun är mer än bara land och invånare – det är vår hemtrakt, med rötter i starkt företagsdriv samt ett rikt natur- och kulturliv. Vi är mitt i hjärtat av södra Sverige, med ett strategiskt läge i sydvästra delen av Region Jönköpings län, med flera andra regioner som grannar. Det är här våra möjligheter och utmaningar korsbefruktar varandra – både i planeringen av framtidens mark- och vattenområden och hur vi bygger framtiden för alla som bor, besöker samt verkar här.

Hur ser vi på framtiden? För oss handlar det inte bara om att växa – utan om att växa rätt. Vi vill förädla de kvaliteter som redan gör Gislaveds kommun unik: vår starka företagsanda, den starka gemenskapen, våra grönområden och vattenmiljöer. Samtidigt ser vi att social sammanhållning och klimatfrågor inte är isolerade utmaningar utan avgörande delar av vår vision.

Social sammanhållning och demokrati – Vi vill bygga en inkluderande gemenskap. Genom fler arenor för engagemang, särskilt för unga, och ett starkt förenings-, kultur- och musikkiv skapar vi mötesplatser samt samhörighet. Dialog med lokalsamhället samt myndigheter är grunden i vårt demokratiarbete och i arbetet med översiktsplanen.

Hållbarhet och klimat – Vår hållbarhetsstrategi är inte bara ord. Den utgår från Agenda 2030 och har konkret slagits in i hur vi planerar mark och vatten, hur vi bygger gröna och inkluderande samhällen, investerar i förnybar energi samt förbättrar kollektivtrafiken. Genom att förverkliga den nya översiktsplanen kommer vi ett steg att närmare nå en klimatneutral kommun tillsammans.

Ekonomi och näringsliv – Med en stark tradition av lokalt entreprenörskap ska det vara enkelt att starta och driva företag i kommunen. Genom näringslivsprogrammet främjar vi innovation, kompetensförsörjning och infrastruktur som skapar jobb, samt värnar framtida utveckling och markanvändning.

Demografi och befolkningsutveckling – Befolkningsutvecklingen ställer krav på god planberedskap. Vi satsar på flexibla och attraktiva boendemiljöer, funktionella kommunikationer, stark infrastruktur för att möta olika behov samt livssituationer.

Tack till alla medborgare, företag, föreningar och förtroendevalda som bidrar till arbetet med den nya kommungemensamma översiktsplanen. Ert engagemang visar att politik inte bara är beslut – det är dialog, drömmar och konkreta handlingar. Nu är det dags att gemensamt bygga en hållbar, inkluderande och attraktiv kommun för framtiden.

Tillsammans formar vi Gislaveds kommuns nästa kapitel – vår gemensamma framtid.

Anton Sjödel, kommunstyrelsens ordförande
Marie Johansson, kommunstyrelsens 1:e viceordförande
Rut Johannesson, kommunstyrelsens 2:a ordförande

Detta dokument samlar all text och ett urval av relevanta kartor som ingår i den digitala översiktsplanen. För bästa upplevelse rekommenderas att du tar del av översiktsplanen via den digitala kartplattformen, där innehållet är anpassat till den interaktiva miljön och dess funktioner.

Den digitala översiktsplanen finns tillgänglig här:
[Digital översiktsplan för Gislaveds kommun](#)

Projektorganisation

Uppdragsgivare:

Kommunfullmäktige

Politisk beredningsgrupp:

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ansvarig förvaltning:

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Projektledare:

Viktorija Ackar, strategisk samhällsplanerare

Geodataansvarig:

Cristopher Witoslaw Lundin, GIS-ingenjör

Inre projektgrupp:

Enheten för strategisk planering

Fredrik Zelmerlöw, enhetschef

Bengt Göran Ericsson, utvecklingsledare inom ekologisk hållbarhet

Anton Axner, utvecklingsledare inom infrastruktur och kollektivtrafik

Anna Thott, arkitekt (tillträdde i september 2025)

Hanna Altemyr, strategisk samhällsplanerare (tillträdde i november 2025)

Pekka Kärppä, strategisk samhällsplanerare (tillträdde i januari 2026)

Innehåll

Förord.....	2
Innehåll.....	4
● INLEDNING.....	6
Ny kommungemensam översiktsplan.....	6
Syfte och innebörd av en översiktsplan.....	7
Grundläggande fakta och förutsättningar.....	8
Dialogturnén.....	13
Styrdokument, mål och underlag.....	15
● UTVECKLINGSSINRIKTNING.....	18
Bebyggelsestruktur.....	20
Grön- och blåstruktur.....	22
Infrastruktur.....	24
● MARK- OCH VATTENANSPRÅK.....	28
Mark- och vattenanvändning inom kommunen.....	28
Mark- och vattenanvändning inom orterna.....	37
● RIKSINTRESSEN, MILJÖKVALITETSNORMER OCH ANDRA VÄRDEN.....	131
Riksintressen.....	131
Miljökvalitetsnormer.....	161
Befolkning och bebyggelse.....	169
Arbete och näringsliv.....	175
Service.....	177
Natur och friluftsliv.....	181
Kulturmiljöer.....	201
Kommunikationer.....	206
Teknisk försörjning.....	221
Miljö och risk.....	232
Klimat.....	241
Regionala och mellankommunala frågor.....	251
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS).....	258
● HANDLINGSPLAN.....	263
● KÄLLOR.....	267

SEPARAT BILAGA: STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING INKLUSIVE HÅLLBARHETSBEDÖMNING

SEPARAT BILAGA: UNDERLAG FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

1

INLEDNING

Inledning

Ny kommungemensam översiktsplan

Översiktsplanen beskriver den långsiktiga planeringsinriktningen för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras. Gislaveds kommuns översiktsplan fungerar som vägledning för hur målet om en god och hållbar livsmiljö ska realiseras, samtidigt som kommunen fortsatt ska vara en attraktiv och trivsamt plats att bo, arbeta och vistas i. Planen anger den övergripande riktningen för kommunens långsiktiga utveckling och fungerar samtidigt som stöd för de beslut som behöver fattas här och nu.

Översiktsplanen vilar på kommunens strategi för hållbar utveckling, den kommunala visionen och den beslutade kommunplanen för 2023–2026. Underlag som tagits fram inom tidigare översiktsplaner, såsom områdesvisa planer för utbyggnadsområden, liksom planprogram, policydokument och riktlinjer, har delvis arbetats in i denna översiktsplan men fortsätter att utgöra viktiga planeringsunderlag även framöver. Om det uppstår motstridigheter mellan olika dokument avseende mark- och vattenanvändning är det den nya översiktsplanen som ska gälla.

Översiktsplanens delar

Översiktsplanen finns tillgänglig både som dokument och som digital kartberättelse. Även om avsnittsindelningen kan variera mellan formaten, är innehållet i sak detsamma. Detta dokument är strukturerat i fem kapitel, nedan följer en kort beskrivning av vad respektive kapitel omfattar. Till översiktsplanen hör även en miljökonsekvensbeskrivning, vilken också sammanfattas översiktligt nedan.

Kapitel 1 — Inledning

Detta kapitel beskriver grundläggande fakta samt ett antal utgångspunkter för översiktsplanen. Inledningen ger läsaren en snabb överblick till *varför* översiktsplanen finns, *vad* den bygger på och *hur* den ska förstås.

Kapitel 2 — Utvecklingsinriktningen

Utvecklingsinriktningen redovisar kommunens långsiktiga intentioner och de viktigaste strategiska sambanden avseende de tre grundläggande strukturerna för bebyggelse, grön- och blåstruktur samt infrastruktur. Till utvecklingsinriktningen hör en strukturkarta som synliggör var utvecklingen kan tänkas möjliggöras.

Kapitel 3 — Mark- och vattenanspråk

Detta kapitel redovisar grunddragen för hur kommunens mark- och vattenområden är avsedda att användas och utvecklas. Avsikten är att ge en tydlig inriktning för framtida planläggning och därigenom främja en ändamålsenlig och hållbar struktur. Till denna del hör även strukturkartor som visar föreslagna utvecklingsområden och områden avsedda för bevarande.

Kapitel 4 — Riksintressen, miljö kvalitetsnormer och andra värden

Denna del redovisar vilka nationellt betydelsefulla områden som finns inom kommunen och hur kommunen förhåller sig till dem i planeringen av mark- och vattenanvändning. För varje område anges vilka värden som ska bevaras eller vilken särskild hänsyn som behöver tas. Här ingår även andra värden som är viktiga vid beslut om hur mark- och vattenområden ska användas.

Kapitel 5 — Handlingsplan

Handlingsplanen beskriver hur översiktsplanen ska genomföras och vilka åtgärder som behöver vidareutvecklas efter att planen har antagits.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen utgör en central del av den strategiska miljöbedömningen som följer arbetet med att ta fram en översiktsplan. Avsikten med miljöbedömningen är att säkerställa att miljöaspekter integreras i planering och beslutsfattande för att främja en hållbar utveckling. Miljökonsekvensbeskrivningen redovisar hur genomförandet av översiktsplanen kan påverka olika hållbarhetsaspekter, jämfört med den nuvarande plansituationen.

Syfte och innebörd av en översiktsplan

Syftet med en översiktsplan är att ge vägledning och stöd i beslut om användning av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras – allt för att främja en hållbar samhällsutveckling. Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men fungerar som ett vägledande dokument för beslut som rör detaljplaner, bygglov, miljöärenden och förhandsbesked med mera. Den utgör även ett viktigt politiskt styrdokument som speglar kommunens politiska inriktning och beslutas av kommunfullmäktige.

I översiktsplanen anges övergripande mål, inriktningar och ställningstaganden för fysisk planering av mark- och vattenområden samt för utveckling, användning och bevarande av den bebyggda miljön. Det framgår även hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och hur hänsyn till olika allmänna intressen ska tas. Dessutom fungerar översiktsplanen som stöd för riktlinjer och allmän verksamhetsutveckling inom kommunen. Översiktsplaneprocessen är kontinuerlig och nya planeringsförutsättningar, trender samt förändringar i omvärlden kräver ett aktivt översiktsplanearbete för att den ska hållas aktuell. Därför är genomförande, uppföljning och utvärdering centrala delar av den fortlöpande processen. När en översiktsplan upprättas eller ändras sker arbetet i enlighet med planprocessen: samråd, granskning och antagande.

Kommuner ska också ta fram en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val. Om en ny översiktsplan antas under samma period behöver ingen separat planeringsstrategi upprättas. Avsikten med planeringsstrategin är att främja kontinuerlig översiktsplanering och säkerställa att planen hålls aktuell.

Beslut

Den 29 april 2024 tog kommunfullmäktige beslut om att ge samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att ta fram en ny kommungemensam översiktsplan för Gislaveds kommun. Den 18 mars 2026 tog kommunstyrelsen beslut om samråd och det genomförs under perioden 1 april – 30 juni 2026.

Avgränsning

Ämnesmässig avgränsning: Mark- och vattenanvändning

Översiktsplanen fokuserar på hur mark- och vattenområden används, utvecklas och bevaras. Det innefattar bland annat planering av bostadsområden, infrastruktur, grönområden och vattenmiljöer. Planen tar även hänsyn till riksintressen, ekologiska värden och andra allmänna intressen som är betydelsefulla för en hållbar och ändamålsenlig markanvändning.

Geografisk avgränsning: Gislaveds kommun

Översiktsplanen omfattar Gislaveds kommun och den geografiska avgränsningen innebär att planen är vägledande för utveckling och bevarande inom hela kommunen, från central-, huvud- och landsbygdsort till landsbygd samt skyddade natur- och vattenområden.

Grundläggande fakta och förutsättningar

Region

Gislaveds kommun ligger i Region Jönköpings län och gränsar till nio kommuner i tre olika län. Grannkommunerna är Vaggeryd, Gnosjö, Värnamo och Jönköping i Jönköpings län, Ljungby i Kronobergs län, Hylte och Falkenberg i Hallands län samt Svenljunga och Tranemo i Västra Götalands län.

Kommunstruktur

Kommunen består av ett flertal orter, där omkring 81 procent av befolkningen bor, samt en omfattande landsbygd. Gislaved är kommunens centralort och hem för ungefär en tredjedel av invånarna, liksom huvuddelen av den kommunala organisationen. Anderstorp är en framträdande industriort och kompletterar centralorten när det gäller service och funktioner. Smålandsstenar fungerar som ett undercentrum i den södra delen av kommunen och kännetecknas av större industrier, ofta moderbolag inom sina koncerner. Reftete utmärks av sina dominerande jordbrukslandskap, medan Hestra med omnejd präglas av rekreativa besöksmiljöer som lockar både nationella och internationella besökare, samtidigt som båda orterna även har industriella inslag. Landsbygdsorterna består främst av mindre villasamhällen med begränsad industriell närvaro och med inslag av traditionella bruksorters karaktär.

Utöver den omfattande landsbygden finns ett antal större bebyggelsekoncentrationer, bland annat Sunnaryd, Hällabäck, Arnåsholm, Öreryd, Ås, Tallberga, Sporda, Gryteryd, Reftele kyrkby, Nennesmo, Valdshult, Stengårdshult, Våthult, Bosebo, Båraryd, Villstad och Kållerstad. Landsbygdsdelarna i Gislaveds kommun uppvisar stor variation, allt från de större sammanhängande jordbruksområdena i sydost till småbrukspräglade landskap i sydväst och vidsträckta skogsområden i norr. Samtliga områden har tydliga kopplingar till olika areella näringar och bidrar tillsammans till kommunens landsbygdskaraktär. Inom kommunen finns en geografisk delningspunkt där den södra delen har starka kopplingar till Hylte och Halmstad kommun, medan den norra delen har en mer naturlig samverkan med Gnosjö, Jönköping och Borås kommun. Samtidigt har stora delar av kommunen ett särskilt riktat utbyte med Värnamo kommun, eftersom det närmaste sjukhuset är beläget där.

Demografi

Gislaveds kommun har i dagsläget cirka 29 000 invånare. Efter kommunsammanslagningen 1974 uppvisade kommunen en positiv befolkningsutveckling fram till sekelskiftet, varefter befolkningen under flera år haft en nedåtgående trend. Enligt aktuella prognoser förväntas befolkningen fortsätta att minska om inga förändringar sker. Mot bakgrund av denna utveckling bedömer Gislaveds kommun det som angeläget att verka för att bryta den negativa befolkningstrenden. Kommunen har därför som ett långsiktigt mål, utan fastställd planeringshorisont, att möjliggöra en befolkningssökning till 40 000 invånare. Översiktsplanen ska skapa förutsättningar för en sådan utveckling.

Kommunen avser att verka för en bostadsutveckling som svarar mot de faktorer som bedöms vara avgörande för människors val att flytta till eller stanna i kommunen, i syfte att på sikt vända befolkningsprognosen i en mer positiv riktning. Dessa faktorer omfattar arbetsmarknads-, tillgänglighets- och platsbundna faktorer samt möjligheter till återflyttning. Att tillgodose bostadsbehovet och möjliggöra ett varierat utbud av boendeformer utgör en central del i arbetet med att långsiktigt behålla och öka antalet invånare i kommunen.

Kommunens invånare har ursprung i omkring 100 olika länder och cirka 24 procent av befolkningen har utländsk bakgrund. Majoriteten av dem som invandrar till Sverige befinner sig i yrkesaktiv ålder, vilket innebär att andelen äldre med utländsk bakgrund är betydligt lägre än i befolkningen som helhet. Ungefär tio procent av kommunens invånare är finsktalande och tillhör den nationella minoritetsgruppen sverigefinnar, en av Sveriges fem erkända minoriteter. Gislaveds kommun står inför flera sociala och hälsomässiga utmaningar, däribland en hög andel ensamhushåll, låg utbildningsnivå, ekonomisk utsatthet, bilberoende, ohälsa samt en åldrande befolkning. Dessa faktorer påverkar invånarnas livsvillkor och behöver beaktas i all fysisk planering. Genom en medveten och ändamålsenlig utformning kan den byggda miljön fungera som ett kraftfullt verktyg för att minska ojämlikheter och stärka människors förutsättningar att leva goda och jämlika liv.

Bostäder

I kommunen finns cirka 13 700 bostäder. Av dessa utgör småhus omkring 63 procent, flerbostadshus 31 procent och övriga bostäder eller specialbostäder ungefär 6 procent. Den största andelen hyresrätter ägs av det kommunala bostadsbolaget Gislavedshus AB. Gislaveds kommun har antagna riktlinjer för bostadsförsörjning (2022). Däremot är inte dessa längre aktuella och behöver revideras. Kommunen har en övergripande målsättning att växa till att bli 40 000 invånare. Översiktsplanens planförslag möjliggör för 7195 antal nya bostäder fördelat per ort enligt nedan:

Ort	Bostäder	Utpekad (hektar)	Bostäder per (hektar)
Hestra	615	88	7
Anderstorp	1090	120	9
Gislaved	3330	90	37
Smålandsstenar	1700	280	6
Reftele	460	40	12

Figur 1. Fördelning av antalet nya bostäder i respektive ort som planförslaget möjliggör.

Kommunikationer

Genom kommunen passerar flera större regionala och nationella vägar: riksväg 26 i nord-sydlig riktning, riksväg 27 i nordväst-sydöstlig riktning samt väg 153 i öst-västlig riktning. Även väg 604 och 151 är viktiga regionala vägar. Kommunen har även två järnvägslinjer: Nässjö-Halmstad (HNJ-banan) med stationer i Smålandsstenar och Reftele, samt Kust-till-kustbanan mellan Göteborg och Kalmar/Karlskrona med station i Hestra.

Landskap

Gislaveds kommun är en typisk skogskommun där norra delen tillhör Småländska sköldens högland och den södra delen sträcker sig över Södra Smålands urbergsslätt. Terrängen är i norr mer höglänt och kuperad, medan söderdelen är låglänt, med höjder som varierar från över 250 meter över havet i norr till 100–150 meter i söder. Naturgeografiskt ingår kommunen i det sydsvenska höglandet och Smålandsterrängens myrrika västsida, med ett landskap som präglas av skogar, sjöar och mossar på näringsfattig berggrund.

Gislaveds kommun omfattar 1 225 kvadratkilometer varav cirka 74 procent utgörs av skogsmark, 19 procent av våtmarker, 7 procent av sjöar, 5 procent av åkermark och 2 procent av central-, huvud- och landsbygdsorter. Den högsta punkten är Karlbergsåsen i Stengårdshults församling på 342 meter över havet, medan kommunens mest kända topp är Isaberg utanför Hestra med 309 meter. Kommunen har totalt 388 sjöar, varav de största är Bolmen, Fegen, Stengårdshultasjön, Majsjön och Nissasjöarna.

Den dominerande jordarten är morän, följt av organiska jordarter som torv. Längs vattendragens dalgångar finns tydliga stråk av isälvsediment, främst sand och grus. Kommunens geografi kan grovt delas in i tre områden: den norra delen med karga barrskogar och myrlandskap, den sydvästra delen med småbrutet skogs- och sjölandskap, samt den sydöstra delen med mer bördig jordbruksmark. Kommunen påverkas av de tre västsvenska flodsystem Ätran, Nissan och Lagan som delar in kommunen i tre huvudavrinningsområden, vilka i sin tur delas upp i totalt sex delavrinningsområden. Vattnets flöde har starkt präglat landskapet, både under istiden och därefter, när isens rörelser direkt formade terrängen.

Figur 2. Geografiska delområden för respektive dialogmöte.

Dialogturnén

Arbetet med översiktsplanen inleddes med en dialogturné som genomfördes i ett antal delområden som bestod av geografiska upptagningsområden, dialogmötena genomfördes därefter fysiskt i Gislaved, Anderstorp, Smålandsstenar, Hestra och Reftele. Dialogerna utannonserades i lokaltidningarna samt på kommunens hemsida och sociala medier.

Dialogturnén genomfördes i kommunens regi där tjänstepersoner och politiker tillsammans bjöd in och genomfört dialogmöten med de som bor, lever och verkar i delområdena. Avsikten med de tidiga dialogerna var att ta del av vad kommuninvånarna tycker och tänker om sin ort och hemkommun. Under dialogtillfällena presenterades inte något förslag, utan kommunen ville veta vad kommuninvånarna tycker om miljön där de bor, vistas och verkar i och hur kommunen tillsammans med föreningar, företagare och medborgare kan skapa bra förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling.

Sammanfattning av dialogturnén

Dialogturnén resulterade i flertalet tankar och idéer om kommunens framtida utveckling, vilka har varit till grund för det fortsatta arbetet med den nya kommungemensamma översiktsplanen. Nedan följer en övergripande sammanfattning av de förslag som kom in under dialogmötena.

Gislaveds delområde

- Förtätning av befintliga bostadsområden bör ske i närheten av service och bostadsutveckling för äldre generationer bör ske i närheten av skolor och grönområden.
- Bevara och förstärk grönområden såsom Holmen, dammarna och Rastamossen med högre kvalitet och en ökad andel aktiviteter.
- Utbyggnad av gång- och cykelvägnätet med fokus på att knyta samman centralorten med huvudorterna och olika målpunkter.
- Skapa fler och utveckla befintliga målpunkter för kommuninvånare i centrala Gislaved, möjliggör även för ytterligare lekplatser, aktivitetsplatser och samlingslokaler.
- Stärk kollektivtrafikförbindelserna, särskilt västerut mot Tranemo kommun för arbets- och studiependling.
- Verksamheter och industrier bör lokaliseras till de större transportlederna.
- Speedway- och motorbanan är viktiga för den lokala identiteten, karaktären och utgör en tradition som bör bevaras.
- Arbeta med trygghetsskapande åtgärder.

Anderstorps delområde

- Bostadsutveckling önskas österut, sjönära om möjligt och förtätning av befintliga bostadsområden i de centrala delarna bör ske.
- Bevara och utveckla äldreomsorgen med ytterligare trygghetsboenden.

- Utveckla området kring Gläntan och Bråarpssjön för rekreativa ändamål med ett sammanhängande cykelstråk.
- Förtäta mellan Gislaved och Anderstorp och skapa en central kärna.
- Arbeta med trygghetsskapande åtgärder utmed Storgatan.
- Finns ett behov av mer offentlig service.
- Föreningslivet och det lokala företagandet är viktigt att värna om och utveckla.
- Skapa fler utvecklingsmöjligheter för nya verksamhetsområden

Smålandsstenars delområde

- Utbyggnad av gång- och cykelvägnätet med fokus på att knyta samman Smålandsstenar och dess omnejd med omkringliggande orter och målpunkter.
- Möjliggör bostadsbyggnation på höjden och förtätning av de centrala delarna.
- Satsa på järnvägen och framtida stickspår för att stödja verksamhets- och näringslivet utmed riksväg 26 kopplat till järnvägsbanan Halmstad–Nässjö (HNJ-banan).
- Utveckla grönområden, skolverksamheter och idrottshallar.
- Förbättra kollektivtrafiken till exempelvis Broaryd, Fegen/Ullared samt fler turer till Hylte kommun och Falkenbergs kommun.
- Planera centralt belägna trygghetsboenden.
- Tillskapa attraktiva bostadstomter.

Hestras delområde

- Utveckla strövområden kring Agnsjön och Åparken.
- Möjliggör förtätning av trygghetsboenden vid Hestragården.
- Bostadsutveckling önskas på höjd, sjönära om möjligt och förtätning av befintliga bostadsområden i de centrala delarna bör ske.
- Utveckla torget som samlingsplats.
- Genomfartstrafiken upplevs besvärlig.
- Förbättra kollektivtrafiken och skapa fler avgångar för buss- och tågtrafiken.
- Verka för cykelvägsförbindelse till Grimsås i Tranemo kommun.
- Bevara vårdcentralen.
- Utveckla och satsa på fortsatt bevarande av grönområden, aktivitetsplatser och spontanidrottsplatser.

Refteles delområde

- Förtätning av befintliga bostadsområden bör ske på tillgängliga lucktomter som är centralt belägna och bostadsutvecklingen bör verka för en variation av bostadstyper.
- Rusta upp och satsa på järnvägsbanan Halmstad–Nässjö (HNJ-banan).
- Utbyggnad av gång- och cykelvägnätet med fokus på att knyta samman Reftele och dess omnejd med omkringliggande orter och målpunkter.
- Bevara jordbruksmarken.
- Utveckla andelen strövstigar och promenadrundor.
- Förbättra andelen busstider och hållplatser.
- Utveckla Solbacka vård- och omsorgsboende och möjliggör för servicebostäder.

Styrdokument, mål och underlag

Enligt plan- och bygglagen, 3 kap. 5 § ska det framgå av översiktsplanen hur kommunen i den fysiska planeringen tänker ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. Den översiktliga planeringen bör även beakta kommunens egna mål, planer, program och liknande dokument.

Nationella

De nationella mål och strategier kommunen bedömer mest relevanta för översiktsplaneringen är:

- Agenda 2030, globala mål för hållbarhet
- Sveriges miljö-, frilufts- och klimatmål
- Folkhälsopolitiska mål (ett övergripande mål och åtta målområden)
- Barnkonventionen
- Transportpolitiska mål
- Nationell plan för transportsystemet 2022–2033
- Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030
- Sveriges energi- och klimatmål (inklusive energipolitiska mål för vindkraft)
- Politik för Gestaltad livsmiljö

Regionala

Samverkan är en förutsättning för en välfungerande och stark kommun. Det kan handla om samverkan med bland annat grannkommunerna, myndigheter och näringslivet. De regionala mål och strategier kommunen bedömer mest relevanta för översiktsplaneringen är:

- Regional utvecklingsstrategi (RUS) för Jönköpings län 2020–2035, antagen av Regionfullmäktige
- Regional transportplan för Jönköpings län 2022–2033, fastställd av Regionfullmäktige
- Regional cykelstrategi för Jönköpings län (2022)
- Regional cykelplan – Jönköpings län (2024)
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Jönköpings län 2021-2035
- Smart specialiseringsstrategi för Jönköpings län, 2021, beslutad av Regionfullmäktige.
- Regional livsmedelsstrategi för Jönköpings län 2030, 2018, beslutad av Regionfullmäktige i Jönköpings län 2018
- Klimat- och energistrategi för Jönköpings län, 2025, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Minskad klimatpåverkan 2021–2025, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Anpassning till ett förändrat klimat 2021–2025, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Regional vattenförsörjningsplan, 2015, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Vattnets miljömål, Åtgärdsprogram 2023–2027, Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Jämställdhetsstrategi för Jönköpings län 2018–2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län.

- Hälsans miljömål 2023–2027, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Strategi för integrationsarbetet i Jönköpings län (2015–2020), Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Grön handlingsplan, 2025, Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Planeringsunderlag Jordbruksmarkens framtid, LRF, Jönköpings kommun, Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Jönköpings läns museum.
- Förslag på prioriterad samhällsutmaning och insatsområden 2022–2024, Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Förvaltningsplan för vatten 2022-2027, Västerhavets vattendistrikt.

Kommunala

De kommunala strategier, planer och program som kommunen bedömer mest relevanta för översiktsplaneringen är:

- Strategi för Hållbar utveckling (2021)
- VA-plan (2020)
- Avfallsplan (2024–2030)
- Handlingsplan för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete 2024–2026
- Riktlinjer för bostadsförsörjning (2022)
- Strategi för äldreomsorgen (2022–2031)
- Riktlinjer för dagvattenhantering (2025)
- Landskapsanalys 2014 (2016)
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen 2016 (2016)
- Kulturmiljö 2015 (2016)

2 UTVECKLINGS- INRIKTNING

Utvecklingsinriktning

Översiktsplanen är ett centralt styr- och måldokument som synliggör kommunens politiskt prioriterade ambitioner. I detta kapitel har dessa ambitioner omsatts till en kommunövergripande utvecklingsinriktning, som ska fungera som vägledning för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling i Gislaveds kommun. Utvecklingsinriktningen redovisar kommunens långsiktiga intentioner och de viktigaste strategiska sambanden för de fyra grundläggande strukturerna: bebyggelse, grön- och blåstruktur samt infrastruktur¹.

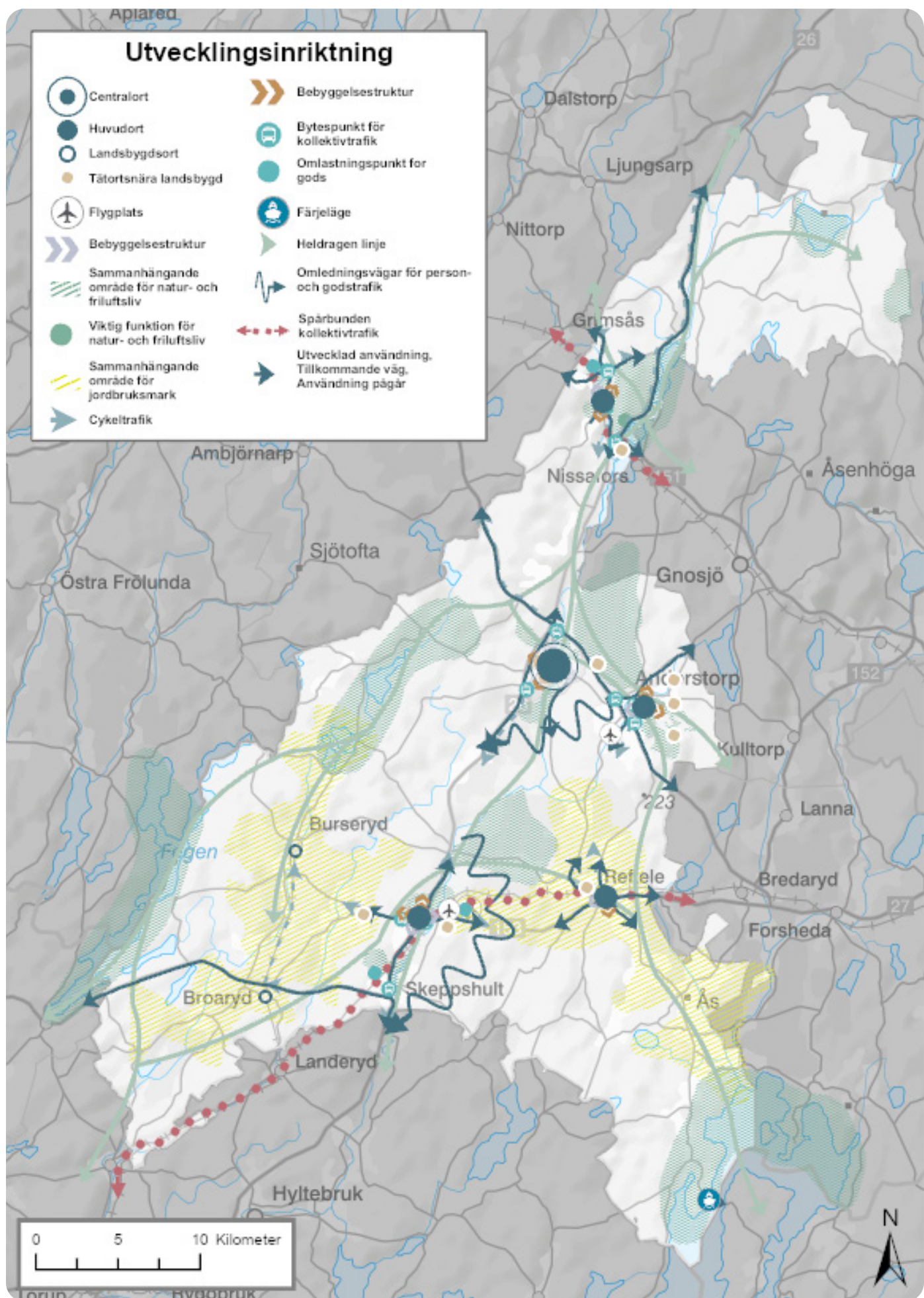
Hela Gislaveds kommun ska vara en socialt hållbar kommun – en plats där människor trivs, möts och känner delaktighet. Detta oavsett ålder, livssituation eller bakgrund. Översiktsplaneringen skapar långsiktiga förutsättningar för ett samhälle där fysisk struktur, tillgänglighet, trygghet och jämlika livsvillkor samverkar. En socialt hållbar kommun tar tillvara hela sin geografi, så att goda livsvillkor är möjliga oavsett var man bor, genom närhet till service, kollektivtrafik, rekreation och gemensamma mötesplatser. Ett starkt centrum och levande orter samverkar och stärker varandra, och tillsammans bidrar de till en attraktiv kommun där människor vill bo, verka samt mötas.

Utvecklingsinriktningen avser:

- Att främja en balanserad och hållbar tillväxt i kommunens centralort, huvud- och landsbygdsorter och landsbygdssamhällen.
- Att främja en integrerad och sammanhängande grön- och blåstruktur.
- Att förespråka ett förbättrat och hållbart transportinfrastruktursystem.

Utvecklingsinriktningen innehåller Gislaveds kommuns planeringsintentioner som både beskrivs skriftligen och visualiseras i strukturkartor. Mer detaljerad information om hur kommunen önskar utveckla mark- och vattenanvändningen framgår i *Kapitel 3 - mark- och vattenanspråk*.

¹ Boverket. ÖP-modellen. (Senast granskad 2025-17-12).

Figur 3. Gislaveds kommuns föreslagna utvecklingsinriktning.

Bebyggelsestruktur

Gislaved kommun består av varierande och attraktiva boendemiljöer samt ett gott företagsklimat. Intentionen är att möjliggöra för en hållbar utveckling av bebyggelsestrukturen som ska vara en attraktionskraft för invånare, företag och besökare. Detta i orterna såväl som på landsbygden.

Bostadsutbudet ska spegla kommuninvånarnas behov och erbjuda bostäder i olika upplåtelseformer samt storlekar. Genom detta skapas goda förutsättningar för ett tryggt och kvalitativt boende genom livets olika skeden. Vid nybyggnation ska hänsyn tas till områdets potential och förutsättningar, samtidigt som bland annat befintliga natur- och kulturmiljövärden värnas, utvecklas samt förstärks. Bebyggelsen ska utformas så att den stödjer ett vardagsliv där gång, cykel och kollektivtrafik utgör trygga samt tillgängliga alternativ till bilen.

En socialt sammanhållen miljö med människan i centrum eftersträvas. Det ska finnas utrymme för människor att trivas, mötas och känna delaktighet – oavsett ålder, livssituation, geografisk plats eller bakgrund. Samtidigt ska förutsättningarna vara goda för att handel, service och företagande ska kunna växa samt utvecklas. För Gislaveds kommun är det viktigt att generera en bebyggelsestruktur som består av olika samband och skapar förutsättningar för mer jämlika livschanser oavsett ortstillhörighet.

Centralort

Centralorten fungerar som kommunens nav och erbjuder ett brett utbud av kommersiell och offentlig service, varierade boendialternativ, arbetsplatser samt ett rikt kultur- och fritidsliv. Intentionen är att skapa en god bebyggd miljö som främjar jämlikhet, delaktighet och en hållbar livsstil. Samtidigt som centralortens befintliga strukturer, lokala identitet och karaktär värnas, är avsikten att skapa nya samhällsvärden som bidrar till trygga, trivsamma samt levande stadsmiljöer såväl som ett stärkt och levande centrum.

Bostadsutbudet bör breddas genom en större variation av upplåtelseformer, hus typer och bostadsstorlekar. Detta ska åstadkommas både genom förtätning och omvandling av redan ianspråktagen mark i centrala lägen. Syftet är att främja effektiv markanvändning och hållbar utveckling, och genom nybyggnation i strategiskt utpekade utvecklingsområden där varsam utbyggnad förespråkas. En viktig del i arbetet är att löpande se över gällande detaljplaner för att möjliggöra ett mer effektivt och ändamålsenligt nyttjande av marken.

Huvudort

Huvudorterna i Gislaveds kommun utgörs av Anderstorp, Smålandsstenar, Hestra och Reftele. Dessa orter har en viktiga funktioner som noder för omkringliggande landsbygdsområden samt mindre landsbygdsorter. Ambitionen är att huvudorterna ska möjliggöra en levande landsbygd genom att erbjuda attraktiva boendemiljöer samt tillgång till viss offentlig och kommersiell service samt handel.

I huvudorterna är avsikten att ska en god bebyggd miljö utvecklas, som främjar ökad jämlikhet, delaktighet och en hållbar livsstil. Befintliga bebyggelsestrukturer, liksom orternas lokala identitet och karaktär, ska värnas samt vidareutvecklas. Samtidigt ska nya samhällsvärden tillföras i syfte att skapa trygga, inkluderande och kvalitativa livsmiljöer. Det finns goda förutsättningar för att arbeta med strategisk utveckling genom en kontinuerlig översyn av befintliga detaljplaner, i syfte att uppnå en mer effektiv och hållbar markanvändning.

Utvecklingsmöjligheter längs järnvägen i Smålandsstenar, Hestra och Reftele ger ökade möjligheter för bostads- och näringslivsutveckling i stationsnära läge. Utveckling av bebyggelsestrukturen i samspel med kommunikationerna bidrar till hållbart resande och stärker möjligheterna till en utvecklad struktur och växande huvudort. Det kollektivtrafiknära läget i Anderstorp tas likväl tillvara genom att tillkommande bebyggelse i huvudsak tillkommer i hållplatsnära läge. De huvudorter som är geografiskt belägna nära kommungränsen har betydelse för omgivande orter i Gislaveds kommun, men även för angränsande orter i grannkommunerna.

Avsikten med huvudorterna är att bevara och utveckla befintliga värden och kvaliteter. Huvudorterna ska huvudsakligen växa genom förtätning och omvandling av redan ianspråktagen mark i centrala lägen. Genom att förtäta inom befintlig bebyggelsen skapas goda förutsättningar för att använda kollektivtrafiken och det bidrar till ett effektivt markutnyttjande där befintliga strukturer såsom vatten- och avloppsnät kan användas och serviceunderlaget främjas. Förutsatt att förtätningens möjligheter inte finns eller är svåråtkomliga, kan en varsam nybyggnation inom strategiskt lämpliga utvecklingsområden ske.

Landsbygdsort

Burseryd och Broaryd är mindre landsbygdsorter med stor betydelse som noder på landsbygden, med serviceutbud som servar den lokala befolkningen. Genom att stärka och värna landsbygdsorternas befintliga kvaliteter och möjligheter att utvecklas, ges förutsättningar för livskraftiga orter och i förlängningen en levande landsbygd. Kopplingarna till huvudorterna och centralorten bör stärkas och utvecklas. Bebyggelseutvecklingen i landsbygdsorterna är mer återhållsam och prioriteras i huvudsak där det finns möjlighet för teknisk infrastruktur och service.

Tätortsnära landsbygd

Kategorin tätortsnära landsbygd utgörs av Henja By och Hult, Fällinge, Stjärnehult, Tokarp, Söder om Bråarpasjön/Bråarp, Vik, Reftele kyrkby och Åtterås. Det är områden nära central- och huvudorterna där eventuell utvecklingen behöver ske varsamt och med hänsyn till bland annat kulturmiljövärden. Landsbygden har ett varierat landskap med sjöar, odlings- och kulturlandskap och skogsmark. Den är även av stor vikt för ekonomi, ekologi, rekreation samt för kommunens invånare och besökare. Den varierande landsbygden ska utvecklas utifrån sin unika karaktär och ny bebyggelse ska anpassas till landskapet och omgivningens kulturhistoriska värden. Fortsatt utveckling för att bibehålla odlingslandskapet och ett hållbart skogsbruk ska eftersträvas.

Grön- och blåstruktur

Gislaveds unika och värdefulla natur- och kulturmiljöer är en stor tillgång för kommunen samt värdefulla för invånare, besökare, näringsliv och växt- och djurlivet. De gröna och blå strukturerna kopplar samman landskap och orter och har ekonomiska, sociala, ekologiska och kulturhistoriska värden som är viktiga att synliggöra samt bevara. Tillgången till grön- och blåstruktur är av stor betydelse för Gislaveds kommuns attraktionskraft. De gröna och blåa miljöerna är av stor betydelse för att skapa en motståndskraftig samhällsstruktur som kan möta utmaningarna som ett förändrat klimat innebär.

Friluftsliv är möjligt i stora delar av kommunen tack vare den goda tillgången till natur och vatten. Det finns ett stort utbud av natur- och fritidsaktiviteter genom badplatser, vandringsleder, elljusspår, kanotleder samt fiskevatten. Tillgången till uteaktiviteter och rekreation är värdefullt för kommunens invånare samt besökare, som ska fortsätta att utvecklas och synliggöras. Sjöarna och vattendragen är värdefulla både ur ett ekologiskt och rekreativt perspektiv. Förbättrad vattenkvalitet eftersträvas och dricksvattenförsörjning ska säkras ur ett långsiktigt perspektiv.

Ett grönbliitt nätverk

Den grönbliitt infrastrukturen utgörs av ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer, naturområden och anlagda element som tillsammans bildar ett robust system. Genom att dessa miljöer planeras, brukas och förvaltas på ett sätt som bevarar den biologiska mångfalden kan också viktiga ekosystemtjänster stärkas och säkerställas i hela landskapet, till nytta för både natur och samhälle. De gröna och blå strukturerna har förutsättningar och förmåga att förebygga oönskade effekter av pågående och kommande klimatförändringar.

Naturen genererar en mängd viktiga ekosystemtjänster som behöver synliggöras, bevaras och stärkas. För invånarna spelar natur en central roll för hälsa och livskvalitet, genom rekreation, återhämtning och fysisk aktivitet. Kommunens natur- och vattenområden har stor betydelse för den biologiska mångfalden, som i sin tur bidrar med avgörande nyttor samt funktioner för samhället. Människan är i hög grad beroende av dessa naturliga processer, vilket gör det särskilt viktigt att värna samt vidareutveckla de gröna och blå strukturerna i hela kommunen.

Att planera grönbliitt

För att naturen även i framtiden ska kunna leverera viktiga ekosystemtjänster och bidra till goda livsmiljöer krävs ett kontinuerligt planeringsarbete med fokus på den grönbliitt infrastrukturen. Detta är avgörande för att bevara och stärka den biologiska mångfalden inom kommunen. För en fungerande grönbliitt infrastruktur krävs att det finns en variation av naturtyper av tillräcklig storlek och i tillräcklig täthet att ekologiska samband kan upprätthållas.

Gislaveds kommun är väl försett med gröna och blåa landskap, men i takt med befolkningstillväxten ökar behovet av att säkra och utveckla dessa områden. Exploatering av utpekade grönområden inom och i anslutning till orterna ska i största möjliga mån undvikas. Ny exploatering av bostäder, verksamheter och infrastruktur bör i första hand placeras i anslutning till redan ianspråktagna eller påverkade områden.

Tillgången till grön- och blåstrukturer är avgörande för människors hälsa samt välbefinnande. Dessa miljöer bidrar inte bara till fysisk och psykisk hälsa utan kan även minska skillnader i hälsa ur ett socioekonomiskt perspektiv. I planeringen av grönområden behöver den sociala dimensionen tydligt beaktas, eftersom grönområden i socioekonomiskt utsatta områden kan ha särskilt stor betydelse för invånarna. Detta jämfört med områden där människor har andra möjligheter att ta del av natur- och rekreationsupplevelser. Det är därför viktigt att värdera grönområden i relation till vilka som ska använda dem. Samhällets utformning och struktur påverkar människors hälsa, trygghet och möjlighet till delaktighet. Genom att skapa öppna, tillgängliga och trygga miljöer som främjar rörelse, social gemenskap och närhet till service kan kommunen bidra till ökad livskvalitet samt jämlika livschanser. Planering av grön- och blåstrukturer blir på så sätt en viktig del i arbetet för ett hållbart och inkluderande samhälle.

Utvecklingsinriktning grön- och blåstruktur

Kommunen strävar efter att bevara och stärka den grönbå infrastrukturen för att säkerställa ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. Vi fokuserar på att skapa sammanhängande områden, upprätthålla viktiga funktioner och ekologiska samband.

Sammanhängande område

Sammanhängande områden för natur- och friluftsliv är sådana där ekosystemen är intakta och som samtidigt erbjuder möjligheter till rekreation och bevarad biologisk mångfald. En del utgörs av specifika naturtyper som de stora högmossarna och mossekomplexen, som exempelvis Anderstorps Stormosse och Risamossen, samt sjöar som Bolmen, Fegen och Stengårdshultasjön.

Nissan, med sitt åtta mil långa lopp genom kommunen, har en särskild betydelse för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och friluftsliv. Ur rekreations- och friluftsperspektiv är områden som Isaberg, Fegen samt Bolmen särskilt värdefulla, samtidigt som det finns stor utvecklingspotential i bland annat Majsjöområdet. Vandringsleder som Gislavedsleden, kanotleden längs Nissan och olika cykelleder har också stor betydelse för friluftslivet. Bevarandet av dessa områden säkerställer att invånare och besökare fortsatt kan njuta av naturen, samtidigt som ekosystemtjänster som pollinering och vattenrening understöds. Områdena ska värnas för att bibehålla en sammanhängande struktur som främjar ekologiska samband och möjliggör varierade friluftaktiviteter.

Sammanhängande områden för jordbruksmark utgör viktiga resurser för matförsörjning och har samtidigt stor betydelse för den lokala ekonomin samt den ekologiska hållbarheten. Det är därför viktigt att både bevara och utveckla dessa områden för att säkerställa deras långsiktiga ekologiska samt samhälleliga värden. Skydd, aktiv förvaltning, samverkan samt utbildning och kunskapsspridning är viktiga åtgärder för att upprätthålla och stärka dessa områdens funktioner. Genom sådana insatser främjas både ekologisk hållbarhet och människors välbefinnande.

Viktig funktion

Viktig funktion för natur- och friluftsliv innefattar platser som är särskilt viktiga för ekosystemtjänster och har funktioner som är avgörande för att upprätthålla ett hållbart samt motståndskraftigt samhälle. Våtmarker, med sina vattenhållande och koldioxidlagrande funktioner, behöver både skyddas och återställas i landskapet. Utveckling av grönstruktur i orterna är särskilt viktig. Behovet av ekosystemtjänster för biologisk mångfald, rekreation samt vatten- och temperaturreglering är ökande. Grönområden och grönstrukturer nära bostäder, skolor och centrummiljöer blir allt viktigare, både för att möjliggöra förtätning av orterna samt för att hantera effekterna av klimatförändringar.

Viktiga samband

Viktiga samband är nätverk av naturtyper som kopplar samman olika stora sammanhängande områden, livsmiljöer och arter. Dessa samband är avgörande för att bevara biologisk mångfald samt möjliggöra för arters förflyttning och interaktion. Att stärka och skydda sådana samband är avgörande för ekologisk hållbarhet. Bland annat har vattendrag både höga ekologiska värden, en funktion som rekreations- och friluftsområden samt utgör viktiga förbindelser mellan andra värdefulla naturmiljöer.

Infrastruktur

Välfungerande kommunikationer är mycket viktigt för att Gislaveds kommun fortsatt ska vara en attraktiv kommun att bo, arbeta, leva och verka i. Resande är en central del i vårt gemensamma samhälle och det är av stor vikt att resor kan genomföras på ett effektivt samt säkert sätt både i små och större sammanhang.

För att de kommunala ambitionerna om en långsiktig befolkningstillväxt, ett stärkt näringsliv, starkare arbetsmarknader samt att bli ett mer attraktivt besöksmål ska kunna ske är det av central vikt att befintliga funktioner inom transportsystemet både fortsätter och förbättras. Utvecklingsinriktningen pekar ut de viktigaste förbindelserna, sträckorna och platserna för mobilitet inom, samt till och från Gislaveds kommun för att nå dessa målsättningar. Utgångspunkten är att kommunikationer och olika former av resande ska kunna komplettera varandra, och stärka varandra. Under avsnittet om kommunikationer finns ytterligare vägledning.

Järnväg av nationell och regional betydelse

Järnvägarna Nässjö-Halmstad (HNJ-banan) och Göteborg–Kalmar/Karlskrona (Kust-till-kustbanan) har både nationell och regional betydelse. HNJ-banan är viktig för person- och godstrafik, med stationer i Smålandsstenar och Reftele inom kommunen. I förlängningen kan byten göras i både Nässjö och Halmstad. Banans nuvarande standard är låg, vilket begränsar till förhållandevis låga hastigheter på järnvägen. Investeringsåtgärder som kommunen anser behövas är bland annat elektrifiering, förbättrad spårstandard och bättre mötesmöjligheter. Detta skulle i sin tur leda till en mer robust, framtida trafikering.

Kust-till-kust-banan är också betydelsefull för person- och godstrafik där en station finns i Hestra inom kommunen. Vid andra stationer utanför kommunen, exempelvis Alvesta, är det möjligt med byten till Södra stambanan. Gislaveds kommun kommer verka för en vidareutveckling av järnvägarna och dess trafikering via kommunen, för att möjliggöra för ökad tillgänglighet till större arbetsmarknader, näringsliv, fler besöksmål samt studiemöjligheter..

Väg av nationell, interregional, regional och lokal betydelse

Det finns flera vägar och gator som är viktiga för tillgängligheten inom, samt till och från kommunen. De två huvudsakliga stråken är riksväg 26 i nord-sydlig riktning samt riksväg 27, tillsammans med väg 153 som utgör en central öst-västlig förbindelse. Andra viktiga vägar för kommunen är bland annat väg 151 och 604. För nämnda vägar krävs fortsatta satsningar för förbättrad framkomlighet, trafiksäkerhet och i vissa fall kapacitet. Möjligheterna till ökad andel kollektivtrafikresor behöver stärkas såväl som godstransporterna och för oskyddade trafikanter.

I översiktsplanen finns en intention om en omläggning av riksväg 26 öster om Smålandsstenar. Den nuvarande sträckningen medför brister både för lokal boendemiljö och för den långväga trafiken. Som nationell stamväg hanterar vägen mycket tung trafik, och är även rekommenderad för transporter av farligt gods. Kommunen ser en omläggning som positiv, då den skulle förbättra boendemiljön genom minskat buller och lägre risker för både befintlig samt framtida bebyggelse. Samtidigt skulle omläggningen ge ökade möjligheter för gång- och cykeltrafik i orten. Även nuvarande väg 153 betydelse måste utredas i relation till detta.

För den långväga trafiken uppstår bristerna främst på grund av längre restider. Eftersom riksväg 26 i Smålandsstenar också används för lokala resor i orten, är hastigheterna inom densamma lägre. Den föreslagna nya vägsträckningen skulle förbättra framkomligheten för den långväga trafiken och stärka riksvägens funktion som transportled, vilket gynnar både långväga person- och godstransporter. Kommunens ambition på kort sikt är att frågan utreds i särskild ordning för att skapa underlag för ett framtida genomförande.

Väg av regional och lokal betydelse

Flera vägar och gator i kommunen är viktiga för att säkerställa god tillgänglighet till service, näringsliv och andra funktioner, både på landsbygden och till samt från orterna. Många av dessa vägar utgör centrala länkar för kommunens interna och externa tillgänglighet. Det är därför viktigt att fortsatt underhålla vägnätet och öka medvetenheten om dess betydelse för Gislaveds kommuns tillgänglighet och attraktivitet.

En av intentionerna i översiktsplanen är att förlänga väg 604, även kallad Lejonleden, till att den ansluter till riksväg 26 söder om Gislaved. Syftet är att stärka de befintliga funktionerna för väg 604 och förbättra den regionala tillgängligheten mellan Gislaved och Gnosjö kommun genom att skapa en effektiv förbindelse till riksväg 26 i både norr och söder. För centralorten innebär förlängningen av väg 604 positiva effekter för boendemiljön, bland annat genom minskat buller och omledningen av trafiken som sådan. Kommunen föreslår också utveckling för verksamhetsändamål längs sträckan mellan Gislaved och Anderstorp, där ett framtida genomförande av Lejonleden skulle ge näringslivet förbättrade förutsättningar för framtida transporter.

3 MARK- OCH VATTENANSPRÅK

Mark- och vattenanspråk

Mark- och vattenanvändningen omfattar hela kommunen och ska redovisa grunddragen för hur kommunens mark- och vattenområden är avsedda att användas och utvecklas. Avsikten är att ge en tydlig inriktning för framtida planläggning och därigenom främja en ändamålsenlig och hållbar struktur. Till denna del hör även strukturkartor som visar föreslagna utvecklingsområden och områden avsedda för bevarande.

Nedanstående avsnitt redovisar mark- och vattenanvändningen som används på kommunomfattande nivå, för att i nästa avsnitt åtföljas av den föreslagna mark- och vattenanvändningen i central-, huvud- och landsbygdsorterna samt den tätortsnära landsbygden. Utöver ställningstaganden i mark- och vattenanvändningen ska de tematiska ställningstagandena i *Kapitel 4 – riksintressen, miljö kvalitetsnormer och andra värden* beaktas vid planering, lov- och tillståndsprövning. Översiktsplanen omfattar stora områden och syftar till att ge stöd åt den strategiska utvecklingen vilket innebär att gränser ska tolkas schematiskt utifrån förhållanden på platsen.

Mark- och vattenanvändning inom kommunen

Detta avsnitt redovisar mark- och vattenanvändningen för hela kommunen och är indelad i nio användningskategorier. Efterföljande avsnitt redovisas de generella ställningstagandena per kategori. Användningskategorierna är följande:

- Funktionsblandad bebyggelse
- Bostadsbebyggelse
- Verksamheter
- Transportinfrastruktur
- Grönområde och friluftsliv
- Vatten
- Landsbygd
- Tillfällig vistelse
- Teknisk infrastruktur

Nuvarande samt utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Inom varje kategori finns en uppdelning mellan nuvarande samt utvecklad och/eller ändrad markanvändning. Områden med nuvarande markanvändning markeras med helfärgad yta på kartan. Inom dessa områden föreslås inga större förändringar, men förtätning kan ske under förutsättning att hänsyn tas till platsens förutsättningar.

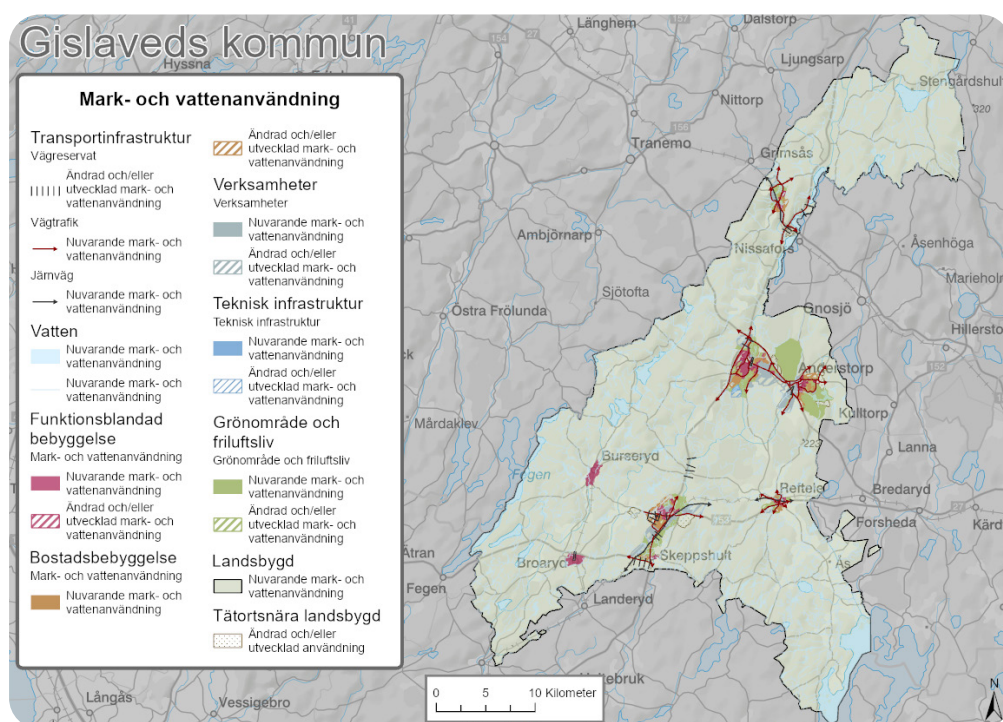
Områden med utvecklad och/eller ändrad markanvändning markeras med skraffering (streckad yta) på kartan. Dessa områden kan genomgå utveckling, omvandling eller förändrad markanvändning. Det kan innebära att ett verksamhetsområde omvandlas till ett funktionsblandat område med både bostäder och verksamheter, eller att ett obebyggt område exploateras med nya bostäder eller verksamheter.

Nuvarande mark- och vattenanvändning (enfärgade ytor):

- Bekräftar att nuvarande mark- och vattenanvändning kvarstår.
- Viss förändring inom den befintliga strukturen tillåts.
- Innehåller ställningstaganden för respektive mark- och vattenanvändning.

Utvecklad och/eller ändrad mark- och vattenanvändning (skrafferade ytor):

- Avser antingen utveckling av obebyggda områden eller förändringar inom befintlig struktur där marken redan är ianspråktagen, i syfte att möjliggöra ny eller förändrad mark- och vattenanvändning.
- Området har bedömts som lämpligt för fortsatt samhällsutveckling.

Figur 4. Föreslagen mark- och vattenanvändning.

Funktionsblandad bebyggelse

Funktionsblandad bebyggelse avser områden som huvudsakligen används för bostäder, men som även kan innehålla service, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Områdena kan även omfatta trafik- och parkeringsytor, parker samt fritidsanläggningar. Användningen omfattar även delar av orter som har, eller planeras få, ett varierat utbud av offentlig och kommersiell service och som betjänar ett större omland.

För denna mark- och vattenanvändning finns ingen skarp gräns mellan olika funktioner. Områden med funktionsblandad bebyggelse har en typisk blandstadskarakteristik där servicefunktioner och bostäder kan kombineras. Användningen är främst inriktad på kvartermark, men omfattar även allmänna platser såsom grönområden, parker, gator och torg.

Generella ställningstaganden för funktionsblandad bebyggelse:

- Prioritera exploatering av redan detaljplanelagd tomtmark.
- Ny bebyggelse ska primärt förläggas till redan ianspråktagna, hårdgjorda ytor. Tillägg av bebyggelse ska bidra till att uppnå en för området lämplig blandad bebyggelse.
- Möjliggöra funktionsblandade bebyggelseområden för bostäder och arbetsplatser för olika branscher, såsom lokaler för kontor, butiker och restauranger.
- God trafiksäkerhet och tillgänglighet för oskyddade trafikanter ska beaktas inom alla funktionsblandade bebyggelseområden. Exploateringar större än enstaka kompletteringar ska ha tillgång till säker gång- och cykelkoppling till och mellan viktiga resmål.
- Nya och befintliga bebyggelseområden ska planeras med hänsyn till natur- och kulturvärden såväl som miljö- och klimataspekter.
- Ta hänsyn till statliga vägar och järnvägar när tillkommande eller förändrad bebyggelse med tillhörande väg- och gatunät bedöms påverka en statlig kommunikationsanläggning.
- Säkerställa skydd och framtida utvecklingsmöjligheter för kommunens vatten- och avloppsanläggningar. Utvecklingsområden ska lokaliseras och tidsmässigt samordnas med vatten- och avloppshuvudmannens investeringsplanering. Områden som kräver omfattande vatten- och avloppsutbyggnad ska prövas särskilt utifrån tekniska och ekonomiska konsekvenser.

Bostadsbebyggelse

Bostadsbebyggelse avser områden som har, eller planeras för, olika former av boende av varaktig karaktär. Detta inkluderar både småhus, flerbostadshus och andra typer av bostäder som kan erbjuda en varierad boendemiljö.

Generella ställningstaganden för bostadsbebyggelse:

- Prioritera exploatering av redan detaljplanelagd tomtmark.
- Förtätning av befintliga strukturer samt tillkommande bostadsområden ska anpassas gällande täthet och utformning till de lokala förutsättningarna i förhållande till ortens såväl som platsens karaktär.
- Strävan är att uppnå blandade bostadsstorlekar och upplåtelseformer.
- God trafiksäkerhet och tillgänglighet för oskyddade trafikanter ska beaktas inom alla bostadsbebyggelseområden och exploatering större än enstaka kompletteringar ska ha tillgång till säker gång- och cykelkoppling till och mellan viktiga resmål.
- Nya och befintliga bebyggelseområden ska planeras med hänsyn till natur- och kulturvärden såväl som miljö- och klimataspekter.
- Ta hänsyn till statliga vägar och järnvägar när tillkommande eller förändrad bebyggelse med tillhörande väg- och gatunät bedöms påverka en statlig kommunikationsanläggning.
- Säkerställa skydd och framtida utvecklingsmöjligheter för kommunens vatten- och avloppsanläggningar. Utvecklingsområden ska lokaliseras och tidsmässigt samordnas med vatten- och avloppshuvudmannens investeringsplanering. Områden som kräver omfattande vatten- och avloppsutbyggnad ska prövas särskilt utifrån tekniska och ekonomiska konsekvenser.

Verksamheter

Verksamheter avser områden som har, eller planeras för, olika typer av verksamheter och industrier. Detta kan inkludera bland annat täckter, avfallshantering, industri, Försvarsmaktens anläggningar, kontor, idrottsanläggningar, hotell, handel och besöksanläggningar.

Generella ställningstaganden för verksamheter:

- Utveckling för verksamhetsändamål möjliggörs i direkt anslutning, eller i närheten av, befintliga verksamhetsområden för att hålla samman bebyggelsestrukturen och möjliggöra ett effektivt markutnyttjande. Lokalisering bör också ske med koppling till hållbara transportalternativ och koppling till stråk för gång, cykel och kollektivtrafik.
- Kommunen ska verka för god gestaltning och med hänsyn, såväl miljömässig som utformningsmässig, till omgivande bebyggelse vid utveckling av verksamhetsområden.
- Vid utveckling för verksamhetsändamål i närheten av befintliga bostäder ska en framtida detaljplan regleras med preciseringar av vilka verksamheter som kan tillåtas, samt med planbestämmelser som möjliggör att verksamheterna kan lokaliseras i närhet till bostäder.
- Ytkrävande eller störande verksamhetsetableringar som exempelvis genererar tung trafik ska lokaliseras i utkanten av eller utanför central-, huvud- och landsbygdsorterna med närhet till god transportinfrastruktur.
- Nya och befintliga verksamheter ska planeras med hänsyn till natur- och kulturvärden såväl som miljö- och klimataspekter.
- Ta hänsyn till statliga vägar och järnvägar när tillkommande eller förändrad bebyggelse med tillhörande väg- och gatunät bedöms påverka en statlig kommunikationsanläggning.
- Säkerställa skydd och framtida utvecklingsmöjligheter för kommunens vatten- och avloppsanläggningar. Utvecklingsområden ska lokaliseras och tidsmässigt samordnas med vatten- och avloppshuvudmannens investeringsplanering. Områden som kräver omfattande vatten- och avloppsutbyggnad ska prövas särskilt utifrån tekniska och ekonomiska konsekvenser.

Transportinfrastruktur

Transportinfrastruktur omfattar områden avsedda för person- och godstrafik, inklusive vägtrafik, järnväg med tillhörande anläggningar samt hamnar. Gång- och cykelvägnätet integreras i stor utsträckning med övrig markanvändning, men samordnas delvis med det lokala vägnätet inom kategorin transportinfrastruktur.

Generella ställningstaganden för transportinfrastruktur:

- Vid planering, lovgivning och gestaltning av ny infrastruktur ska stor hänsyn tas till omgivningen, landskaps- och stadsbild, natur- och kulturvärden, fysiska barriärer, möjlighet till överblickbarhet samt till friluftslivets intressen.
- Sträva efter att förbättra och utveckla transportinfrastrukturen genom satsningar på kollektiva färdmedel, cykelvägar och vägförbättringar för att främja hållbarhet, framkomlighet och god trafiksäkerhet.
- Arbeta för ett heltäckande cykelnät från bostadsområden till viktiga målpunkter, i kombination med säkra och trygga cykelparkeringar.
- Den kommunala planeringen ska värna om framtida drift- och utbyggnadsbehov för gator, vägar och järnvägar inklusive stationer.
- För alla anläggningar som inkluderar transportinfrastruktur krävs att hänsyn tas till omgivande miljö, trafiksäkerhet och framkomlighet.

Grönområde och friluftsliv

Denna kategori omfattar större, sammanhängande områden som är viktiga för friluftsliv, natur- och kulturmiljöer, biologisk mångfald, ekosystemtjänster samt skog och skogsbruk. Områdena spelar en central roll för både människor såväl som för växt- och djurliv. Hit räknas även större parker och grönområden samt anlagda fritidsområden och rekreationsplatser i anslutning till orterna. Dessa grönområden är ofta särskilt betydelsefulla för människors rekreation och hälsa, för klimatet samt för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Generella ställningstaganden för grönområde och friluftsliv:

- Grönområden och naturliga landskap ska vara en integrerad del i bebyggelseområden för att en hälsosam och trivsamt livsmiljö som främjar fysisk aktivitet såväl som social samvaro ska uppnås.
- Grönområden, naturstråk eller parker ska prioriteras vid detaljplaneläggning av nya utvecklingsområden för bostads- och verksamhetsändamål. Därutöver ska korridorer från urbana gröna miljöer till omgivande, naturliga landskap främjas för att bevara och utveckla spridningskorridorer och biologisk mångfald.
- Natur- och vattenområden ska finnas i tillräcklig omfattning och kvalitet för att kunna bidra till ekosystemtjänster. Vid exploatering av grönområden ska områdets ekosystemtjänster identifieras, värderas och ersättas eller kompenseras.
- Verka för trygga, belysta och tillgängliga entréer, angöringar och parkeringar inom eller i anslutning till kommunala natur- och friluftsområden.
- Planera för god tillgänglighet till, och vidareutveckling av, friluftsanläggningar i anslutning till permanent bebyggelse, i synnerhet för de med störst behov, det vill säga äldre, barn och funktionsnedsatta.

Vatten

Vatten är områden för öppen vattenyta i sjöar och vattendrag. Mindre anläggningar och verksamheter kan finnas i dessa områden.

Generella ställningstaganden för vatten:

- Sjöar och vattendrags värde för biologisk mångfald och friluftsliv ska bevaras och utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt. Kommunen ska verka för att tillgängliggöra sjöar och vattendrag i central-, huvud- och landsbygdsorter.
- Kommunen ska i planering och genomförande av ny bebyggelse, verksamheter och infrastruktur säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte påverkas negativt.
- Arbeta för att förbättra statusen på de vattenförekomster som inte uppfyller miljö kvalitetsnormerna god ekologisk eller kemisk status.
- Dagvatten ska i första hand hanteras lokalt genom infiltration, fördröjning och rening. Naturbaserade dagvattenlösningar ska prioriteras i åtgärdsarbetet.
- Markanspråk för dricksvattenförsörjningsändamål prioriteras framför andra markanspråk.
- Nyetablering av verksamheter inom skyddsområden för vattentäkter ska undvikas.
- Befintliga verksamheter som inom skyddsområden för vattentäkter utgör betydande risk för påverkan på vattenkvaliteten ska omlokaliseras.
- Säkerställa att mark för befintliga och framtida vattentäkter, vattenverk och reservvattenlösningar skyddas och prioriteras.
- Exploatering i anslutning till sjöar och vattendrag ska föregås av bedömningar av skyfall, översvämningsrisk och påverkan på recipient.

Landsbygd

Kategorin omfattar markområden utanför orterna och rymmer en mångfald av användningar, där bostäder, verksamheter och olika typer av naturområden ingår. Även fritidshusområden och mindre ortsbildningar utgör en del av markanvändningen landsbygd. Tätortsnära landsbygd utgör en underkategori och beskrivs några avsnitt nedanför.

Generella ställningstagande för landsbygd:

- Brukningsvärd jordbruksmark ska undantas från exploatering, däremot ska areella näringar samt kommersiell och offentlig service ha möjlighet att utvecklas.
- Förutsättningarna för det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet att stärkas och tillgängliggöras.
- Ny bebyggelse på landsbygden ska anpassas efter landskapets förutsättningar, kulturmiljövärden och de förhållanden som finns på platsen.
- Om exploatering eller ingrepp planeras i områden av riksintresse ska särskild hänsyn tas till riksintressenas värden och om möjligt ska dessa förstärkas. Ny bebyggelse inom eller i anslutning till Natura 2000-områden som kan påverka dess värde tillåts inte.

Riktlinjer för bebyggelse

Gislaveds kommun är en kommun med en stor andel landsbygd. Kommunen ser positivt på möjligheten till bebyggelse och bosättning på landsbygden där detta kan ske utan att störa areella näringar och andra intressen.

Det finns utmaningar kopplade till bebyggelsen på landsbygden som att ha tillgång till olika former av offentlig och kommersiell service. En utspridd bebyggelse på landsbygden kan få konsekvenser för till exempel skolskjuts, sophämtning, hemtjänst med mera. Det kan därmed påverka möjligheterna till en hållbar utveckling ur ett brett perspektiv. Samtidigt är det av största vikt att landsbygden är befolkad och levande vilket kan frammana innovativa lösningar och digital utveckling där man inte är lika beroende av platsbunden service och där möjligheten att bedriva verksamhet och arbeta hemifrån blir lättare. Plan- och bygglagen² samt miljöbalken³ reglerar vilka frågor som ska belysas vid lokalisering av ny bebyggelse. Nedan anges riktlinjer och vägledning för ny bebyggelse i landsbygderna i kommun:

- Brukningsvärd jordbruksmark ska undantas från exploatering.
- Lokalisera ny bostadsbebyggelse med hänsyn till landskaps-, natur- och kulturvärden samt lokala byggnadstraditioner.
- Undvika ny bebyggelse inom klimatanpassningsområden med kända problem för översvämning eller risk för negativ påverkan vid skyfall.
- Anläggningar som gynnar turism, friluftsliv och annan landsbygdsutveckling bör prioriteras.
- Anläggningar bör anpassas efter lokala förhållanden och undvikas i närheten av värdefulla, störningskänsliga naturområden.
- Ny bebyggelse ska i första hand lokaliseras i närheten av befintlig bebyggelse och i närhet till utbyggd service, och om möjligt kollektivtrafik.
- Ny bebyggelse inom eller i anslutning till Natura 2000-områden som kan påverka dess värde tillåts inte. Inom riksintresseområde för naturvård och friluftsliv sker en prövning, men där har riksintresset tydligt företräde före exploatering.

² Plan- och bygglagen (2010:900).

³ Miljöbalken (1998:808).

Tätortsnära landsbygd

Detta är en underkategori som omfattar ett antal landsbygdssamhällen som finns i anslutning till centralorten och huvudorterna. I dessa områden finns särskilda intressen som behöver beaktas vid eventuell komplettering eller utbyggnad. De berörda landsbygdssamhällena, tillsammans med beskrivningar och särskilda ställningstaganden, redovisas i avsnitt 3.2 om mark- och vattenanvändning under rubriken *Tätortsnära landsbygd*.

Teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur avser områden som är viktiga för samhällets försörjning och beredskap, såsom energi, vatten och elektronisk kommunikation. Inom kategorin kan även åtgärder ingå som syftar till att skapa skyddsbarriärer mot översvämningar, olyckor och andra störningar. Mer information om de kommunala vattenskyddsområdena finns redovisat i kapitel 4, avsnitt 4.9, som behandlar riksintressen, miljökvalitetsnormer och andra värden.

Generella ställningstaganden för teknisk infrastruktur:

- Samhällsviktig teknisk infrastruktur som energi-, vatten- och avloppsförsörjning, avfallshantering och digital infrastruktur ska säkerställas och skyddas.
- Planering och utbyggnad av teknisk infrastruktur ska samordnas för att uppnå resurseffektivitet.
- Vid planering och utveckling av områden för teknisk infrastruktur ska hänsynsavstånd förekomma till annan bebyggelse eller exploatering.
- Vid planering av uppförande av infrastruktur eller byggnadsobjekt, oavsett typ, som kan överstiga tillåtna höjder inom och utom tätort, kommer relevanta myndigheter och aktörer att kontaktas rutinenligt vid detaljplaneläggning och lovgivning.
- Klimatanpassning ska beaktas vid utveckling av teknisk infrastruktur. Gator, ledningsnät och anläggningar ska lokaliseras och dimensioneras för att klara framtida klimatpåverkan såsom ökade flöden, skyfall och höga vattennivåer och ökade risker för ras skred och erosion.
- Robusthet och förnyelse av befintliga vatten- och avloppssystem ska prioriteras

Tillfällig vistelse

I områden för tillfällig vistelse är närheten till rekreation och friluftsliv central. Bebyggelsen kan bestå av stugor, lägenheter, hotell, camping och konferensanläggningar. Användningen omfattar även kompletterande verksamheter som parkering, kontor, butiker, restauranger och lekplatser, vilka tillsammans stödjer och utvecklar den tillfälliga vistelsen.

Generella ställningstaganden för tillfällig vistelse:

- Rekreation, besöksnäring och friluftsliv ska främjas genom detaljplaneläggning av ändamålsenlig mark.
- Tillkommande bebyggelse och anläggningar ska tillåtas, men landskapet och dess långsiktiga attraktivitet främst för friluftslivet ska i första hand beaktas. Stor vikt ska läggas på landskapsanpassning.
- Tillkommande områden för tillfällig vistelse ska i första hand ske intill befintliga områden för tillfällig vistelse för att bland annat kunna samordna infrastruktur.

Mark- och vattenanvändning inom orterna

Detta avsnitt redovisar den föreslagna mark- och vattenanvändningen för samtliga orter och beskriver kommunens avsikter för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Här tydliggörs inriktning och ställningstaganden för varje ort, inklusive respektive utvecklingsområdes förutsättningar och hänsyn. Det är viktigt att notera att gränserna mellan de olika mark- och vattenanvändningarna är schematiska och ungefärliga. Den exakta avgränsningen vid förändrad markanvändning fastställs i kommande plan- och lovprocesser. Orterna följer den indelning som finns redovisad i utvecklingsinriktningen:

Centralort

Gislaved

Huvudort

Anderstorp

Smålandsstenar

Hestra

Reftele

Landsbygdsort

Burseryd

Broaryd

Tätortsnära landsbygd

Henja by och Hult

Fällinge

Stjärnehult

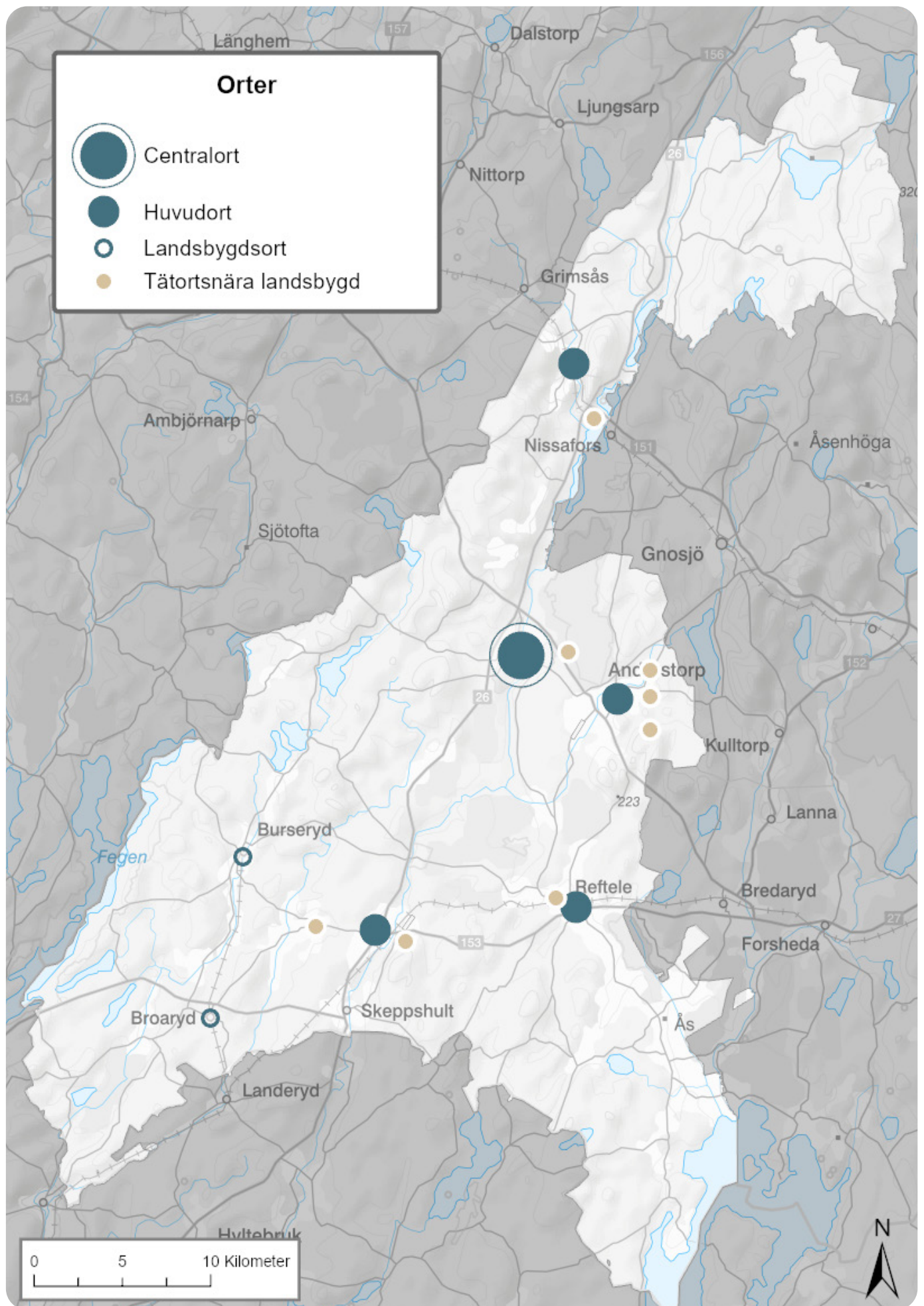
Tokarp

Söder om Bråarpasjön/Bråarp

Vik

Vä

Åtterås

Figur 5. Samtliga orter indelat per kategori.

Centralort

Gislaved är kommunens centralort och en viktig regional nod. Här finns flest invånare och arbetsplatser. Gislaved serverar hela kommunen med kommersiell och offentlig service, bostäder, arbetsplatser samt kultur- och fritidsutbud. Centralorten utvecklas både genom omvandling av befintlig mark och genom ny bebyggelse i utpekade områden.

Gislaved

Figur 6. Centralorten Gislaved.

Över 10 000 människor bor i Gislaved, som är kommunens centralort och huserar stora delar av den kommunala organisationen. Gislaved har kommunens största gymnasium, huvudbibliotek, idrotts- och fritidsområde, kulturhus, konsertsal och musikskola samt ett större utbud av kommersiell service. Nissan rinner genom orten. Gislaved är del av en landsbygdskommun med månghundraåriga spår av jord- och skogsbruk, handel och resande utmed farleder. Delar av den gästfrihet och öppenhet, resande, handel och kunskap som format samhällena, präglar deras identitet än idag. Ett levnadskraftigt och högpresterande föreningsliv och företagande liksom rådande mångkultur visar prov på en öppenhet för omvärlden. Näringslivet i Gislaved domineras av tillverkningsindustri, framför allt av plast-, verkstads-, gummi-, metall- och träindustri.

Gislaved växer alltmer samman med Anderstorp. Servicenäringarna i Gislaved och Anderstorp kompletterar varandra, vilket gör dem starka i förhållande till andra orter. Orterna har också gemensam arbetsmarknad, bostadsmarknad och teknisk försörjning. Tillsammans utgör de två orterna kommunens centrala område med en viktig regional knutpunkt mellan vägarna 26 och 27 och ett strategiskt läge i förhållande till bland annat Borås, Jönköping, Växjö och Halmstad.

Gislaved och Anderstorp är orter stöpta och formade av tillverkningsindustrin och uppfinningsrikedomen kopplad till den. Utvecklingen av bebyggelsen i de bägge orterna har följts åt då samhällena formats av industrialiseringen. Bebyggelsen utgör mindre och större industrianläggningar, industrihistoriska eller mer sentida byggnader, placerade nära vattendrag, samlade i kluster eller insprängda bland bostadshus utmed större väg. Den friliggande villan är den dominerande boendeformen, men det finns även rad- och parhus i grupphusområden samt flerbostadshus (både småskaliga lameller och högre punkthus). Bebyggelsen i de bägge orterna är relativt låg med genomsnittlig byggnadshöjd som motsvarar en till två våningar.

Befolkningen i centralorten Gislaved kännetecknas av en relativt låg medelålder och många nationaliteter.

Beskrivning av framtida utveckling

Gislaved behöver ett attraktivt, tryggt och tillgängligt centrum som fungerar som en samlande plats för hela kommunen. Det ska vara promenadvänligt, levande under hela dagen och erbjuda handel, restauranger, samhällsservice, kultur och mötesplatser. För att människor ska vilja röra sig dit krävs ett varierat utbud och många målpunkter som lockar olika grupper vid olika tider.

Den framtida utvecklingen av Gislaved bygger på en förtätning av bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse i orten. Ett utvecklingsområde har pekats ut för bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse i den södra delen av orten. I Gislaved ska en bebyggelseutveckling främjas som bygger på bostäder av olika typ, storlekar och upplåtelseformer. Centralt i Gislaved föreslås en fortsatt utveckling av funktionsblandad bebyggelse där bostäder, service och handel blandas. Den framtida utvecklingen i Gislaved ska således ske genom förtätning och omvandling av redan bebyggd miljö. Vidare ska byggnation framför allt ske i närhet av befintliga bebyggelsenoder, kollektivtrafik och infrastrukturnätverk. Förtätning ska främst ske på befintliga hårdgjorda ytor och vid planering av tät bebyggelse ska särskild hänsyn tas till barnperspektivet och klimatförändringar.

Utvecklingen av Gislaved bygger även på att ortens allmänna platser bli mer attraktiva, tillgängliga och trygga för alla åldrar samt för både boende och besökare. Detta ska uppnås genom att tillskapa mötesplatser för alla åldrar, utveckla mer bostäder och vända centrum i Gislaved mot Nissan. Tätortsnära grönområden ska bevaras och utvecklas. I centrumbebyggelse, omvandlings- och förtätningssområden och i industriområden är det särskilt angeläget att utveckla och förstärka grönstrukturen.

Parkmiljön i centrala Gislaved bör kopplas samman med Nissans naturmiljö genom att stärka stråken längs Köpmangatan, Stationsallén och den tänkta förlängningen via utvecklingsområdet Gislaved 2040⁴. Nissan utgör ett centralt grönstrukturstråk och spelar en viktig roll i Gislaveds fortsatta utveckling, inte minst för att säkerställa viktiga ekosystemtjänster. Ån ska göras mer tillgänglig för rekreation och friluftsliv, samtidigt som behovet av bebyggelseutveckling i dess närhet noggrant måste balanseras mot kraven på tillgänglighet och hänsyn till naturvärden.

I Gislaved finns ett behov av att gång- och cykelvägnätet utvecklas inom orten. Det finns även ett behov av att utveckla gång- och cykelvägnätet för att förbinda närliggande byar och orter, exempelvis kan cykelförbindelserna stärkas mot Henja och Smålandsstenar.

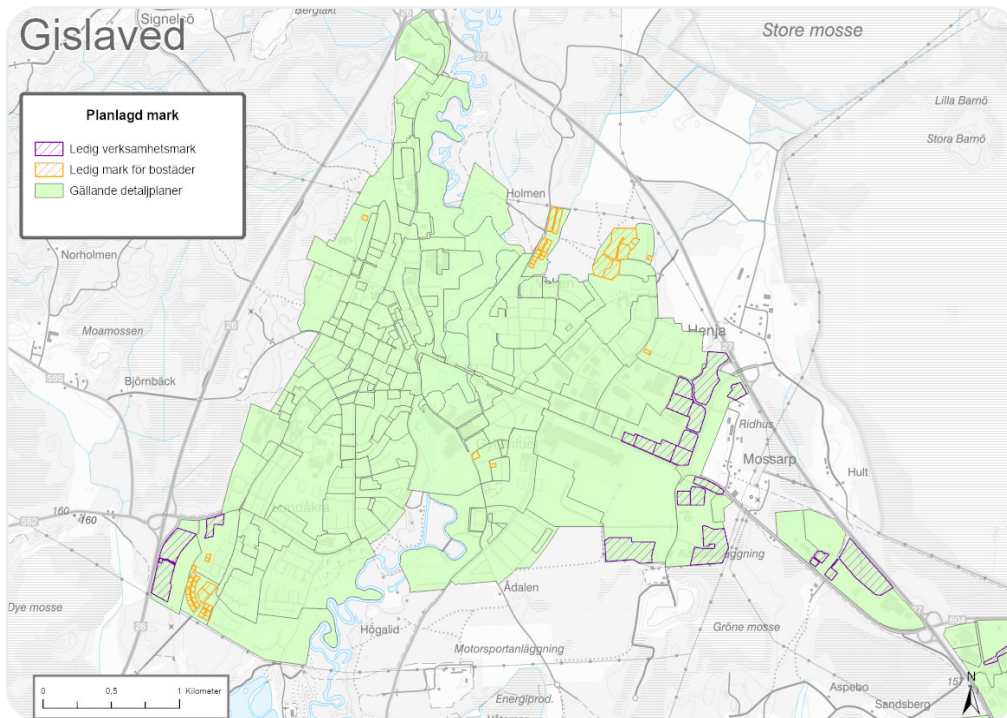
Planlagd mark och lediga tomter

Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Gislaved för bostads- och verksamhetsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka 12 hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och drygt 47 hektar ledig verksamhetsmark. Översiktsplanen möjliggör 26 hektar mark för utbyggnad av bostadsbebyggelse respektive 296 hektar ny mark för verksamheter.

⁴ Gislaveds kommun. *Idé och gestaltungsprogram för Gislaved 2040 mötesplatsen vid Nissan.* (2019).

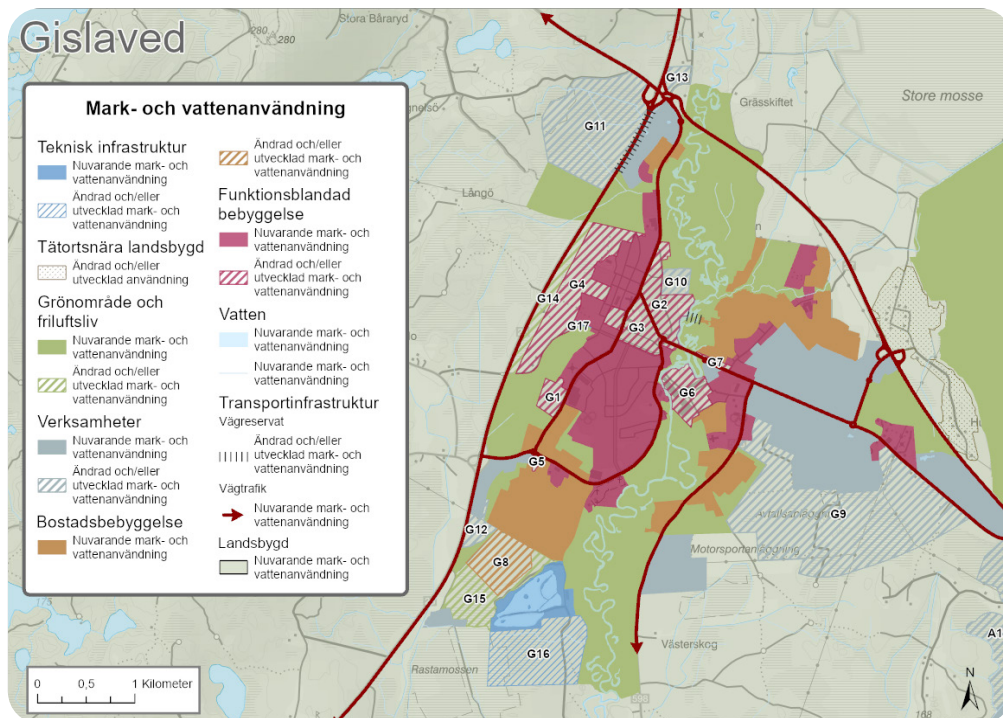
Ställningstaganden för centralorten Gislaved:

- Möjliggöra utveckling för bostadsändamål i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse i den södra delen av Gislaved, samt genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Möjliggöra utveckling för verksamhetsändamål i den östra delen av Gislaved i anslutning till befintliga verksamhetsområden, samt i anslutning till riksväg 26 och riksväg 27.
- Kontinuerlig översyn av gällande detaljplaner och statusuppdateringar avseende lediga tomter, och arbeta aktivt för att bättre kunna möta behoven av mark och bebyggelse samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.
- Säkerställa, utveckla, tillgängliggöra och förädla befintlig grönstruktur inom och intill centralorten för rekreation, friluftsliv och ekosystemtjänster.
- Säkerställa och utveckla Nissans värden och funktioner för biologisk mångfald och grönstruktur såväl som för rörligt friluftsliv och rekreation.
- Utforma inbjudande, trygga och tillgängliga offentliga miljöer som möjliggör en ökad social sammanhållning och tilltalande miljöer för offentlig och kommersiell service samt handel.
- Bevara Gislaveds småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Infarterna till Gislaved utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Omlokalisera drivmedelsstation utmed Järnväggsgatan.
- Säkerställ ytor för hantering av dagvatten och skyfall.
- Utveckla det sammanhängande gång- och cykelvägnätet för Gislaveds viktigaste länkar och kollektivtrafiknoder. Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter.
- Arbeta för att kollektivtrafiken ska utvecklas i orten med fler förbindelsepunkter och bytespunkter. I synnerhet Gislaveds busstation, Smålandia och intill Sörgården.
- Bevara området kring Gislaveds avloppsreningsverk och de biologiska dammarna som strategiskt markreservat för framtida behov av utbyggnad eller teknisk anpassning av anläggningen.

Figur 7. Planlagd mark och lediga tomter i centralorten Gislaved.

Beskrivning av respektive utvecklingsområde

Figur 8. Föreslagen mark- och vattenanvändning i centralorten Gislaved.

Funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse

GI - Ekhult

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 100 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig Sevesoanläggning omlokaliseras. Avsikten är att frigöra området för att istället rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. Sevesoanläggningen ska samtidigt flyttas till en lämplig plats utanför samhällsstrukturen, där de särskilda kraven på säkerhet, skyddsavstånd och riskhantering uppfylls för att minimera konsekvenserna för människor och miljö.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett par lågpunkter finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

G2 - Gislaved 2040

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 1500 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer, vilket gör det möjligt för Gislaveds centrum att expandera ned mot Nissan som görs mer tillgänglig. Framtida huvudstråk för gång- och cykeltrafik, särskilt över Nissan, ska leda in mot centrum och kollektivtrafikens stationsläge i syfte att knyta samman Gislaveds olika delar och förbättra tillgängligheten för gående och cyklister.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del. Området ligger delvis inom riksintresse för naturvård, Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns 17 potentiellt förorenade områden som saknar riskklassning och ett potentiellt förorenat område med riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Ja	Inom området finns ett identifierat fornlämningsområde och i direkt anslutning till utbyggnadsområdet österut finns en övrig kulturhistorisk lämning registrerad. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansökan om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom området finns flertalet lågpunkter. Området ligger även inom högsta beräknade flöde från Nissan och skyfallsvägar från högre liggande områden ner till Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nisan: Anderstorpaån - Södra Gussjö samt inom grundvattenförekomsten WAI 5942523.</p> <p>Grundvattenförekomst: God status. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
Övrigt		<p>Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.</p>

G3 - Gislaved centrum

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Förtätningssområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 350 bostäder

Förutsättningar: Den centrala delen av Gislaved pekas ut som ett utvecklingsområde för förtätning med bostäder, handel och service. En effektiv markanvändning med tätare bebyggelse eftersträvas för att stärka centrum som en viktig handelspunkt för hela kommunen, präglad av god tillgänglighet och ett brett utbud. Den föreslagna utvecklingen väntas bidra till en mer levande stadsmiljö och samtidigt stärka gatugrönskan, särskilt längs Köpmangatan, samt förbättra kopplingen till Dalenparken. Förtätningen förväntas även kunna främja social sammanhållning genom att fler funktioner, mötesplatser och bostäder samlas inom gångavstånd, vilket skapar mer liv och aktivitet i centrum. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns 13 potentiellt förorenade områden, av dessa saknar 8 riskklassning, 4 är bedömda som riskklass 2 och ett område är bedömt som riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.

Fornlämningar	Nej	Söder om utbyggnadsområdet finns ett område registrerat som Övrig kulturhistorisk lämning.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/ Skyfall och över- svämning	Ja	Inom området finns flertalet lågpunkter. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö. Ytvattenstatus: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

G4 - Vitsippan

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlings- och utvecklingsområde (till viss del redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 500 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service, såsom skolverksamhet, samt tilltalande gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till ett naturområde, vilket ger goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Föreslagen utveckling förväntas även kunna främja social sammanhållning genom att fler funktioner, mötesplatser och bostäder samlas inom gångavstånd, vilket skapar mer liv och aktivitet. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse och landskap i fråga om skala, volym och placering. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.

Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett potentiellt förorenat område registrerat, området saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom området finns ett par lågpunkter. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Områdets norra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpån - Södra Gussjö. Områdets södra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Ytvattenförekomsternas status: Måttlig ekologisk status (gäller båda) I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

G5 - Linnean

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 60 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig och kommersiell service samt handel. Det är strategiskt beläget i anslutning till Gislaveds södra infart och Sörgårdens förskola. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.

Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom utbyggnadsområde finns ett potentiellt förorenat område registrerat med riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Nej	
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

G6 - Gyllenfors

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 460 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig och kommersiell service, gröna utemiljöer samt i viss mån handel. Även besöksanläggningar såsom föreningsverksamhet, samlingsal, träningslokal, konsthall och restaurang kan ingå. En omvandling förutsätter särskild samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del. Området ligger delvis inom riksintresse för naturvård, Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns 6 potentiellt förorenade områden registrerade, av dessa saknar 3 riskklassning. Två områden är registrerade med riskklass 3 och ett område är registrerat med riskklass 2. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.

Fornlämningar	Ja	Utbyggnadsområdet påverkar två områden registrerade som övrig kulturhistorisk lämning och är utpekade som kulturmiljöområde. Direkt öster om utbyggnadsområdet finns ytterligare en övrig kulturhistorisk lämning registrerad. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett par lågpunkter finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Området ligger även inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpån - Södra Gussjö samt inom grundvattenförekomsten WA15942523. Grundvattenförekomst: God status Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen. av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

G7 - Bruksmagasinet

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 60 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service samt handel. Den nya bebyggelsen ska komplettera och anpassas till områdets kulturhistoriska värden och kräver god anpassning till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym, placering och uttryckssätt.

Hänsyn	Påverkan Ja/ Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Området ligger inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan:Anderstorpaån - Södra Gussjö samt inom grundvattenförekomsten WA15942523. Grundvattenförekomst: God status Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen. av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

G8 - Ornakärr

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 300 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i anslutning till Gislaveds södra infart och Sörgårdens förskola. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom området finns en möjlig fornlämning registrerad. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns befintlig jordbruksmark som klassats med normalt brukningsvärde. Jordbruksmarken utgör cirka 0,5 hektar och har bedömts lämpligt att ta i anspråk för att möjliggöra ny bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelsestruktur i Gislaved tätort. Ianspråktagande av jordbruksmark för exploatering av bostadsbebyggelse utgör ett väsentligt samhällsintresse som bedöms motivera ianspråktagandet. Vid ianspråktagande av jordbruksmark bör kompensationsåtgärder utredas parallellt med pågående detaljplanearbete.
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunkter finns inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Områdets östra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpån - Södra Gussjö. Områdets västra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Ytvattenförekomsternas status: Måttlig ekologisk status (gäller båda) I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Verksamheter

G9 - Mossarp

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Omvandlings- och utvecklingsområde (till viss del redan ianspråktagen mark)

Yta för verksamhetsmark: 191 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i östra delen av Gislaved och har goda förbindelser till riksväg 27 samt vidare mot riksväg 26.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett förorenat område i form av Mossarps deponi där sluttäckning pågår. Ska beaktas vid exploateringsåtgärder.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruk-smark	Nej	
Lågpunkter/ Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal lågpunkter finns inom området. En begränsad del av områdets nordvästra hörn ligger inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Områdets östra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Nissan – Älgeå och områdets västra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö. Området ligger inom grundvattenförekomsten WA15942523. Grundvattenförekomst: God status Ytvattenförekomsternas status: Måttlig ekologisk status (gäller båda) I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Övrigt		Nära Gislaveds brandstation, vilket innebär att framtida bebyggelse kan påverkas av delar av övningsverksamheten, särskilt brandövningar där rök kan spridas med vinden och nå intilliggande byggnader. Eftersom övningsfältet används frekvent är det viktigt att undvika nya etableringar som riskerar att störas av verksamheten. Nya användningar bör därför prövas med särskild hänsyn till brandstationens behov och påverkan.
--------	--	--

G10 - Sågverket

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Yta för verksamhetsmark: 7,4 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där lättare industri kan etableras. Tyngre och störande verksamhet ska undvikas på grund av omkringliggande bostadsbebyggelse. Området avser ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del. Direkt norr om området ligger ett riksintresseområde för naturvård, Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns 9 potentiellt förorenade områden registrerade, 6 av dess saknar riskklassning. Två områden utgör riskklass 3 och ett område utgör riskklass 2. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	Direkt norr om utbyggnadsområdet finns ett område registrerat som övrig kulturhistorisk lämning samt en identifierad fornlämning.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal lågpunkter finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Området ligger även inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö samt inom grundvattenförekomsten WA15942523.</p> <p>Grundvattenförekomst: God status</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	---

G11 - Signelsö

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 89,5 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion för externhandel, restauranger och hotell. Strategiskt beläget med goda förbindelser till riksväg 27 samt vidare mot riksväg 26. Det ska vara möjligt att angöra området med olika transportslag.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger i anslutning till väg 26 och väg 27 som är av riksintresse för kommunikation. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	<p>Inom området finns en övrig kulturhistorisk lämning registrerad. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	

Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal lågpunkter finns inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

G12 - Terrassen industriområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 7,5 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där lättare industri kan etableras. Tyngre och störande verksamhet ska undvikas på grund av omkringliggande bostadsbebyggelse. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget med goda förbindelser till riksväg 26 samt vidare mot riksväg 27.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet riksintresse för totalförsvarets militära del. Området ligger i anslutning till väg 26 som är av riksintresse för kommunikation. Utbyggnadsområdet får inte försämrats funktion vilket innebär att inte försämrats förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.

Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett lågpunktsområde finns inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Området ligger inom grundvattenförekomsten WA I 5942523.</p> <p>Grundvattenförekomst status: God status.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

G13 - Rödjan

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 5,8 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion för externhandel. Strategiskt beläget med goda förbindelser till riksväg 27 samt vidare mot riksväg 26. Det ska vara möjligt att angöra området med olika transportslag.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger i anslutning till väg 26 och väg 27 som är av riksintresse för kommunikation. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.</p> <p>Området gränsar även till riksintresse för naturvård Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	<p>Inom området finns fyra registrerade övriga kulturhistoriska lämningar.</p> <p>Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Nej	
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö, del av området ligger även inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Moa Sågbäck. Området ligger inom grundvattenförekomsten WA15942523.</p> <p>Grundvattenförekomst: God status</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

Grönområde och friluftsliv

G14 - Vitsippan grönområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Grönområde och friluftsliv

Förutsättningar: Utvecklingsområdet omfattar ett grönområde avsett för rekreation och friluftaktiviteter, beläget intill både befintlig och planerad bostadsbebyggelse i centrala Gislaved. Avsikten är att stärka områdets rekreativa värden och skapa tillgängliga, trygga och tilltalande utemiljöer för både boende och besökare, vilka kan fungera som naturliga mötesplatser och bidra till social samvaro, hälsa och välbefinnande.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger i anslutning till väg 26 som är av riksintresse för kommunikation. Utveckling av grönområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	<p>Lågpunktsområden finns inom området. Vattenhantering behöver säkerställas vid eventuell planläggning eller annan utveckling.</p>
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpaån - Södra Gussjö samt inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan - Morgensjön.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status (gäller båda)</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

G15 - Ormkärr grönområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Grönområde och friluftsliv

Förutsättningar: Utvecklingsområdet omfattar ett grönområde avsett för rekreation och friluftaktiviteter, beläget intill både befintlig och planerad bostadsbebyggelse i södra delen av Gislaved. Avsikten är att stärka områdets rekreativa värden och skapa tillgängliga, trygga och tilltalande utemiljöer för både boende och besökare, vilka kan fungera som naturliga mötesplatser och bidra till social samvaro, hälsa och välbefinnande.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet riksintresse för totalförsvarets militära del. Området ligger även i direkt anslutning till riksintresse för naturvård, Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom området. Vattenhantering behöver säkerställas vid eventuell planläggning eller annan utveckling.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön samt inom grundvattenförekomsten WA15942523. Grundvattenförekomst: God status Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Teknisk infrastruktur

G16 - Gislaveds avloppsreningsverk

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Teknisk infrastruktur

Förutsättningar: Utvecklingsområdet omfattar reserverad mark för Gislaveds avloppsreningsverk och dess biologiska dammar, en samhällsviktig anläggning som ansvarar för spillvattenreningen i Gislaved, Anderstorp, Hestra och Reftele. Reningsverket har en strategisk betydelse, och området spelar en central roll i kommunens långsiktiga planering eftersom marken behövs för framtida utbyggnad, klimatanpassning och för att säkerställa anläggningens kapacitet över tid.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla bygnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet riksintresse för totalförsvarets militära del. Utbyggnadsområdet ligger även inom riksintresse för naturvård, Nissan nedströms Nissansjöarna. Vid exploatering eller ingrepp inom utbyggnadsområdet ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns två registrerade fornlämningar. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal lågpunktsområden finns inom området. En begränsad del av områdets nordvästra hörn ligger inom högst beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Områdets östra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpån - Södra Gussjö. Områdets västra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Utbyggnadsområdet ligger även inom grundvattenförekomsten WA15942523. Grundvattenförekomst: God status Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Vatten- och avloppsförsörjning		Hänsyn ska tas till kommunens långsiktiga planering för spillvattenhantering och avloppsrening. Eventuell bostads- och verksamhetsutveckling i närheten ska inte lokaliseras för nära anläggningen och ska utformas så att reningsverkets funktion, utvecklingsmöjligheter och klimatanpassning säkerställs. En framtida omlokalisering av reningsverket skulle innebära mycket stora kostnader för kommunen, inklusive ny markanskaffning, tillståndsprocesser och byggnation av ny anläggning. Eventuella förändringar som påverkar reningsverkets drift eller lokalisering skulle innebära betydande kommunala kostnader och långsiktiga konsekvenser för vatten- och avloppstaxan.
--------------------------------	--	--

G17 - Gislaved Energi

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Teknisk infrastruktur

Förutsättningar: Utvecklingsområdet omfattar reserverad mark för Gislaved Energi och är avsedd att möjliggöra fjärrvärmeutbyggnad. Området ska säkerställa utrymme för teknisk infrastruktur, expansion av energianläggningar och framtida investeringar i fjärrvärmenätet, vilket bidrar till en trygg, effektiv och långsiktigt hållbar energiförsörjning för Gislaved.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom området finns ett par lågpunkter. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Områdets östra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan: Anderstorpån - Södra Gussjö. Områdets västra del ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Lillån: Nissan – Morgensjön. Ytvattenförekomsternas statuts: Måttlig ekologisk status (gäller båda) I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Huvudort

Huvudorterna Anderstorp, Smålandsstenar, Hestra och Reftele erbjuder varierade boendemiljöer, service och handel och fungerar som viktiga noder för de omgivande landsbygdsområdena. Deras utveckling sker främst genom förtätning och omvandling av redan ianspråktagen mark, vilket bidrar till ett mer effektivt markutnyttjande och stärkt serviceunderlag. Utgångspunkten är att bevara och vidareutveckla orternas befintliga kvaliteter och identitet.

Anderstorp

Figur 9. Huvudorten Anderstorp.

Anderstorp präglas av ett stort antal företag inom tillverkningsindustrin och har en lång industriell tradition. Storgatan fungerar som ett starkt handelsstråk och bidrar tydligt till ortens identitet, samtidigt som samhället utmärks av omsorgsfullt utformade industribyggnader och god arkitektur, vilket ger orten en särprägel. Anderstorp har även blivit internationellt känt genom motorbanan Scandinavian Raceway. Centrum ligger i ett attraktivt läge nära Anderstorpaån, men områdena närmast ån består fortfarande till stor del av industrimark där flera verksamheter inte längre är aktiva. I dessa områden finns risk för mark- och sedimentföroreningar, vilket är ett känt arv från den historiska industriutvecklingen. Även översvämningsrisk förekommer längs delar av Anderstorpaån. I övrigt domineras Anderstorp av sammanhängande villabebyggelse.

Näringslivet i Anderstorp domineras av metallindustrin, men även plast- och gummiindustrin utgör betydande inslag. Under de senaste decennierna har stora delar av industriverksamheten successivt flyttats från centrala lägen till mer renodlade industriområden. Anderstorp utmärker sig dessutom som den orten i kommunen med en relativt hög andel privata tjänsteföretag.

Beskrivning av framtida utveckling

I Anderstorp finns goda möjligheter för fortsatt utveckling av både bostäder och näringsliv. Den framtida inriktningen grundar sig på en kombination av bostads- och verksamhetsutbyggnad, där en mer funktionsblandad struktur eftersträvas särskilt i de centrala delarna av orten. I den norra delen av Anderstorp pekas dessutom ett större område ut för ny bostadsbebyggelse, vilket skapar förutsättningar för en långsiktigt hållbar och varierad utveckling av orten.

Den framtida utvecklingen i Anderstorp ska i första hand baseras på förtätning och omvandling av redan bebyggda miljöer, lokaliserade i anslutning till befintliga bebyggelsenoder och etablerade infrastrukturnätverk. En central förutsättning för förtätning av hårdgjorda ytor och omvandling är att hantera och åtgärda förekommande markföroreningar. Vid planering av tätare strukturer behöver barnperspektivet särskilt beaktas, liksom anpassning till ett förändrat klimat. Utvecklingen ska främja en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer, serviceutbud och arbetsplatser, för att motverka segregation och bidra till en socialt och funktionellt sammanhållen ort.

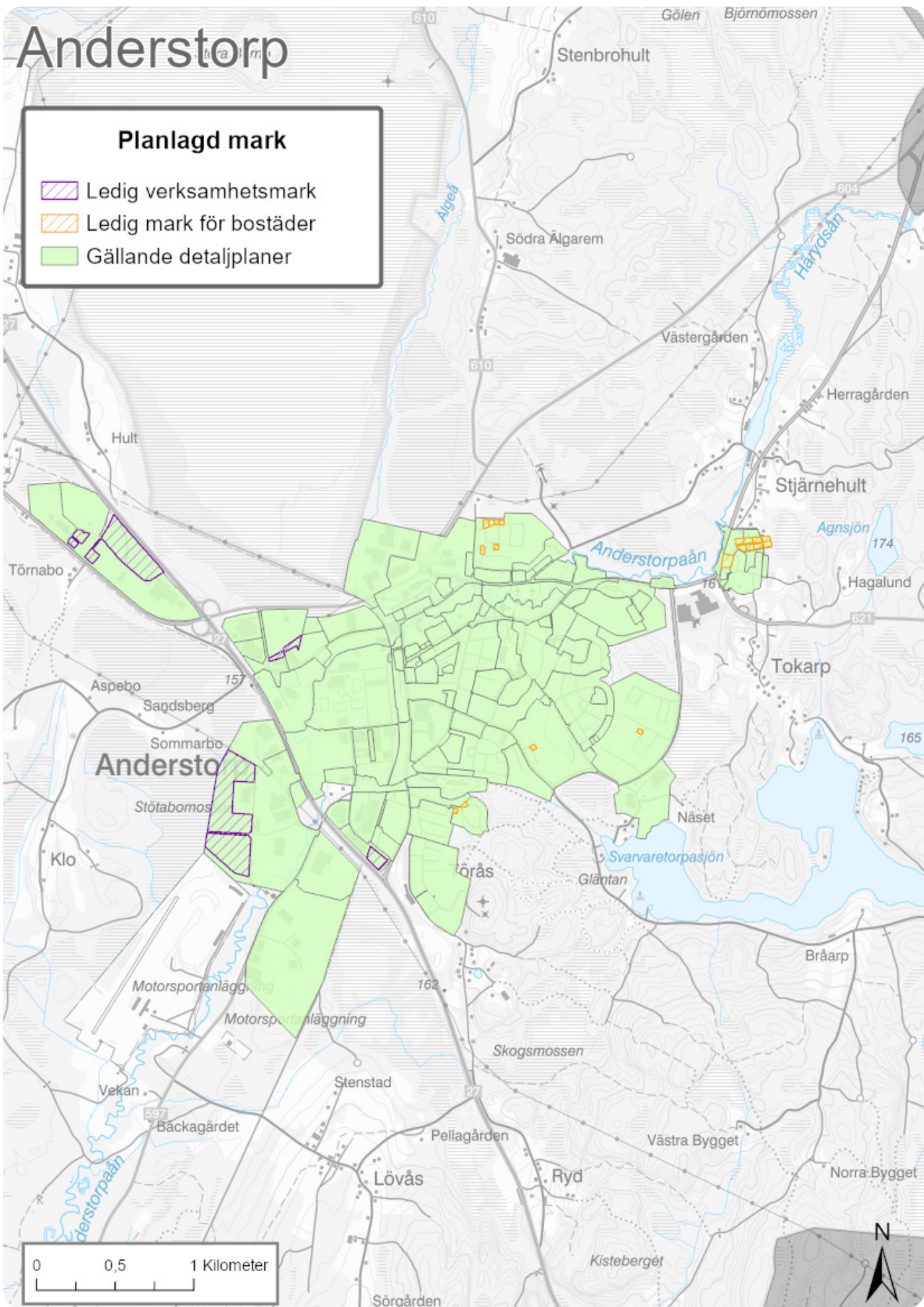
Den framtida utvecklingen av Anderstorp ska bidra till att bevara, stärka och utveckla både de inre och yttre gröna och blå strukturerna, i balans med andra föreslagna markanvändningar. Detta kan bland annat ske genom att skapa tilltalande mötesplatser för alla åldrar samt genom att vidareutveckla och stärka ortens centrum, däribland genomförandet av utvecklingsområdet Bro till bro⁵. Grönområden ska värnas och utvecklas, och i områden för centrumbebyggelse, förtätning, omvandling och industri är det särskilt viktigt att förstärka grönstrukturen. Bland de mest betydelsefulla grön- och blåstrukturerna i och omkring Anderstorp finns Anderstorpaån, Anderstorps Stormosse samt Ekekullen med omgivning.

I Anderstorp finns ett behov av att stärka kollektivtrafiken genom fler hållplatser, bland annat vid Tråddragarleden/Hyttvägen. Även i de sydöstra och sydvästra delarna samt i anslutning till utpekade framtida verksamhetsområden är tillgången till hållplatser begränsad. Därutöver finns ett tydligt behov av att utveckla cykelförbindelserna mellan Anderstorp och Reftele, som i dagsläget saknar sammanhängande cykelväg, förslagsvis genom att nyttja den gamla banvallen.

Planlagd mark och lediga tomter

Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Anderstorp för bostads- och verksamhetsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka tre hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och drygt 15 hektar ledig verksamhetsmark. Översiktsplanen möjliggör i sin tur 39 hektar mark för utbyggnad av bostadsbebyggelse respektive 121 hektar mark för ny verksamhetsutveckling.

⁵ Gislaveds kommun. *Idé och visionsprogram för Anderstorp från bro till bro*. (2020).

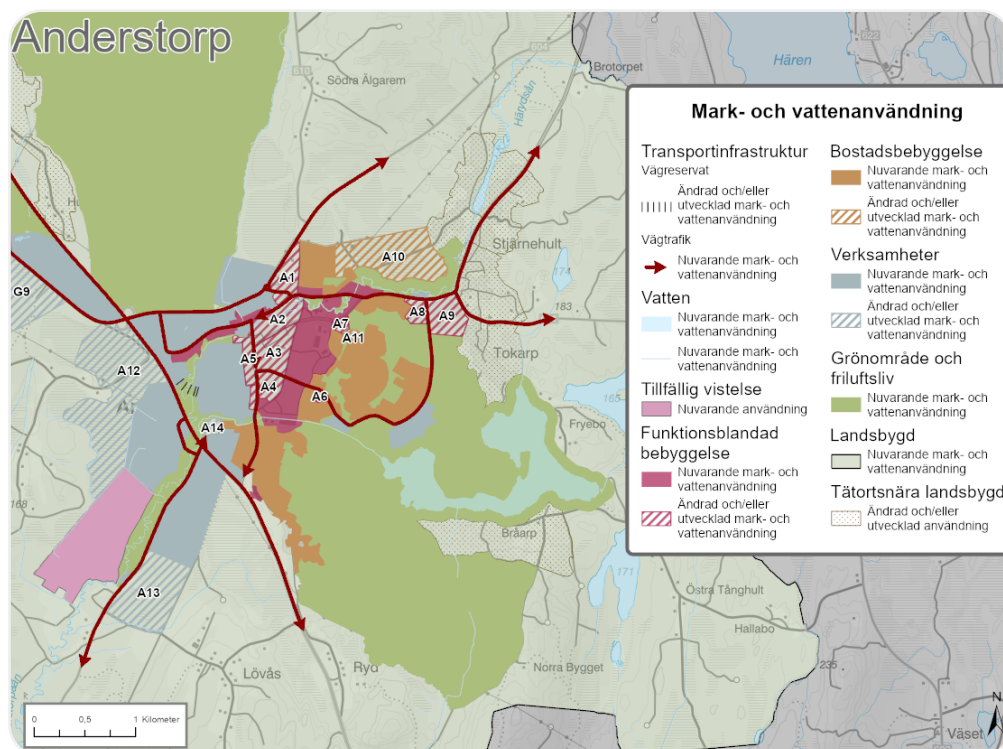

Figur 10. Planlagd mark och lediga tomter i huvudorten Anderstorp.

Ställningstaganden för huvudorten Anderstorp:

- Möjliggöra utveckling för bostadsändamål i den norra delen av Anderstorp, samt genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Möjliggöra utveckling för verksamhetsändamål i den västra delen av Anderstorp i anslutning till befintliga verksamhetsområden.
Bevara Anderstorps småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Större handelsplatser och verksamhetsområden utmed större vägar är av stor betydelse för ortens karaktär och platsbyggande marknadsföring. Kommunen ska verka för att ny/ändrad bebyggelse inom dessa områden ska säkras med höga arkitektoniska värden.
- Infarterna till Anderstorp utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Utforma inbjudande, trygga och tillgängliga offentliga miljöer som möjliggör en ökad social sammanhållning och tilltalande miljöer för offentlig och kommersiell service samt handel.
- Kontinuerlig översyn av gällande detaljplaner och statusuppdateringar avseende lediga tomter, aktivt arbete för att bättre kunna möta behoven av mark och bebyggelse samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.
- Säkerställa, utveckla, tillgängliggöra och förädla befintlig grönstruktur inom och intill huvudorten för rekreation, friluftsliv och ekosystemtjänster.
- Se över gatunätet samt utveckla det sammanhängande gång- och cykelvägnätet för Anderstorps viktigaste länkar och kollektivtrafiknoder. Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter såsom Reftele, utmed den före detta banvallen.
- Arbeta för att kollektivtrafiken ska utvecklas i orten med fler förbindelsepunkter och bytespunkter. I synnerhet Anderstorps busstation, men även hållplats "Långgatan" och en ny bytespunkt i anslutning till Trafikplats Anderstorp.
- Undvik exploatering inom klimatanpassningsområden med kända problem för översvämning och skyfall.
- Särskilt säkerställa att misstänkt förorenad mark utreds och vid behov åtgärdas.

Beskrivning av respektive utvecklingsområde

Figur 11. Föreslagen mark- och vattenanvändning i huvudorten Anderstorp.

Funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse

AI - Moen

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 85 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till Anderstorps norra infart och dikt an befintlig bostadbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område med riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Enstaka mindre lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Älgeå och grundvattenförekomsten WA I 5942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

A2 - Bro till bro

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 300 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer, vilket gör det möjligt för Anderstorps centrum att expandera ned mot Anderstorpaån som görs mer tillgänglig. Framtida huvudstråk för gång- och cykeltrafik ska leda in mot centrum och kollektivtrafikens stationsläge i syfte att knyta samman Anderstorps olika delar och förbättra tillgängligheten för gående och cyklister. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns åtta potentiellt förorenade områden, två av dessa saknar riskklassning, tre områden är registrerade som riskklass 2, ett område är registrerade som riskklass 3 och ett område som riskklass 4. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns en registrerad fornlämning, två övriga kulturhistoriska lämningar samt en fornlämning som saknar antikvarisk bedömning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett större lågpunktsområde sträcker sig genom området. Området ligger även inom högsta beräknade flöde från Anderstorpån. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpån: Älgeå - Hären och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

A3 - Anderstorp centrum

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Förtätningsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 100 bostäder

Förutsättningar: Anderstorps centrum pekas ut som ett utvecklingsområde för förtätning av bostäder, handel och service. En effektiv markanvändning med tätare bebyggelse eftersträvas för att stärka centrum som en viktig handelspunkt. Den föreslagna utvecklingen väntas skapa en mer levande stadsmiljö och samtidigt förstärka gatugrönskan, särskilt längs Storgatan vars karaktär med trädrader ska värnas och utvecklas. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns sex potentiellt förorenade områden, fyra av dessa saknar riskklassning och två har riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal mindre lågpunktsområden finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpån: Älgeå - Hären och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser

A4 - Haga

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 250 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. Framtida huvudstråk för gång- och cykeltrafik ska leda in mot centrum och kollektivtrafikens stationsläge i syfte att knyta samman Anderstorps olika delar och förbättra tillgängligheten för gående och cyklister.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns fyra potentiellt förorenade områden, tre av dessa har riskklass 2 och ett område riskklass 4. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplanprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett antal mindre lågpunktsområden finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Nissan – Älgeå och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser

A5 - Göta

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 140 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. Framtida huvudstråk för gång- och cykeltrafik ska leda in mot centrum och kollektivtrafikens stationsläge i syfte att knyta samman Anderstorps olika delar och förbättra tillgängligheten för gående och cyklister.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns fyra potentiellt förorenade områden, tre av dessa har riskklass 2 och ett område har riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Områdets norra del ligger även inom högsta beräknade flöde från Anderstorpaån. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Nissan – Älgeå och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

A6 - Hantverkaren

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 20 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett mindre lågpunktsområde finns i anslutning till befintlig bebyggelse inom området. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Töråsbäcken. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskrav gällande särskilt förorenande ämnen (koppar). Ämnen som överskrider inkluderar bly (Pb), kadmium (Cd), benso(a)pyren och perfluoroktansulfonat (PFOS). Måläret för att uppnå god kemisk status är 2027 för Töråsbäcken. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna kopplat till ekologisk, kemisk och kvantitativ status för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen. För området behöver eventuell påverkan på både kemisk och ekologisk status bedömas.

A7 - Prästgården

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 35 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service, såsom skolverksamhet, samt tilltalande gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till ett naturområde, vilket ger goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse och landskap i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Älgeå – Hären. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

A8 - Tornabacke

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlings- och utvecklingsområde (till viss del redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 10 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse samt tilltalande gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till ett naturområde, vilket ger goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse och landskap i fråga om skala, volym och placering. Området ska kopplas samman med befintligt gång- och cykelvägnä

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Älgeå – Hären. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

A9 - Tokarp

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 110 bostäder

Förutsättning: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns tre potentiellt förorenade områden, ett av dessa saknar riskklassning, ett har riskklass 2 och ett område har riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplanprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpån: Älgeå – Hären och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

A10 - Stjärnehult

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 30 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av Anderstorps norra infart och dikt an befintlig bostadbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Mindre stråk med lågpunkter finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Älgeå – Hären och grundvattenförekomsten WA15942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

A11 - Östergården

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 10 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i den centrala delen av Anderstorp och dikt an befintlig bostadbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Nej	
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpaån: Älgeå – Hären. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Verksamheter

A12 - Stötabo

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 80,4 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i västra delen av Anderstorp och har goda förbindelser till riksväg 27.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger i anslutning till väg 27 som är av riksintresse för kommunikation. Utbyggnadsområdet får inte försämma för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämma förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett mindre lågpunktsområde finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpåån: Nissan – Älgeå och grundvattenförekomsten WA15942523.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

A13 - Lövås

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 39,1 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i västra delen av Anderstorp och har goda förbindelser till riksväg 27.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns två potentiellt förorenade områden som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Ett par lågpunktsstråk finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpåån: Nissan – Älgeå och grundvattenförekomsten WAI5942523. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

A14 - Mobäck

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamhet

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Yta för verksamhetsmark: 2,3 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där lättare industri kan etableras. Tyngre och störande verksamhet ska undvikas på grund av omkringliggande bostadsbebyggelse. Området består av ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i västra delen av Anderstorp och har goda förbindelser till riksväg 27.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger direkt norr om väg 27 som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom utbyggnadsområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvälighetsnormer.

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Anderstorpån: Nissan – Älgeå, Töråsbäcken. och grundvattenförekomsten WA I 5942523.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status (gäller båda). Grundvattenförekomst status: God status</p> <p>Vattenförekomsten Töråsbäcken har förhållanden som påverkar kvalitetskrav gällande särskilt förorenande ämnen (koppar). Ämnen som överskrider inkluderar bly (Pb), kadmium (Cd), benso(a)pyren och perfluoroktansulfonat (PFOS). Måläret för att uppnå god kemisk status är 2027 för Töråsbäcken.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna kopplat till ekologisk, kemisk och kvantitativ status för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	--

Smålandsstenar

Figur 12. Huvudorten Smålandsstenar.

Smålandsstenar är ett långsträckt samhälle, uppbyggt längs järnvägen och Nissastigen (väg 26) som delar orten i två delar. Smålandsstenar är för många porten in i kommunen söderifrån. Smålandsstenar karaktäriseras av fler större industrier som också är moderbolag i koncerner. Här finns även större verksamhetsområden med övervägande del tillverkningsindustrier, framför allt inom metallindustrin. Smålands-

stenar fungerar som ett nav för den södra delen av kommunen. Utvecklingen går framåt och både befolkning och näringsliv växer. Närheten till grannregioner, vackra landskap längs med Nissan, på landsbygden samt regional och statlig infrastruktur ger goda förutsättningar för fortsatt positiv och hållbar utveckling för Smålandsstenar. Nissan fungerar som ett sammanhållande grönstrukturstråk genom Smålandsstenar och utgör ett betydelsefullt område för rekreation och friluftsliv, med både vandringsled och kanotled. I anslutning till ån finns dock områden som är översvämningss känsliga vid höga flöden.

Smålandsstenar har en god nivå av både allmän och kommersiell service. Det finns ett större fritidsområde, Hörsjö-Vikabo-området. Smålandsstenar utgör en viktig resenod för omgivande orter med tågstation längs med HNJ-banan där man kan ta sig till både Halmstad och Värnamo/Nässjö/Jönköping. Riksväg 26 löper genom Smålandsstenar, även väg 153 korsar Smålandsstenar. Vägarna skapar en del genomfartstrafik vilket har en negativ effekt på boendemiljön i orten, detta inte minst avseende den cirkulationsplats där väg 26 och 153 korsar varandra centralt i Smålandsstenar.

Beskrivning av framtida utveckling

Översiktsplanen möjliggör en utveckling av Smålandsstenar där tillkommande bostadsbebyggelse föreslås i den västra del av orten i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och funktionsblandad bebyggelse. Inga nya områden för bostadsbebyggelse pekas ut i Skeppshult, här kan exploatering i stället ske genom förtätning inom redan exploaterade områden.

Ny verksamhetsmark föreslås i ortens nordöstra och sydvästra delar i anslutning till HNJ-banan, väg 153 och väg 26. Smålandsstenars läge i kommunen gör orten till servicenod för kommunens södra del. För att stärka ortens funktion föreslås de centrala delarna av Smålandsstenar utvecklas genom en funktionsblandad bebyggelse som präglas av en blandstadskaraktär där servicefunktioner och bostäder kombineras. Centralt i Smålandsstenar pekas ett område ut för utveckling av den tätortsnära grönstrukturen, vidare kan befintliga grönområden i hela orten tillgängliggöras och förädlas, så som befintliga grönområden utmed Nissan.

I Smålandsstenar finns ett uttalat behov av att stärka både gång- och cykelvägnätet och kollektivtrafikförbindelserna, såväl inom orten som till och från omkringliggande samhällen. Utvecklingen bör därför inriktas på att skapa fler förbindelse- och bytespunkter för kollektivtrafik, särskilt längs de större öst-västliga stråken. Gång- och cykelvägnätet behöver också byggas ut i anslutning till föreslagna utbyggnadsområden för bostadsändamål. Särskild prioritet ska ges åt förbättrade gång- och cykelförbindelser mot Gislaved, Broaryd, Burseryd och Reftele.

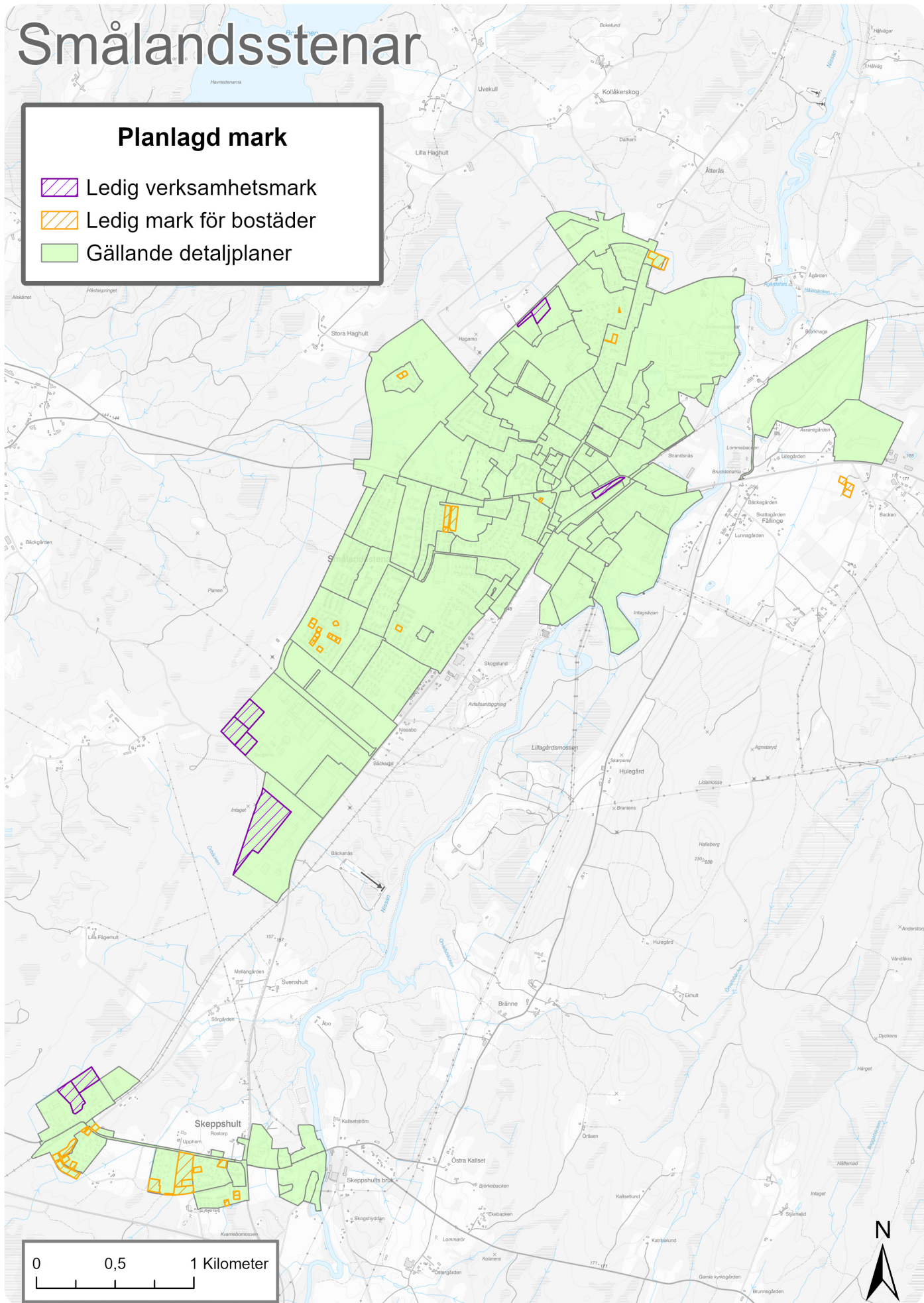
Planlagd mark och lediga tomter

Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Smålandsstenar för bostads- och verksamhetsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka 8,6 hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och drygt 17 hektar ledig verksamhetsmark. Översiktsplanen möjliggör i sin tur 364 hektar mark för utbyggnad.

Smålandsstenar

Planlagd mark

- Ledig verksamhetsmark
- Ledig mark för bostäder
- Gällande detaljplaner

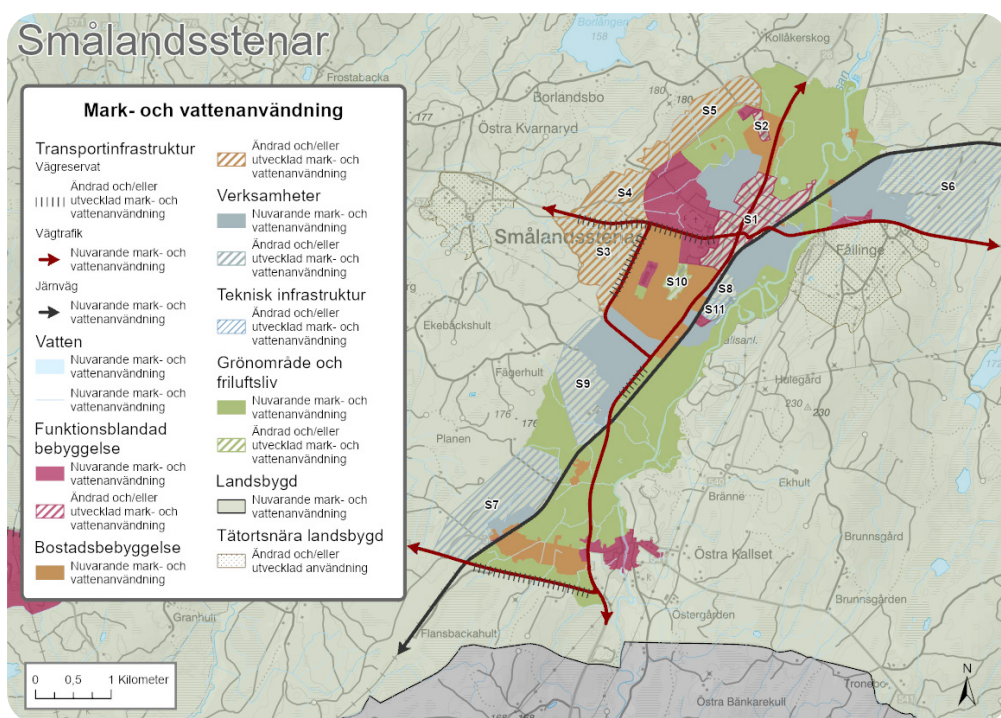

Figur 13. Planlagd mark och lediga tomter i huvudorten Smålandsstenar.

Ställningstaganden för huvudorten Smålandsstenar:

- Möjliggöra utveckling för bostadsändamål i den västra delen av Smålandsstenar, samt genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Möjliggöra utveckling för verksamhetsändamål i den södra och östra delen av Smålandsstenar i anslutning till befintlig järnväg med stickspårs- och omlastningsmöjligheter.
- Kontinuerlig översyn av gällande detaljplaner och statusuppdateringar avseende lediga tomter, aktivt arbete för att bättre kunna möta behoven av mark och bebyggelse samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.
- Bevara Smålandsstenars småskalighet och vid förtätning ska hänsyn generellt tas till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär.
- Infarterna till Smålandsstenar utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Säkerställa, utveckla, tillgängliggöra och förädla befintlig grönstruktur inom och intill huvudorten för rekreation, friluftsliv och ekosystemtjänster.
- Nissans värden och funktioner för biologisk mångfald och grönstruktur såväl som för rörligt friluftsliv och rekreation ska säkerställas och utvecklas.
- Utveckla det sammanhängande gång- och cykelvägnätet för Smålandsstenars viktigaste länkar och kollektivtrafiknoder. Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter.
- Arbeta för att kollektivtrafiken ska utvecklas i orten med fler förbindelsepunkter och bytespunkter. I synnerhet Smålandsstenars station, i närheten av tillkommande bostadsområden i västra delen av orten samt utmed riksväg 26 närmst kommungränsen.
- Bevara området kring Smålandsstenars avloppsreningsverk och tillhörande mark som strategiskt markreservat för framtida behov av utbyggnad eller teknisk anpassning av anläggningen.

Beskrivning av respektive utvecklingsområde

Figur 14. Föreslagen mark- och vattenanvändning i huvudorten Smålandsstenar.

Funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse

S1 - Smålandsstenar centrum

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Förtätningsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 500 bostäder

Förutsättningar: Den centrala delen av Smålandsstenar pekas ut som ett utvecklingsområde för förtätning med bostäder, handel och service. En effektiv markanvändning med tätare bebyggelse eftersträvas för att stärka centrum som en viktig handelspunkt, präglad av god tillgänglighet och ett brett utbud. Den föreslagna utvecklingen väntas bidra till en mer levande stadsmiljö och samtidigt stärka gatugrönskan. Förtätningen förväntas även kunna främja social sammanhållning genom att fler funktioner, mötesplatser och bostäder samlas inom gångavstånd, vilket skapar mer liv och aktivitet i centrum. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Genom området passerar väg 26 som är av riksintresse för kommunikation. I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som även det är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämrats för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämrats förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar och järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns fjorton potentiellt förorenade områden, av dessa saknar nio riskklassning, en har riskklass 2 och tre har riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns en möjlig fornlämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett antal lågpunktsområden i anslutning till befintlig bebyggelse. Del av området ligger även inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan och grundvattenförekomsten WA17150520.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig Grundvattenförekomst status: God status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

S2 - Vickelsberg

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 50 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. Framtida huvudstråk för gång- och cykeltrafik ska leda in mot centrum och kollektivtrafikens stationsläge i syfte att knyta samman Smålandsstenars olika delar och förbättra tillgängligheten för gående och cyklister.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område med riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas i eventuell detaljplanprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett lågpunktsområde i anslutning till befintlig bebyggelse. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan och grundvattenförekomsten WA17150520. Ytvattenförekomst status: Måttlig Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

S3 - Ätterås

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 550 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av Smålandsstenars norra infart och dikt an befintlig

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns två registrerade fornlämningar, två möjliga fornlämningar samt övrig kulturhistorisk lämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett par lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Österån. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

S4 - Haghult södra

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 300 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av Smålandsstenars norra infart och dikt an befintlig bostadsbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell exploatering.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett lågpunktsområde. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Österån. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

S5 - Haghult norra

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 300 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av Smålandsstenars norra infart och dikt an befintlig bostadsbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett par lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Österån samt inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen

Verksamheter

S6 - Fällinge industriområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 151,4 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i östra delen av Smålandsstenar och har goda förbindelser till väg 153 och i förlängningen riksväg 26.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämrats för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämrats förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvara utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar och järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	<p>I direkt anslutning till utbyggnadsområdet finns möjliga fornlämningar samt en fornlämning som saknar antikvarisk bedömning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns ett större lågpunktsområde. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.</p>
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan samt inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Stålebäcken.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

S7 - Böларыd industriområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 91 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar delvis till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i södra delen av Smålandsstenar och har goda förbindelser till väg 153 och i förlängningen riksväg 26.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstads flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns en övrig kulturhistorisk lämning registrerad. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen

S8 - Skogslund industriområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 8,5 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där lättare industri kan etableras. Tyngre och störande verksamhet ska undvikas på grund av omkringliggande bostadsbebyggelse. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer.</p> <p>I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämrats för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämrats förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns en registrerad fornlämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns områden med lågpunkter. En begränsad del av områdets östra gräns ligger inom högsta beräknade flöde från Nissan. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.</p>
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan och grundvattenförekomsten Hulugård-Risamossen. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>Grundvattenförekomst status: God status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

S9 - Södra industriområdet

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 62,7 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i södra delen av Smålandsstenar och har goda förbindelser till riksväg 26 och i förlängningen väg 153.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstads flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>I direkt anslutning till området passerar väg 26 som är av riksintresse för kommunikation. I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som även det är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar och järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns sex övrig kulturhistorisk lämning registrerad.</p> <p>Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.</p>

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	--

Grönområde och friluftsliv

S10 - Trädparken

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Grönområde och friluftsliv

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för en centralt belägen park inom befintlig bostadsbebyggelse och i närhet till flera skolverksamheter. Den föreslagna utvecklingen kan bidra till klimatanpassning, främja utomhuspedagogik och fungera som en naturlig mötesplats. Parken ska erbjuda trygga och tillgängliga utemiljöer för lek, rörelse och rekreation, vilket stärker både den fysiska och sociala miljön. För att möjliggöra utvecklingen krävs en omlokalisering av den befintliga verksamhet som bedrivs på platsen.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Utvecklingsområdet ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom utvecklingsområdet finns ett potentiellt förorenat område med riskklass 2. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom området. Vattenhantering och hänsyn till miljökvalitetsnormer behöver säkerställas vid eventuell planläggning eller annan utveckling.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

Teknisk infrastruktur

S11 - Smålandsstenars avloppsreningsverk

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Teknisk infrastruktur

Förutsättningar: Utvecklingsområdet omfattar befintlig och reserverad mark för Smålandsstenars avloppsreningsverk, vilket är en samhällsviktig anläggning för kommunens vatten- och avloppsförsörjning. Reningsverket har strategisk betydelse för hela sydvästra kommundelen och dess lokalisering är vald med hänsyn till närhet till recipient och befintlig infrastruktur. Hänsyn ska vid planering tas till anläggningens behov och skydd.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Halmstad City Airport. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer.</p> <p>I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämrats för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämrats förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	<p>Inom området finns ett potentiellt förorenat, inte riskklassat område, som är kopplat till pågående avloppsreningsverksamhet. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplanprocess och inför framtida exploatering.</p>
Fornlämningar	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns en registrerad fornlämning som saknar antikvarisk bedömning.</p> <p>Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Jas	<p>Inom utbyggnadsområdet finns områden med lågpunkter. Områdets östra kant ligger i direkt anslutning till högsta beräknat flöde från Nissan. Därför ska behov av åtgärder för skydd av samhällsviktig verksamhet mot översvämning, ras, skred och erosion utredas.</p> <p>Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.</p>

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Nissan och grundvattenförekomsten WAI7150520. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>Grundvattenförekomst status: God status</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
Vatten- och avloppsförsörjning		<p>Hänsyn ska tas till anläggningens drift, skyddsavstånd, risk för översvämning från Nissan och kommunens långsiktiga planering för spillvattenhantering och avloppsrening. Eventuell bostads- och verksamhetsutveckling i närheten ska inte lokaliseras för nära anläggningen och ska utformas så att reningsverkets funktion, utvecklingsmöjligheter och klimatanpassning säkerställs. En framtida omlokalisering av reningsverket skulle innebära mycket stora kostnader för kommunen, inklusive ny markanskaffning, tillståndsprocesser och byggnation av ny anläggning. Eventuella förändringar som påverkar reningsverkets drift eller lokalisering skulle innebära betydande kommunala kostnader och långsiktiga konsekvenser för vatten- och avloppstaxan.</p>

Hestra

Figur 15. Huvudorten Hestra.

Hestra är traditionellt kommunens turistort, med Isabergsområdet som huvudattraktion. Området erbjuder skid-, cykel- och golfanläggningar samt ett brett utbud av naturbaserade aktiviteter. Närheten till riksväg 26 ger goda kommunikationsmöjligheter, och orten nås även med tåg via Kust-till-Kust-banan. Denna huvudort är belägen i en dalgång mellan två höjdområden, med två sjöar som ger särskilda förutsättningar för ortens utveckling. Den gradvisa utbyggnaden har format samhällets karaktär, och variationen i arkitektoniska stilar och uttryck skapar en kulturhistoriskt intressant huvudort, där identiteten tydligt ligger i blandningen av byggnadsstilar. Hestra är i huvudsak en villaort. Hestra har en livsmedelsbutik, några specialaffärer samt kommunal service, bland annat förskolor, skola och bibliotek. Den kommersiella servicen används inte bara av ortens invånare utan även av boende i delar av grannkommunerna Tranemo och Gnosjö. Utöver det domineras det privata näringslivet främst av trä- och metallindustrin.

Beskrivning av framtida utveckling

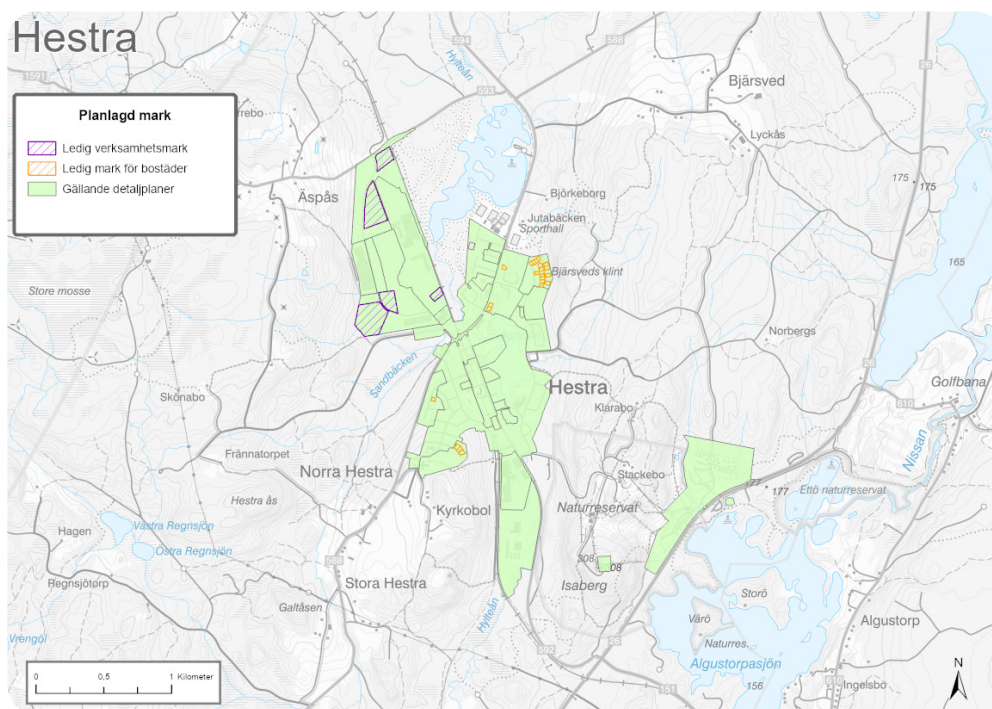
Den framtida utvecklingen av Hestra ska fokusera på bostäder, verksamheter, funktionsblandad bebyggelse samt områden för tillfällig vistelse. Ortens nära koppling till natur och fritidsaktiviteter ska bevaras och förstärkas, och all utveckling ska ske med respekt för dessa värden. Särskild hänsyn ska tas till det angränsande riksintresset för friluftsliv, med syfte att synliggöra och stärka områdets natur- och rekreationsvärden.

Det befintliga stugområdet vid Isberg föreslås utvecklas österut med ett område för tillfällig vistelse i anslutning till riksväg 26, vilket möjliggör en lämplig utvidgning av det redan etablerade turistområdet. Bostadsbebyggelsen i Hestra bör i första hand utvecklas i anslutning till befintlig bebyggelse i söder och öster, för att skapa en sammanhållen och sammanhängande bostadsmiljö. Ortens centrala delar, inklusive tågstationen och centrum, kan fortsatt utvecklas med funktionsblandad bebyggelse där bostäder, service och handel integreras på ett balanserat sätt. Nordväst om orten finns potential för ett större verksamhetsområde i anslutning till befintlig järnväg. Eftersom utvecklingsområdet ligger externt i förhållande till ortens centrum, kan behov uppstå av att stärka kollektivtrafikförbindelserna dit samt utveckla närliggande bytespunkter. Dessutom behövs fler hållplatser längs huvudvägen genom orten.

Gång- och cykelvägnätet inom Hestra behöver förstärkas, liksom förbindelserna till omkringliggande orter, såsom Grimsås och Nissafors, där frågan om en tillkommande broförbindelse är aktuell.

Planlagd mark och lediga tomter

Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Hestra för bostads- och verksamhetsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka två hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och drygt elva hektar ledig verksamhetsmark. Översiktsplanen möjliggör i sin tur 40 hektar mark för utbyggnad av bostadsbebyggelse respektive 59 hektar mark för ny verksamhetsutveckling.

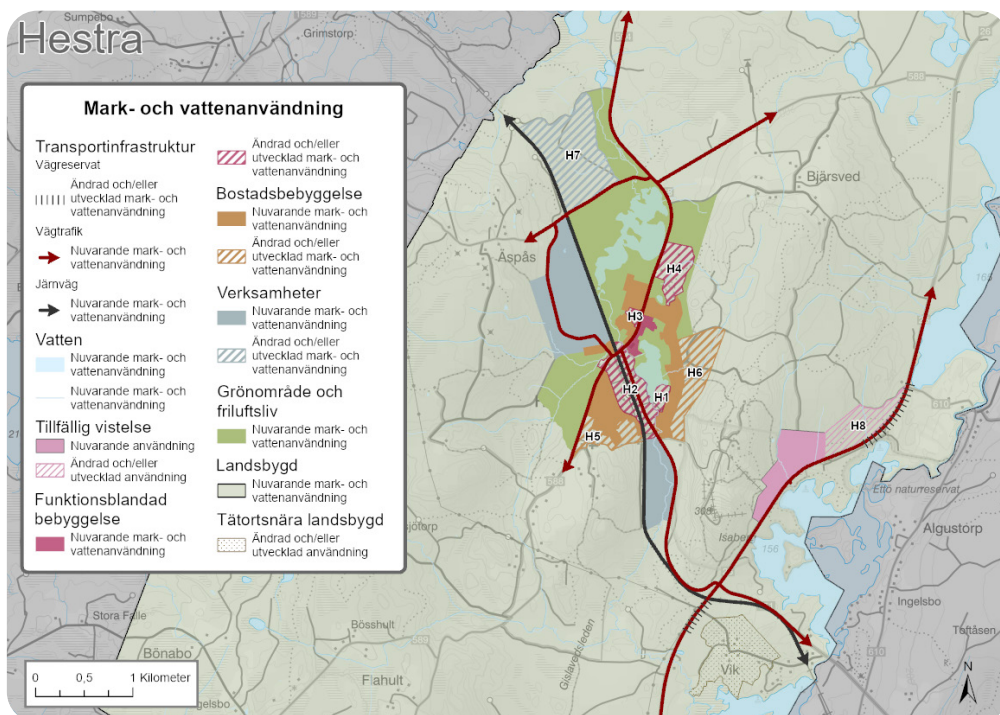

Figur 16. Planlagd mark och lediga tomter i huvudorten Hestra.

Ställningstaganden för huvudorten Hestra:

- Möjliggöra utveckling för bostadsändamål i den södra och västra delen av Hestra samt genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom befintlig bebyggelsestruktur där det bedöms lämpligt.
- Möjliggöra utveckling för verksamhetsändamål i den norra delen av Hestra i anslutning till befintlig järnväg med stickspårs- och omlastningsmöjligheter.
- Möjliggöra utveckling för tillfällig vistelse utmed Isaberg i den sydöstra delen av Hestra.
- Kontinuerlig översyn av gällande detaljplaner och statusuppdateringar avseende lediga tomter, aktivt arbete för att bättre kunna möta behoven av mark och bebyggelse samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.
- Bevara Hestras småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Infarterna till Hestra utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Säkerställa, utveckla, tillgängliggöra och förädla befintlig grönstruktur inom och intill huvudorten för rekreation, besöksnäring, friluftsliv och ekosystemtjänster.
- Utveckla det sammanhängande gång- och cykelvägnätet för Hestras viktigaste länkar och kollektivtrafiknoder. Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter.
- Verka för en cykelförbindelse till Grimsås, Tranemo kommun och till Nissafors, Gnosjö kommun.
- Arbeta för att kollektivtrafiken ska utvecklas i orten med fler förbindelsepunkter och bytespunkter. I synnerhet Hestra station och i närheten av tillkommande verksamhetsområde i den norra delen av orten.

Beskrivning av respektive utvecklingsområde

Figur 17. Föreslagen mark- och vattenanvändning i huvudorten Hestra.

Funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse

H1 - Södra Agnsjön

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Omvandlingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 80 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att omvandla dagens verksamhetsområde till ett framtida bostadsområde, vilket förutsätter att befintlig verksamhet successivt omlokaliseras. Området kan rymma ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service och gröna utemiljöer. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar stadsdel.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Området gränsar till HylteånAgnsjön men är inte översvämningsskärat. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WA15855760. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

H2 - Hestra centrum

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Förtätningssområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 110 bostäder

Förutsättningar: Den centrala delen av Hestra pekas ut som ett utvecklingsområde för förtätning med bostäder, handel och service. En effektiv markanvändning med tätare bebyggelse eftersträvas för att stärka centrum som en betydelsefull handelspunkt. Den föreslagna utvecklingen väntas bidra till en mer levande stadsmiljö och samtidigt stärka gatugrönskan. Förtätningen förväntas även kunna främja social sammanhållning genom att fler funktioner, mötesplatser och bostäder samlas inom gångavstånd, vilket skapar mer liv och aktivitet i centrum. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar ort.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Genom området går även Kust till kustbanan som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämma för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämma förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns åtta potentiellt förorenade områden, samtliga saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplanprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns en registrerad fornlämning samt en övrig kulturhistorisk lämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Området gränsar till HylteånAgnsjön men är inte översvämningskarterat. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WAI5855760.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status</p> <p>I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

H3 - Medborgaren

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 60 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service, såsom skolverksamhet, samt tilltalande gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till ett naturområde, vilket ger goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse och landskap i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WA I 5855760. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

H4 - Jutabäcken

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 125 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en funktionsblandad struktur med ny bostadsbebyggelse i kombination med offentlig service, såsom skolverksamhet, samt tilltalande gröna utemiljöer. Det är strategiskt beläget i anslutning till ett naturområde, vilket ger goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse och landskap i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns tre registrerade fornlämningar, en möjlig fornlämning och en övrig kulturhistorisk lämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	I området finns omfattande områden främst i den södra delen som utgör skyfallsområden med rinnvägar från höjdsträckningen i öster. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WA I 5855760. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

H5 - Sandbäcken

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 75 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av de centrala delarna av Hestra och dikt an befintlig bostadbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>I anslutning till del av området går Kust till kustbanan som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämrade för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämrade förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	<p>Inom området finns ett potentiellt förorenat område som saknar riskklassning. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.</p>
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Nej	
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>

H6 - Bjärsveds klint

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 165 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av de centrala delarna av Hestra och dikt an befintlig bostadbyggnation. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del. Området ligger inom riksintresse för friluftsliv, Isaberg (FF02). Vid eventuell exploatering eller ingrepp i riksintresset ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Inom området finns även skyfallsvägar från Isabergområdet. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WAI5855760. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

Verksamheter

H7 - Äspås verksamhetsområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 59 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Strategiskt beläget i norra delen av Hestra och har goda förbindelser till befintligt verksamhetsområde Flodala, väg 593 och i förlängningen riksväg 26.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>I anslutning till området går Kust till kustbanan som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	<p>Inom utbyggnadsområdet finns tre registrerade fornlämningar samt tre övriga kulturhistoriska lämningar. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.</p>
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Hylteån och grundvattenförekomsten WA I 5855760.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>Grundvattenförekomst status: God status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	---

Tillfällig vistelse

H8 - Isaberg

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Tillfällig vistelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för fortsatt utveckling: 23,5 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en fortsatt expansion av konferens- och friluftsanläggningar samt kortvariga boendeformer, såsom hotell, camping och andra typer av tillfälliga övernattningsalternativ. Området är strategiskt beläget med direkt anslutning till befintlig infrastruktur vid den angränsande hotellverksamheten och har goda kopplingar till riksväg 26. Det ska vara möjligt att angöra området med flera olika transportslag, vilket stärker tillgängligheten för både besökare och verksamheter.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Området ligger även inom riksintresse för kommunikationer, MSA-Jönköpings flygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för kommunikationer respektive riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>Området ligger inom riksintresse för friluftsliv, Isaberg (FF02). Vid eventuell exploatering eller ingrepp i riksintresset ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.</p> <p>I anslutning till området passerar väg 26 som är av riksintresse för kommunikation. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintliga vägar av riksintresse ska säkerställas.</p>
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns en registrerad fornlämning samt en möjlig fornlämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	-	Underlag finns ej, tas fram vid exploatering. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Algustorpassjön och grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo WA54540148.</p> <p>Ytvattenförekomst status: God ekologisk status. Grundvattenförekomst status: God status.</p> <p>I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen</p>

Reftele

Figur 18. Huvudorten Reftele.

Reftele ligger i sydöstra delen av Gislaveds kommun, ca 20 km sydost om Gislaved vid länsväg 153. HNJ-banan går genom orten med en centralt belägen station. Reftele är belägen i anslutning till kommunens största jordbruksområde. I orten finns god kommersiell och offentlig service. Förutom jordbruket finns här expansiva industrier inom framför allt metall- och verkstadsindustrin. Industri och bostäder ligger ofta mycket nära varandra.

Reftele var ursprungligen en del av det riksintresseområde – Finnvedens folkland, som gränsar till orten. I närområdet kring orten finns ett stort antal fornlämningar. Reftele har gamla anor som tingsplats och tingshuset är ett av kommunens byggnadsminnesförklarade hus. I Reftele domineras bostadsbeståndet av villor med enstaka flerbostadshus i och runt centrumkärnan.

Beskrivning av framtida utveckling

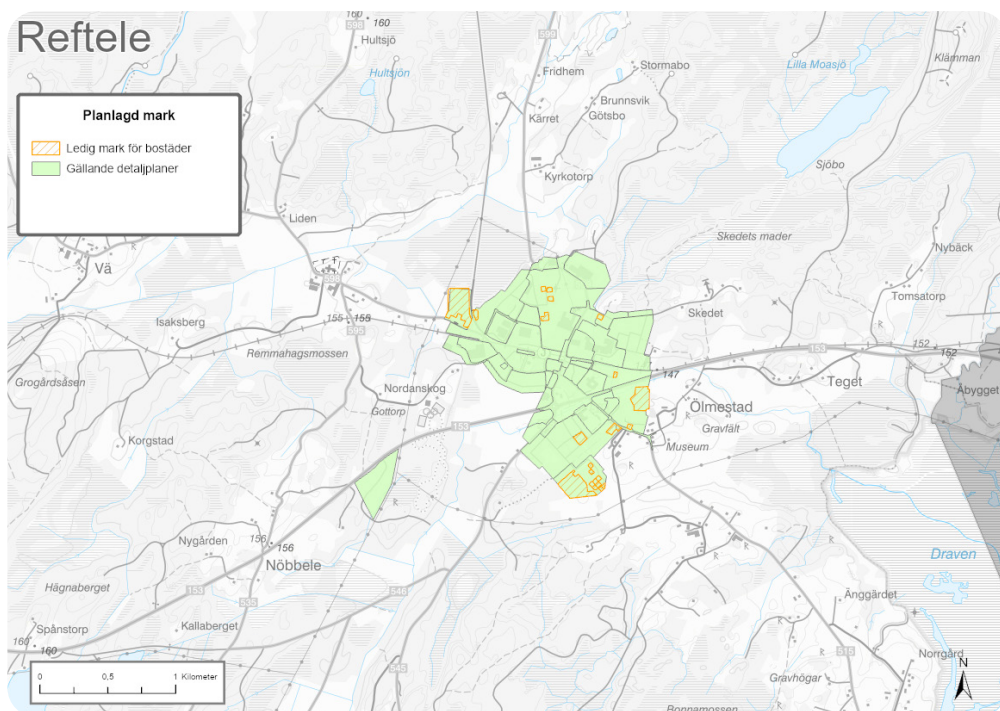
Den framtida utvecklingen av Reftele ska främst bygga på förtätning av befintlig bostadsbebyggelse samt en funktionsblandad utveckling i ortens centrala delar. Ett särskilt område i den södra delen av orten har pekats ut för ny bostadsbebyggelse. Samtidigt ska orten ges möjlighet att stärka förutsättningarna för verksamhetsetableringar genom ett utpekade område för ny verksamhetsutveckling i anslutning till väg 153. I direkt anslutning till Reftele bedrivs därutöver omfattande jordbruksverksamhet på marker med höga eller mycket höga produktionsvärden, vilka ska bevaras och

skyddas. Närheten till naturen i Reftele ska värnas och stärkas. Områden där möjlighet finns att utveckla viktiga värden för friluftslivet, natur- och kulturmiljön, biologisk mångfald samt ekosystemtjänster har pekats ut i den södra och syd västra delen av Reftele. I gränslandet mot Värnamo kommun finns även höga rekreativevärden, dels utmed Draven, med bevarandevärden som är viktiga att värna. Inom de utpekade områdena för grönområde- och friluftsliv samt i området runt draven kan en utveckling av befintliga vandringleder främjas samt anläggandet av nya leder.

I Reftele finns även ett behov av att utveckla gång- och cykelvägnätet. Ett särskilt behov finns i att utveckla möjligheten att, på ett säkert sätt, röra sig med cykel mellan Reftele och Anderstorp.

Planlagd mark och lediga tomter

Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Reftele för bostads- och verksamhetsändamål som till viss del inte är utbyggda. Det finns cirka åtta hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och ingen ledig verksamhetsmark. Översiktsplanen möjliggör i sin tur tio hektar mark för utbyggnad av bostadsbebyggelse respektive 29 hektar mark för ny verksamhetsutveckling.

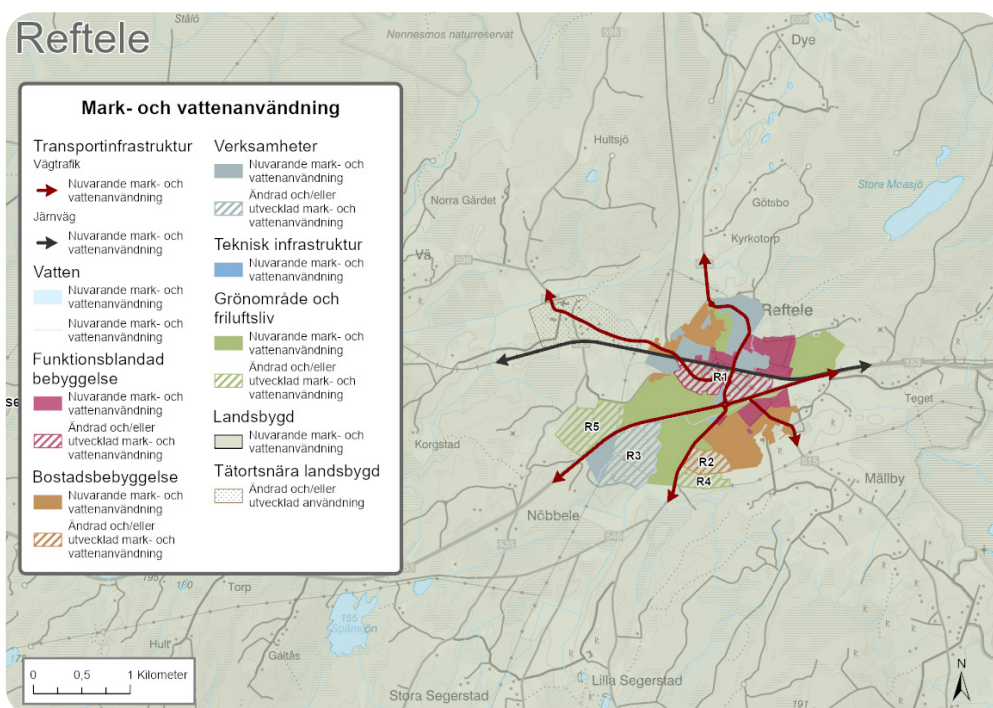

Figur 19. Planlagd mark och lediga tomter i huvudorten Reftele.

Ställningstaganden för huvudorten Reftele:

- Möjliggöra utveckling för bostadsändamål i den södra delen av Reftele, samt genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Möjliggöra utveckling för verksamhetsändamål i den sydvästra delen av Reftele i anslutning till väg 153.
- Kontinuerlig översyn av gällande detaljplaner och statusuppdateringar avseende lediga tomter, aktivt arbete för att bättre kunna möta behoven av mark och bebyggelse samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.
- Bevara Refteles småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Infarterna till Reftele utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Säkerställa, utveckla, tillgängliggöra och förädla befintlig grönstruktur inom och intill huvudorten för rekreation, friluftsliv och ekosystemtjänster.
- Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter såsom Anderstorp, främst utmed den före detta banvalen.
- Utveckla och förbättra stationsläget utmed järnvägslinjen Halmstad – Nässjö (HNJ-banan), genom att möjliggöra funktioner för multimodalt resande.

Beskrivning av respektive utvecklingsområde

Figur 20. Föreslagen mark- och vattenanvändning i huvudorten Reftele.

Funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse

RI - Reftele centrum

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Funktionsblandad bebyggelse

Avsikt: Förtätningsområde (redan ianspråktagen mark)

Antal bostäder: 35 bostäder

Förutsättningar: Den centrala delen av Reftele pekas ut som ett utvecklingsområde för förtätning med bostäder, handel och service. En effektiv markanvändning med tätare bebyggelse eftersträvas för att stärka centrum som en betydelsefull handelspunkt. Den föreslagna utvecklingen väntas bidra till en mer levande stadsmiljö och samtidigt stärka gatugrönskan. Förtätningen förväntas även kunna främja social sammanhållning genom att fler funktioner, mötesplatser och bostäder samlas inom gångavstånd, vilket skapar mer liv och aktivitet i centrum. En variation av upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggnadshöjder bedöms vara lämplig för att skapa en diversifierad och långsiktigt hållbar ort.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	<p>Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.</p> <p>I direkt anslutning till området passerar Järnvägen-Nässjö-Halmstad som är av riksintresse för kommunikationer. Utbyggnadsområdet får inte försämra för riksintressets funktion vilket innebär att inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Tillgängligheten för befintlig järnväg av riksintresse ska säkerställas.</p> <p>Området ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljövård, Finnvedens folkland. Där utbyggnad föreslås inom samt eller anslutning till riksintresseområden för kulturmiljö ska exploatering ske med stor respekt och hänsyn till riksintressets värden för att inte dessa ska påverkas negativt.</p>
Potentiellt förorenade områden	Ja	Inom området finns sju potentiellt förorenade områden, av dessa saknar sex riskklassning och ett område har riskklass 3. Potentiellt förorenade områden behöver beaktas vid eventuell detaljplaneprocess och inför framtida exploatering.
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns två möjliga fornlämningar, två övriga kulturhistoriska lämningar samt två fornlämningar som saknar antikvarisk bedömning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen. Inom området ligger Reftele Tingshus som är byggnadsminne.
Jordbruksmark	Nej	

Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns ett antal lågpunktsområden i anslutning till befintlig bebyggelse. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.
MKN	Ja	Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Segerstadån. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten kan inte belastas med ytterligare påslag av näringsämnen exempelvis via dagvattenhantering. I en detaljplaneprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.
Övrigt		Förtätning medför ett ökat tryck på det befintliga gatunätet och brobeståndet. Detta ställer höga krav på kontinuerlig analys, övervakning och planering av hur den ökade trafikmängden påverkar infrastrukturen, särskilt eftersom många vägar är dimensionerade för specifika trafik- och bärighetsklasser.

R2 - Skogsbo

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Bostadsbebyggelse

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Antal bostäder: 110 bostäder

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse. Det är strategiskt beläget i närheten av de centrala delarna av Reftele och dikt an ett befintligt bostadsområde. Likväl förekommer skolverksamheter i närheten. Den nya bebyggelsen ska anpassas till omgivande bebyggelse i fråga om skala, volym och placering.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns lågpunktsområden. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplaneprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer.

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Segerstadån.</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>Vattenförekomsten kan inte belastas med ytterligare påslag av näringsämnen exempelvis via dagvattenhantering. I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	--

Verksamheter

R3 - Nöbbele

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Verksamheter

Avsikt: Utvecklingsområde (obebyggd mark)

Yta för verksamhetsmark: 29,5 hektar

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för fortsatt verksamhetsexpansion, där både lättare och tyngre industri kan etableras, utvecklas och ges utrymme att växa. Området angränsar till ett befintligt verksamhetsområde och det möjliggör ett effektivt markutnyttjande och rationellt nyttjande av redan utbyggd infrastruktur, i den mån det är möjligt. Strategiskt beläget i västra delen av Reftele och har goda förbindelser till väg 153.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Området ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utbyggnadsområdet finns sex registrerade fornlämningar samt en övrig kulturhistorisk lämning. Vid exploatering inom utbyggnadsområdet ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansökan om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Nej	
Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Inom samt i direkt anslutning till utbyggnadsområdet finns områden med lågpunkter. Avledningen av vatten och säker exploatering behöver säkerställas i detaljplanprocessen genom dagvattenutredning och att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer.

MKN	Ja	<p>Området ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Segerstadån samt inom avrinningsområdet för vattenförekomsten WA13143659 (namn saknas).</p> <p>Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status.</p> <p>Vattenförekomsten kan inte belastas med ytterligare påslag av näringsämnen exempelvis via dagvattenhantering. I en detaljplanprocess identifieras, bedöms och beskrivs eventuell påverkan på miljökvalitetsnormerna för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.</p>
-----	----	---

Grönområde och friluftsliv

R4 - Skogsbo grönområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Grönområde och friluftsliv

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en vidareutveckling av det befintliga grönområde som bland annat nyttjas av scouterna och som angränsar till ett befintligt såväl som framtida bostadsområde. Likväl förekommer skolverksamheter i närheten. Avsikten är att tillgängliggöra och stärka de rekreativa värdena, för att fler ska kunna använda området för lek, rörelse och friluftaktiviteter, samtidigt som scouternas verksamhet kan utvecklas i en trygg och ändamålsenlig miljö. Ett förbättrat och välutrustat grönområde bidrar även till ökad trivsel, biologisk mångfald och ett mer sammanhållet lokalsamhälle.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Utvecklingsområdet ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Ja	Inom utvecklingsområdet finns en möjlig fornlämning. Vid utveckling av området ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansökan om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Ja	<p>Inom utvecklingsområdet finns befintlig jordbruksmark som klassats med högt värde. Jordbruksmarken utgör cirka 0,4 hektar. Inom området föreslås markanvändningen Grönområde och rörligt friluftsliv, vilket bedöms förenligt med jordbruksmarkens värde.</p> <p>Inom utvecklingsområdet ska bevarandet av jordbruksmarken prioriteras. Vid eventuellt ianspråktagande av jordbruksmark bör kompensationsåtgärder utredas parallellt med pågående detaljplanearbete.</p>

Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom området. Vattenhantering och hänsyn till miljö kvalitetsnormer behöver säkerställas vid eventuell planläggning eller annan utveckling.
MKN	Ja	Utvecklingsområdet ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Segerstadån. Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Vid planläggning eller annan utveckling behöver eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna identifieras, bedöms och beskrivs för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen.

R5 - Rönneljung grönområde

Användningsstatus: Utvecklad och/eller ändrad markanvändning

Kategori: Grönområde och friluftsliv

Förutsättningar: Utvecklingsområdet syftar till att möjliggöra en omlokalisering av elljusspårarna i Reftele till ett strategiskt läge nära de centrala delarna av samhället samt sporthallen och idrottsplatsen. Omlokaliseringen ska säkerställa god tillgänglighet för både boende och besökare. Målsättningen är att skapa ett sammanhållet friluftsområde som erbjuder trygga, attraktiva och funktionella motionsmöjligheter året runt.

Hänsyn	Påverkan Ja/Nej	Kommentar
Riksintresse	Ja	Utvecklingsområdet ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-Hagshults övningsflygplats. Alla byggnadsobjekt över 20 meter ska hanteras i enlighet med ställningstagande under avsnittet om riksintresse för totalförsvarets militära del.
Potentiellt förorenade områden	Nej	
Fornlämningar	Nej	I närheten till utvecklingsområdet finns två registrerade fornlämningar samt en övrig kulturhistorisk lämning. Vid utveckling av området ska fornlämningarna och dess kulturmiljövärden värnas, lyftas och ses som en tillgång. Vid eventuell påverkan på fornlämningar eller dess närområde ska en ansöka om tillstånd göras hos länsstyrelsen.
Jordbruksmark	Ja	Inom utvecklingsområdet finns befintlig jordbruksmark som klassats med högt värde. Jordbruksmarken utgör cirka 1 hektar. Inom området föreslås markanvändningen Grönområde och rörligt friluftsliv, vilket bedöms förenligt med jordbruksmarkens värde. Inom utvecklingsområdet ska bevarandet av jordbruksmarken prioriteras. Vid eventuellt ianspråktagande av jordbruksmark bör kompensationsåtgärder utredas parallellt med pågående detaljplanearbete.

Lågpunkter/Skyfall och översvämning	Ja	Lågpunktsområden finns inom området. Vattenhantering och hänsyn till miljö kvalitetsnormer behöver säkerställas vid eventuell planläggning eller annan utveckling.
MKN	Ja	Utvecklingsområdet ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten WA13143659 (namn saknas). Ytvattenförekomst status: Måttlig ekologisk status Vid planläggning eller annan utveckling behöver eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormerna identifieras, bedöms och beskrivs för att kunna hitta lösningar som minskar risken för förorening av grundvatten eller ytvatten kopplat till exploateringen

Landsbygdsort

Landsbygdsorterna är mindre samhällen som fungerar som viktiga noder på landsbygden. De erbjuder ett begränsat serviceutbud som främst riktar sig till den lokala befolkningen.

För att möjliggöra en utveckling behöver mark- och vattenanvändningen planeras i ett större sammanhang än respektive enskild ort. Frågor om teknisk försörjning och långsiktigt hållbar användning av vattenresurser utgör viktiga förutsättningar. Planeringen i den sydvästra delen av kommunen ska därför präglas av samordning mellan orterna, med inriktning mot en effektiv och hållbar mark- och vattenanvändning. Mer information om teknisk försörjning och dess betydelse för en fortsatt utveckling finns redovisat i kapitel 4, avsnitt 4.9.1.1.

Burseryd

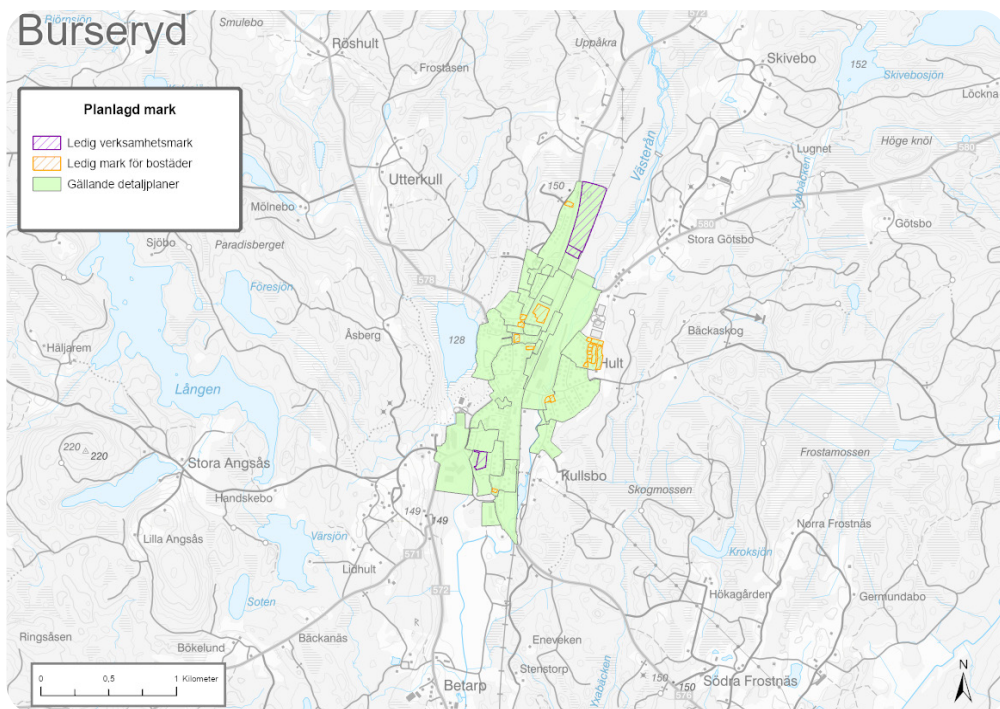

Figur 21. Landsbygdsorten Burseryd.

Burseryd är en industri- och bostadsort och utgör kommunens mest karaktäristiska brukssamhälle. Näringslivet domineras av Burseryds Bruk, men orten hyser även flera andra företag inom metall- och trävaruindustrin. Burseryd präglas främst av villabebyggelse, kompletterad med inslag av flerbostadshus.

Planlagd mark och lediga tomter

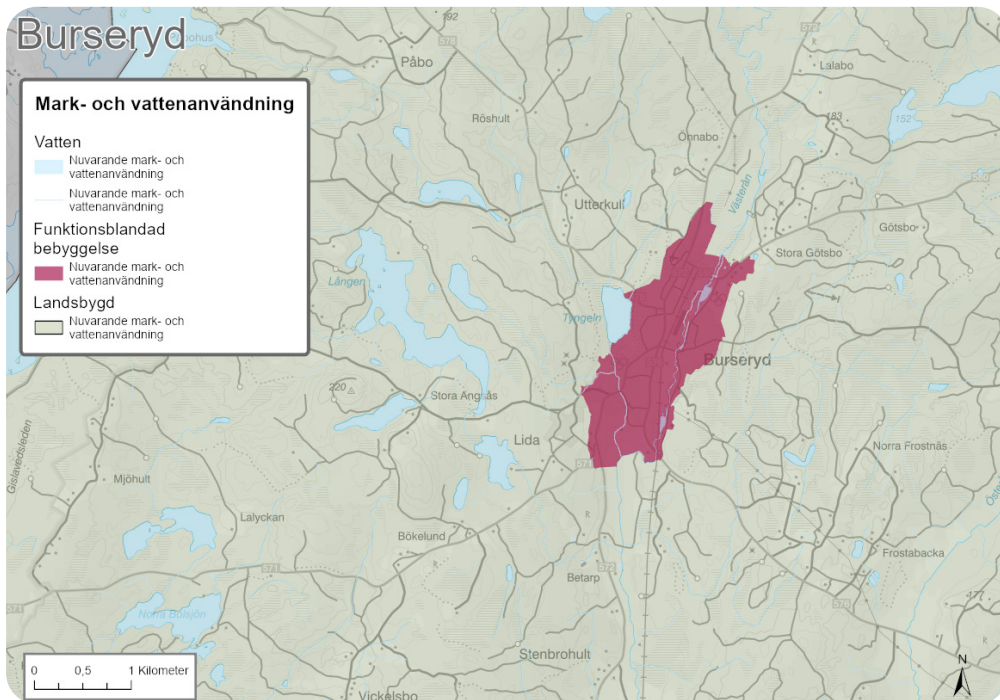
Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Burseryd för bostads- och verksamhetsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka fyra hektar ledig mark för bostadsbebyggelse och drygt åtta hektar ledig verksamhetsmark.

Figur 22. Planlagd mark och lediga tomter i landsbygdsorten Burseryd.

Ställningstaganden för landsbygdsorten Burseryd:

- Uppmuntra förtätning och breddning av bostadstyper samt boendeformer vid nybyggnation.
- Se över status på lediga tomter för att antingen ändra eller upphäva detalplaner, vars byggrätter inte blivit utnyttjade för att bättre möta behoven. Kommunen ska aktivt marknadsföra lediga tomter och mark.
- Utveckling av nya verksamhetsområde bör föregås av en lokaliseringstudie.
- Möjliggöra utveckling för bostads- och verksamhetsändamål i huvudsak genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Bevara Burseryds småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Infarterna till Burseryd utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter såsom Smålandsstenar och Broaryd. Mellan Burseryd och Broaryd är intentionen att sträckan för den tidigare järnvägen ska nyttjas.

Figur 23. Föreslagen mark- och vattenanvändning i landsbygdsorten Burseryd.

Broaryd

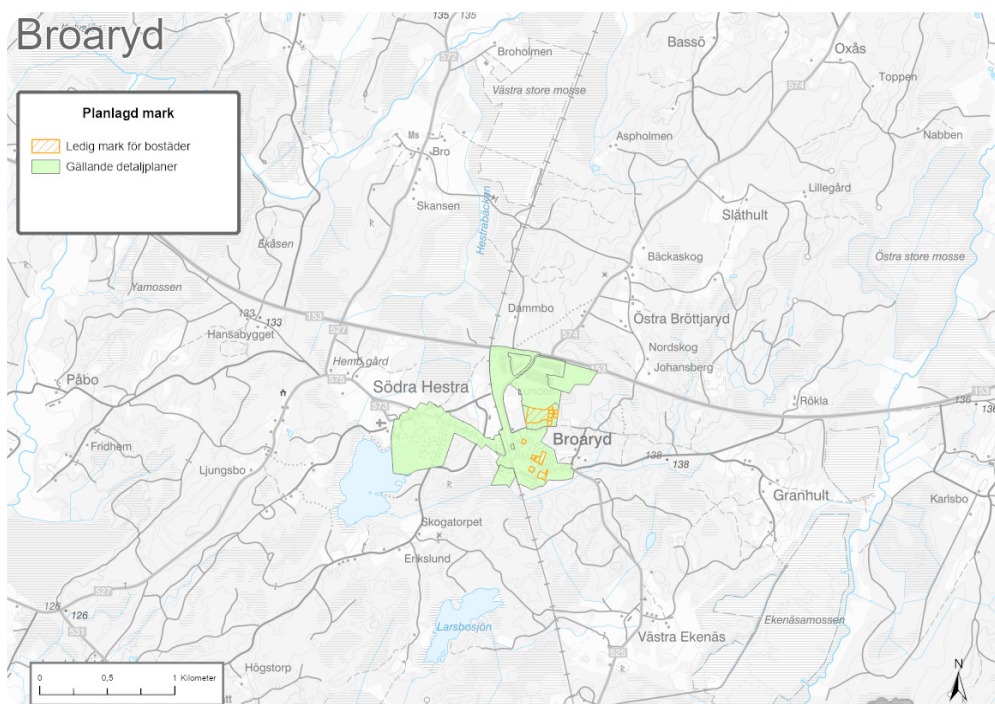

Figur 24. Landsbygdsorten Broaryd.

Broaryd är ett mindre villasamhälle beläget längs väg 153 i den sydvästra delen av Gislaveds kommun. Majoriteten av villabebyggelsen tillkom under 1960- och 1970-talen. Förutom den offentliga servicen präglas ortens näringsliv av industrier inom plast- och träbranschen.

Planlagd mark och lediga tomter

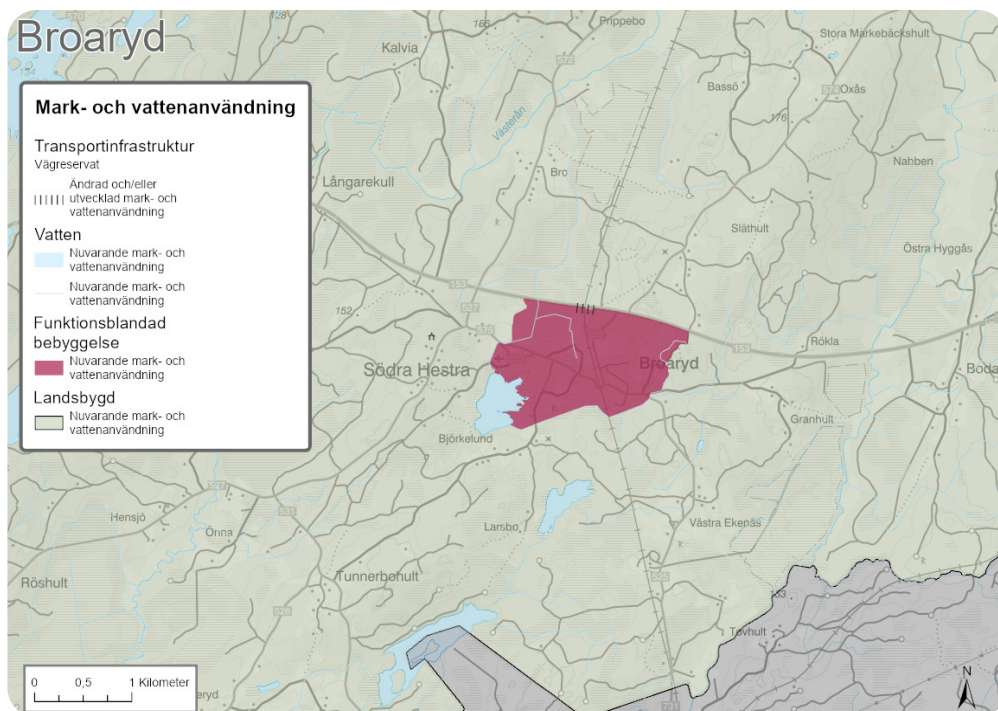
Det finns ett antal detaljplanlagda områden i Broaryd för bostadsändamål som inte är utbyggda. Det finns cirka tre hektar ledig mark för bostadsbebyggelse.

Figur 25. Planlagd mark och lediga tomter i landsbygdsorten Broaryd.

Ställningstaganden för landsbygdsorten Broaryd:

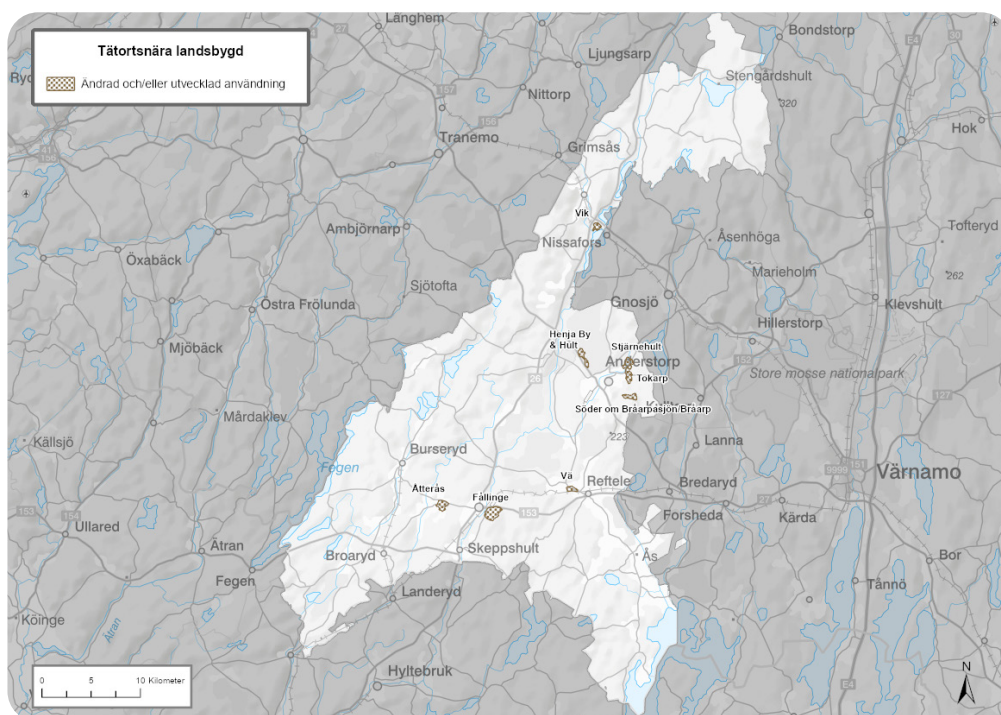
- Uppmuntra förtätning och breddning av bostadstyper samt boendeformer vid nybyggnation.
- Se över status på lediga tomter för att antingen ändra eller upphäva detaljplaner, vars byggrätter inte blivit utnyttjade för att bättre möta behoven. Kommunen ska aktivt marknadsföra lediga tomter och mark.
- Utveckling av nya verksamhetsområde bör föregås av en lokaliseringsutredning.
- Möjliggöra utveckling för bostads- och verksamhetsändamål i huvudsak genom förtätning av redan hårdgjorda ytor, omvandling och komplettering inom den befintliga bebyggelsestrukturen där det bedöms lämpligt.
- Bevara Broaryds småskalighet och ta hänsyn till omgivande bebyggelses höjd, skala och platsens karaktär vid förtätning.
- Infarterna till Broaryd utgör entréer och utformningen av bebyggelse såväl som friytor i anslutning till dessa måste hanteras med varsamhet och hänsyn till ortens särprägel.
- Skapa trygga och sammanhängande cykelförbindelser såväl inom orten som till omkringliggande orter såsom Smålandsstenar och Burseryd. Mellan Broaryd och Burseryd är intentionen att sträckan för den tidigare järnvägen ska nyttjas.

Figur 26. Föreslagen mark- och vattenanvändning i landsbygdsorten Broaryd.

Tätortsnära landsbygd

Tätortsnära landsbygd omfattar ett antal landsbygdssamhällen som ligger i anslutning till utpekade central- och huvudorter och där olika, ibland motstridiga, intressen kring utveckling och bevarande förekommer. Många av dessa landsbygdssamhällen präglas av kulturhistoriska värden, vilket innebär att en kulturmiljöutredning i regel ska genomföras innan rivnings- eller bygglov beviljas. Eftersom den huvudsakliga utvecklingen bör koncentreras till central- och huvudorterna, bör den tätortsnära landsbygden ha en långsammare utveckling, med tillskott av bebyggelse som är var- samt anpassade till omgivningen och landsbygdssamhällenas karaktär.

Figur 27. Tätortsnära landsbygd.

Henja By och Hult (ObjectID 10)

Beskrivning: Henja by och Hult är två separata byar belägna strax nordöst om Gislaved, mellan riksväg 27 och Anderstorp Stormosse. Genom byarna går den tidigare huvudvägen mellan Gislaved och Anderstorp. Landskapet karaktäriseras av öppna mjuka kuperade åkermarker med inslag av ängs- och beteshagar med lövträdsvegetation. Inom byarna finns flera bondgårdar, samlade i en ålderdomlig bystruktur, där flera härstammar från 1800-talet eller ännu tidigare, och där det fortsatt bedrivs aktivt jordbruk. Den kombinerade miljön med bondgårdar, bebyggelsestrukturen och naturen genom det aktiva odlingslandskapet är att betrakta som mycket kulturhistoriskt värdefullt och med stort intresse att bevara.

Ställningstagande: Särskild hänsyn bör tas till den ålderdomliga bystrukturen i Henja By som bedöms ha högt kulturhistoriskt värde. Även Hult bedöms ha samma kulturhistoriska värde. Båda bör ingå i nytt, kommunalt kulturmiljöprogram. Därför bör ingen större förtätning inom vare sig Henja By eller Hult tillåtas. Tillkommande enstaka bebyggelse kan tillåtas om den utförs väl anpassad i skala (1-2 våningar), utformning (sadeltak), fasadmateriell (träpanel med rödfärg) och placering i förhållande till den befintliga gårdsbebyggelsen.

Fållinge (ObjectID 6)

Beskrivning: Området består av ett antal gårdar belägna på den östra sidan av Nisan, på motstående sida från Smålandsstenar och söder om 153. Gårdarna omgärdar ett större sammanhängande område med aktivt jordbruk. Merparten av bebyggelsen är samlad i två klungor av sammanhållna bebyggelse, en i väster och en i öster, med flera separata gårdar däremellan i ett milt kuperat landskap och området utgör ett tydligt exempel på traditionellt svenskt odlingslandskap med sina välbevarade gårdsmiljöer. Historiskt har det aktiva jordbruket sträckt sig ännu längre österut. Den kombinerade miljön med aktivt jordbrukslandskap och enskilda fristående gårdar är att betrakta som bevarandevärd i enlighet med länsstyrelsens kulturmiljöprofil.

Ställningstagande: Någon större förtätning inom området bör inte tillåtas eller understödjas. Tillkommande enstaka bebyggelse intill den beskrivna sammanhållna bebyggelsen kan prövas, eller byggnation som behövs för att bedriva aktivt jordbruk kan tillåtas.

Stjärnehult (ObjectID 3)

Beskrivning: By som sedan 1970-talet räknas som del av Anderstorp. Bebyggelsen finns utspridd längs flera vägar som samtliga går samman vid Mölleforsdammens södra ände och Anderstorpaans start. Området har haft stor inverkan på Anderstorps industrialisering genom bland annat Möllefors bruk och tillverkningen av metallduk som skett där. Området karaktäriseras av flera äldre gårdar, där industriell verksamhet pågått och har utvecklats kontinuerligt under flera århundraden, vilket gör det svårt att precisera någon särskild tidsålder som särskilt bevarandevärd.

Ställningstagande: Exteriöra förändringar av tidstypisk, befintlig bebyggelse, ska endast medges i undantagsfall. Ny tillkommande bebyggelse prövas, lämpligen i detaljplan, och det är viktigt att byggnation ska anpassas till den historiska kontexten.

Tokarp (ObjectID 4)

Beskrivning: By som sedan 1970-talet räknas som del av Anderstorp. Byn består av bebyggelse utmed lokalvägar och enskilda vägar som ansluter till Gnosjövägen och Kulltorpsvägen, inklusive Frybovägen, vilken får byn att sträcka sig ända fram till Bråarpasjön. Byn har gamla anor och har historiskt betytt mycket för industrialiseringen i Anderstorp. Inledningsvis handlade det om ekonomiska förutsättningar med kompletterande verksamhet till jordbruket, som med tiden specialiserats och utökats. Idag har hantverksverksamheten i sig fått större vikt än jordbruket och utgör idag i många fall huvudsyssla inom orten. Inom byn finns bevarandevärd bebyggelse som vittnar om denna utveckling. Området karaktäriseras också av de äldre spåren av jordbrukssamhälle och äldre vägsträckningar genom kuperat odlingslandskap.

Ställningstagande: Ny enstaka bebyggelse kan prövas sparsamt under förutsättning att bebyggelsen infogas med anpassning till kulturlandskapet och dess befintliga vägnät samt med anpassning till omgivande, låg bebyggelse.

Söder om Bråarpasjön/Bråarp (ObjectID 11)

Beskrivning: Ett område söder om Bråarpasjön, skogbevuxet i väster och med aktivt jordbruk i öster. Landskapet är kuperat med en generell sluttning mot sjön. Historiskt har ett större område brukats som jordbruksmark. Bebyggelsen består av ett fåtal utspridda gårdar samt byggnader för jordbruksverksamheten. Naturvärden i form av hävdvunnen flora finns i Bråarps betesmarker.

Ställningstagande: Delar av området skulle kunna utvecklas med sammanhängande bebyggelse med sjöutsikt. Förutsättningarna för detta vore bland annat att intrång i områden med naturvärden undviks, tekniska anläggningar kan byggas för en rimlig kostnad i avsikt att försörja området, samt att aktiva åtgärder genomförs för att knyta ihop området med Anderstorp. Området har även potential att utvecklas som friluftsområde och kan knytas an till befintliga Gläntans friluftsområde.

Vik (ObjectID 8)

Beskrivning: Området är beläget ett par kilometer sydöst om Hestra, avgränsat av riksväg 26 i väster, Kust-till-Kust järnvägen i norr och öster samt Vikaresjön i söder. Bebyggelsen består av en sammanhållen jordbruksby, samt ett verksamhetsområde där delar av bebyggelsen konverterats till bostäder. Därutöver finns det flera klungor av fritidshusbebyggelse. Området är kuperat med sluttande terräng mot Vikaresjön, ett jordbrukslandskap i mitten och ett skogbevuxet landskap runt om. Naturvärden är knutna till fuktängarna i områdets sydvästra del vid Hylteåns/Flankabäckens utlopp i Vikaresjön. Området har kopplingar till den tidigare verksamheten Nissafors bruk.

Ställningstagande: Tillkommande ny bebyggelse bör ske restriktivt och endast efter utökad geoteknisk utredning, beroende på den sluttande terrängen mot Vikaresjön och därigenom potentiell risk för erosion och skred (beroende på eventuellt förekommande vattenmättnad). Bebyggelsen ska vara anpassad till landskapets höjdlinjer och befintlig bystruktur.

Reftele kyrkby (ObjectID 7)

Beskrivning: Området består av Reftele kyrkby med närområde, beläget cirka 2 kilometer nordväst om Reftele. Bykärnan omfattar merparten av bebyggelsen. Runt bykärnan finns ett öppet odlingslandskap med ett aktivt jordbruk. Flera av gårdarna har kvar sin historiska prägel och det finns många stora lövträd inom tomterna. Beläget inom ett fornlämningsrikt område, i anslutning till Finnvedens folkland, som utgör riksintresse för kulturmiljövården. Ligger också inom kommunens mest betydelsefulla jordbruksområde.

Ställningstagande: Någon större förtätning inom området bör inte tillåtas eller understödjas. Tillkommande enstaka bebyggelse kan prövas efter föregående arkeologiska utredning. Om den utförs väl anpassat.

Åtterås (ObjectID 9)

Beskrivning: Åtterås är en utspridd by cirka 3 kilometer väster om Smålandsstenar. Området består av ett böljande kuperat landskap med återkommande gröna inslag i form av trädpartier med mera. Det bedrivs aktivt jordbruk och miljön med en gårdsstruktur inklusive betesmark som är värd att bevara.

Ställningstagande: Någon större förtätning inom området bör inte tillåtas eller understödjas. Tillkommande enstaka bebyggelse kan prövas. Området har flera olika skäl till bevarande och därför bör tillkommande ny bebyggelse eller övriga byggnadstillägg endast medges med restriktivitet och med god anpassning till kulturmiljövården, landskapsbild, natur och övrig byggnation.

4

**RIKSINTRESSEN,
MILJÖKVALITETS-
NORMER OCH
ANDRA VÄRDEN**

Riksintressen, miljö kvalitetsnormer och andra värden

Detta kapitel redovisar inriktning och ställningstaganden för kommunens riksintressen, miljö kvalitetsnormer samt ett antal tematiska områden. Ställningstagandena ska fungera som vägledning för fortsatt planering, lovgivning och utveckling av mark- och vattenanvändningen.

Riksintressen

Riksintressen är områden som har bedömts vara av nationell betydelse. Begreppet avser två typer av områden: dels större sammanhängande områden med särskilt höga natur- och kulturvärden som har pekats ut av riksdagen enligt 4 kap. miljöbalken⁶, dels områden som är av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken, där ansvarig nationell myndighet preciserar riksintresseanspråket⁷.

Mark- och vattenområden ska användas för de ändamål som de är mest lämpade för, med hänsyn till beskaffenhet, läge och föreliggande behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt innebär en god hushållning med mark och vatten. Åtgärder som berör riksintressen ska utformas så att de inte medför påtaglig skada på riksintresset. Översiktsplanen ska redovisa hur riksintressena avses tillgodoses inom kommunen samt, i samråd med länsstyrelsen, ange kommunens ställningstagande till riksintresseavgränsningarna.

Detta avsnitt redovisar Gislaveds kommuns ställningstaganden avseende hanteringen av de olika riksintressena samt en beskrivning av respektive riksintresse. Värdebeskrivningarna för varje riksintresseområde redovisas i sammanfattad form och finns i sin helhet att ta del av på den ansvariga myndighetens hemsida.

Riksintresse kulturmiljövård

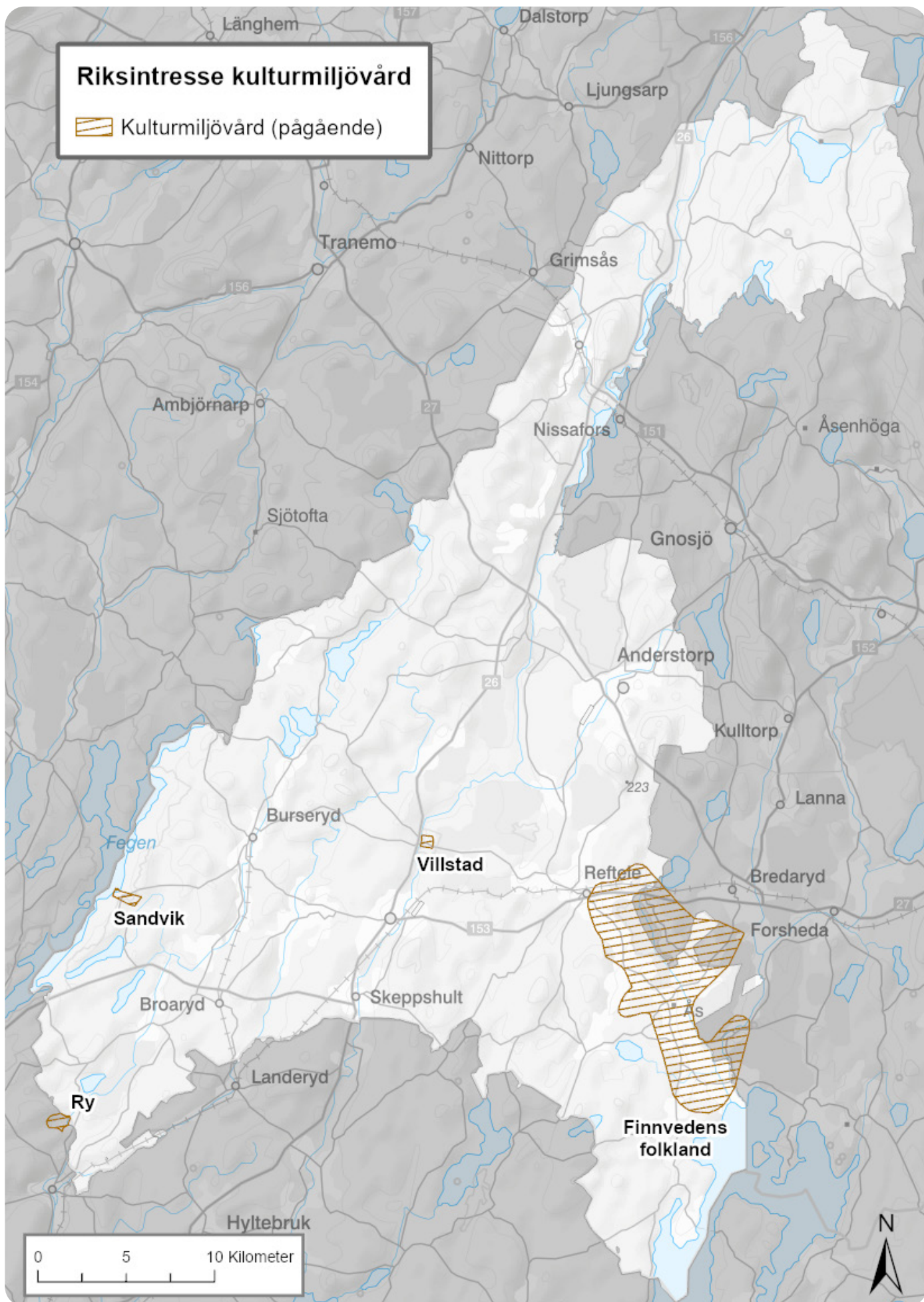
Riksintressen för kulturmiljövård regleras enligt 3 kap. 6 § miljöbalken⁸. Det är Riksantikvarieämbetets uppgift att hålla en nationell uppsikt över dessa riksintressen. Riksintresse för kulturmiljövård består av områden som tydligt visar kulturhistoriska sammanhang i landskapet.

Gislaveds kommun omfattas av tre utpekade områden av riksintresse för kulturmiljövård. Riksintresseområdena är *Villstad*, *Finnvedens folkland* och *Sandvik*. Strax utanför kommungränsen ligger riksintresseområdet *Ry* i Hylte kommun.

⁶ 4 kap Miljöbalken (1998:808)

⁷ 3 kap Miljöbalken (1998:808)

⁸ 3 kap. 6§ Miljöbalken (1998:808)

Figur 28. Riksintressen för kulturmiljövård.

Ställningstagandena gäller för alla riksintressen inom kulturmiljövård:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset. Områdets värden ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner.
- Kulturhistoriska värden och andra kvaliteter i den fysiska miljön som utgör en del i orternas och landsbygdernas identitet och karaktär ska värnas, vårdas, framhävas och byggas vidare på som en tillgång vid exploatering såväl som utveckling.
- Inom riksintresseområden där en särskild mark- och vattenanvändning föreslås ska stor hänsyn till riksintressenas värden tas, med syfte att de inte ska påverkas negativt.
- Om exploatering och särskilda ingrepp ska ske inom ett område av riksintresse för kulturmiljövård, ska det genomföras med särskild hänsyn till värdet i riksintresset och med möjlighet att stärka riksintresset. När sådana ingrepp eller åtgärder är aktuella, som kan komma att påverka riksintresset, ska dessa redovisas och vid behov utredas, för att på så sätt säkerställa att ingen negativ inverkan på riksintressena kommer att ske.

Namn	Beskrivning
Villstad (F2)	Riksintresseområdet är beläget centralt inom Gislaved kommuns södra del och utgörs av ett sockencentrum framvuxet vid den äldre Nissastigen med flera fornlämningsmiljöer och välbevarad bebyggelse från 1800-talets slut. Uttryck för riksintresset består av en samlad bebyggelsemiljö bestående av en 1700-talskyrka som återskapats efter brand 1910, prästgård med manbyggnad från 1858, klockargård, före detta skola samt kyrkstallar från 1800-talet. I området finns även två höggravfält och en större hög som visar på kontinuitet från yngre järnålder, här finns även fossil åkermark. Riksintresseområdet är även naturvårdsområde och i mindre delar Natura 2000-område
Finnvedens folkland (F3)	Riksintresset omfattar ett område i anslutning till Gislaved kommuns sydöstra gräns och omfattar bland annat Tallberga, Ås, Väcklinge och delar av Reftele. Delar av riksintresset ligger också i Värnamo kommun. Riksintresseområdet utgörs av en centralbygd och kärnområde i ett småländskt folkland med tingsplats samt rik fornlämningsbygd, här finns lämningar från stenålder till yngre järnålder kring norra delen av Bolmens forna stränder. Uttryck för riksintresset består av ett öppet odlingslandskap med påtaglig koncentration av fornlämningar, stenåldersboplatser, höggravfält och enstaka större högar samt byar med välhållen 1800-talsbebyggelse, inom riksintresseområdet finns även Svanaholms före detta säteri med medeltida lämningar och utdikade våtmarker. I Ölme stad är Brödrahalla utpekad som Västbo härads tingsplats med runsten och resta stenar.

Sandvik (FI)	<p>Riksintresset omfattar Sandvik som är beläget inom Gislaved kommuns sydvästra del.</p> <p>Riksintresset utgörs av ett odlingslandskap i skogrik gränsbygd med bebyggelse av 1800-talskaraktär kring Sandviks kyrkplats, området genomkorsas även av den forna riksvägen vid riksgänsen mot Danmark.</p> <p>Uttrycket för riksintresset består i en stenkyrka från sekelskiftet 1900 som är belägen på den medeltida träkyrkans plats i ett framträdande läge på en udde i sjön Fegen, tidigare gränspost mot Danmark. Inom riksintresseområdet finns även en sockenstuga från 1800-talets mitt, en skola samt Sandviks säteri med huvudbyggnad från 1870–80. Uttrycket för riksintresset består även i befintlig åkermark med odlingsrösen som bevarats genom ombildning till betesmark. Riksintresseområdet består även av arrendegården Klockebo med vattenkvarn</p>
Ry (N23)	<p>Riksintresset ligger inom Hylte kommun i direkt anslutning till kommungränsen mot Gislaveds kommun. Riksintresseområdet utgörs av bymiljö präglad av sydsvenska höglandets traditionella näringar som klassas som fornlämningsmiljö.</p> <p>Uttrycket för riksintresse är byläget i skogsbygd med bland annat två gårdar med äldre, typisk träbebyggelse. Inom området finns välhävda odlingsmarker med bland annat ängar, naturbeten, hackslätter, smala åkertegar samt förhistoriska gravar och röjningsrösen som är typiska för regionen.</p>

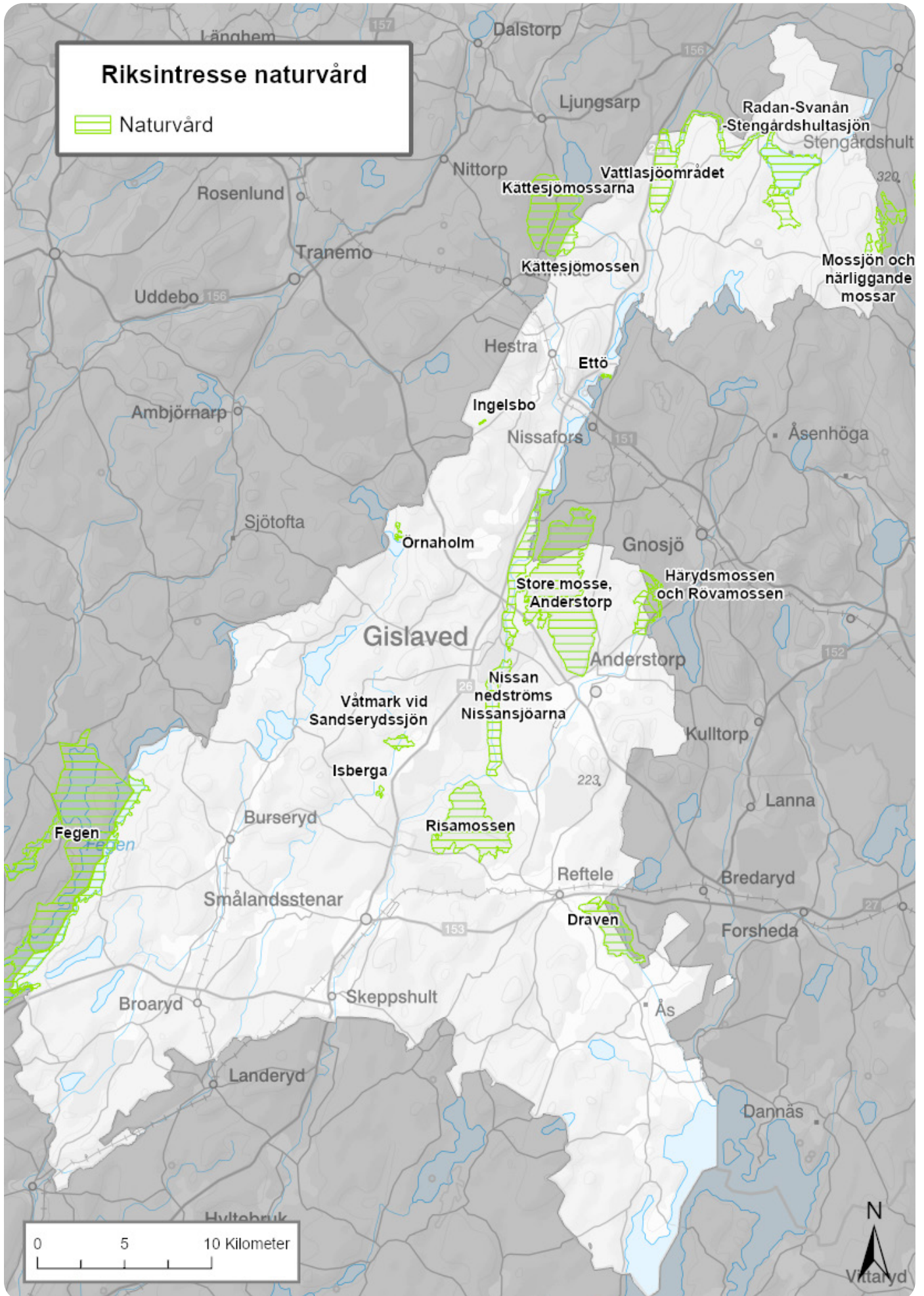
Riksintresse naturvård

Områden av riksintresse för naturvård utses på grund av sina höga naturvärden som har nationell betydelse. Dessa områden speglar Sveriges naturtyper, visar landskapets utveckling och illustrerar landets biologiska mångfald ur ett nationellt perspektiv. Utpekandet sker av Naturvårdsverket, på förslag från länsstyrelserna, där kommunerna ges möjlighet att lämna synpunkter. Varje område har en värdebeskrivning som tydliggör dess naturvärden. Riksintresseområdena ska skyddas mot åtgärder som kan skada miljön påtagligt. Sammanfattade värdebeskrivningar återfinns i denna översiktsplan och fullständiga beskrivningar finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Ställningstaganden gäller för alla riksintressen inom naturvård:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset. Områdets värden ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner.
- I de fall exploatering eller ingrepp planeras i områden av riksintresse för naturvård ska detta ske med hänsyn till riksintressets värden och om möjligt stärka värdena.

Specifika ställningstaganden för de enskilda riksintressena finns i nedanstående sammanställning över befintliga riksintressen för naturvård inom kommunen.

Figur 29. Riksintressen för naturvård.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Vattlasjöområdet (NRO06033)	<p>Mellan riksväg 26 och Nissan, cirka tio kilometer norr om Hestra, ligger Vattlasjöområdet med flera välutbildade kvartära avlagringar med höga geovetenskapliga värden. Området är mycket säreget med ett långsmalt system av åsar och långsträckta sjöar som ingår i ett kameområde. Området har också värden för landskapsbildningen.</p> <p>Förutsättningarna för bevarandet av riksintresseområdets värden är att grustäktverksamhet inte sker i området. Nuvarande markanvändning (skogsbruk) utgör inget hot mot riksintressets värden, däremot kan värdena skadas av tung terrängtrafik, exempelvis vid avverkning.</p> <p>En begränsad del av riksintresset sträcker sig över kommungränsen till Jönköpings kommun.</p>	<p>I riksintresseområdet Vattlasjöområdet ska åtgärder som skadar områdets geologiska bildningar som exempelvis täktverksamhet och anläggning av vägar, undvikas.</p>
Radan-Svanån-Stengårdshultasjön (NRO06034)	<p>Området omfattar Svanåns och Radans huvudfåra, Stengårdshultasjön samt våtmarkskomplexet vid Hulsöån som utgör en viktig del i ett relativt orört naturområde. Naturvärdena spänner över ett stort register och representerar väl de naturvärden som bör bevaras i ett skogslandskap av relativt näringsfattig natur. Bottenfaunan är artrik och har ett högt naturvärde. Våtmarker vid Hulsöån utgör ett värdefullt mossekomplex.</p> <p>En begränsad del av riksintresset sträcker sig inom Jönköpings kommun.</p>	<p>I Radan-Svanån-Stengårdshultasjön ska ökad belastning av näringsämnen från bland annat avlopp eller jord- och skogsbruk undvikas.</p> <p>I Radan-Svanån-Stengårdshultasjön tillringsområde ska fortsatta kalkningsåtgärder prioriteras. Åtgärder som påverkar vattendragets konnektivitet negativt ska undvikas</p>

<p>Mossjön och närliggande mossar (NRO06045)</p>	<p>Riksintresset med själva Mossjön ligger till största del inom Vaggeryds kommun. De delar av riksintresset som ligger i Gislaveds kommun utgörs av mossarna kring Älmhultabäcken med värdefulla kärr- och mossekomplex med botaniska värden. Områdets värden kan skadas av kalkning och avloppsutsläpp. Dikningar och kalavverkningar av sjöns stränder samt dikning inom tillrinningsområdet kan försämra vattenkvalitén.</p>	<p>I riksintresseområdet ska ökad belastning av näringsämnen från bland annat avlopp eller jord- och skogsbruk undvikas.</p> <p>Området ska skyddas mot åtgärder som avvattnat våtmarkerna eller medför ingrepp i fram av exempelvis lednings- och vägdragningar. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner eller vid vattendrag bör undvikas. Området ska skyddas mot kalkning, dikningar och kalavverkningar av stränder samt dikning inom tillrinningsområdet.</p>
<p>Kättesjömossen (NRO0601)</p>	<p>Bergamossen som ligger i Gislaveds kommun utgör en mindre del våtmarkskomplexet Kättesjömossarna som till största delen är belägen i Tranemo kommun. Komplexet består av stora, väl utbildade excentriska mossar, svagt välvda mossar, platåmossar och topogena kärr. Bergamossen är en svagt välvd mosse med utbildade drag, be vuxen med ett glest trädskikt.</p>	<p>Området ska skyddas mot åtgärder som avvattnat våtmarkerna eller medför ingrepp i fram av exempelvis lednings- och vägdragningar.</p> <p>Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner eller vid vattendrag bör undvikas.</p>
<p>Ettö (NRO060114)</p>	<p>Ettö är en smal udde vid Nissans utlopp i Algustorpasjön där det finns representativa och välbevarade strandängar och björkhage. Området är ett representativt och välbevarat odlingslandskap med öppen äng, strandäng och naturbetesmarker i form av björkhage. Art- och individrika växtsamhällen med arter som slätterfibbla, klockpyrola, kattfot, jungfrulin och stagg förekommer. Här växer också svartprickig grafitlav. Området utgör naturreservat och Natura 2000-område.</p>	<p>Området ska skyddas enligt naturreservatets skydds- och skötsel föreskrifter.</p>
<p>Ingelsbo (NRO06081)</p>	<p>Området är en geologisk referenslokal med meterstora kristaller och körtlar av fältspat och kvarts. I området finns två fältspatbrott som omges av basisk biotit- och hornbländerik, mörk gnejs.</p>	<p>Områdets bergarts- och mineralförekomst skyddas mot täkt- och gruvverksamhet eller andra ingrepp.</p>

<p>Nissan nedströms Nissansjöarna (NRO06036)</p>	<p>Området består av ett meandersystem kring Nissan i avsnittet mellan Södra Gussjön och sammanflödet med Anderstorpsån som utgör ett levande exempel på eroderande och ackumulerande geologiska processer som formar landskapet i meandrar, korvsjöar, nipor och sandbankar. Erosionen blottlägger skärningar i den vidsträckta sandavlagringen, vilket kan vara betydelsefullt för möjligheten att tolka sandavlagringens bildningssätt. En del av riksintresseområdet är beläget i Gnosjö kommun</p>	<p>I riksintresseområdet ska åtgärder som gör ingrepp i åns meanderformationer eller hindrar den naturliga meandringsprocessen undvikas.</p>
<p>Store Mosse Anders- torp</p>	<p>Anderstorps Store Mosse är en av Sydsveriges största och mest värdefulla myrkomplex och är i stora drag orörd. Mossen är ett bra exempel på en sydvästsvensk högmosse. Större myrmarksområden har stor betydelse för flora och fauna så även Anderstorps Store Mosse. Myrkomplexet har flera olika mossetyper med högt värderade platåformigt välvda mossar, sluttande mossar och topogena kärr.</p> <p>Store mosse, Anders- torp utgörs till största delen Natura 2000-område och naturreservat.</p> <p>Riksintresseområdet ligger i delar också i Gnosjö kommun.</p>	<p>Området skyddas enligt naturreservatets skydds- och skötsel-föreskrifter.</p>
<p>Härydsmossen och Rövamossen (NRO06098)</p>	<p>Härydsmossen och Rövamossen är ett värdefullt myrkomplex med högt värderade topogena och soligena kärr. Härydsmossen är en öppen, svagt välvd till sluttande mosse med ett centralt beläget dräneringssystem av dråg och tydliga höljor. I övrigt finns ett stort plant kärr, ytor av tallrismossar och flera fastmarksholmar.</p> <p>Rövamossen är en flikig, långsmal, sammansatt våtmark som består av dels, ett långt delvis trädbevuxet kärr med inslag av bäckdråg, dels två välvda mossar på ömse sidor om kärret.</p>	<p>Mossekomplexet ska skyddas mot åtgärder som avvattnar våtmarkerna eller som gör ingrepp i form av bland annat lednings- och vägdragningar. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner eller vid vattendrag bör undvikas inom riksintresseområdet</p>
<p>Örna- holm (NRO060139)</p>	<p>Örna- holm består av ett representativt och välbevarat odlingslandskap med naturbetesmarker i form av öppen hagmark och blandlövhage. Art- och individrika växtsamhällen med arter som granspira, stagg, ängsskallra, sommarfibbla och stenmåra förekommer inom området.</p>	<p>Området ska skyddas mot åtgärder som minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift, skogsplantering, eller andra åtgärder som gör ingrepp i eller påverkar områdenas värden.</p>

<p>Våtmark vid Sandse-rydssjön</p>	<p>Våtmarken vid Sandserydssjön utgör ett värdefullt myrkomplex med topogena kärr, sluttande mossar, sumpskog och tjärn.</p>	<p>Mossekomplexet ska skyddas mot åtgärder som avvattnar våtmarkerna eller som gör ingrepp i form av bland annat lednings- och vägdragningar. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner eller vid vattendrag bör undvikas inom riksintresseområdet.</p>
<p>Isberga (NRO060121)</p>	<p>Inom riksintresseområdet finns representativt och välbevarat odlingslandskap med naturbetesmarker i form av öppen hagmark, buskrik utmark och annan träd- och buskbärande hagmark. Här förekommer även art- och individrika växtsamhällen med arter som slättegubbe, slätterblomma, tätört, låsbräken och prästkrage.</p>	<p>Området ska skyddas mot åtgärder som minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift, skogsplantering, eller andra åtgärder som gör ingrepp i eller påverkar områdenas värden.</p>
<p>Risamossen (NRO060106)</p>	<p>Risamossen är ett mossekomplex med högt värderade svagt välvda mossar och excentriska mossar. Fågellivet i området är mycket rikt, bland annat häckar grönbena, ljunpipare, skogs-snäppa, orre, tjäder och storspov.</p>	<p>Mossekomplexet ska skyddas mot åtgärder som avvattnar våtmarkerna eller som gör ingrepp i form av bland annat lednings- och vägdragningar. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner eller vid vattendrag bör undvikas inom riksintresseområdet</p>
<p>Fegen (NRO06038)</p>	<p>Fegen är en långsträckt, näringsfattig sjö i en ganska markant sprickdal. Stränderna består huvudsakligen av stenig moränmark med en del kala bergspartier. På flera ställen finns myrmarker i direkt anslutning till sjön. Isälvsmaterial ger upphov till sandiga-grusiga stränder, bl.a. på udden söder om Sandvik och på Finnanäset. I sjön finns flera öar och ögrupper.</p> <p>Fegen är av stort vetenskapligt intresse, främst på grund av förekomsten av den akut hotade vårlekande siklöjan. Fegen har även en stor koncentration av fiskgjuse och storlom.</p> <p>Fegen utgör också riksintresse i de delar som ligger i Svenljunga och Falkenbergs kommuner.</p> <p>Fegen är också Natura 2000-område och naturreservat.</p>	<p>Området skyddas enligt naturreservatets skydds- och skötsel-föreskrifter.</p>

<p>Draven (NRO06039)</p>	<p>Sjön Draven som ligger på gränsen mellan Gislaveds och Värnamo kommuner söder om Reftele utgör en mycket viktig fågelokal. Här häckar ett flertal sjöfågelarter, främst ånder, vadare och sothöns. Som rastlokal har Draven regional betydelse. Draven har även en kombination av slättsjöarter och nordliga fågelarter som är unik.</p> <p>Vid sjön finns ett representativt och välbevarat odlingslandskap med sötvattenstrandäng och naturbetesmark i form av annan öppen utmark och blandlövhage. Art- och individrika växtsamhällen med arter som blåsuga, knägräs, borsttåg, nål- och loppstarr förekommer.</p> <p>Vid sjön ligger också värdefulla soligena kärr. Draven utgör även Natura 2000-område och naturreservat.</p>	<p>Området skyddas enligt naturreservatets skydds- och skötsel-föreskrifter</p>
---------------------------------	---	---

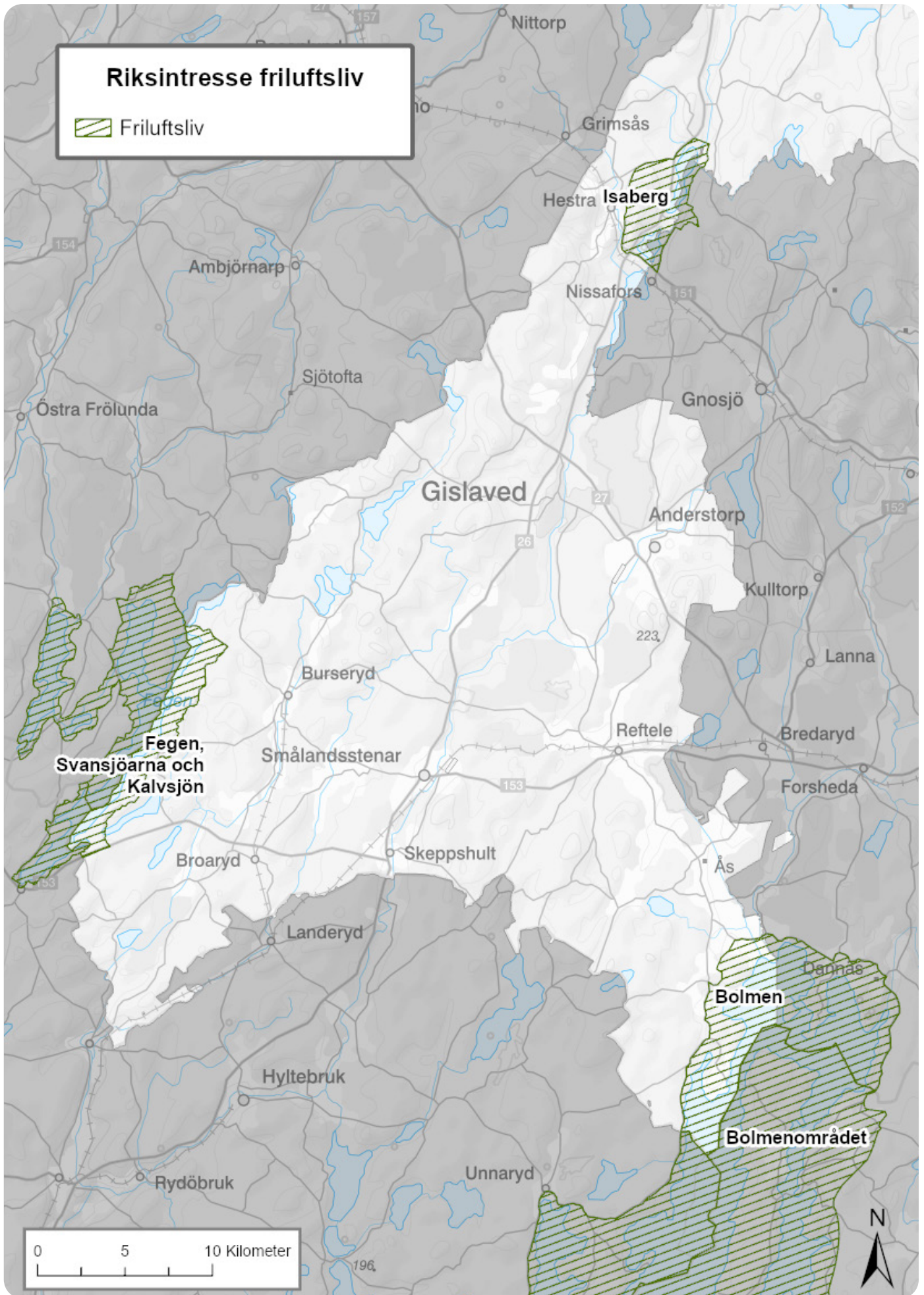
Riksintresse friluftsliv

De områden som pekas ut som riksintresse för friluftsliv har särskilt goda förutsättningar för människors vistelse och upplevelser i natur- och kulturlandskap. I riksintresseområdena finns nationellt viktiga värden och kvaliteter. Hänsyn till dessa värden ska tas i fysisk planering, översikts- och detaljplanering samt vid tillståndsprövningar. Värdena inom ett område av riksintresse får inte påtagligt skadas. Inom Gislaveds kommun finns tre områden av riksintresse för friluftsliv. Riksintresseområdena är *Isaberg, Fegen, Svansjöarna* och *Kalvsjön* samt *Bolmen*.

Ställningstagandena gäller för alla riksintressen inom friluftsliv:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset, värdena ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner.
- Eventuellt tillkommande verksamheter, anläggningar och bebyggelse inom riksintresseområdena ska anpassas till landskapet vad gäller skala, volym och placering.
- Allmänhetens tillgång till områden av riksintresse för friluftsliv ska värnas och stärkas.
- Främja satsningar som ska bidra till en fortsatt utveckling och tillskapande av nya leder, såsom rid-, vandrings-, cykel- och kanotleder inom riksintresseområdena.
- Verksamheter som enskilt eller kumulativt kan försämra vattenkvaliteten på ett sätt som negativt påverkar fisket eller badmöjligheterna inom riksintresseområdena får inte anläggas.
- Verka för att vidareutveckla samverkansformerna mellan berörda länsstyrelser och kommuner för att värna och utveckla riksintresseområdena.

Specifika ställningstaganden för de enskilda riksintressena finns i nedanstående sammanställning över befintliga riksintressen för friluftsliv inom kommunen.

Figur 30. Riksintressen för friluftsliv.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Isaberg (FF02)	<p>Områdets värden för friluftslivet är knutna till Isabergstoppen med det omgivande sjö- och skogslandskapet som erbjuder fina naturupplevelser samt de anläggningar för friluftslivet som finns i området. Isabergsområdet ger mycket goda förutsättningar att inom ett förhållandevis begränsat område, året om, bedriva olika slags friluftsliv. Inom riksintresseområdet ligger naturreservaten Ettödeltat, Isaberg och Värö.</p> <p>Isabergstoppen reser sig cirka 160 meter över omgivningarna och är en utsiktsplats av historiskt intresse. Isaberg är även en av södra Sveriges mer populära skid- och turistanläggningar med flertalet cykelleder för mountainbike.</p> <p>I sjöarna Norra Gussjö, Hammarsjön, Algustorpsjön, Ettösjön samt i delar av Nissan finns möjlighet för bad, fiske och kanotning. I nordspetsen av Norra Gussjö ligger en större kommunal badplats, Örerydsbadet, med strand och bryggor samt parkering. I området går flera leder, stigar och spår, bland annat Gislavedsleden, Bjärsvedsleden och Järnbärliden.</p> <p>Riksintresseområdet har över 400 000 årliga besökare där Isaberg skid- och turistanläggning tillsammans med golfbanan står för en stor del av dessa besökare.</p> <p>Området är tillgängligt med tåg, buss, bil och cykel. Det går att åka tåg till Hestra och därifrån finns bussförbindelser till stugbyn. Vandrings- och cykellederna gör området tillgängligt för gående och cyklister. Med bil nås området från riksväg 26; "Nissastigen" och från E4 via länsvägarna 151/152. Campingen och skidanläggningen ligger i direkt anslutning till Nissastigen. De östra delarna av området nås också via väg 640 som förbinder riksväg 26 med Skillingaryd vid E4.</p>	<p>Inom riksintresseområde Isaberg ska en balanserad utveckling ske mellan å ena sidan anläggningarna som erbjuder ordnade friluftaktiviteter, å andra sidan det oexploaterade sjö- och skogslandskapet som erbjuder naturupplevelser.</p>

<p>Fegen, Svansjöarna och Kalvsjön (FF09)</p>	<p>Områdets värden för friluftslivet är knutna till sjöarna Fegen och Svansjöarna med öar och stränder samt till Kalvsjön. Området är relativt orört vilket bidrar till en stark upplevelse av natur- och kulturlandskapet och av stillhet när man vistas i området.</p> <p>Fegens strandkontur med små grunda skyddade vikar och utskjutande uddar samt ett stort antal öar skapar omväxling och gör området tilltalande för inte minst kanotister. Sjöarna hänger samman med Lillån och Åtran och skapar ett stort vattensystem med förutsättningar för långa kanotfärder. I området finns också iordningställda lägerplatser där man kan övernatta.</p> <p>Den sjörika skogsbygden skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv som länge uppmärksammats i ornitologiska sammanhang. I området runt sjöarna finns service och verksamheter såsom fiskerkortsförsäljning, kanotuthyrning, campingplatser, uthyrningsstugor, vandrarhem, gårdsbutik, caféer med mera vilket är värdefullt och skapar möjligheter för olika sorters friluftsliv. Dock är anläggningarna småskaliga vilket är viktigt för att bevara karaktären i området. Gislavedsleden går igenom området på Fegens östra sida, som är en del av Smålandsleden.</p> <p>Området är lätt att nå med bil och på ett flertal platser finns möjlighet att parkera i närheten av sjöarna. Riksintresseområdet täcker hela Fegenområdet, utöver Gislaveds kommun sträcker sig riksintresset även inom Svenljunga och Falkenbergs kommuner.</p>	<p>Området ska särskilt skyddas mot element som, enskilt eller kumulativt, väsentligt stör landskapsbilden såväl som Ljudalstrande verksamheter som påtagligt stör upplevelsevärdena i områdena.</p>
<p>Bolmen (FF04)</p>	<p>Riksintressets värden är knutna till sjön Bolmen med öar och stränder. Utmärkande för området är sjöns storlek och öppna vattenspeglar som ger vida utblickar över sjön och det omkringliggande landskapet.</p>	<p>Området ska särskilt skyddas mot element som, enskilt eller kumulativt, väsentligt stör landskapsbilden såväl som Ljudalstrande verksamheter som</p>

Figur 31. Riksentressen för yrkesfiske.

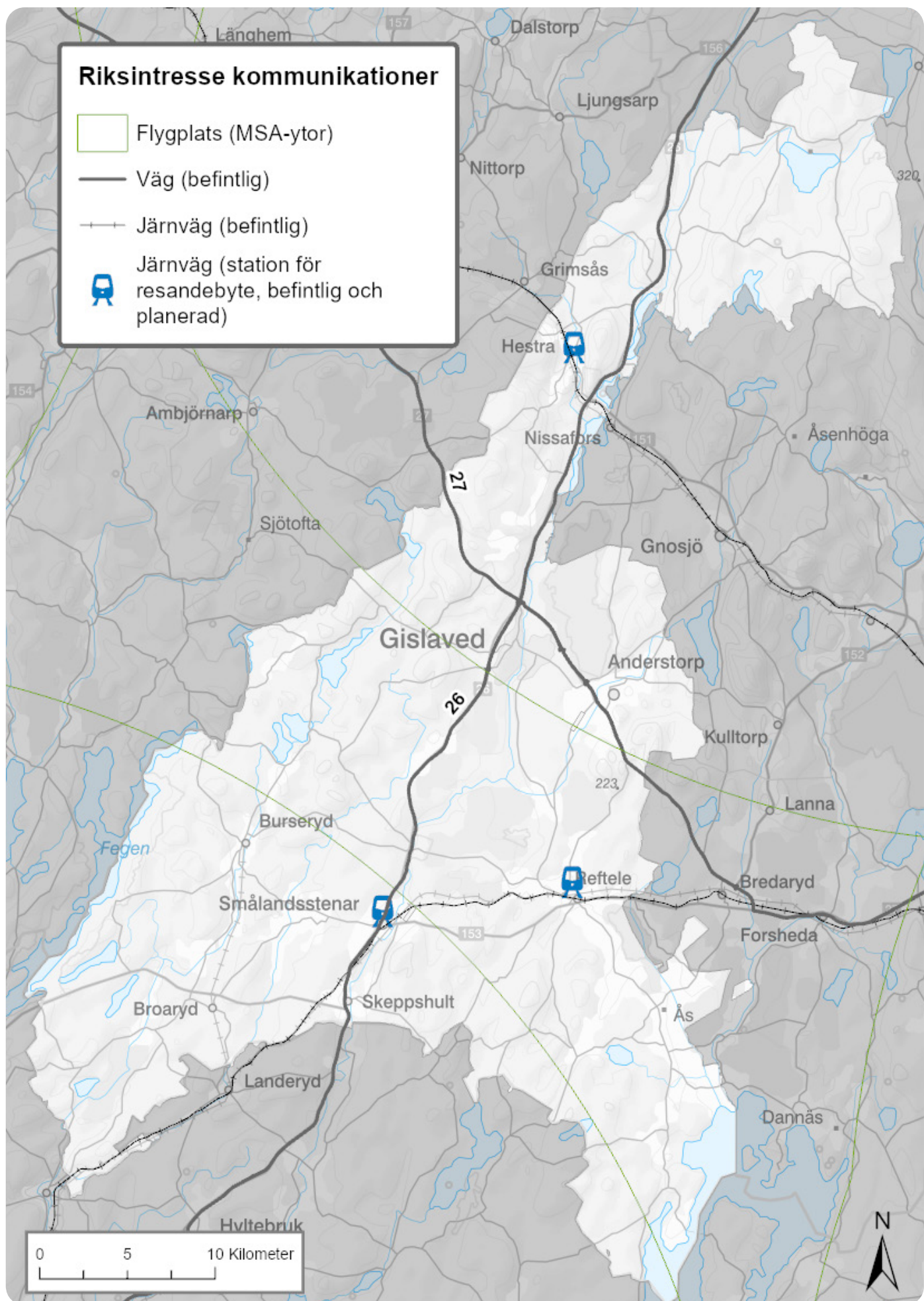
Riksintresse yrkesfiske

Områden av riksintresse för yrkesfisket finns utpekade i havsområden och inlandsvatten, samt i hamnar. Riksintressen för yrkesfisket är områden som bedömts värdefulla på grund av att området hyser värden av stor nationell vikt, att området behövs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden eller att området behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer. Inom områden av riksintresse för yrkesfisket ska planeringen för mark- och vattenområden säkerställa fiskesektorns tillgång till fångstområden. Det är också avgörande att planeringen säkrar viktiga lek- och uppväxtområden för betydande arter, samt nödvändig infrastruktur i form av hamnar som möjliggör exempelvis landning, samt underhåll och service av fiskefartyg. Vidare är förutsättningarna för ett hållbart fiske att en god vattenstatus bibehålls.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Bolmen (82)	Bolmen är i sin helhet utpekad som riksintresse för yrkesfisket och berör förutom Gislaveds kommun också Hylte, Värnamo och Ljungby kommuner. Yrkesfisket i Bolme är småskaligt och omfattar för främst gös, braxen och ål.	Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset. Områdets värden ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner. De fiskbestånd, inklusive lek – och uppväxtplatser, som är viktiga för yrkesfisket i Bolmen ska skyddas och näringens behov av infrastruktur ska beaktas i planering.

Riksintresse kommunikationer

Riksintresse för kommunikationer omfattar samtliga trafikslag, och det är Trafikverket som bedömer vilka områden som är av riksintresse för trafikslagets anläggningar. Riksintresset regleras i miljöbalkens 3 kap. 8 §. För varje utpekad riksintresse finns en funktionsbeskrivning som närmare redogör för anläggningens funktion. Riksintresset innebär att utpekade anläggningar för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen samt dess tillhörande byggnader.

Figur 32. Riksdalen för kommunikationer.

Ställningstagandena gäller för alla kommunikationsriksintressen:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset, dess funktioner ska skyddas, så att de inte försämras eller försvinner.
- Kommunen ska ta hänsyn till skyddsavstånd för farligt gods vid riksintresseanläggningarna för väg och järnväg, för att värna om dessa vägars funktioner kopplat till transporter med farligt gods.
- Vid planering och uppförande av infrastruktur eller byggnadsobjekt, oavsett typ, som kan överstiga tillåtna höjder inom och utom tätort, kommer relevanta myndigheter och aktörer att kontaktas rutinenligt vid detaljplanläggning och lovgivning.
- Kommunen ställer sig positiva till framtida objekt på kort och lång sikt i den statliga och regionala planeringen, som stärker de statliga kommunikationsanläggningarnas och riksintressenas funktioner.
- Ny bebyggelse längs med eller i närheten av en kommunikationsanläggning får inte försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse ska lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen.
- I samband med detaljplanläggning och lovgivning där statlig kommunikationsanläggning av riksintresse bedöms påverkas ska dialog med Trafikverket föras, samt vara remissinstans.

Specifika ställningstaganden för de enskilda riksintressena finns i nedanstående sammanställning över befintliga riksintressen för kommunikationer inom kommunen.

Riksintresset Flygplats, MSA-yta

Ett riksintresseområde kring en flygplats ska enligt bestämmelserna i 3 kap. 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomst eller utnyttjande av flygplatsen. MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) utgör det område runt en flygplats som är extra känsligt för exploatering av höga objekt som kan påverka flygprocedurer till och från en flygplats. MSA-ytor är nödvändiga för flygplatsens funktion, men av sådan karaktär att de kan påverkas av exploatering utan att det tvunget innebära att riksintresset påverkas negativt.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
MSA-yta Jönköpings flygplats	Riksintresset omfattar MSA-ytan för Jönköpings flygplats och berör den norra delen av Gislaveds kommun.	Om det finns ett planerat högt objekt inom MSA-ytan, 20 meter eller högre, ska flygplatsens verksamhetsutövare ges möjlighet att yttra sig
MSA-yta Halmstad City Airport	Riksintresset omfattar MSA-ytan för Halmstad City Airport och berör den södra delen av Gislaveds kommun	Om det finns ett planerat högt objekt inom MSA-ytan, 20 meter eller högre, ska flygplatsens verksamhetsutövare ges möjlighet att yttra sig

Riksintresse väg

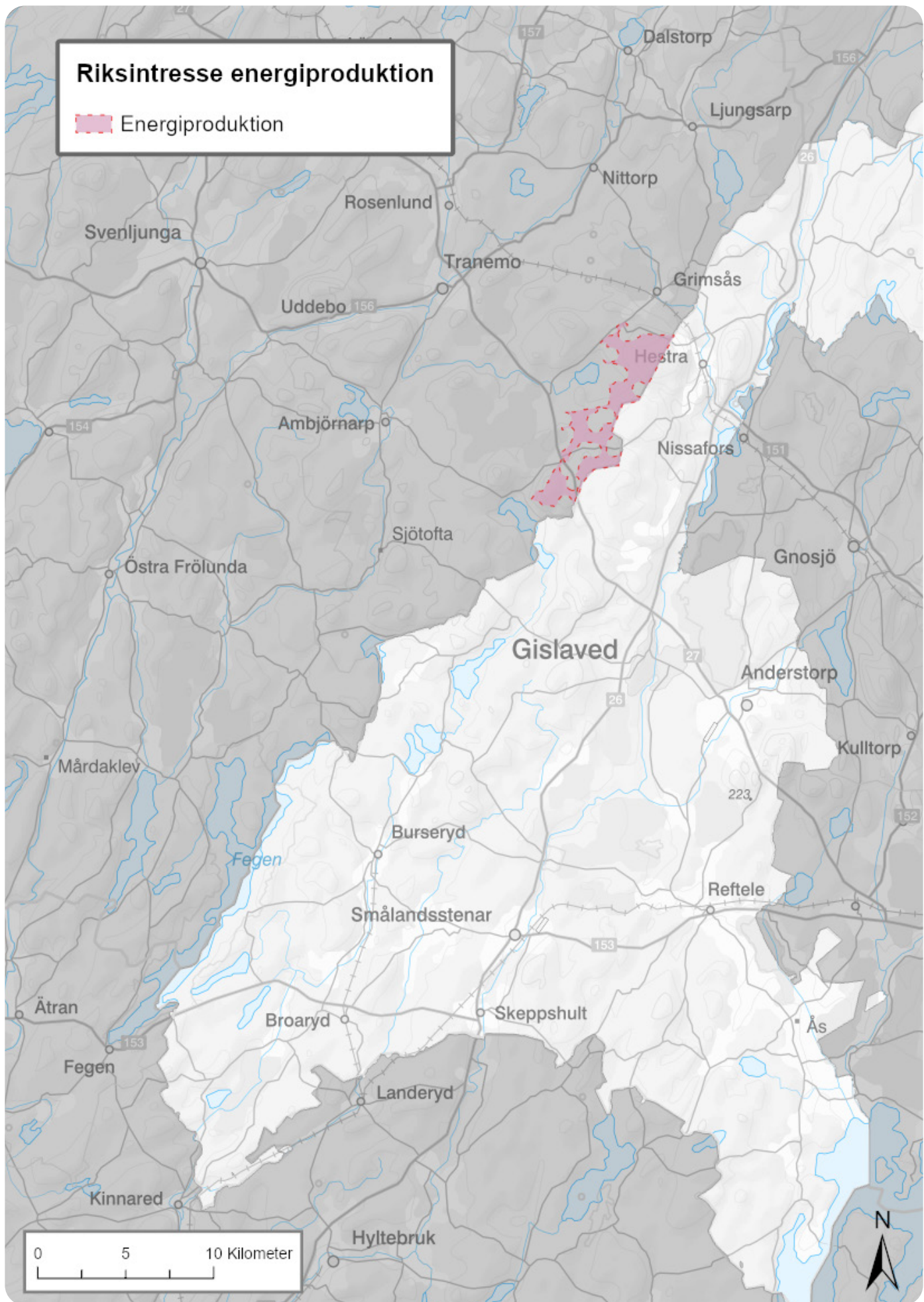
Riksintressena för väg omfattar själva anläggningens markanspråk, den yta på marken som krävs för att säkerställa tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Riksintresset omfattar i vissa fall anspråk på mark- och vattenområden för framtida vägförbindelser och vägar som är under planering samt där utbyggnad pågår. Inom Gislaveds kommun omfattar riksintresseanspråket de befintliga vägarna riksväg 26 och riksväg 27.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Väg 26 genom Jönköpings län	Riksintresset omfattar den nationella stamvägen riksväg 26 som sträcker sig i nord-sydlig riktning genom Gislaveds kommun. Väg 26 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet för godstransporter och långväga personresor. Vägen är också rekommenderad färdväg för farligt gods och vägar som binder samman anläggningar av riksintresse.	Kommunen kommer tillgodose riksintresset genom att anpassa tillkommande bebyggelse med tillhörande väg- och gatunät i relation till den statliga anläggningen, genom att följa riktlinjerna för de hänsynsavstånd som finns, samt föra dialog med Trafikverket när riksintresset bedöms påverkas. Tillkommande trafikökningar som resultat av översiktsplanens genomförande ska hanteras så vägens övergripande funktioner inte påverkas negativt
Väg 27 genom Jönköpings län	Riksintresset omfattar riksväg 27 som sträcker sig i öst-västlig riktning genom Gislaveds kommun. Riksväg 27 är en del av funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter och långväga personresor. Vägen är också rekommenderad färdväg för farligt gods och vägar som binder samman anläggningar av riksintresse.	Kommunen kommer tillgodose riksintresset genom att anpassa tillkommande bebyggelse med tillhörande väg- och gatunät i relation till den statliga anläggningen, genom att följa riktlinjerna för de hänsynsavstånd som finns, samt föra dialog med Trafikverket när riksintresset bedöms påverkas. Tillkommande trafikökningar som resultat av översiktsplanens genomförande ska hanteras så vägens övergripande funktioner inte påverkas negativt

Riksintresse järnväg

Riksintresseanspråket för järnväg består av banor och av anläggning för tjänst, vilket omfattar bland annat depåer, kombiterminaler och rangerbangårdar. Anspråket för järnvägsbanor omfattar samtliga banor som hör till järnvägen. Inom Gislaveds kommun omfattar riksintresseanspråket befintlig järnvägssträcka mellan Nässjö och Halmstad samt järnvägssträckan mellan Göteborg och Kalmar. Längs med järnväg av riksintresse utgör även stationerna en del av riksintresset

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Järnväg Nässjö-Halmstad (HNJ-banan)	Inom Gislaveds kommun sträcker sig järnvägen mellan befintliga stationer i Reftele och Smålandsstenar. Från Reftele fortsätter järnvägen norrut mot Nässjö och från Smålandsstenar söder ut mot Halmstad. Krösatågen trafikerar HNJ-banan mellan Halmstad och Nässjö med medliggande stationer. Vid vissa av stationerna på sträckan finns möjlighet till byten för resor i hela landet. Järnvägen trafikeras även av godstrafik samt av långväga persontrafik.	Kommunen kommer tillgodose riksintresset genom att anpassa tillkommande bebyggelse i relation till den statliga anläggningen, genom att följa regelverket för de hänsynsavstånd som finns samt föra dialog med Trafikverket när riksintresset bedöms påverkas. Tillkommande trafikökningar som resultat av översiktsplanens genomförande ska hanteras så vägens övergripande funktioner inte påverkas negativt.
Järnväg Göteborg-Kalmar (Kust till kustbanan)	Genom kommunens norra del sträcker sig järnvägen Göteborg-Kalmar, på sträckan finns en station i Hestra. Järnvägen trafikeras av godstrafik samt av långväga persontrafik, detta av SJ. Befintliga stationer utmed järnvägen är av riksintresse och sammanbinder anläggningar av riksintresse. Vid flera av sträckans medliggande stationer finns möjlighet till byten för resor i hela landet.	Kommunen kommer tillgodose riksintresset genom att anpassa tillkommande bebyggelse i relation till den statliga anläggningen, genom att följa regelverket för de hänsynsavstånd som finns samt föra dialog med Trafikverket när riksintresset bedöms påverkas. Tillkommande trafikökningar som resultat av översiktsplanens genomförande ska hanteras så vägens övergripande funktioner inte påverkas negativt.

Figur 33. Riksentresse för energiproduktion.

Riksintresse energiproduktion (mestadels utanför kommunen)

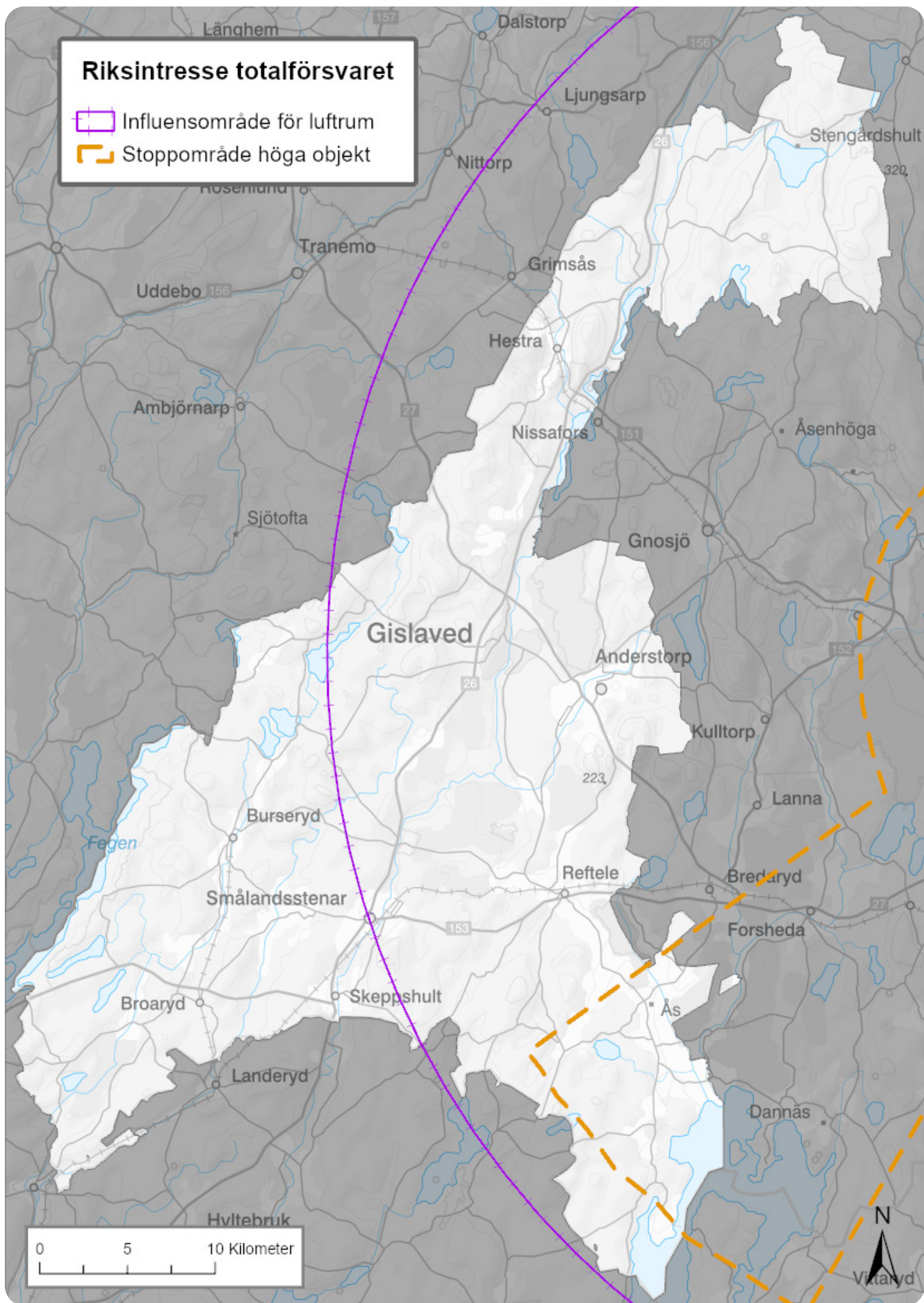
Energimyndigheten har i uppgift att lämna uppgifter om riksintresseområden för energiproduktion och energidistribution⁹ enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden. Sedan den 6 juli år 2000 har Energimyndigheten även fått det specifika uppdraget av regeringen att ta fram områden på land och till havs med särskilt goda vindförutsättningar, vilka ska vara av riksintresse för vindbruk. Att ett område pekas ut som riksintresse för vindbruk innebär att det ska vara särskilt lämpligt för utvinning av elproduktion från vindenergi ur ett nationellt perspektiv. Inom Gislaveds kommun finns inte något utpekade område för energiproduktion. I direkt anslutning till kommungränsen i nordväst finns däremot ett område av riksintresse avseende vindkraft, området ligger inom Tranemo kommun.

Namn	Beskrivning	Ställningstagande
Riksintresse vindbruk (215, 311)	Område i Tranemo kommun i direkt anslutning till kommungräns för Gislaved i höjd med Hestra	Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset, värdena ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner. Riksintresset för energiproduktion (vindkraft) ligger i kommungräns och riksintressets värden behöver vägas in vid eventuella lovprövningar kring vindkraftverken.

Riksintresse totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del är områden som bedöms ha nationellt viktiga värden och kvalitéer för att skydda Sverige. Det kan vara områden eller funktioner som behövs för att genomföra skarpa insatser, men också för att träna, öva och utbilda personal och funktioner. Dessa områden bör därmed skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Gislaveds kommun omfattas av påverkansområde för Hagshults flygbas i form av MSA-område och Stoppområde för höga objekt. Inom påverkansområden måste Försvarsmakten kunna säkerställa att ny bebyggelse eller andra åtgärder inte innebär risk för påtaglig skada på riksintresset eller ett område av betydelse för totalförsvarets militära del. Därför ska alla plan- och lovärenden inom påverkansområden remitteras till Försvarsmakten.

⁹ Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden. (1998)

Figur 34. Riksintressen för totalförsvarets militära del.

Ställningstagandena gäller för riksintresse inom totalförsvarets militära del:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresset, värdena ska skyddas så att de inte försämras eller försvinner.
- Samtliga plan- och lovärenden inom påverkansområde för Hagshults flygbas och Stoppområde för höga objekt ska remitteras Försvarsmakten. Berörd flygplats ska höras för alla byggnadsobjekt högre än 20 meter och högre än 45 meter inom MSA-yta.
- Vid planering av uppförande av infrastruktur eller byggnadsobjekt, oavsett typ, som kan överstiga tillåtna höjder inom och utom tätort, kommer relevanta myndigheter och aktörer att kontaktas rutinenligt vid detaljplanläggning och lovgivning. Försvarsmakten behöver höras för byggnadsobjekt över 20 meter utom tätort samt för byggnadsobjekt över 45 meter både inom och utom tätort.

Namn	Beskrivning
MSA-område (Influensområde för luftrum) Hagshults flygbas	Ett MSA-område är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Militär definition av MSA avser ”Minimum Safe Altitude”, som anger den minimihöjd inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar. MSA syftar till att säkerställa möjligheten att genomföra visuell inflygning till en flygplats- Området omfattar stora delar av den östra delen av Gislaveds kommun
Stoppområde för höga objekt	Ett stoppområde för höga objekt är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Inom stoppområde för höga objekt riskerar vindkraftverk och andra höga objekt att medföra påtaglig skada på riksintresset, då sådana påverkar möjligheterna till säkra start- och landningar för den flygande verksamheten. Inom stoppområde för höga objekt ska alla höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del. Riksintresset berör en begränsad del av den sydöstra delen av Gislaveds kommun.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet med utpekandet är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter¹⁰. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå. Genom utpekandet åtar sig länderna således att naturmiljöerna och arterna i varje område långsiktigt ska bevaras. Natura 2000-områden är skyddade enligt miljöbalken¹¹ som särskilda bevarande- eller skyddsområden. Åtgärder som kan ha betydande miljöpåverkan inom dessa områden kräver tillstånd från länsstyrelsen och, i vissa fall, även från regeringen. Natura 2000-områden är ofta starkt beroende av stabila hydrologiska förhållanden och hög vattenkvalitet. Åtgärder kopplat till exempelvis VA kan påverka Natura 2000-områden och kräver därmed ofta särskild prövning. För bevarandet av värdena kopplat till Natura 2000-områden gäller generellt att den fysisk planering måste ske i enlighet med bevarandemål och gällande miljö kvalitetsnormer.

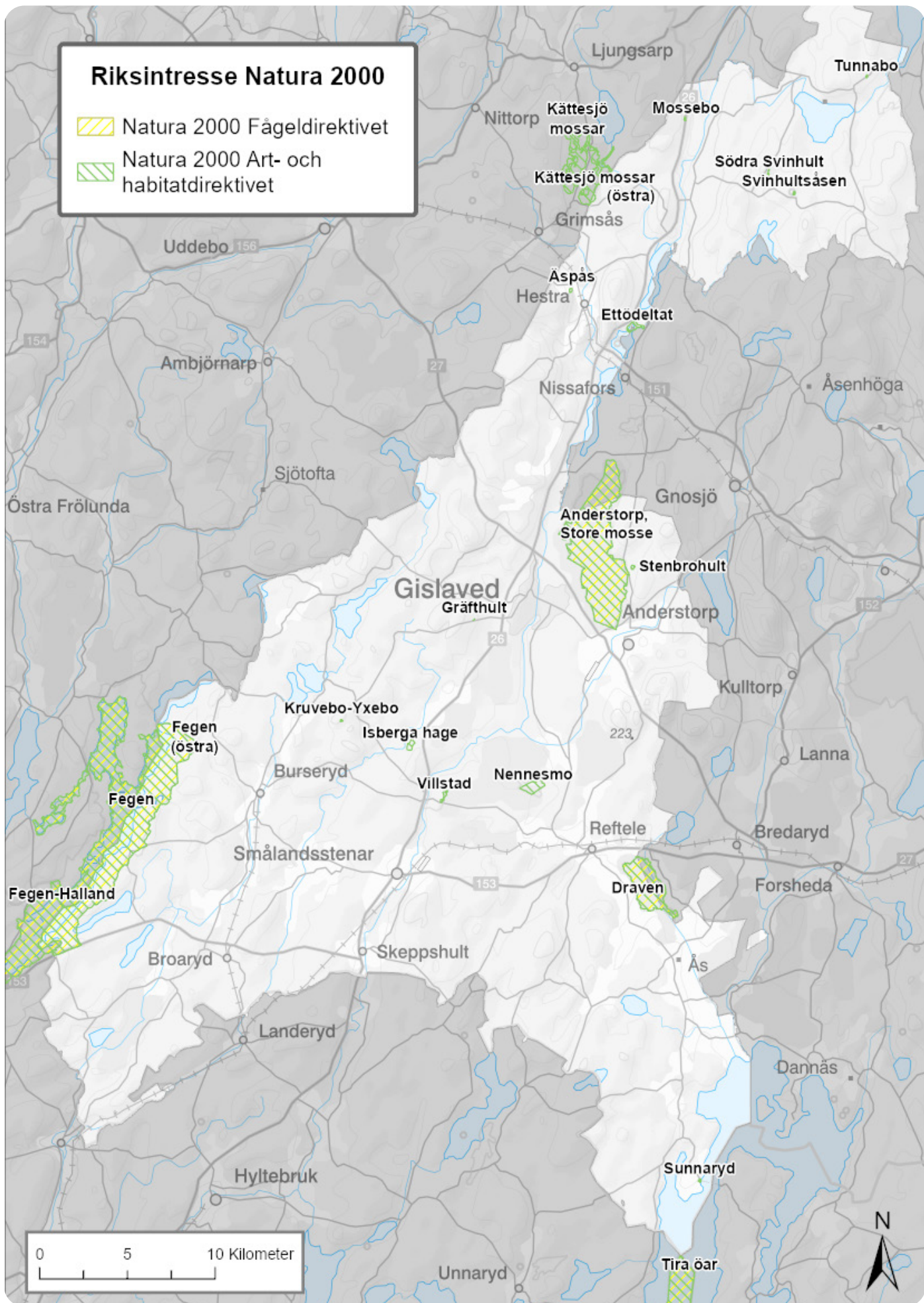
Inom Gislaveds kommun finns flertalet utpekade Natura 2000 områden, inom dessa finns även flertalet utpekade kulturmiljöer kopplade till jord- och skogsbruk.

Ställningstagandena gäller för nedan förtecknade Natura 2000-områden:

- Kommunen har för avsikt att undvika åtgärder som kan innebära negativ påverkan eller påtaglig skada på Natura 2000-områdets bevarandevärden.
- Exploateringsåtgärder och särskilda ingrepp inom eller i anslutning till ett Natura 2000-område som riskerar påverka ett områdes bevarandestatus ska redovisas och vid behov utredas. För att säkerställa att ingen negativ inverkan kommer att ske.
- Inom Natura 2000-områdena föreslås i huvudsak mark- och vattenanvändningen grönområde och friluftsliv samt landsbygd, vilket anses förenligt med intresset.
- Vid målkonflikter inom Natura 2000-område har områdets värden högsta prioritet

¹⁰ Skogsstyrelsen, Natura 2000 (Skogsstyrelsen.se, uppdaterad 2 maj 2025) <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/natura-2000/>

¹¹ Miljöbalken (1998:808).

Figur 35. Natura 2000-områden.

Namn	Beskrivning	Prioriterade bevarandevärden
Anderstorp, Store mosse (SE0310216)	Anderstorps Store mosse utgörs av naturreservatet Anderstorp Stormosse och är beläget nordväst om Anderstorp samhälle och två mil väster om Store Mosse nationalpark. Området är nästan 20 kvadratkilometer stort och en av Jönköpings läns värdefullaste mossar. Området utgörs av ett myrkomplex med välvårdade mossar med små gölsystem, sluttande och breda kärrdrag, randskog och fastmarksholmar med äldre skog. Stora myrkomplex som detta har mycket stor betydelse för bevarande av biologisk mångfald knuten till växt- och djurlivet, framför allt fågellivet.	Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena den storslagna öppna högmossen. I området finns även ytor med nyligen restaurerad myrmark
Fegen, östra (SE0310017)	Fegen avsattes som naturvårdsområde 1980 och ombildades till naturreservat 2010, främst på grund av förekomsten av den ovanliga och skyddsvärda vårlekande siklöjan, samt områdets rika fågelliv och stora betydelse för det rörliga friluftslivet. Förutom vårsiklöja finns ytterligare 16 fiskarter i sjön och på bottnar samt stränder finns dessutom ett flertal rödlistade och ovanliga vatten- och våtmarksanknutna kärleväxter. Fegen har en varierad strandkontur med små grunda skyddade vikar och utskjutande uddar samt ett 70-tal öar och skär. Fegen omges huvudsakligen av skogsmark med ett stort inslag av mossar. Odlingsmarker finns spridda runt sjön, mest i anslutning till ensamliggande gårdar. I området finns även våtmarker samt en skyddsvärd fågelfauna	De prioriterade bevarandevärdena i området är sjön Fegen och omgivande mark med höga naturvärden.
Draven (SE0310016)	Natura 2000-området Draven är en nationellt värdefull fågelsjö med vidsträckt våtmarksområden av stor betydelse för rastande och häckande fåglar. Området är en viktig och artrikfågellokal som hyser hög biologisk mångfald. I Draven finns ett stort antal fåglar upptagna i EU:s fågeldirektiv och området har betydelse för det långsiktiga bevarandet av dessa arter. Området ligger en flack dalgång och omges av högre belägna odlingsmarker med jordbruksbebyggelse. Draven är naturreservat och är ett populärt och välbesökt område. Runt sjön går en vandringsled som passerar fågeltorn och utsiktspunkter.	Det prioriterade bevarandevärdet är att den näringsrika slättsjön och omgivande ängar och kärr bibehåller hög biologisk mångfald och fortsätter att vara av stor betydelse för framför allt områdets utpekade fågelarter.

Tunnabo (SE0310708)	Intill landsvägen vid Tunnabo ligger en öppen, fuktig betesmark som betas av nötkreatur. Området har mycket höga värden knutna till naturtypen stagg-gräsmarker som är en prioriterad naturtyp inom EU och ett hotat markslag även inom landet. I naturtypen växer även den hävdberoende och rödlistade arten granspira. Området har även ett glest trädskikt av smala björkar.	Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena den hävdade stagg-gräsmarken med dess artrika flora
Mossebo (SE0310702)	Vid Mossebo Norrgård finns en låg ås med en artrik torräng och söder samt öster om den två ytterligare torrängar. Söder om ängsmarkerna finns en mindre hagmark som bitvis har höga naturvärden. Natura 2000-området har framför allt höga värden knutna till slåtterängar i låglandet och olika typerna av betesmark som silikatgräsmarker och fuktängar. Slåttermark har stor betydelse för hotade artgrupper såsom slåttergynnade kärleväxter, fjärilar och vildbin, här förekommer till exempel den starkt hotade växten mosippa. Silikatgräsmark är en prioriterad naturtyp inom EU och ett hotat markslag även inom landet. Hävdade fuktängar är viktiga för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper, inte minst för fjärilar, vildbin och fåglar.	Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena de öppna slåtter- och betesmarkerna med dess artrika flora.
Södra Svinhult (SE0310718)	Några kilometer nordost om Valdshult ligger Södra Svinhult, området ligger i en sydostsluttning i ett barrskogslandskap. Området har mycket höga värden knutna till slåtterängar i låglandet och fuktängar. Hävdad slåttermark är värdefull för många hotade artgrupper, exempelvis slåttergynnade kärleväxter, fjärilar och vildbin. Hävdade fuktängar är betydelsefulla för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper, till exempel vildbin, kärleväxter och fåglar.	Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena de hävdade slåtter- och betesmarkerna med dess artrika flora.
Svinhultsåsen (SE0310502)	Naturreservatet Svinhultsåsen ligger väster om sjön Färagesjön i Gislaveds kommun. Området har mycket höga värden knutna till taiga och förekomsten av grön sköldmossa. Taigan har gott om död ved, hålträd och är av naturskogskaraktär. Förekomsten av signalarten grön sköldmossa indikerar en hög biologisk mångfald knuten till sluten naturskog med död ved i olika nedbrytningsstadier.	Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena den naturskogsartade taigan och arten grön sköldmossa.
Kättesjö mossar, östra (SE0310804)	Kättesjö mossar (östra) ligger cirka sex kilometer norr om Hestra i Gislaveds kommun och ingår i det större myrkomplexet Kättesjömossarna. Området består av två delområden med mycket höga värden knutna till naturtypen högmossar. De två delområdena har variationsrika mossemiljöer vilka är betydelsefulla för den biologiska mångfalden av bland annat vitmossor, kärleväxter och fåglar.	Inom Natura 2000-området är det prioriterat att bevara naturtypen högmosse som en del i ett större och förhållandevis orört mossekomplex.

<p>Äspås (SE0310420)</p>	<p>Äspås är ett källpåverkat område bevuxet med lövsumpskog. Sumpskogen har höga biologiska värden med många arter av kärlväxter och mossor samt en del rödlistade arter. Intill sumpskogen finns ett knappt hektar stort område som i dagsläget inte kan föras till någon naturtyp, ett så kallat nollhabitat. I detta delområde domineras vegetationen av björksly och ung gran. Äspås är till större delen opåverkat av dikning.</p> <p>Området har mycket höga värden knutna till naturtypen lövsumpskog. Skogen har naturskogs kvalitet och en hög biologisk mångfald av bland annat kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Området är skyddat genom biotopskydd.</p>	<p>Inom området är det prioriterade bevarandevärdet den källpåverkade lövsumpskogen.</p>
<p>Ettödeltat (SE0310317)</p>	<p>Naturreservatet Ettö ligger vackert vid Nissan strax öster om Hestra. Halvön Ettö och omgivande marker utgör ett deltalandskap uppbyggt av isälvsavlagringar. Den lättdränerade jordmånen har gett upphov till en talldominerad barrskog på höjderna medan de låglänta partierna utmed strandlinjen tidvis översvämmas och domineras av lövskog. Området har mycket höga värden knutna till de olika typerna av betesmark (silikatgräsmarker, fuktängar) och till områdets strandnära skogar. Silikatgräsmark är en prioriterad naturtyp inom EU och har stor betydelse för bland annat hotade kärlväxter. Hävdade fuktängar är i sin tur viktiga för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper, så som fjärilar, fåglar och vildbin. Skogsnaturtyperna hyser även en rik biologisk mångfald av bland annat lavar, mossor och fåglar.</p>	<p>Inom Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena de öppna betesmarkerna med dess värdefulla och artrika flora samt skogsnaturtyperna taiga och svämlövskog. Vidare är området betydelsefullt för ett flertal rödlistade arter med egna åtgärdsprogram såsom klockgentiana, slättergubbemal och guldsandbi</p>
<p>Stenbrohult (SE0310704)</p>	<p>Byn Stenbrohult ligger på västsidan av en höjdsträckning, strax öster om Anderstorps store mosse. I väster, mellan Älgeå och byns åkermarker, ligger en öppen betesmark som är välhävdad och artrik. Större delen utgörs av stenig mark och på ett ställe går en hållmark i dagen. I söder finns ett fuktigt område med flera starrarter.</p> <p>Stenbrohult har framför allt höga värden knutna till de öppna betesmarkerna silikatgräsmark, stagg-gräsmark och fuktängar. Silikatgräsmark och stagg-gräsmark är prioriterade naturtyper inom EU och hotade markslag även inom landet. Hävdade fuktängar är betydelsefulla för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper. I naturtypen finns även den hävdgynnade och rödlistade arten granspira.</p>	<p>De prioriterade bevarandevärdena i området är de hävdade betesmarkerna med dess artrika ängsflora.</p>

Gräfhult (SE0310707)	<p>Den lilla välskötta slätterängen Gräfhult är en bevarad rest av forna tiders småskaliga odlingslandskap. Dess värden är knutna till den rika ängsfloran med en lång rad arter typiska för naturtypen, såsom sommarfibbla, jungfrulin, darrgräs, svinrot och slättergubbe. I den västra delen av ängen har flertalet träd kommit upp och deras skuggningseffekt har försvagat ängsfloran i detta område. Gräfhult har mycket höga värden knutna till slätterängar i låglandet, vilken är en naturtyp med stor betydelse för hotade artgrupper såsom slättergynnade kärlväxter, fjärilar och vildbin.</p>	<p>Inom Natura 2000-området är det prioriterade bevarandevärdet den artrika slätterängen.</p>
Kruvebo-Yxebo (SE0310416)	<p>Kruvebo-Yxebo består av ett äldre naturskogsartat ädellövskogsbestånd där bok är det dominerande trädslaget. Beståndet ligger inom ett större bokdominerat område och utgör ett kärnområde för arter knutna till denna biototyp, till exempel olika arter av mossor, lavar och svampar. I beståndet finns rikligt med döda träd, högstubbar och lågor. Dessa strukturer utgör viktiga element för den värdefulla kryptogamfloran. Många av artförekomsterna visar på att skogen har höga naturvärden, i området har bland annat den rödlistade signalarten bokfjädermossa hittats. Kruvebo-Yxebo har mycket höga värden knutna till naturtypen näringsfattig bokskog. I skogen finns grova träd, död ved och en rik biologisk mångfald knuten till bland annat fåglar och kryptogamer.</p>	<p>Inom området är det prioriterade bevarandevärdet den naturskogsartade bokskogen.</p>
Isberga hage (SE0310615)	<p>Isberga är ett säteri beläget på en höjd nära Nissastigen. Till säteriet hör stora sammanhängande naturbetesmarker med både artrika, ogödslade partier och mer artfattiga, kultiverade delar. Landskapet är kuperat med varierande miljöer. Området som helhet har höga naturvärden betingat av sin storlek, variation och rika flora.</p> <p>Isberga hage har mycket höga värden knutna till de olika typerna av betesmark som finns i området, så som silikatgräsmarker, stagg-gräsmark och fuktängar. Silikatgräsmark och stagg-gräsmark är prioriterade naturtyper inom EU och viktiga för bland annat hotade kärlväxter. Hävdade fuktängar är betydelsefulla för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper. De högsta biologiska värdena finns dels knutna till grässvålens kärlväxtflora, dels till de hamlade träden.</p>	<p>I området är de prioriterade bevarandevärdena de öppna betesmarkerna med dess artrika ängsflora.</p>

Villstad (SE0310321)	<p>Villstad är beläget cirka 13 kilometer söder om Gislaved utefter Nissastigen. Natura 2000-området ligger i ett svagt kuperat odlingslandskap och utgörs av en betesmark norr om vägen mot Reftele. De höga naturvärdena är dels knutna till de gamla, grova träden med en rik lavflora i den öppna ekhagen. Betesmarkens smala mittparti hyser dessutom en rik markflora av hävdgynnade arter. Området har höga värden knutna till de olika typerna av betesmark, så som trädklädd betesmark, stagg-gräsmarker, silikatgräsmarker och fuktängar. Den trädklädda betesmarken med dess värdefulla, vidkroniga ekar är viktiga för många av områdets ovanliga lavararter, så som grå skärelav och blomskägglav. Stagg- och silikatgräsmark är prioriterade naturtyper inom EU och hotade markslag även inom landet. Hävdade fuktängar är viktiga för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper, till exempel för fjärilar, fåglar och vildbin. Området ingår i Villstad naturvårdsområde.</p>	<p>I Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena de trädklädda och öppna betesmarkerna med dess värdefulla träd och artrika flora.</p>
Nennesmo (SE0310508)	<p>Naturreservatet Nennesmo ligger drygt 8 kilometer söder om Gislaved. Området utgör en del av ett större våtmarkskomplex och består av en mosaik av skog och myrmark. Skogen består till största delen av barrskog. I skogen finns rikligt med gamla träd, torrträd och vindfällen, vilket gör skogen värdefull för kryptogamfloran. Området har även höga värden knutna till naturtyperna taiga, högmosse och trädklädd myr. Taigan har naturskogs-kvaliteter med rikligt med död ved, äldre träd och förekomst av signalarter. Högmossen och den trädklädda myren bidrar med värdefulla våtmarksmiljöer för bland annat vitmossor, kärlväxter och fåglar.</p>	<p>Inom området är det prioriterade bevarandevärdet mosaiken av värdefulla myr och skogsnaturtyper.</p>
Sunnaryd (SE0310703)	<p>I byn Sunnaryd strax intill sjön Bolmen ligger en artrik, frisk till fuktig, sydsluttande, välhävdad betesmark som är opåverkad av gödsling med en artrik flora. Betesmarken har höga naturvärden med avseende på både kärlväxtflora och grova, hamlade träd. Vidare har området höga värden knutna till de olika typerna av hävdad betesmark, så som silikatgräsmark, stagg-gräsmark, fuktängar och trädklädd betesmark. Silikatgräsmark och stagg-gräsmark är prioriterade naturtyper inom EU och hotade markslag även inom landet. Hävdade fuktängar är betydelsefulla för den biologiska mångfalden inom flera artgrupper, till exempel bin, kärlväxter och fåglar. Trädklädd betesmark med äldre solbelysta ädellövträd är viktiga för insekter, lavar och mossor. Hålträden är även betydelsefulla för odlingslandskapets fåglar och fladdermöss.</p>	<p>I Natura 2000-området Sunnaryd är de prioriterade bevarandevärdena de öppna och trädklädda betesmarkerna med dess artrika ängsflora och värdefulla vidkroniga och hamlade träd.</p>

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är juridiskt bindande regler som syftar till att säkerställa god kvalitet på luft, vatten, mark och miljön i övrigt¹². Normernas långsiktiga mål är att skydda människors hälsa och miljön genom att förebygga skador och olägenheter. Myndigheter och kommuner tillämpar normerna vid tillståndsprövningar, tillsyn samt vid fysisk planering av mark- och vattenanvändning. Arbetet med miljökvalitetsnormerna är centralt för att främja en hållbar utveckling och skapa bättre förutsättningar för både hälsa och miljö.

Miljökvalitetsnormer för buller

Enligt förordningen om omgivningsbuller ska kommuner med mer än 100 000 invånare vart femte år kartlägga omgivningsbullret och ta fram strategiska bullerkartor¹³. Inom länet är det endast Jönköpings kommun som berörs av kravet på åtgärdsprogram. I kommuner med färre än 100 000 invånare omfattar miljökvalitetsnormer buller från större vägar (över 3 miljoner fordon per år), större järnvägar (30 000 tåg per år) och större civila flygplatser (över 50 000 flygrörelser per år). Gislaveds kommun har inga anläggningar som påverkas av miljökvalitetsnormer för buller.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft definieras i luftkvalitetsförordningen¹⁴, gäller i hela Sverige och omfattar bland annat kvävedioxid, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen och vissa metaller. Kommunerna ansvarar enligt miljöbalken¹⁵, luftkvalitetsförordningen¹⁶ och Naturvårdsverkets föreskrifter¹⁷ för att följa normerna och kan behöva upprätta åtgärdsprogram vid överskridanden. I Jönköpings län samordnas luftkvalitetskontrollen av Luftvårdsförbundet, med kontinuerliga mätningar och realtidsmätning via PurpleAir och modellberäkningar för partiklar, kvävedioxid och bensen i samtliga kommuner.

Senaste beräkningar visar att Jönköpings län klarar miljökvalitetsnormer för kvävedioxid (NO₂), partiklar (PM10) och bensen. Gislaved kommun klarar även övre och nedre utvärderingströskeln samt aktuellt miljökvalitetsmål.

De föreslagna utvecklingsområdena i översiktsplanen bedöms kunna medföra viss ökning av transporter och pendling, både till verksamhetsområden (godstransporter och arbetsresor) och till bostadsområden. Sammantaget bedöms trafikökningen inte vara tillräckligt stor för att överskrida gällande miljökvalitetsnormer för luft.

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster

I vattenförvaltningen används miljökvalitetsnormer för att ange vilken status en vattenförekomst ska uppnå vid en viss tidpunkt. Normerna är vägledande för myndigheter och kommunen vid tillämpning av lagar och regler, till exempel vid VA-planering och tillståndsprövning. Miljökvalitetsnormer omfattar både ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. För ytvatten bedöms både kemisk och ekologisk status, medan grundvatten bedöms utifrån kemisk och kvantitativ status. Ekologisk status klassas på en femgradig skala: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Kemisk status för ytvatten samt grundvattens kemiska och kvantitativa

¹² Kap 5. Miljöbalken (1998:808).

¹³ Förordning (2024:675) om omgivningsbuller.

¹⁴ Luftkvalitetsförordning (2010:477).

¹⁵ Miljöbalken (1998:808).

¹⁶ Luftkvalitetsförordning (2010:477).

¹⁷ Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2019:9).

status bedöms som god eller otillfredsställande/uppnår ej god. Normerna anger alltid en lägstanivå som ska uppnås. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. Information om vattenförekomsternas normer och status finns i databasen VISS, Vatteninformation Sverige. Kommunen är skyldig att säkerställa att normerna uppfylls och att de följs vid planläggning och prövning.

Sverige har utifrån avrinningsområden delats in i fem vattendistrikt, där en länsstyrelse i varje distrikt utgör ansvarig vattenmyndighet. Tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, ansvarar de för att Vattendirektivet följs. Hela Gislaveds kommun tillhör Västerhavets distrikt. Vattenmyndigheten för Västerhavet har fastställt miljö kvalitetsnormer för ett stort antal ytvattenförekomster i Gislaveds kommun, såväl gällande ekologisk som kemisk status.

Nästan hela Gislaveds kommun ligger inom Nissans huvudavrinningsområde. En mindre del i sydväst ligger inom Ätrans avrinningsområde, delar av Reftele och området i sydost ligger inom Lagans avrinningsområde. I stort sett all dagvattenavledning inom kommunen sker därmed mer eller mindre direkt mot Nissan.

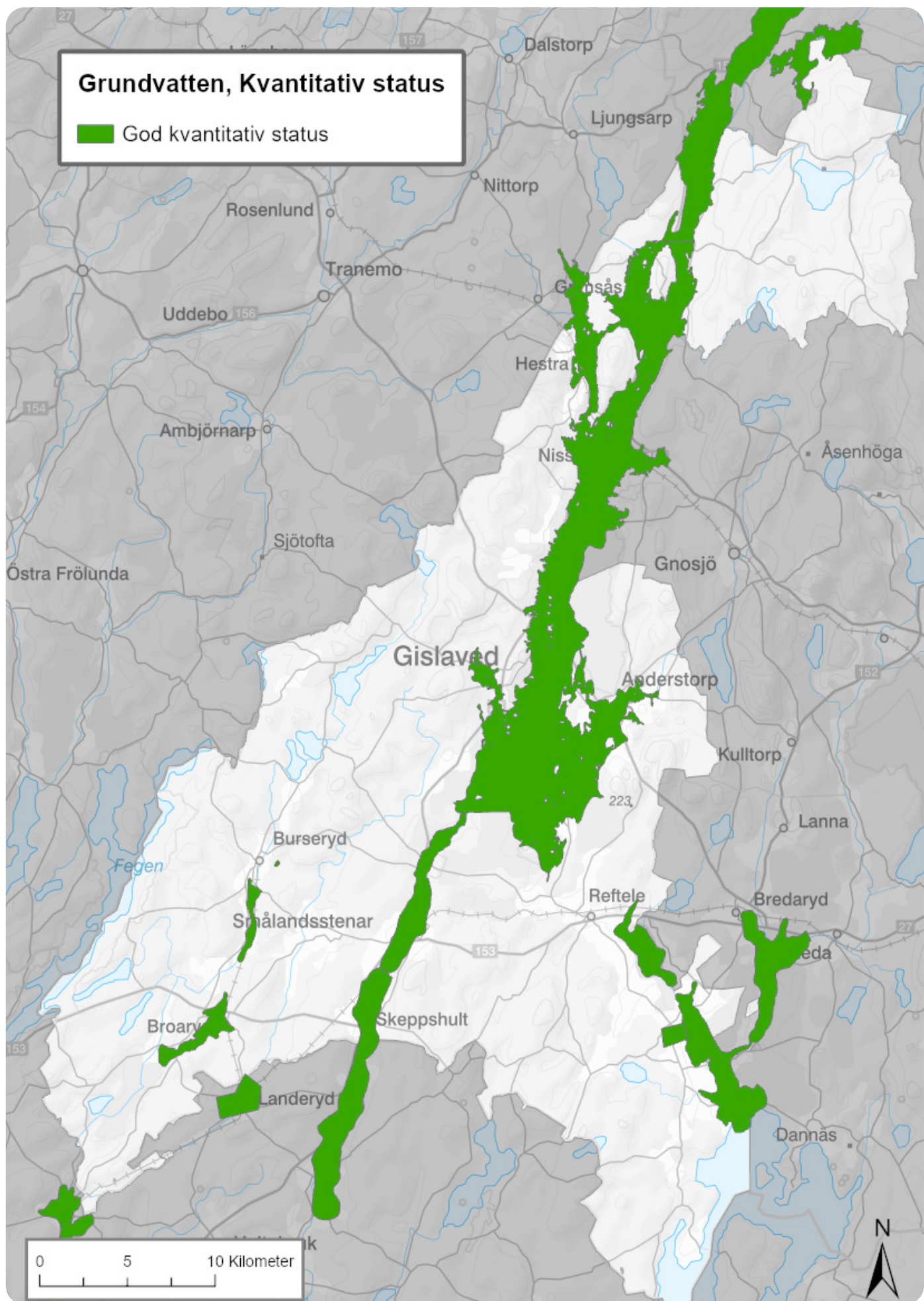
Miljö kvalitetsnormernas utgångspunkt är att samtliga vattenförekomster ska uppnå god status. Vattenkvaliteten påverkas av faktorer såsom utsläpp från verksamheter, förorenade områden, dagvatten och enskilda avlopp. Kommunen ansvarar huvudsakligen för tillsynen, i enlighet med miljöbalken¹⁸, inom dessa områden, medan länsstyrelsen har tillsynen över A- och B-verksamheter. I kommunen är fokus särskilt riktat mot vattenförekomsternas ekologiska och kemiska status samt mot förekommande miljöproblem, såsom fysisk påverkan, försurning, miljögifter och övergödning.

I nya områden för bebyggelse ska lokalt omhändertagande av dagvatten i möjligaste mån tillämpas. Vid upprättande av detaljplaner ska alltid en bedömning kring dagvatten genomföras. Där det är möjligt bör lokalt omhändertagande av dagvatten ske, för att rena vattnet innan det når recipienten, vilket även påverkar vatten som har miljö kvalitetsnormer positivt. I de fall där någon yt- eller grundvattenförekomst med miljö kvalitetsnormer riskerar att påverkas negativt ska dagvattenutredning tas fram.

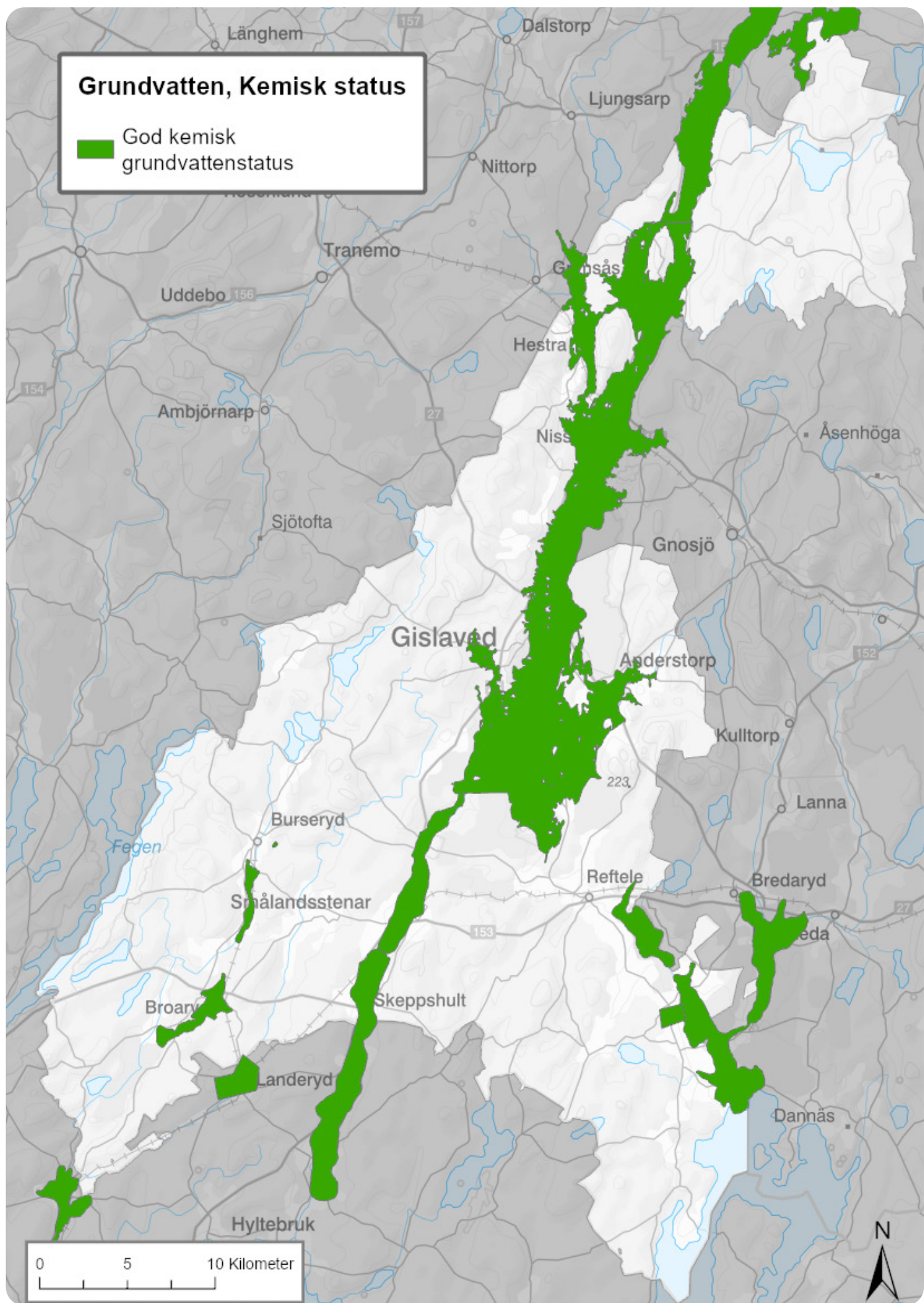
Grundvattenförekomster

Gislaveds kommun har 13 grundvattenförekomster. Samtliga grundvattenförekomster har fastställda miljö kvalitetsnormer (MKN). Av dessa uppnår samtliga god kvantitativ status samt god kemisk status. Vattenmyndighetens statusbedömningar inkluderar även en bedömning av risken för försämrade status. För flera grundvattenförekomster bedöms det finnas risk för försämring av den grundvattenkemiska statusen, främst på grund av förekomst av förorenad mark samt påverkan från vägtrafik längs riksväg 26.

¹⁸ Miljöbalken (1998:808)

Figur 36. Grundvattentäkter, kvantitativ status.

Figur 37. Grundvattentäcker, kemisk status.

Översiktsplanen består av flera utvecklingsområden som är helt eller i delar lokaliserade inom två av de största grundvattenförekomsterna i kommunen.

Grundvattenförekomsten Gislaved–Alabo:

- Gislaved - G2 Gislaved 2040, G6 Gyllenfors, G7 Bruksmagasinet, G9 Mossarp, G10 Sågverket, G12 Terrassen industriområde, G15 Ormkärr, G16 Gislaved avloppsreningsverk
- Anderstorp - A1 Moen, A2 Bro till bro, A3 Anderstorp centrum, A4 Haga, A5 Göta, A9 Tokarp, A10 Stjärnehult, A12 Stötabo, A13 Lövås
- Hestra - H1 Södra Agnsjön, H2 Hestra centrum, H3 Medborgaren, H4 Jutabäck-en, H6 Bjärsveds klint, H7 Äspås verksamhetsområde, H8 Isaberg

Grundvattenförekomsten Hulugård–Risamossen:

- Smålandsstenar - S1 Smålandsstenar centrum och S8 Skogslund industriområde

Ytvattenförekomster

För ytvattenförekomster gäller god kemisk status samt god eller hög ekologisk status som norm. I vissa fall har vattenmyndigheterna beslutat om undantag med mindre skarpa krav eller förlängda tidsfrister. Exempelvis gäller förlängda tidsfrister eller mindre skarpa för ytvatten som nyttjas för vattenkraft.

I kommunen finns 80 ytvattenförekomster varav 24 är sjöar och 56 är vattendrag. Av sjöarna uppfyller 16 stycken miljökvalitetsnormen god ekologisk status medan 8 endast når måttlig ekologisk status. För de som inte uppfyller miljökvalitetsnormen finns tidsundantag som längst till 2039. För vattendragen så uppnår 4 vattenförekomster god ekologisk status, en vattenförekomst, Träppjaån, har otillfredsställande status och resterande 51 uppnår måttlig status. För de vattendrag som inte uppnår miljökvalitetsnormen finns också olika tidsundantag som längst till 2039, innan krav på att miljökvalitetsnormen ska uppnås.

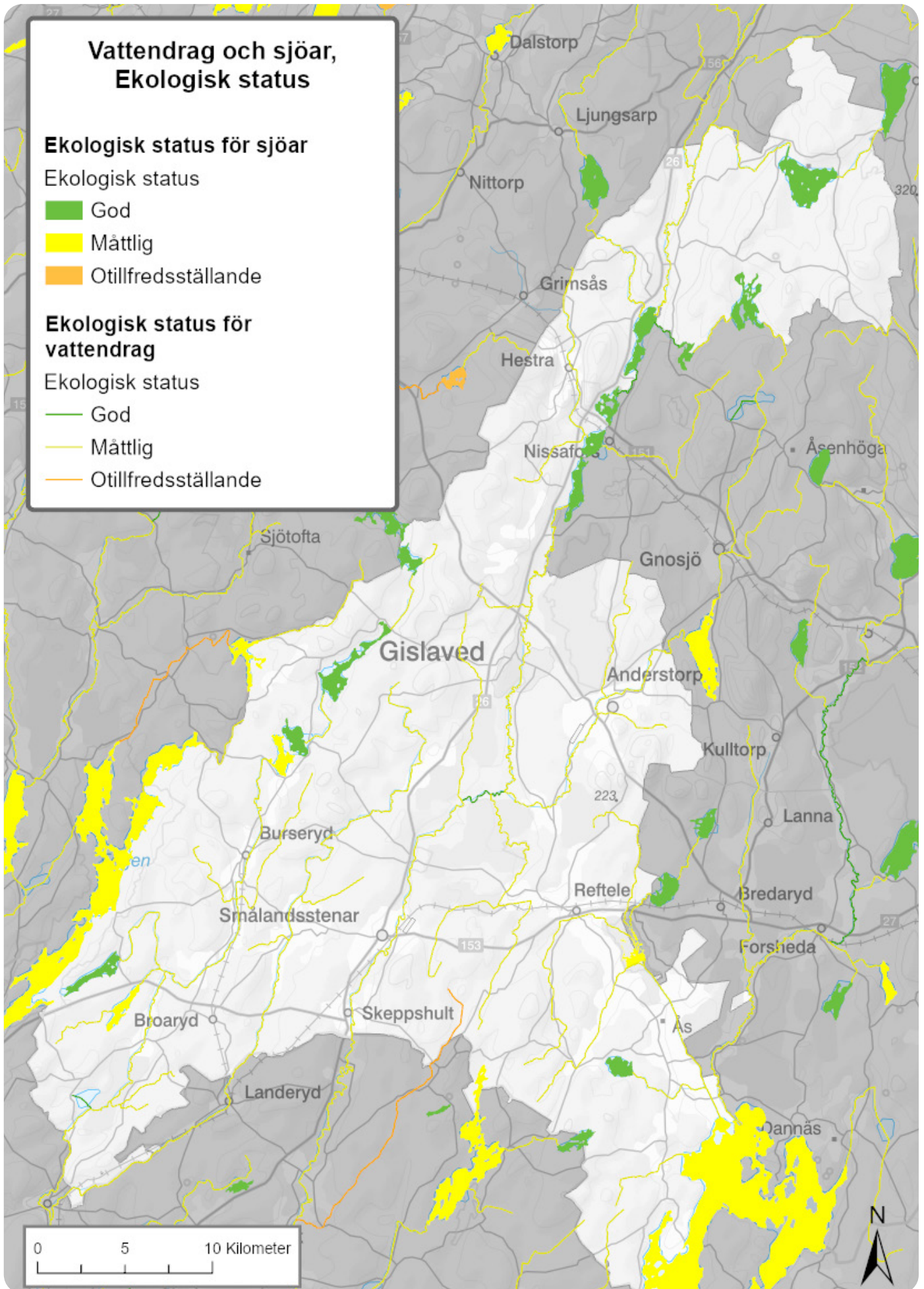
Orsakerna till att sjöarna och vattendragen inte uppnår god ekologisk status är ofta försurning, fysisk påverkan i form av förändrad morfologi och bristande konnektivitet, det vill säga förekomst av vandringshinder som försvårar rörelse för fisk och andra vattenlevande organismer. Förhöjd belastning av näringsämnen utgör i några fall, exempelvis Segerstadsån i Reftele, i den sydöstra delen av kommunen orsak till att god ekologisk status inte uppnås. Även förhöjda halter av miljögifter bidrar i ett fall, Töråsbäcken i Anderstorp, till att vattenförekomsten inte uppnår god ekologisk status.

Dagvattenutsläpp kan påverka statusen i kommunens ytvatten. Oftast handlar det då om olika typer av gödande och i övrigt förorenande ämnen. För vissa recipienter kan särskild hänsyn dessutom behöva tas bland annat vid badplatser, skyddsområden för vattentäkter eller i områden med höga naturvärden. Naturreservaten Anderstorp Stormosse och Draven är exempel på naturområden där det finns risk för påverkan av dagvatten från Mossarps industriområde respektive från tätorten Reftele.

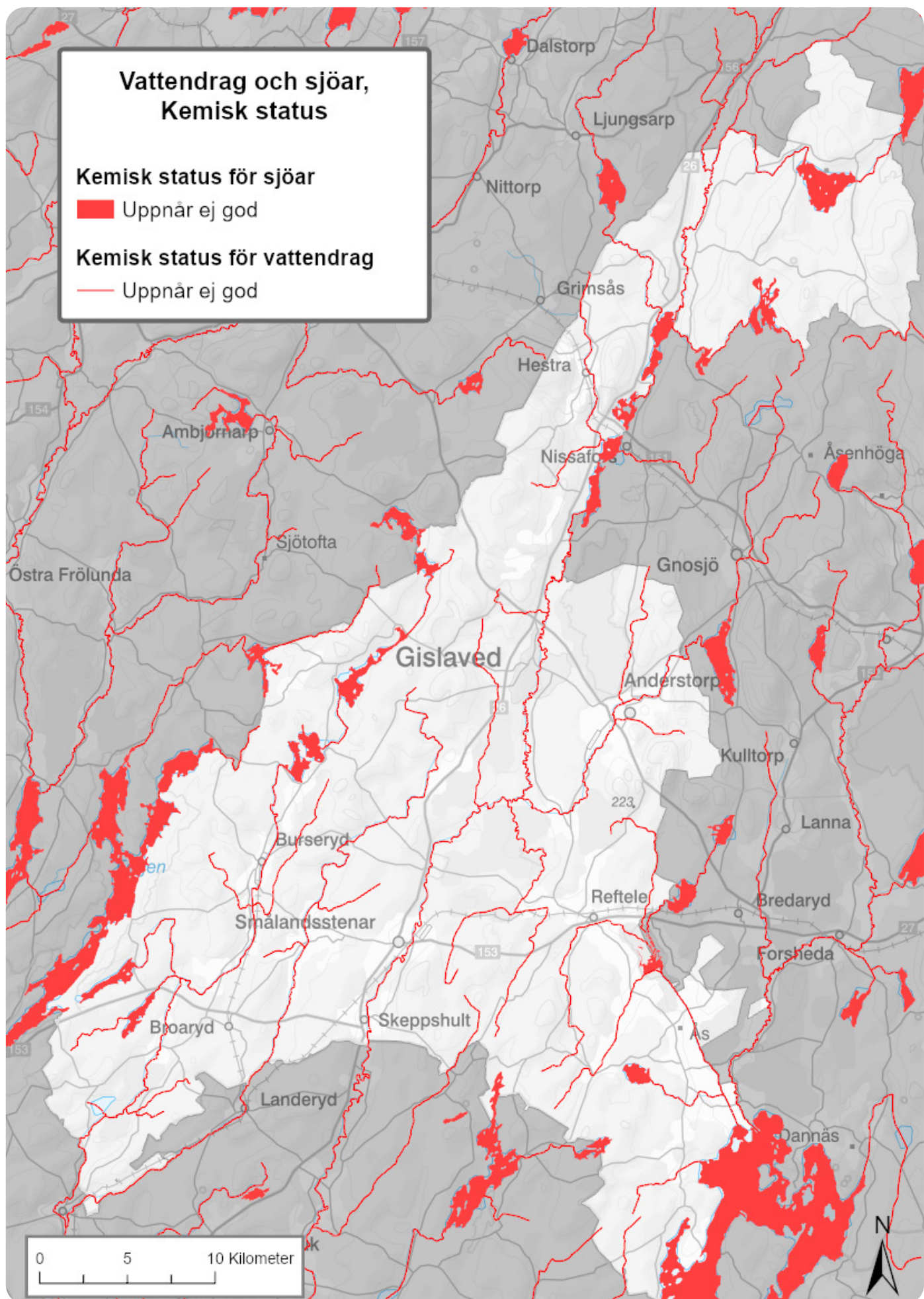
När det gäller god kemisk status så uppfylls den inte i någon ytvattenförekomst. Det beror på förhöjda halter av ämnena kvicksilver och bromerade difenyletrar förekommer i förhöjda halter i alla vattenförekomster i Sverige. I några vattenförekomster orsakar även andra miljögifter att miljö kvalitetsnormen för kemisk status inte uppnås. Töråsbäcken uppvisar inte god kemisk status för bly (Pb), kadmium (Cd), benso(a)pyren och perfluoroktansulfonat (PFOS) överskrider. Måläret för att uppnå god kemisk status är 2027 för Töråsbäcken. I sjöarna Fegen och Majsjön uppnås inte god kemisk status på grund av för höga halter av kadmium.

Ställningstagandena gäller för miljö kvalitetsnormer:

- Kalkning av sjöar och vattendrag ska fortgå för att minska försurningspåverkan och bevara eller återskapa det naturliga växt- och djurlivet.
- Aktivt arbeta med restaureringsåtgärder för att åtgärda fysisk påverkan på sjöar och vattendrag.
- Hänsyn ska tas till sjöars och vattendrags naturliga funktion och flöden vid exploateringsåtgärder.
- Säkerställa att alla allmänna vattentäkter har ett skyddsområde med aktuella föreskrifter och verka för att större enskilda vattentäkter skyddas.
- Verka för att minska riskerna för påverkan på vattentäkter från vägtrafik.
- Dricksvattenintressets anspråk ska prioriteras i all samhällsplanering.
- Befintliga verksamheter som inom skyddsområden för vattentäkter som utgör betydande risk för påverkan på vattenkvaliteten ska omlokaliseras
- Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas där det är möjligt i nya utvecklingsområden för bebyggelse och kommunala riktlinjer för dagvattenhantering ska följas.
- Säkerställa att planering och utveckling av spillvatten- och dagvattenhantering, inklusive rening, sker på ett sätt som inte försämrar status i yt- och grundvattenförekomster och som bidrar till att miljö kvalitetsnormer för vatten kan följas.

Figur 38. Vattendrag och sjöar, ekologisk status.

Figur 39. Vattendrag och sjöar, kemisk status.

Befolkning och bebyggelse

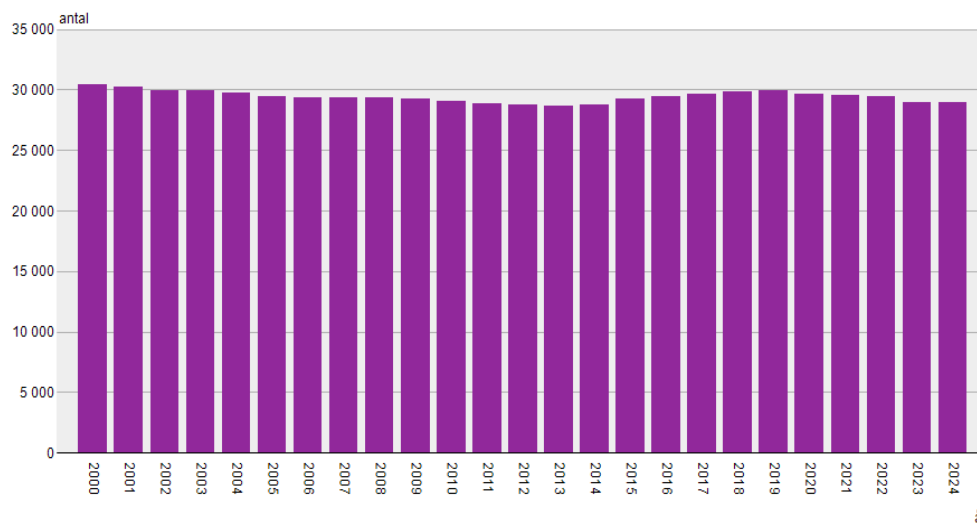
Människor väljer i allt högre grad att bosätta sig på platser med attraktiv livsmiljö. Gislaveds kommun vill säkerställa att alla invånare kan hitta bostad som passar deras behov och livssituation, samt möjliggöra boende i kommunen i alla livets faser. Enligt Statistiska centralbyråns prognos (Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2024–2040) väntas kommunens befolkning minska med cirka 2 100 personer mellan 2023 och 2040. Prognosen bygger på genomsnittet av födda, avlidna, inflyttade och utflyttade de senaste åren.

Befolkning

Under 1900-talet ökade kommunens folkmängd kontinuerligt. Mellan 2000 och 2013 noterades däremot en nedgång, vilket sammanföll med perioder av lågkonjunktur. Befolkningen ökade återigen mellan 2013 och 2019, vilket delvis kan förklaras av ökad utomeuropeisk invandring. Från 2020 syns återigen en nedgång, och vid slutet av 2020 uppgick invånarantalet till 29 635 personer, medan kommunen år 2024 hade 28 936 invånare. Enligt Statistiska centralbyråns prognos¹⁹ förväntas befolkningen fortsätta minska, med en beräknad nedgång på cirka 2 100 personer mellan 2023 och 2040, motsvarande ungefär 123 personer per år²⁰.

Trots den nedåtgående befolkningstrenden arbetar Gislaveds kommun aktivt för att vända utvecklingen. Som ett långsiktigt mål, utan angiven planeringshorisont, strävar kommunen efter att nå en folkmängd på 40 000 invånare.

Befolkningsutveckling Gislaveds kommun 2000–2024

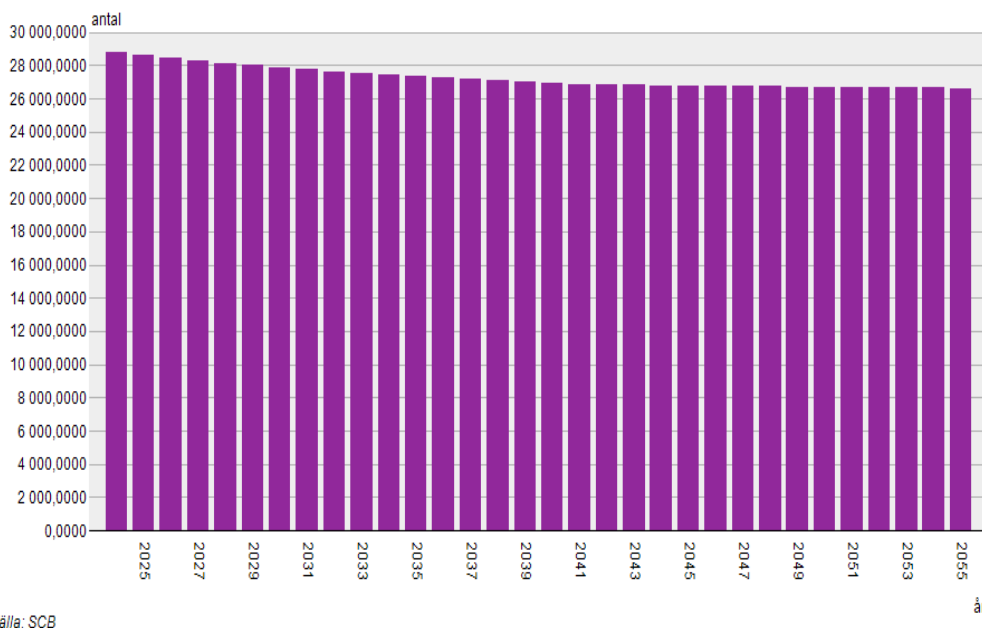
Källa: SCB

Figur 40. Diagrammet visar befolkningsutvecklingen som skett i Gislaveds kommun mellan år 2000 och 2024, SCB 2024a.

¹⁹ SCB. Demografiska rapporter. Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2024–2040. (2024).

²⁰ SCB (2024)a.

Befolkningsprognos SCB Gislaveds kommun 2025–2055

Figur 41. Diagrammet visar SCBs befolkningsprognos för Gislaveds kommun mellan år 2025 och 2055, SCB 2024b.

Översiktsplanen utgår från SCB:s befolkningsprognoser men tar höjd för tillväxt. Gislaveds kommun avser främja en bostadsutveckling som stärker faktorer som lockar människor att flytta till kommunen, såsom arbetsmöjligheter, avstånd, återflyttning och platsens attraktivitet, för att skapa en mer positiv befolkningsutveckling.

Att möta bostadsbehovet och erbjuda olika boendeformer är viktigt för att behålla och öka invånarantalet. Gislaveds kommun ska främja en bostadsförsörjning som är förankrad i näringslivets behov, lockar fler att bosätta sig lokalt för att minska pendling, underlättar återflytt efter studier eller arbete på annan ort och prioriterar nya bostäder i attraktiva lägen. Marknadsföring av kommunens boendemiljöer och affärsmöjligheter är en central del i arbetet med befolkningsutvecklingen.

Tabellen nedan redovisar ledig mark för villatomter, flerbostadshus, industrimark och handelsändamål. Endast lediga tomter och kommunalt planlagd, outbyggd mark, redovisas. Enstaka privatägda tomter som är outbyggda kan därutöver finnas i orterna. Planlagd outbyggd mark ska kartläggas och bedömas för att avgöra om detaljplaner kan behöva ändras eller upphävas för att bättre tillgodose dagens behov i Gislaveds kommun.

Figur 42. Lediga tomter som kan bebyggas med ett eller flertalet bostäder, flerbostadshus, industribyggad eller byggnad för handelsändamål. Tabellen visar antalet lediga tomter samt tomternas sammanlagda yta för respektive kategori och ort.

Ort	Villatomt	Flerbostadshus-tomt	Industritomt	Handelstomt
Anderstorp	18 cirka 2,5 hektar	1 cirka 0,5 hektar	3 cirka 15,6 hektar	-
Broaryd	15 cirka 3,1 hektar	-	-	-
Burseryd	15 cirka 2,3 hektar	3 cirka 1,4 hektar	3 cirka 8,5 hektar	-
Gislaved	32 cirka 5 hektar	6 cirka 7,3 hektar	20 cirka 45,7 hektar	2 2,1 hektar
Hestra	23 cirka 1,9 hektar	-	5 cirka 11,5 hektar	-
Reftele	18 cirka 5,2 hektar	2 cirka 2,5 hektar	-	-
Smålandsstenar/ Skeppshult	34 cirka 7 hektar	3 cirka 1,8 hektar	9 cirka 16,7 hektar	1 cirka 0,6 hektar
Tallberga	3 cirka 0,29 hektar	1 cirka 1 hektar	-	-
Öreryd	8 cirka 1,3 hektar	-	-	-

Bostäder

I slutet av år 2024 hade Gislaveds kommun 28 936 invånare fördelade på 12 878 hushåll. Cirka 66 procent av hushållen bor i småhus, 29 procent i flerbostadshus och 5 procent i specialbostad eller annat boende. Det genomsnittliga antalet personer per hushåll är 2,2²¹. Kommunens bostadsbestånd uppgår till 13 728 bostäder, varav småhus utgör cirka 63 procent, flerbostadshus 31 procent och övriga bostäder/specialbostäder cirka 6 procent²².

I kommunen finns cirka 13 700 bostäder. Av dessa utgör småhus omkring 63 procent, flerbostadshus 31 procent och övriga bostäder eller specialbostäder ungefär 6 procent. Den största andelen hyresrätter ägs av det kommunala bostadsbolaget Gislavedshus AB.

Den historiska nyproduktionen av bostäder i kommunen visar en tydlig nedgång i antalet färdigställda lägenheter och småhus i början av 1990-talet. Under 2000-talet har nybyggnationen inte nått upp till de nivåer som rådde före 1990-talet. Mellan 2015 och 2021 färdigställdes totalt 202 bostäder, varav de flesta i centralorten Gislaved, följt av huvudorterna Anderstorp, Smålandsstenar och Hestra. Åldersvänliga miljöer och flexibla boendelösningar gör det möjligt för invånarna att bo kvar, byta bostad efter behov, leva nära familj eller få det stöd man behöver. Denna variation bidrar till trygghet, gemenskap och ökad livskvalitet.

Gislaveds kommun har antagna riktlinjer för bostadsförsörjning (2022). Däremot är inte dessa längre aktuella och behöver revideras. Kommunen har en övergripande målsättning att växa till att bli 40 000 invånare. Översiktsplanens planförslag möjliggör för 7195 antal nya bostäder fördelat per ort enligt nedan:

Ort	Bostäder	Andel
Hestra	615	9 %
Anderstorp	1090	15 %
Gislaved	3330	46 %
Smålandsstenar	1700	24 %
Reftele	460	6 %
Totalt	7195	100 %

Figur 43. Antalet bostäder i planförslaget.

²¹ SCB (2024c), (2024d), (2024e).

²² SCB (2024f).

Verksamheter

Gislaveds kommun präglas av industriverksamheter i såväl stor som mindre skala. Plastindustrin utgör en central del i företagsamheten men även metallbearbetning tillsammans med annan tillverknings- och bearbetningsindustri. I kommunen finns även produktion av råvaror, komponenter, halvfabrikat samt produktion av slutprodukt och olika former av ytbehandling. Det finns även industrier i kommunen som tillverkar verktyg och maskiner för andra industrier. Generellt så anses Gislaveds kommuns näringsliv ha en rik produktmix och även innehålla olika delar av förädlingskedjan. Det finns många underleverantörer i Gislaveds kommun, men även många företag med slutprodukter och kända varumärken.

Riksvägarna 26 och 27, länsvägarna 151 och 153 samt 604 utgör viktiga delar i infrastrukturen för verksamheterna i kommunen eftersom transporterna med lastbil är dominerande. Vidare är gestaltningen av större handelsplatser och verksamhetsområden, synliga utmed de större statliga vägarna av stor betydelse. Områdena utgör entréer och ”skyltfönster” för förbipasserande besökare men även viktiga målpunkter för boende och verksamma. För dessa handelsplatser och verksamhetsområden är det viktigt att platserna gestaltas med god helhetsverkan och identitetsskapande värden. Detta för att stärka orternas karaktär och kommunens platsbyggande marknadsföring.

För att stärka näringslivsklimatet i kommunen är det viktigt att integrera näringslivets nuvarande och framtida behov av infrastruktur så tidigt som möjligt i samhällsbyggnadsprocessen. För Gislaveds kommun är det därmed viktigt att arbeta för att möta företagens snabbt föränderliga behov. När väl efterfrågan för att växa kommer från näringslivet, ska kommunen redan ha planerat för detta. Ett proaktivt arbetssätt krävs som identifierar verksamhetens och näringslivets behov av mark, vägar, energi, kollektivtrafik och alla andra delar som rör infrastruktur i kommunen.

För Gislaveds kommun handlar det om att planera för en god tillgång på planlagd mark för att säkerställa att mark används på ett hållbart sätt som tillgodoser olika samhällsintressen, så som bostäder, industriutveckling, grönområden och infrastruktur. God tillgång på planlagd mark skapar även trygghet för verksamheter, näringslivet, fastighetsägare och boende då det ger tydliga ramar för vad som får byggas och hur områden kan och får utvecklas.

Förutsättningar finns för byggande av lokaler för verksamheter i hela kommunen. Ledig industrimark finns i centralorten Gislaved, i huvudorterna Anderstorp, Hestra och Smålandsstenar samt i landsbyggsdorterna Burseryd. Översiktsplanen ger utrymme för totalt 818 hektar ny verksamhetsmark.

Ort	Verksamhetsmark (hektar)	Andel
Hestra	59	7 %
Anderstorp	121	15 %
Gislaved	296	36 %
Smålandsstenar	313	38 %
Reftele	29	4 %
Totalt	818 hektar	100 %

Figur 44. Antalet verksamheter i planförslaget.

Ställningstagandena gäller för befolkning och bebyggelse:

- Utforma bebyggelse som skapar förutsättningar för ett socialt hållbart samhälle där synliga och osynliga barriärer överbryggas och där trygghet, tillit och jämlik hälsa främjas.
- Planera för att attraktiva bostadsmiljöer som lämpar sig för olika målgrupper ska kunna erbjudas i centralorten, huvudorterna och landsbyggsorterna.
- Se över status på lediga tomter för att antingen ändra eller upphäva detaljplaner, vars byggrätter inte blivit utnyttjade för att bättre möta behoven. Kommunen ska aktivt marknadsföra lediga tomter och mark.
- Se till att det finns en mångfald av boendialternativ, där nyproduktion utgörs av en variation av bostadstyper och upplåtelseformer.
- Fortsätta arbetet med att skapa attraktiva boendemiljöer inom såväl befintlig bebyggelse såväl som i nya bostadsområden.
- Främja rörlighet bland invånare och stimulera inflyttning och flyttkedjor för att uppnå balans i bostadsmarknaden.
- Snarast uppdatera och därefter återkommande analysera och följa upp behovet av bostäder i kommunen.
- Arbeta med strategiska markförvärv för att vara en aktiv aktör i samhällsbyggandet.

Arbete och näringsliv

Gislaveds kommun har ett starkt och varierat näringsliv med fokus på tillverkningsindustri, hållbar produktion och regional samverkan inom GGVV-regionen (Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo), samtidigt som kompetensförsörjning, utbildning och infrastruktur utvecklas för att möta framtidens behov. Kommunens näringslivsarbete prioriterar företagservice, etableringsstöd, förbättrad kollektivtrafik och satsningar på förnybar energi för att skapa en attraktiv, hållbar och konkurrenskraftig arbetsmarknad. Kommunens arbete kommer fortsatt ha samma inriktning.

Näringslivsstruktur

Gislaveds kommun har ett brett och differentierat näringsliv som präglas av den industriella traditionen i GGVV-regionen (Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo). Den lokala strukturen domineras av tillverkningsindustrin, där plast-, metall- och gummibearbetning, automation och teknikintensiva företag utgör kärnan. Många företag är små och medelstora familjeföretag med stark entreprenörsanda, men här finns även internationella koncerner som kompletterar den lokala industrins kompetens och exportförmåga.

Näringslivet har genom åren utvecklats mot ökad automatisering, digitalisering och hållbar produktion, vilket skapat en hög innovationsnivå och fortsatt konkurrenskraft på internationella marknader. Flera företag har samtidigt diversifierat sin produktion genom investeringar i plast- och polymerteknik, avancerad bearbetning och cirkulära lösningar.

Handel, logistik, energi, vård och tjänstesektorerna utgör viktiga kompletterande delar av den lokala ekonomin. I kommunens mindre orter spelar lokalt företagande och serviceföretag en avgörande roll för sysselsättning och attraktivitet. Enter Gislaved AB fungerar som kommunens näringslivsbolag och har en central roll i arbetet med att utveckla stödstrukturer, driva företagskontakter och samordna etablerings- och expansionsärenden. Tillsammans med Samhällsutvecklingsförvaltningen och Mark- och exploateringsenheten (MEX) drivs ett nära samarbete genom den kommunala Lotsfunktionen, som successivt byggs ut till en proaktiv och uppsökande service ute hos företagen.

Kommunen ingår i ett starkt regionalt samarbete inom Business Gnosjöregion (BGR) och nätverket Svenska Industrikommuner, vilket stärker kunskapsutbyte, kompetensförsörjning och markberedskap över kommungränserna. Gislaveds näringslivsstruktur präglas därför av en kombination av starkt lokalt entreprenörskap och regional samverkan, där målsättningen är att skapa långsiktigt hållbar tillväxt, fler etableringar och ett växande arbetsmarknadsområde. Näringslivsarbetet i kommunen ska därför även fortsatt inriktas på att bidra till att stärka kommunens attraktivitet, skapa fler arbetstillfällen och främja ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv – där både små och stora företag ges rätt förutsättningar att utvecklas och växa i Gislaveds kommun.

Arbetsmarknad och pendling

Gislaveds kommun är en del av arbetsmarknadsregionen kring GGVV och präglas av en stark industriell sysselsättning. En stor del av befolkningen arbetar inom tillverkningsindustrin, logistik, handel, byggsektorn samt offentliga verksamheter såsom vård, skola och omsorg. Det finns ett brett spektrum av yrken och kompetenser, men utmaningar kopplade till generationsväxling och kompetensförsörjning är påtagliga.

I kommunen pendlar 3976 personer in till kommunen för att arbeta, och 3369 personer pendlar ut från kommunen²³. Den regionala transportplanen redovisar att den största inpendlingen till kommunen är från Värnamo, Gnosjö, Tranemo och Hylte kommuner. Störst utpendling från kommunen är till Värnamo och Gnosjö²⁴. En förbättrad kollektivtrafik och ett mer funktionellt väg- och gatunät är därför centrala frågor för att stärka arbetsmarknaden för små och stora sammanhang.

Gislaveds kommun verkar aktivt för att underlätta arbetsmarknadsrörlighet och kompetensförsörjning genom samarbeten med Campus Gislaved, skolor, näringslivet och regionala aktörer. Den pågående utvecklingen av utbildningar, bland annat inom automation och industriell teknik, syftar till att matcha näringslivets behov.

I samverkan med Enter Gislaved och genom Lotsarbetet sker också ett aktivt uppsökande arbete ute hos företagen för att identifiera framtida kompetensbehov och expansionsplaner. Denna nära dialog mellan kommun, utbildning och näringsliv stärker arbetsmarknadens anpassningsförmåga och gör kommunen bättre rustad för framtidens krav.

Ställningstagandena gäller för arbete och näringsliv:

- Stärka förutsättningarna för etablering och expansion främst genom en förbättrad markberedskap och effektivare processer som medför ett samordnat stöd till företag som vill etablera sig eller växa inom kommunen.
- Utveckla infrastruktur och kollektivtrafik för att stärka kommunens attraktionskraft med ett antal central-, huvud- och landsbygdsorter krävs bättre transportförbindelser inom och mellan orterna.
- Prioritera energi- och hållbarhetsfrågor genom att bidra till ett robust och tillförlitligt energisystem, både genom regionala initiativ och genom att möjliggöra lokala satsningar på förnybar energiproduktion såsom solcellsparker.

²³ SCB, Antal pendlare per län och kommun (2021).

²⁴ Region Jönköpings län, Regional transportplan 2022-2033 (2022).

Service

Invánare och besökare i Gislaveds kommun är utgångspunkt för samhällsplaneringen. Ett attraktivt samhälle berör i det stora hela frågor som gör att människor trivs där de bor, lever och arbetar. Attraktivitet bidrar också till att platser kan växa och konkurrera med andra platser om företag, arbetskraft och andra former av resurser. En del i attraktiviteten är den goda och kvalitativa servicen som erbjuds i Gislaveds kommun

Ställningstagandena gäller generellt för service:

- En god och kvalitativ service inom utbildning, vård, omsorg och stöd, kommersiell handel och service samt fritids- och kulturverksamhet ska eftersträvas.
- Tillgång till olika former av mötesplatser som ger möjlighet till upplevelse, lärande och gemenskap är angeläget.

Utbildning

Gislaveds kommun innehar en kommunal gymnasieskola med fem studieförberedande program och sju yrkesförberedande program, introduktionsprogram och anpassad gymnasieskola. Det finns även två fristående gymnasieskolor, Motorsportsgymnasiet i Anderstorp och Stora Segerstad Naturbrukscentrum. Förskolor finns i samtliga orter samt i ett fåtal landsbygdssamhällen, en del förskolor drivs även av andra huvudmän. Det finns därutöver 16 kommunala grundskolor, en anpassad grundskola och en fristående grundskola. Inom grundskolans verksamhet ryms även förskoleklass och fritidshem. Utöver det finns det familjecentraler i huvudorten Smålandsstenar och centralorten Gislaved, vilka bedriver verksamheten Öppna förskolan, som är en viktig mötesplats för föräldrar och deras barn.

Förskolans och skolans verksamheter är i förändring utifrån den förändrade demografin, precis som i resterande delar av landet. Det innebär i nuläget minskade barnantal i förskolan, något som sedan successivt kommer att påverka hela skolsystemet. Det krävs en följsamhet i utvecklingen så att verksamheterna anpassas efter det minskade barn- och elevantalet och samtidigt behåller eller stärker kvaliteten i verksamheten.

Dimensioneringen av Sveriges gymnasieskolor innebär att arbetsmarknadens behov ska få större betydelse vid planering och dimensionering av utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Gislaveds kommun samverkar inom GGVV-regionen för att matcha utbildningsutbud mot näringslivets och välfärdens behov.

Ställningstagandena gäller för utbildning:

- Vid planering av nya skolor, förskolor och fritidsverksamheter ska placering i närheten av idrottsanläggningar, utomhusytor för idrott och lek och grönområden särskilt beaktas, liksom att fokus ligger på integration. Det ska även finnas tillgång till trygga och trafiksäkra gång- och cykelvägar.
- Barnkonsekvensanalys ska användas som metod.

Vård, omsorg och stöd

Gislaveds kommun erbjuder vård, omsorg och stöd till barn, vuxna, familjer och äldre. Primärvården bedrivs i kommunal, regional och privat regi. Hemtjänst erbjuds till personer som behöver stöd för att klara sin personliga omvårdnad och viss service. Den kommunala hemtjänsten är organiserad utifrån centralorten och de respektive huvudorterna. Enligt Lag om valfrihet kan hemtjänst även tillhandahållas av privata utförare²⁵, och i dagsläget finns utöver den kommunala hemtjänsten en privat aktör som erbjuder hemtjänst i kommunen.

Personer med behov av vård och omsorg som inte kan tillgodoses på annat sätt kan ansöka om boende enligt gällande lagstiftning för målgruppen. Kommunen erbjuder olika typer anpassade efter olika målgrupper. Utformningen av boendena och deras omgivningar ska utformas utifrån målgruppens behov samt de särskilda lagkrav som gäller för respektive boendeform.

Kommunen erbjuder vård, omsorg och stöd till äldre, personer med funktionsnedsättning, barn, unga och familjer. Särskilda boenden och grupp- och servicebostäder finns för dem med omfattande behov, enligt Socialtjänstlagen²⁶ och LSS²⁷. Kommunen driver även träffpunkter och mötesplatser som främjar hälsa, social gemenskap och förebyggande insatser, samt erbjuder rådgivning och stöd till barn, unga, vuxna och familjer. Verksamhetslokaler ska vara lättillgängliga, inbjudande och anpassade efter målgruppens behov.

Ställningstagandena gäller för vård, omsorg och stöd:

- Verka för trygga boende för äldre och andra utsatta målgrupper utifrån trygghet, inkludering och social gemenskap.

²⁵ Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

²⁶ Socialtjänstlag (2025:400).

²⁷ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Kommersiell service och handel

Handeln i Gislaveds kommun är väl utbredd och finns representerad på samtliga orter. Gislaved utgör kommunens huvudcentrum för handel med sitt centrum och det växande externhandelsområdet Smålandia. Anderstorp och Smålandsstenar har båda ett lokalt handelsstråk med butiker längs gågata, medan Reftele, Burseryd och Hestra erbjuder ett mindre men viktigt utbud av dagligvaruhandel och service. Den kommersiella servicen återfinns med apotek, Systembolag, livsmedelsbutiker och restauranger runt om i kommunen.

Handeln utvecklas positivt, nya butiker och kedjeetableringar visar ett intresse för kommunen. Samtidigt är handeln geografiskt utspridd, vilket kräver bättre samordning och koppling mellan handelsområden. En central utmaning är att stärka flödet av människor i centrum, där nya bostäder och planerad aktivitetslekplats kan bidra till mer liv och rörelse.

Tillgänglighet och parkering påverkar kundflöden, särskilt i Gislaveds centrum där fler parkeringsmöjligheter och tydligare skyltning efterfrågas. Evenemang som Gislavedagarna och andra aktiviteter är viktiga för att skapa upplevelser och stärka lokal attraktivitet.

Ställningstagandena gäller kommersiell service och handel:

- Stärk centrumhandeln genom att öka vardagsflödet via nya bostäder, lekplatser och evenemang som lockar fler besökare.
- Koncentrera kommersiell service och handel till ett väldefinierat centrum i respektive ort.
- Förbättra tillgängligheten med tydligare skyltning och smidigare kopplingar mellan handelsområden och mötesplatser.

Kulturverksamhet

Ett levande kulturliv är en grund för demokrati och välfärd. Kultur- och föreningsliv har stor betydelse för en hållbar samhällsutveckling vad gäller mångfald, jämställdhet och social sammanhållning. Kultur- och fritidsaktiviteter främjar och utvecklar människors kreativitet, något som har betydelse för innovationsförmåga och förnyelse.

I Gislaveds kommun finns ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för alla. En stor del av kulturlivet baseras på ett aktivt föreningsliv. Musik, dans, teater, litteratur och andra kreativa konst-/kulturaktiviteter kännetecknar kommunens kulturliv.

Satsningar på ungdomar prioriteras högt, bland annat genom Kulturplatån i Glas-huset i Gislaved. Kommunens biblioteksverksamhet är även de en viktig arena för bildning och utveckling av kreativt tänkande. Musikskolan är ytterligare ett exempel

på en verksamhet som uppmuntrar till deltagande i och skapande av kultur. Biografer och andra mötesplatser, konstupplevelser i olika miljöer eller en utflykt till en av våra kulturmiljöer uppmuntrar även de till reflektioner och i förlängningen samhällskapande aktiviteter. Förutom kommunen är föreningslivet, företag och engagerade invånare en grund till att utveckla och skapa olika kreativa mötesplatser, utveckla demokrati och en hållbar samhällsutveckling. Detta kan exempelvis ske genom föreningsträffar, spontana möten på biblioteket, det första scenframträdandet i musikskolans regi, deltagande vid ett event, mötet med kultursamordnare eller konstpedagog.

Ställningstagandena gäller för kulturverksamhet:

- Vidareutveckla, stödja och synliggöra kulturens och föreningslivets betydelse och potential för kommunens tillväxt.

Fritidsverksamhet

Fritidsverksamheten är en viktig del i samhället och många människor värderar sin fritid högt. Kommunens fritidsutbud är stort. Det finns många möjligheter till aktivt friluftsliv, meningsfull fritid och hälsofrämjande aktiviteter för invånare och besökare. Föreningsliv, företag och engagerade invånare är viktiga för att utveckla och skapa många mötesplatser för alla. Civilsamhället är en viktig drivkraft för social hållbarhet i Gislaveds kommun. Föreningar, nätverk, församlingar och ideella initiativ bidrar till lokal gemenskap, delaktighet och trygghet – särskilt i mindre orter och på landsbygden, där engagemanget ofta är en bärande resurs. Ett socialt sammanhållet Gislaved byggs tillsammans med kommuninvånarna. Planeringen ska därför främja civilsamhällets möjligheter genom att erbjuda mötesplatser, samlingslokaler och aktivitetsytor, samt genom att skapa strukturer för inflytande och samverkan. Ett levande civilsamhälle gör samhället mer motståndskraftigt, inkluderande och hållbart, i både vardag och vid förändring. Kommunens föreningsliv är mångsidigt och erbjuder aktiviteter för många.

Gislaveds kommun driver i egen regi badhus, fritidsgårdar, ishall, sporthallar och bowlinghall som fylls med meningsfulla och attraktiva aktiviteter. Utöver detta finns anläggningar som drivs av föreningslivet såsom fotbollsplaner, ridanläggningar och golfbanor. Ett flertal friluftsanläggningar i form av friluftsbad, utomhusgym, elljusspår, vandringsleder finns runt om i kommunen. Dessa sköts i regel av någon lokal förening med ekonomiskt stöd från Gislaveds kommun. Isaberg utgör ett nav inom kommunens friluftsliv som erbjuder många olika aktiviteter.

Möjligheten till rekreation i tätortsnära natur finns i kommunens central-, huvud- och landsbygdsorter. Här erbjuds tillgängliga promenadstråk, grillplatser och lekplatser.

Ställningstagandena gäller för fritidsverksamhet:

- Säkerställa att fritidsverksamheten ska vara meningsfull, tillgänglig och hälsofrämjande.
- Kommunens föreningsliv ska uppmuntras och stödjas för att även i framtiden kunna driva bra verksamhet för barn, ungdomar och vuxna.

Natur och friluftsliv

Områden för natur och friluftsliv har en stor betydelse för människors möjlighet till fysisk aktivitet, rekreation, vila, återhämtning och ökad natur- och kulturförståelse. Natur, grönska och grönområden behövs i alla miljöer. Att kunna skydda och bevara naturen, dess biologiska mångfald, samt skapa förutsättningar för människor att njuta av naturen på ett hållbart sätt är därmed viktigt.

Närheten till natur är en av Gislaveds kommuns största tillgångar – i central-, huvud- och landsbygdsorterna såväl som på landsbygden. Tätortsnära grönområden, strövområden, slingor och parker spelar en viktig roll för hälsa, trygghet och social gemenskap. De främjar rörelse, återhämtning och naturliga möten. Dessa miljöer behöver vara lätta att nå, trygga, välskötta och varierade. Det behöver finnas sittplatser, belysning och mångsidigt innehåll blir de värdefulla resurser för vardagsrörelse – för alla invånare, året runt.

Grönstruktur ska också bidra till ett mer hälsosamt och klimatanpassat samhälle. Träd och växtlighet ger skugga, svalka och skydd vid extremväder, något som är särskilt viktigt för känsliga grupper som små barn och äldre. Att utveckla attraktiv tätortsnära natur är avgörande för att främja rörelse, trivsel och jämlik livskvalitet i hela kommunen.

Grön infrastruktur

Att arbeta med grön infrastruktur handlar bland annat om att kartlägga och visa på naturens kvaliteter i landskapet. Grön infrastruktur utgör ett nätverk av naturområden som bidrar till fungerande livsmiljöer för växt- och djurlivet samt till människors välbefinnande och god hälsa. Det innebär ett ekologiskt funktionellt nätverk av naturområden samt anlagda gröna och blå miljöer, som utformas, brukas och förvaltas så att biologisk mångfald bevaras och ekosystemtjänster som är viktiga för samhället främjas. Grönstruktur ger även skugga och sänker yttemperaturen, vilket är viktigt eftersom klimatet förväntas bli varmare. För grupper i samhället som har svårare att hantera värme, som exempelvis små barn och äldre, kan grönstrukturer vara särskilt viktiga för att bibehålla svala och skuggande platser. En fungerande grön infrastruktur ökar också motståndskraften mot negativa förändringar, exempelvis klimatförändringar. Det finns många områden i landskapet med hög biologisk mångfald och med viktiga ekosystemtjänster. Genom att kartlägga och värna den gröna infrastrukturen i kommunen kan viktiga grönområden knytas samman.

Gislaveds kommun har i dagsläget ingen kommunövergripande grön- och blåstrukturplan, vilket föreslås tas fram. Att kontinuerligt arbeta med att framhäva de gröna samband som finns på regional och lokal nivå, vilka grönområden som är av betydelse och som bör beaktas och utvecklas är därmed viktigt. Kultur- och naturområden är tätt sammankopplade i kommunen och bör ses som värdefulla miljöer tillsammans. När vi kombinerar dessa områden, skapar vi en rikare och mer attraktiv plats som gynnar både invånare och besökare. Idag tas det ofta fram naturvärdesinventeringar för nya detaljplaner, något som ska fortsätta göras för att säkerställa naturvärdena i kommunen. När landskapets värden har identifierats och preciserats går det att med rätt kunskap se hur områden påverkar varandra och utifrån det se vilka behov och möjligheter som finns.

Gislaveds kommun är främst en skogskommun med barrskog som inkluderar både gran och tall samt inslag av lövträd. Floran i kommunen är relativt artfattig på grund av en näringsfattig berggrund. Vidare finns jordbrukslandskapet insprängt som öar i skogsmarken.

Närheten till naturen som finns i kommunen är en tillgång som med fördel kan synliggöras ytterligare, såväl i central-, huvud- och landsbygdsorterna som på landsbygden. Det kan handla om att öka tillgängligheten och synliggöra dessa värden. Tillgången till natur-, kultur- och friluftsområden spelar en viktig roll i kommunen och för dess invånare att regelbundet kunna vistas i naturen. Tillgången till natur-, kultur- och friluftsområden bidrar även till en närmiljö som upplevs rofylld och attraktiv, som kan främja rörelse och fysisk aktivitet. Samhällsplaneringen har en viktig roll för att säkerställa att det finns vardagsnära natur och kultur för olika grupper i befolkningen. Om grönområden byggs bort försvårar det för människor att vistas i naturen och de positiva effekterna av detta kan utebli.

Skogsmark

Träd och skogsmark är värdefulla på många sätt. De utgör livsmiljö för flertalet arter av fåglar, insekter, mossor, svampar och lavar. I kommunens ansvar för den byggda miljön ingår bland annat att skydda och utveckla den biologisk mångfald i kommunen. Kommunen äger idag cirka 2 450 hektar skog varav cirka 1 800 hektar är produktiv skogsmark. Det är viktigt att skogsbruket fortsätter bedrivas med hänsyn till naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, närboende och kulturmiljö i hela kommunen. Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken är skogsbruk av nationell betydelse, i lagen stipuleras att skogsmark som har betydelse för skogsnäringen så långt som möjligt skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk²⁸.

Gislaveds kommun är en skogskommun och domineras främst av barrblandskog med inslag av lövträd. I anslutning till de sandiga markerna i Nissandalen förekommer utpräglade områden med tallskogar. Dessa områden är relativt artfattiga på grund av den näringsfattiga berggrunden med grå och röda gnejser. De större inslagen av lövträd är begränsat och förekommer framför allt i de sydvästra delarna av kommunen, där berggrunden är näringsrikare. Här finns även bestånd av ädellövträd, främst bok men även ekbestånd förekommer.

²⁸ 3 kap. 4 § Miljöbalken (1998:808).

Jordbruksmark

Jordbruksmarken som resurs är av stor betydelse för livsmedelsproduktion, klimatanpassning och biologisk mångfald. Jordbruksmark är ett samlingsnamn som avser både åkermark och betesmark. Den totala arealen åkermark i kommunen är enligt Jordbruksverket 6 491 hektar²⁹ och den totala arealen betesmark 3 202 hektar³⁰. Sammantaget innebär det att kommunens yta utgörs av drygt 8 procent jordbruksmark.

Gislaveds kommun tog 2024 fram en kommunomfattande Jordbruksmarkskartering³¹. I karteringen framgår att jordbruksmarkens geografiska spridning inom kommunen är relativt stor. Det största sammanhängande jordbruksmarksområdet finns längs Lillåns dalgång mellan Reftele och sjön Bolmen. Det är främst i detta område som det finns jordbruksmark av mer storskalig karaktär. I övriga delar av kommunen är jordbruksmarken mer småskalig och småbruten, samt relativt utspridd. Utöver jordbruksmark finns även värdekärnor kopplat till ängsmark inom kommunen, dessa områden hyser särskilt höga naturvärden och utgör viktiga livsmiljöer för många arter samt är viktiga som bärare av biologisk mångfald i landskapet. Större sammanhängande värdekärnor för betesmark finns på flertalet ställen i kommunen. Inom kommunens norra del finns sammanhängande värdekärnor för betesmark vid Mossebo och söder om Öreryd, i kommunens centrala delar finns värdekärnor i anslutning till Isberga och Villstad samt i anslutning till Draven och utmed Fegen.

Analysen av jordbruksmarkens brukningsvärde inom kommunen visar att större delen (67 procent) av totala arealen jordbruksmark utgörs av högt brukningsvärde, där den största koncentrationen av jordbruksmark med högt och mycket högt värde finns längs Lillåns dalgång. Det finns även mindre stråk av jordbruksmark med högt och mycket högt brukningsvärde längs Västerån och Österån i närheten av Burseryd och Skeppshult. I hela den sydöstra delen av kommunen visar analysen att den stora merparten av fälten i denna del av kommunen har bedömts ha höga eller mycket höga värden avseende aktuellt brukande³².

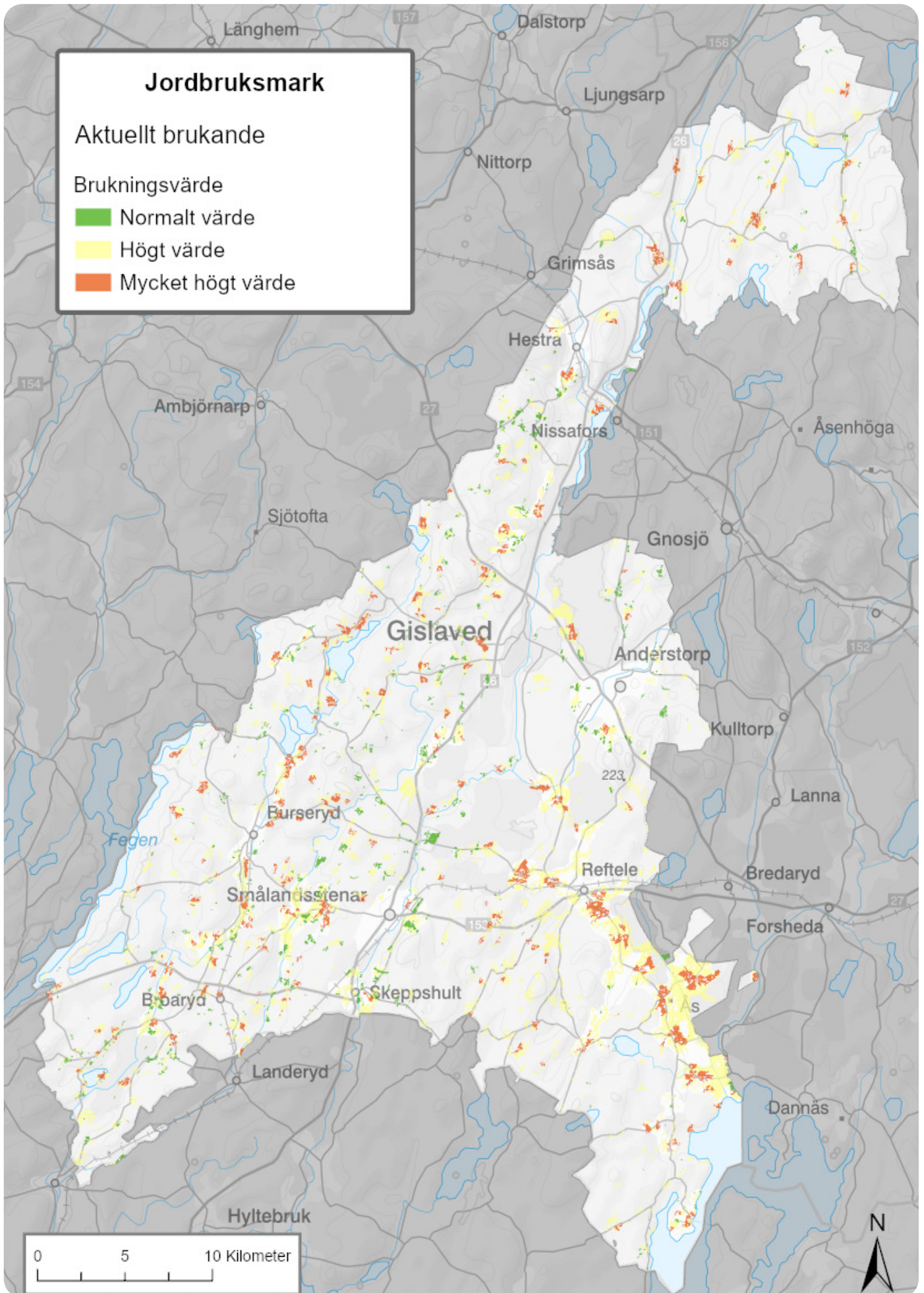
Kommunen har en restriktiv hållning till ianspråktagande av jordbruksmark, där jordbruksmarken ska värderas högt gentemot andra intressen. Möjlighet till återställande av tidigare jordbruksmark och nyodling är av särskild vikt för att bemöta den ökande trenden vad gäller minskande jordbruksareal till följd av exploatering eller igenväxning. Underlag kan tas fram av kommunen som tydliggör potentiell mark för nyodling som inte tidigare brukats, samt igenväxt mark som tidigare brukats. Ett sådant underlag kan användas för att vägleda eventuella processer och handläggning av frågor som rör ianspråktagande av mark som har potential att tas i bruk för nyodling.

²⁹ Jordbruksverket. Åkermarkens användning efter Kommun, Gröda och År. (2024a).

³⁰ Jordbruksverket, 2024b. Betesmarkens användning efter Kommun, Gröda och År. (2024b).

³¹ Gislaveds kommun. (2024). *Jordbruksmarkskartering Gislaveds kommun Slutversion*. (2024).

³² Jordbruksverket. Åkermarkens användning efter Kommun, Gröda och År. (2024a).

Figur 45. Brukningsvärde, markbundna faktorer.

Enligt miljöbalken³³ får jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och att det inte kan lokaliserar till ett annat område. Av de utvecklingsområden som pekas ut i översiktsplanen finns några områden som, i begränsad omfattning, överlappar med jordbruksmark. Utpekandet har grundats på en samlad bedömning om att lokaliseringen är lämplig, att utbyggnaden utgör väsentligt samhällsintresse, att andra lokaliseringar inte är mer lämpliga samt att de utpekade områdena som överlappar med jordbruksmark gör detta i en begränsad omfattning.

Väsentliga samhällsintressen har bedömts utgöras av nedanstående:

För att en exploatering ska kunna räknas som ett väsentligt samhällsintresse bör den kunna stödja en långsiktigt hållbar utveckling av samhället, där ianspråktagande av jordbruksmark eller betesmark sker på ett resurseffektivt och ändamålsenligt sätt. Gislaveds kommun bedömer, utifrån kommunens förutsättningar och intressen, att åtgärder som utgör ett väsentligt samhällsintresse är satsningar på utveckling av kommunens infrastruktur och kommunikationer, energiförsörjning, livsmedelsförsörjningen samt utveckling av bostäder, verksamheter och samhällsservicen. För att utreda om en exploatering utgör ett väsentligt samhällsintresse för ett specifikt område kan man i respektive fall identifiera brister och tillgångar i området, samt undersöka om den planerade exploateringen kan förbättra hållbarheten på platsen.

Grunden för utvecklingen inom kommunen är att exploatering i första hand ska ske på mark som redan är ianspråktagen och att en utveckling inom kommunen ska bidra till att orterna hålls samman, detta för att undvika en fragmentering av sammanhängande områden för jordbruksmark och betesmark.

Jordbruksmark kan dock komma att tas i anspråk när det inte finns andra möjliga lokaliseringar eller om det är av begränsad art. Om jordbruksmark eller betesmark tas i anspråk behöver hänsyn tas till en samlad bedömning av jordbruksmarkens markbundna faktorer och faktorer för aktuellt brukande. I genomförd jordbruksmarkskartering³⁴ beskrivs de markbundna faktorerna som markens naturliga potential, som ger ett långsiktigt perspektiv på jordbruksmarkens brukningsvärde. Brukningsvärdet sett till faktorer för aktuellt brukande ger i sin tur en bild av hur väl markens potential utnyttjas för tillfället. När en bedömning av jordbruksmarkens värde görs ska dessa faktorer sammanvägas vilket innebär att mark med en naturligt god potential genom de markbundna faktorerna, inte ska bedömas som mindre brukningsvärd för att potentialen inte utnyttjas till fullo i dagsläget.

Utgångspunkten är att mark som bedöms ha ett mycket högt värde utifrån de markbundna faktorerna och faktorerna för aktuellt brukande i första hand ska undantas exploatering, följt av mark som pekats ut med högt värde och därefter normalt värde.

Vidare kan kompensationsåtgärder bli aktuellt att genomföra i samband med ianspråktagande av jordbruksmark. Kompensation av jordbruksmark på kommunens

³³ 3 kap. 4 § Miljöbalken (1998:808).

³⁴ Gislaveds kommun (2024). *Jordbruksmarkskartering Gislaveds kommun Slutversion*

mark kan innebära nyodling, återupptagande av före detta jordbruksmark i produktion samt förbättring av befintlig åkermark. Kommunen kan även informera privata markägare och byggaktörer om fördelarna med att utreda ekosystemtjänster och att genomföra kompensationsåtgärder. Kommunen kan också rekommendera och uppmuntra till egna initiativ till kompensation vid exploatering på privatägd mark.

Blå infrastruktur

Vattenmiljöerna är en viktig del av både den biologiska och sociala miljön i en kommun. Blå och grön infrastruktur skapar tillsammans ett nätverk av ekologiskt funktionella miljöer på land och i vatten. Dessa strukturer innehåller spridningsvägar som ger växter och djur möjlighet att förflytta sig mellan sina livsmiljöer, samt tillhandahåller olika ekosystemtjänster och skapar förutsättningar för biologisk mångfald. Samtidigt utgör vattenmiljöerna populära rekreationsområden för människor och ger tillgång till kvalitativa områden för ett aktivt friluftsliv och kulturmiljövärden. Det är därför viktigt att skydda och bevara vattenmiljöerna för att säkerställa både den biologiska mångfalden och människors möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Sjöar och vattendrag

I kommunen finns 388 sjöar, allt från de stora sjöarna Bolmen och Fegen till små gölar och tjärnar i skogslandskapet. Samtliga tre västsvenska flodsystem, Nissan, Ätran och Lagan, berör kommunen. Från norr till söder genom kommunen rinner Nissan i en bred dalgång på sin väg till havet och har satt sin prägel på det omgivande landskapet i kommunen. Nissan är till största delen lugnflytande och meandrande i sitt lopp genom kommunen med ett fåtal mera strömmande partier.

Bolmen är Sveriges tolfte största sjö vars nordvästra del hör till kommunen. Sjön är mycket artrik både vad gäller fisk-, växt- och fågelliv. Bolmen har flera hundra öar som gör den särskilt attraktiv för fågellivet och fisklivet. Sjön erbjuder också goda möjligheter till båtliv, fiske och bad. Fegen, en gränssjö i sydväst, är en sprickdalssjö med för Europa unika naturvärden.

Utöver Nissan, Fegen och Bolmen finns andra värdefulla vattendrag och sjöar i kommunen. Större värdekärnor kopplat till kommunens vattendrag och sjöar finns exempelvis vid Stengårdshultsjön, Majsjön, Hurven, Västerån, Flinterydsbäcken samt Olsbäcken. De sjöar och vattendrag som utgör värdeelement utgör ett sammanhängande blåstrukturuområde som bedöms ha höga naturvärden och har normalt en påtaglig förekomst av värdeelement som skapar förutsättningar för höga naturvärden och en rik biologisk mångfald.

Naturliga och opåverkade sjöar och vattendrag är idag en bristvara. Vattenkraftsbyggnad, flottningsrensning, rätningar, invallningar, sjösänkningar och utsläpp är några av hoten för de naturliga ytvattenförekomsterna. Ett av de största miljöproblemen i Jönköpings län är försurning, där länets västra och södra delar är värst drabbade. För att motverka försurningens negativa effekter bedrivs därmed en omfattande kalkningsverksamhet för kommunens påverkade sjöar och vattendrag.

Våtmarker

Våtmark definieras som ”sådan mark där vatten under en stor del av året finns nära, i eller strax över markytan samt vegetationstäckta vattenområden”.

I kommunen finns flertalet våtmarker i form av stora högmossar men också kärr, mader och sumpskogar som utgör ett stort inslag i kommunens natur. Våtmarkerna har en rad ekologiskt viktiga funktioner. De fungerar bland annat som reningsverk där stora kvävemängder i vattendrag omvandlas till luftkväve. Våtmarkerna är också flödesutjämnare som medför att vattennivåerna nedströms inte stiger och sjunker lika snabbt. Därtill gynnar våtmarkerna den biologiska mångfalden och utgör livsmiljö för många hotade arter. De största mossekomplexen i kommunen är Anderstorps stormosse, Risamosse, Yxnö mosse och Hensnäs Store mosse

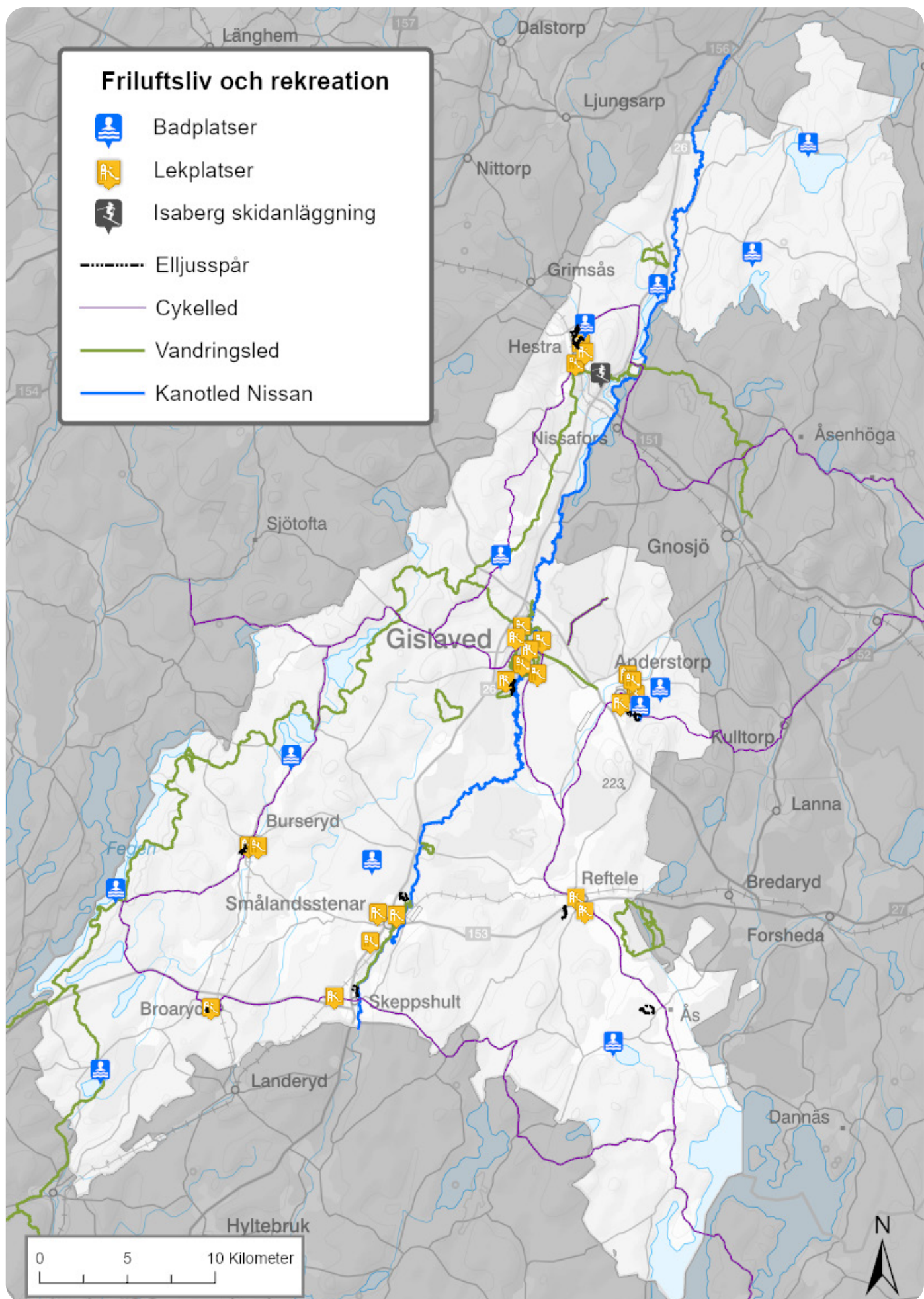
Ställningstagandena gäller för grön- och blå infrastruktur:

- Alla invånare, oavsett förutsättningar, ska ha tillgång till ett rikt utbud av olika grönområden för rekreation, avkoppling samt natur- och kulturupplevelser i nära anslutning till bostad, skola och arbetsplats.
- Värdefulla växter, djur och naturområden ska skyddas och bevaras.
- Sammanhängande grönblå strukturer ska stärkas för att säkerställa spridningskorridorer för växt- och djurliv.
- Det kommunala markinnehavet och eventuella arrenden ska ses över för att säkerställa att kommunala jordbruksmarkens potential nyttjas.

Friluftsliv och rekreation

Områden för friluftsliv och rekreation utgör större sammanhängande områden där värden för friluftsliv och rekreation prioriteras. Områdena ska vara allmänt tillgängliga och kan bland annat innehålla skidspår, vandringsleder, motionsslingor, leder för terrängcykling, paddling och fiske, badplatser samt övernattningsmöjligheter för det rörliga friluftslivet. Dessa områden kan ha olika karaktär och användning beroende på årstid och läge. Områden för friluftsliv och rekreation har även stor betydelse för besöksnäringen och dess utveckling.

Natur- och rekreationsområden spelar en viktig roll för ekosystemtjänster och biologisk mångfald, eftersom de ofta rymmer höga naturvärden. Det är därför angeläget att skydda och bevara naturen och dess biologiska mångfald, samtidigt som förutsättningar skapas för att människor ska kunna ta del av och uppleva naturen på ett hållbart sätt. Gislaveds kommun omfattar ett par sådana områden: Anderstorps Stormosse samt Nissan med tillhörande strandområden och Fegenområdet.

Figur 46. Värden kopplat till friluftsliv och rekreation.

Friluftsliv

Gislaveds kommun har ett rikt utbud av naturområden som möjliggör ett aktivt friluftsliv året runt, med särskilda förutsättningar för bland annat fiske, paddling, cykling, vandring, utförsåkning och längdskidåkning. Det finns sammanhängande vandringsleder, bland annat Gislavedsleden som ingår i Smålandsleden och sträcker sig från Isaberg i norr till Fegen i söder. Därutöver finns Knavraboleden, Fornminnesleden, Tuskebo promenadstig, Nissanleden samt vandringsleden runt Draven, liksom ett flertal andra. Kanotleder förekommer i Nissan och Fegen, och fiske är möjligt i flera sjöar. Det finns även ställplatser, bland annat i Sandvik, som underlättar tillgången till kommunens rika friluftsliv. Samtidigt som det finns 12 allmänna badplatser utrustade med bland annat brygga och toalett, såsom Stengårdshultsbadet, Valdshultsbadet, Örerydsbadet och Tokarpsbadet. Utöver detta erbjuds möjligheter till cykling i naturen, bland annat genom mountainbikeslingor, samt tillgång till vindskydd längs Smålandsleden och utegym i anslutning till elljusspår och anläggningar.

Under vintersäsongen finns möjlighet till utförsåkning i Isaberg, och i kommunen finns även flera spår för längdskidåkning med både natursnö och konstsnö. Isaberg i huvudorten Hestra är södra Sveriges största sport- och skidanläggning och har en lång tradition som semester- och rekreationssort för friluftsliv. Området drivs av stiftelsen Isabergstoppen, bildad av Gislaveds kommun, Gnosjö kommun och Friluftsförbundet, med syfte att värna naturreservatet Isaberg och samtidigt utveckla friluftsverksamheter i området. I anslutning till Isaberg finns även stora, opåverkade natur- och friluftsområden som är av stor och som behöver värnas vid fortsatt utveckling av turism- och besöksnäringen

Tätortsnära rekreation

Gislaveds kommun har flera parker och naturområden inom samt i direkt anslutning till orterna som erbjuder möjligheter till rekreation, motion och vistelse för både invånare och besökare. Parkerna har varierande karaktär såväl som funktion och utgör viktiga inslag i den gröna strukturen. Dalenparken i centralorten Gislaved, utmed Nissan, är kommunens största park medan Kyrkparken och Torgparken bidrar till grönska och mötesplatser i de centrala delarna av orten. Även i övriga huvudorter, såsom Anderstorp och Smålandsstenar, finns parker som spelar en viktig roll för sociala möten, traditioner och vardagsrekreation. Tätortsnära rekreation stärks genom tillgång till allmänna grillplatser och kommunala lekplatser. Sammanlagt finns 23 kommunala lekplatser fördelade mellan kommunens central-, huvud- och landsbygdsorter.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster som ekosystemen tillhandahåller och som bidrar till människors välfärd och livskvalitet. Biologisk mångfald är en grundläggande förutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera dessa tjänster. Samhället är därmed beroende av biologisk mångfald, fungerande ekosystem och en kontinuerlig tillgång till ekosystemtjänster. Genom att stärka ett samman-

hängande nätverk av natur, så kallad grön infrastruktur, förbättras förutsättningarna för robusta ekosystem som kan leverera ett brett spektrum av ekosystemtjänster. Detta är lika relevant i bebyggda miljöer som i landskapet i stort.

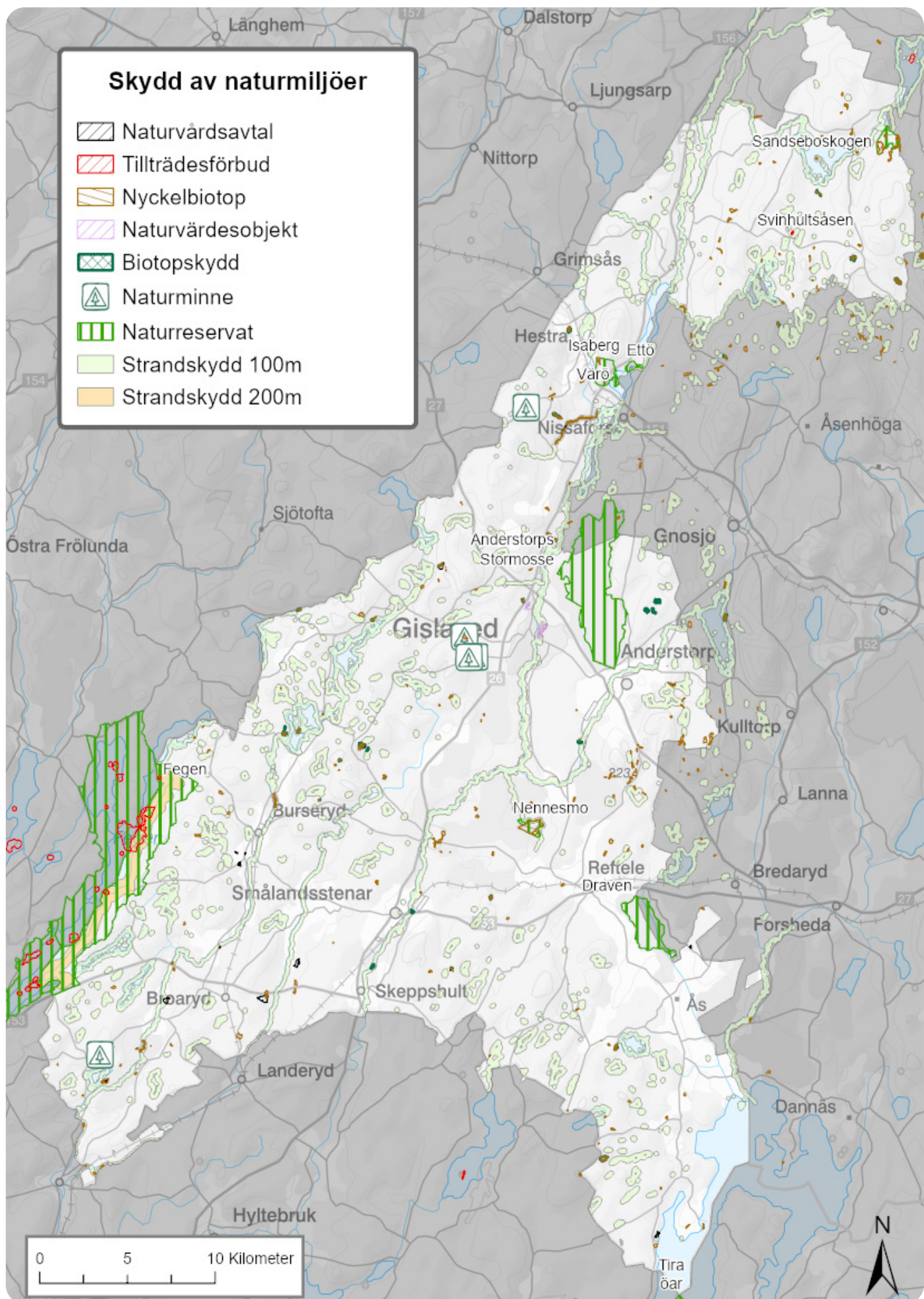
I kommunen finns områden med höga naturvärden som är viktiga för den biologiska mångfalden, bland annat Anderstorps Stormosse, Nissans meandrande lopp, fågelsjön Draven och ån Radan med sina strömmande vatten. Även mindre områden med lägre naturvärde bidrar till ett sammanhängande ekologiskt nätverk. I orter blir gröna strukturer och biologisk mångfald särskilt viktiga för att kunna nyttja ekosystemtjänster. Grönkilar, vattendrag, öppna diken samt stora träd och alléer är avgörande för att funktioner som temperaturregulering, vattenhantering och bullerdämpning ska fungera i de byggda miljöerna.

Ställningstagandena gäller för friluftsliv och rekreation:

- Kommunen ska verka för god tillgänglighet för besöksmål och rekreationsområden där friluftsliv kan utövas.
- Grönskan i människans närmiljö ska öka. Alla invånare ska ha tillgängliga, nära, och trygga platser för möten, upplevelser, daglig motion och utflyktsmål fördelade över kommunens alla olika delar.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att peka ut, skydda och utveckla ortsnära naturområden.
- Genom aktivt arbete ska kommunen skapa förutsättningar för mer utevistelse inom kommunala verksamheter och genom anläggningar för friluftsliv.
- God tillgänglighet ska finnas till utemiljöer som ska användas av barn och unga, skolverksamheter eller liknande verksamheter för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet.
- Kommunen ska verka för god tillgänglighet för besöksmål och rekreationsområden där friluftsliv kan utövas.
- Kommunen ska samarbeta med länets kommuner, region och andra aktörer i frågor som rör natur- och friluftsliv.
- Kommunen ska ta fram riktlinjer för kvantitet och kvalitet för grönstruktur inom orterna.

Skydd av naturmiljöer

Naturvärden är viktiga resurser och av betydelse för många allmänna intressen. De kan till exempel vara en förutsättning för areella näringar eller besöksnäring, ge möjlighet till ekosystemtjänster samt skapa identitet och tillhörighet. Kommunen har en betydande roll för naturvårdsarbetet och tillsammans med Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, markägare och intresseföreningar ska skyddad natur bevaras, utvecklas och användas på ett sätt som främjar det unika i vårt gemensamma landskap. Nedan listas förekommande skyddsformer och områden med särskilda restriktioner inom Gislaveds kommun.

Figur 47. Skyddsvärda naturmiljöer.

Naturreservat

Naturreservat bildas för att långsiktigt bevara och utveckla naturmiljöer med ett särskilt stort värde för djur, växter och människor. I naturreservaten finns en variationsrik natur som bidrar till en mångfald av arter, livsmiljöer samt en mångfald av naturupplevelser. Länsstyrelserna och kommunerna kan bilda naturreservat enligt miljöbalken³⁵. Naturreservat kan bildas på mark som ägs av staten, kommuner, bolag eller enskilda markägare. Markägarna ersätts för intrånget eller så köper staten eller kommunen marken innan reservatet bildas. I Gislaveds kommun finns nio naturreservat. Tidigare fanns också naturvårdsområden, dessa områden utgjorde värdefulla mark- eller vattenområden som skyddades för att bevara naturmiljön, men där åtgärderna inte ansågs vara lika omfattande som för ett naturreservat. Sedan införandet av miljöbalken 1999 har alla tidigare inrättade naturvårdsområden likställts med naturreservat. I Gislaveds kommun finns ett tidigare utpekade naturvårdsområde, Villstad kyrkby.

Naturreservatet Anderstorps stormosse

Nordväst om Anderstorp ligger ett av södra Sveriges största och mest värdefulla myrmarksområden - Anderstorps stormosse. Naturreservatet är nästan 2000 hektar stort myrkomplex med högmossar, där delar av mossen har restaurerats från tidigare torvtäktsverksamhet. Naturreservatet har ett rikt fågelliv med bland annat flera häckande vadarfåglar. Området är både ett Natura 2000-objekt samt riksintresse för naturvård.

Naturreservatet Draven

Naturreservatet Draven ligger ca 10 km norr om Sunnaryds färjeläge vid sjön Bolmen och är ett av Sveriges intressantaste fågelområden. Sjön har restaurerats för att återfå sin karaktär av slättsjö med översvämningar i ett gammalt kulturlandskap. Sjön är nu en viktig häckningsplats för en lång rad fåglar, främst änder och vadare. Draven är av riksintresse för naturvård och beläget inom det kulturhistoriska riksintresset Finnvedens folkland. Sjön omfattas även av Natura 2000.

Naturreservatet Ettö

Ettö har ett öppet och frodigt deltalandskap med hagar, stränder och ängar. Med Nissans sträckning genom mjuka jordlager som lätt undermineras och förändrar landskapet påverkas åns utseende och lopp ständigt. Det är dessa förändringar av Nissan som skapat landskapet vid Ettö. Området översvämmas nästan varje vår och hela området betas vilket innebär att det frodas en intressant och rik flora i området. Delar av reservatet är klassat som nyckelbiotop där flera sällsynta och hotade arter har hittats. Karaktärsarterna klockgentiana och guldsandbi förekommer bland annat i området. Naturreservatet utgör också Natura 2000-område, är ett riksintresse för naturvård samt för det rörliga friluftslivet. Naturreservatet ligger ungefär 16 kilometer norr om Gislaved längs väg 26 (Nissastigen) nära Hestra.

³⁵ 7 kap 4 § Miljöbalken (1998:808).

Naturreservatet Fegen

Naturreservatet omfattar såväl sjön Fegen som omgivande skogar. Barrskog omsluter sjön men på en del platser öppnar sig landskapet kring gårdar och hagmarker och det är även här det finns lövskogsbestånd med bok och andra lövträd. Vidare är Fegen ett naturreservat med särskilda fågelskyddsområden, i sjön finns även en artrik fiskfauna. Karaktärsarter som storlom och fiskgjuse förekommer i området. I reservatet finns även flera arter av fladdermöss. Fegen omfattas även av riksintresse för friluftsliv samt Natura 2000, i naturreservatet råder tillträdesförbud inom vissa områden under vår och sommar. Sandviks sockencentrum, som ligger inom naturreservatet, är av riksintresse för kulturmiljövård. Naturreservatet ligger i anslutning till Gislaveds kommuns sydvästra gräns och förvaltas av Väst kuststiftelsen, Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Naturreservatet Isaberg

Isaberg är en urbergsskulle i Nissans dalgång intill Hestra. Toppen höjer sig 310 meter över havet och den dominerande naturtypen är barrskog. Reservatet har specifika områden avsatta för det anläggningsbundna friluftslivet, områden för det rörliga friluftslivet och områden för skydd av biologisk mångfald och hotade arter.

Isaberg är sedan 1968 skyddat som naturreservat, området är även utpekade som riksintresse för friluftsliv. I området finns flera markerade vandringsleder varav en del sträcker sig långt utanför reservatet. I Isaberg finns även södra Sveriges största sport- och skidanläggning, som har gamla anor och ett unikt utsiktstorn.

Naturreservatet Nennesmo

Nennesmo naturreservat är beläget cirka 2 kilometer sydväst om Nennesmo by, mellan Anderstorp och Reftele. Nennesmo är en gammelskog dominerad av tall som en gång i tiden varit sjöbotten under Fornbolmen. Idag utgörs området till största del av fastmark med barrblandskog, men det finns även kärr- och mossmarker. En stor del av tallskogen är upp till 300 år gammal och det saknas nästan helt tallar som är yngre än 100 år. Mellan tallarna finns det 100–200-årig gran, här finns även relativt mycket död ved i olika nedbrytningsstadier.

Naturreservatet Sandseboscogen

Sandseboscogen är ett tallskogsområde med tallar som är cirka 150 år gamla, i området trivs flera ovanliga mossor och svampar. Syftet med reservatet är att bevara de olika skogsmiljöerna med barrskog, mosse, bäckmiljöer och den biologiska mångfalden, särskilt svampar och skogsfågel, knuten till dessa naturtyper. Syftet är också att ge möjlighet till naturupplevelse och ett rörligt friluftsliv. Sandseboscogen ligger söder om sjön Rakalven, öster om Stengårdhultasjön, i den nordöstra delen av kommunen.

Naturreservatet Svinhultsåsen

Öster om Valdshult i den norra delen av kommunen ligger Svinhultsåsen - kommunens minsta naturreservat. Det knappt 2 hektar stora området består av ett

bergstup med omgivande granskog. Reservatet bildades 1970 för att skydda häckande berggub. Några berggubar häckar inte längre på Svinhultsåsen, däremot gör korpar det. I naturreservatet finns även ovanliga vedsvampar. I naturreservatet råder tillträdesförbud under perioden 1 februari – 15 augusti.

Naturreservatet Värö

Värö är en liten ö i Algustorpsjön i närheten av naturreservatet Ettö. Naturen på Ettö och Värö skiljer mycket sig åt. Då Ettö har ett öppet och frodigt landskap är Värö mer slutet och kärvt. På Värö finns det småländska skogslandskapet koncentrerat på en liten yta. I söder finns en mäktig tallskog med höga 100-åriga träd - en riktig "pelarsal". Ön är ganska kuperad med branta åsar och sluttar på sina ställen brant ned i Algustorpsjön. Området omfattas av riksintresse för friluftslivet. Naturreservatet är beläget utmed riksväg 26 (Nissastigen) nära Hestra.

Naturvårdsområdet Villstad kyrkby

Öster om Nissan, cirka 5 km norr om Smålandsstenar i den södra delen av kommunen, ligger Villstad kyrkby. Området består av vackra byggnader, gamla, värdefulla träd, fornlämningar och odlingsmarker som brukats i hundratals år. I området finns även flera gravfält från järnåldern. Syftet med naturvårdsområdet är att skydda, vårda och visa Villstad kyrkby med dess bebyggelse, fornlämningar, odlingsstrukturer och markslagsfördelning. Området utgör riksintresse för kulturmiljövården samt ett mindre område för Natura 2000.

Biotopskydd

I miljöbalken³⁶ och förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken³⁷ finns det bestämmelser om biotopskyddsområden. Biotopskydd är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden, så kallade biotoper. Det handlar om områden som på grund av sina särskilda egenskaper utgör värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för omväxling i landskapet. Genom att skydda sådana värdefulla naturmiljöer förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Skyddet bidrar också till att Sverige uppfyller FN:s överenskommelse om biologisk mångfald, samt de nationella miljö kvalitetsmål som riksdagen har antagit.

Det finns två olika former av biotopskyddsområde. Den ena innebär ett generellt skydd för vissa biotoptyper, den andra ett skydd för en särskild biotop som beslutas i varje enskilt fall. I kommunen finns ett flertal skogliga biotopskydd. Det generella biotopskyddet omfattar följande sju biotoptyper:

- Allé (enkel eller dubbel rad, minst fem träd)
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark (högst en hektar)
- Odlingröse i jordbruksmark
- Pilevall (hamlade pilar i rad)
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark (högst en hektar)
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme (högst en halv hektar, omgiven av betes- eller åkermark)

³⁶ 7 kap 11 § Miljöbalken (1998:808).

³⁷ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

De generella biotoperna finns inte markerade på någon karta och behöver inventeras inför varje planläggning och exploatering i jordbruksmark. Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Biotopskyddsområde för särskilda biotoper beslutas av länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen. Beslutet gäller för det enskilda området, till exempel en äng med många djur- och växtarter. Dessa värdefulla biotoper kan finns i såväl skogs- och jordbrukslandskapet som i sjöar, vattendrag, kust och hav.

I Gislaveds kommun finns för närvarande 33 biotopskydd beslutade av Skogsstyrelsen. Biotopskydden utgörs främst av äldre naturskogsartade skogsbestånd följt av ras- eller bergbranter.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som kan tecknas mellan markägare och Skogsstyrelsen, länsstyrelse eller kommun där man kommer överens om en viss ekonomisk ersättning för fastighetsägaren mot att denne avstår från till exempel skogsbruk. Avtalet tecknas på frivillig basis och myndigheten eller kommunen skriver ett tidsbestämt avtal med markägaren.

De områden som kan komma i fråga för denna typ av naturvårdsavtal utgörs av områden med skog som har så höga naturvärden att skötseln ska inriktas mot att bevara och utveckla dessa.

I Gislaveds kommun finns för närvarande 15 naturvårdsavtal upprättade för områden på land, respektive 3 för vattenområden. Normalt gäller naturvårdsavtalet i 50 år men kan i vissa fall skrivas för en kortare period. De befintliga naturvårdsavtalen omfattar till största delen skydd eller utveckling av naturvärden.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) är områden som har ekologiska funktioner som är särskilt känsliga för störningar och ingrepp och ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Inom kommunen har en inventering av ekologiskt särskilt känsliga områden gjorts för Gislaved och Anderstorp. I orterna finns en rad områden med särskilda värden eller betydelse. Det största området är Anderstorps stormosse med ett av de större mossekomplexen i södra Sverige.

Kring Nissan genom Gislaved sträcker sig ytterligare ett stort sammanhängande ekologiskt särskilt känsligt område, som består av ett variationsrikt blandskogslandskap med inslag av såväl öppna mader som sumpskogar. Ytterligare exempel på ekologiskt särskilt känsliga områden är skogsområdena mellan väg 26 och Gislaveds tätort med Seths hage som kärnområde, samt ett område med inslag av relativt gammal skog vid

Malmbäcken på Henjaområdet. Nordost och öster om Anderstorp finns i Stjärnehult och Tokarp ett mosaikartat landskap med bland- och lövskogsområden tillsammans med jordbruksmark. Även i Bråarp och utmed Töråsbäcken finns lövskog med ädel-lövsinslag som också anses utgöra områden med särskilda värden eller betydelse.

Söder om Gislaved finns Flymossen, ett våtmarkskomplex som också har klassats med höga naturvärden. I övrigt finns en rad mindre våtmarker, alltifrån översvämningsskogar vid Nissan till sumpskogar och alkärr. Naturliga betesmarker finns i liten omfattning och i små skiften i Anderstorp och Gislaved. Ekologiskt särskilt känsliga områden finns även i Bråarp, Klo och Hult och utgör små värdekärnor för biologisk mångfald.

I dagsläget finns ingen kommunomfattande inventering av ekologiskt särskilt känsliga områden. För att synliggöra dessa värden i hela kommunen kan behovet av en kommunomfattande inventering av ekologiskt särskilt känsliga områden behöva göras.

Stora opåverkade områden

Opåverkade områden blir alltmer ovanliga i landskapet, olika typer av exploatering innebär att dessa områden blir färre till antalet och mindre till ytan. Enligt miljöbalken³⁸ definieras stora opåverkade mark- och vattenområden som områden som inte alls eller obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Dessa områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka områdets karaktär. Syftet är att så långt som möjligt styra större nya exploateringsingrepp till områden som redan tidigare påverkats av liknande ingrepp, får att således bibehålla den opåverkade karaktären i områdena. Skyddet ska gälla så långt som möjligt men behöver inte innebära ett hinder för att bygga ut befintlig bebyggelse.

Några helt opåverkade områden finns inte i Gislaveds kommun. Däremot finns områden som i mindre omfattning är exploaterade av större vägar och anläggningar. Gislaveds kommun har i översiktsplanen pekat ut två stora opåverkade områden, Rannebo-Stengårdshult-Mosshult-området och Fegenområdet. Dessa områden har, trots bebyggelse, vägar, ledningar och master en karaktär av ostördhet och/eller vildmark.

³⁸ 3 kap. 2§ Miljöbalken(1998:808).

Rannebo-Stengårdshult-Mosshult-området

Rannebo-Stengårdshult-Mosshult-området är till största delen beläget inom Gislaveds kommun men sträcker sig även inom Vaggeryds kommun i öster och Gnosjö kommun i norr. Det utpekade området ansluter till riksintresseområdet för friluftsliv som omfattar Isaberg, inom området finns även utpekade områden för naturvård och Natura 2000. Området har utvidgats västerut för att inkludera ytterligare mark som har samma karaktär som det ursprungliga området.

Fegenområdet

Fegenområdet har en speciell vildmarkskaraktär med mycket stora naturvärden knutna till området. Här är dock besöksfrekvens av turister avsevärt högre än inom Rannebo-Stengårdshult-Mosshult-området. Fegenområdet omfattar sjön Fegen, inom området finns även riksintresseområden för friluftsliv, naturvård, natura 2000 samt riksintresse för kulturmiljövård. Utöver Gislaveds kommun berörs också Svenljunga kommun och Falkenbergs kommun av Fegenområdet.

Nyckelbiotoper

En nyckelbiotop är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. En nyckelbiotop kan bestå av allt från ett träd till vidsträckta skogsområden. Det kan också vara en naturlig skogsbäck med omgivande skog, eller ett källflöde. Gemensamt för alla nyckelbiotoper är att det finns hotade eller sällsynta arter som behöver området för sin överlevnad.

Det finns både skyddade och oskyddade nyckelbiotoper. Nyckelbiotoper registrerades fram till 2021 hos Skogsstyrelsen. Att en nyckelbiotop är registrerad hos Skogsstyrelsen betyder inte att den har ett juridiskt skydd. Däremot finns ofta nyckelbiotoper i skyddade områden som naturreservat och biotopskyddsområden. De kartlagda nyckelbiotoperna bidrar till kunskap om var det finns skogar med höga naturvärden vilket kan minska risken för att dessa ska skadas eller förstöras. I Gislaveds kommun finns flertalet utpekade nyckelbiotoper, varav de vanligaste typerna är barrskog och bergbranter.

Att registrera nya nyckelbiotoper är sedan 2021 att klassa som en myndighetsutövning som inte är tillåtet att ägna sig åt utan ett direkt uppdrag

Naturvärdesobjekt

Skogsområden med påtagliga naturvärden pekas ut som naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen då objektet inte når upp till kvaliteten nyckelbiotop. Ofta kan naturvärdesobjekt beskrivas som "framtida nyckelbiotoper" eller biotoper som befinner sig i ett vänteläge för att inom ett antal år utvecklas till nyckelbiotoper. Sådana områden är av stor betydelse i arbetet med att på lång sikt bevara och bygga upp förutsättningarna för den biologiska mångfalden i den svenska skogen. Naturvärdesobjekt kan ses som ett komplement till nyckelbiotoperna och kan överbrygga de ibland stora avstånden mellan nyckelbiotoperna.

Naturminnen

Naturminnen skyddas enligt miljöbalken³⁹ av Länsstyrelsen eller kommunen. Objektet som pekas ut som naturminnen ska vara ett särpräglad naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt. Utpekandet av ett naturminne får även omfatta det markområde som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme. Med särpräglad naturföremål avses exempelvis träd, flyttblock, rullstensås eller liknande. Naturminnena är antingen punktobjekt eller har en yta mindre än en hektar. Naturminnen är en gammal skyddsform som har funnits i Sverige sedan 1909 och används idag sparsamt. I Gislaveds kommun finns för närvarande fem naturminnen, vilka samtliga utgör träd.

Artskydd

Artskyddet regleras genom artskyddsförordningen⁴⁰ och syftet är att bevara hotade arter och deras naturliga livsmiljöer för att säkra den biologiska mångfalden. Artskyddsförordningen i svensk lagstiftning är en del av införandet av EU:s två så kallade naturvårdsdirektiv: habitatdirektivet och fågeldirektivet.

Enligt artskyddsförordningen är alla fåglar, fladdermöss, grod- och kräldjur samt ytterligare cirka 300 djurarter, växter, svampar och lavar fridlysta. Det innebär att man inte får döda, skada, fånga eller störa dem. Man får inte heller skada eller förstöra arternas fortplantningsområden eller viloplats. I bilagorna till art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet preciseras vilka arter som omfattas. För vissa arter och naturtyper finns också kompletterande åtgärdsprogram för att säkerställa deras skydd och möjlighet att finnas, som tas fram av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten med hjälp av länsstyrelserna.

Den svenska rödlistan är en lista över arter och deras hotstatus i Sverige. Den baseras på en bedömning av enskilda arters risk att i närtid dö ut från landet. Det är Artdatabanken vid SLU som gör bedömningarna och rödlistan fastställs sedan av Naturvårdsverket. Rödlistan är ett viktigt verktyg inom naturvården vid till exempel bedömning av konsekvenser av planerad exploatering. Om det finns många rödlistade arter i ett område kan exploatering få allvarliga konsekvenser. Rödlistade arter har inget automatiskt lagligt skydd. Däremot är många arter som omfattas av artskyddsförordningens bestämmelser också rödlistade.

För en del åtgärder går det att söka dispens från Länsstyrelsen för att göra åtgärder som kan påverka fridlysta arter eller deras livsmiljöer. Det finns två krav som måste uppfyllas för att kunna få dispens, det första kravet är att det inte finns någon annan lämplig lösning för den tänkta åtgärden, det andra kravet är att artens möjlighet att finnas kvar i framtiden inte försämras på något sätt.

Tillträdesförbud

Tillträdesförbud används för att skydda djur- eller växtarter inom ett avgränsat område genom att rätten att färdas eller vistas i området, permanent eller under en

³⁹ 7 kap 10 § (Miljöbalk 1998:808).

⁴⁰ Artskyddsförordningen (2007:845).

viss tid på året, införs. Detta innebär oftast att allmänheten inte får gå in i området under den här perioden. Det är framför allt häckningsplatser för störningskänsliga fågelarter som tillträdesförbudet försöker skydda. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område upprättas således om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I Gislaveds kommun finns områden med tillträdesförbud inom delar av naturreservat Fegen samt för hela naturreservatet Svinhultsåsen.

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten⁴¹. Strandskyddet gäller vid alla kuster, sjöar och vattendrag, dock inte vid insjöar vars vattenyta vid normalt medelvattenstånd uppgår till en hektar eller mindre. Strandskyddet gäller inte heller vid sträckor av ett vattendrag vars bredd vid normalt medelvattenstånd är två meter eller smalare. Likaså gäller inte strandskyddet vid insjöar och vattendrag som har anlagts efter den 30 juni 1975.

Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta om att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om detta behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Länsstyrelsen får även besluta om införande av strandskydd på 100 meter vid de vattendrag och sjöar som inte omfattas av det generella strandskyddet.

Inom strandskyddsområdet är det förbjudet att uppföra nya byggnader. Likaså får inte byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras som hindrar eller avhåller allmänheten från strandskyddsområdet. Man får inte heller gräva, spränga eller på annat sätt förbereda för sådana åtgärder. Vidare får inte åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter inom strandskyddsområdet.

Strandzonsområden är en viktig del av den gröna infrastrukturen eftersom de förser oss med en rad ekosystemtjänster, så som biologisk mångfald, vattenrening och rekreation. Stränderna utgör även en övergångszon mellan vatten och land vilket är viktigt för många växter och djur, dels som livsmiljö dels för möjligheten till spridning.

Det finns samtidigt undantag från vad som inte får göras inom strandskyddsområdet, vilka miljöbalken fastställer⁴². Strandskyddet kan även upphävas i detaljplan. Förutsättningarna för att upphäva strandskydd är att det föreligger särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, på det sätt som avses med detaljplanen, väger tyngre än strandskyddets syften. Vilka de särskilda skälen för upphävande av strandskyddet är framgår av miljöbalken⁴³. Länsstyrelsen får i enskilda fall besluta att upphäva strandskyddet vid en liten sjö eller ett litet vattendrag. Det kan bli aktuellt om områdets betydelse för att tillgodose strandskyddets syften är liten.

⁴¹ 7 kap 13 a-c §§ Miljöbalken (1998:808).

⁴² 7 kap 16 § Miljöbalken (1998:808).

⁴³ 7 kap. 18 c-d § Miljöbalken (1998:808).

Utgångspunkten för kommunen är att strandskyddens syften ska säkras. I Gislaveds kommun finns flertalet sjöar och vattendrag som utgör en del av kommunens attraktivitet. En översyn av strandskyddet har gjorts i kommunen, där Länsstyrelsen i Jönköpings län i dialog med kommunen har utvidgat strandskyddet för vissa strandområden och undantagit andra strandområden från skyddet.

En samlad översyn av strandskyddet gjordes 2014 där länsstyrelsen beslutade att strandskyddsområdet fortsättningsvis, med vissa undantag, är utvidgat till 200 meter på land och i vatten vid Algustorpasjön, Bolmen, Hammarsjön och Norra Gussjön⁴⁴. Beslutet innebär även att strandskyddsområdet fortsättningsvis är utvidgat till 300 meter på land och i vatten vid sjön Fegen. För övriga sjöar gäller det generella strandskyddet på 100 meter. Länsstyrelsen beslutade 2023 med stöd av miljöbalken⁴⁵ att Dysjön inte längre ska omfattas av strandskydd varken på land eller i vatten.

Vid förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen och som omfattas av strandskydd, ställer kommunen sig bakom hållbara samhällsutvecklingsprojekt som bidrar till flera bostäder, ökad tillgänglighet till stranden och stärker biologisk mångfald samt ger plats för skyddsåtgärder. Gislaveds kommun har ett antal områden där det finns utökade möjligheter att få dispens från strandskyddet, dessa kallas LIS-områden och mer information framgår i avsnitt *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen*.

Ställningstagandena gäller för skydd av naturmiljöer:

- Verka för hållbart nyttjande av naturen som resurs inkluderat värden för biologisk mångfald, rekreation och klimat.
- Det rörliga friluftslivets tillgång till stränder och livsvillkoren för djur- och växtlivet ska säkras. Upphävande av strandskydd kan ske efter särskild prövning i begränsade områden.
- Ett kommunomfattande underlag för ekologiskt särskilt känsliga områden ska tas fram.
- Vid planering och utbyggnad som riskerar att påverka arter som omfattas av artskyddsförordningen och/eller rödlistade arter ska dessa utredas, och beaktas i den fortsatta planeringen. Bevarandeåtgärder ska alltid övervägas även om dispensmöjligheter föreligger enligt artskyddsförordningen.
- Vid planering och utbyggnad som riskerar att påverka områden med generell biotopskydd ska dessa beaktas i den fortsatta planeringen. Åtgärder ska alltid övervägas för att bevara och skydda biotopskyddade värden även om dispensmöjligheter föreligger.

⁴⁴ Länsstyrelsen i Jönköpings län, Beslut om utvidgat strandskydd i Gislaveds kommun (24 november 2014, dnr 511-8415-13)

⁴⁵ 7 kap 18 § första stycket 2 miljöbalken (1998:808)

Kulturmiljöer

Kulturmiljöer är miljöer som påverkats och formats av människor och som i olika grad präglats av mänskliga verksamheter och aktiviteter. En kulturmiljö kan vara allt från en enskild plats, byggnad, fornlämning, till hela landskapsavschnitt. Kulturmiljöerna är en viktig del av den lokala identiteten i Gislaveds kommun och ska tas i beaktande i planeringen.

Gislaveds kommuns kulturmiljöer bär på berättelser om kommunens historia och omfattar allt från stenåldersbosättningar, järnåldersgravfält, äldre kyrkbyar och gårdslandskap till industrimiljöer och vattenanknutna anläggningar. I miljön finns även skogsmark kring de gamla järnbruken som är rik på kulturlämningar. Landskapsbilden präglas ofta av det industriella arvet, såväl som av äldre och nyare tiders jord- och skogsbruk. Att bevara kulturhistoriska miljöer från olika tider bidrar till att stärka platsers karaktär och skapar identitet och hemkänsla. Gislaveds kommun ska arbeta för att bevara byggnader och miljöer, säkerställa att ändringar ska hållas minimala för att bibehålla byggnader och miljöers karaktär och deras kulturmiljövärden. Kommunen har tagit fram bebyggelse- och kulturmiljöinventeringar som används som underlag i planering, från översiktsplanering ned till bygglovsprövning.

Särskilt viktiga är områden som Sandvik vid Nissans dalgång, Villstad kyrkby och delar av Finnvedens folkland, som är utpekade som riksintressen för kulturmiljövården. För att kategorisera kulturmiljöer kan Länsstyrelsens kulturmiljöprofil för Jönköpings län användas. Denna lyfter värdefulla kulturhistoriska miljöer som är typiska för länet och för Gislaveds kommun är det främst fyra typer av värden som är vanligt förekommande:

- Äldre järnåldersgravar
- Kultplatser och kyrkbyar med kontinuitet
- Fossil åkermark och småskaligt jordbruk
- Industrins miljöer

Fornminnen, skogsbruks- och övriga kulturhistoriska lämningar

Kulturmiljölagen slår fast att ansvaret för kulturmiljön delas av alla⁴⁶. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet, samtidigt som alla fornlämningar i enlighet med kulturmiljölagen är skyddade och får inte skadas. Den som på något sätt vill förändra en fornlämning måste ha Länsstyrelsens tillstånd. Om fornlämningar påträffas vid markarbeten, oavsett storlek, ska arbetena omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas i enlighet med kulturmiljölagen⁴⁷.

Lämningar som inte klassas som fornlämningar registreras som övrig kulturhistorisk lämning, och bär spår av äldre tiders bruk från 1850 eller senare. De har inte samma rättsliga skydd som fornlämningar och omfattas inte av kulturmiljölagen, däremot hanteras de i skogsvårdslagen⁴⁸. Lämningar inom skogsbruksområden brukar benämnas som skogsbrukslämningar, och tillhör antingen kategorin fornlämningar eller

⁴⁶ Kulturmiljölagen (1988:950).

⁴⁷ 2 kap 10 § Kulturmiljölagen (1988:950).

⁴⁸ 30 § Skogsvårdslagen (1979:429).

övriga kulturhistoriska lämningar. I Gislaveds kommun finns idag ett ansevärt antal skogsbrukslämningar.

I dagsläget finns det nästan 5000 registrerade forn- och övriga kulturhistoriska lämningar i kommunen, varav drygt 1000 är fasta fornlämningar. Sett till Jönköpings län är Gislaveds kommun synnerligen rikt på fornlämningar till följd av dess geografiska närhet till sjön Fornbolmen. Nya fornlämningar uppdagas löpande med tidens gång och förmodligen finns det många fler än vad som hittills är känt. Av denna anledning kan Länsstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i kulturmiljölagen ställa krav på att en arkeologisk utredning behöver genomföras när ett större mark- och vattenområde tas i anspråk för byggnation om det finns goda skäl att anta att området under mark kan innehålla dolda, ej registrerade fornlämningar⁴⁹.

Byggnadsminnen

Det finns byggnader och miljöer i form av byggnadsminnen, vilka anses ha särskilt höga kulturhistoriska värden. I kommunen finns fyra sådana: Nybron i Båraryd, Hökabo soldattorp norr om Häljarp, Reftele tingshus samt hembygdsgården och skolan i Norra Hestra. Byggnadsminnen beslutas av antingen Länsstyrelsen eller Riksantikvarieämbetet och skyddas⁵⁰. Enligt denna lag får byggnaden eller miljön varken förändras, förvanskas, rivs eller på annat sätt skadas utan tillstånd, och alla åtgärder ska följa de skyddsbestämmelser som fastställts för byggnadsminnet.

Kyrkliga kulturminnen

Kyrkobyggnader som är uppförda och kyrkotomter som har tillkommit före utgången av år 1939 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen. Alla kyrkobyggnader som före år 2000 har invigts för Svenska kyrkans gudstjänst och den 1 januari 2000 ägdes eller förvaltades av Svenska kyrkan ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas. Detsamma gäller begravningsplatserna.

Värdefulla kulturmiljöer

Bebyggelsen i kommunen är relativt ung och majoriteten av byggnaderna har uppförts från 1950 och framåt. Endast ett fåtal byggnader är omkring 100–200 år gamla. Till de kulturhistoriska lämningarna hör bland annat kyrkbyar och miljöer kopplade till väckelserörelsen, vilka återfinns på flera platser i kommunen. Vidare finns även flera historiska kvarnplatser finns fortfarande kvar, exempelvis Skivebo kvarn. Det finns även många industrihistoriska miljöer. Gummifabriken i Gislaved, med rötter i 1800-talet, är ett av de tydligaste exemplen. Ytterligare ett kulturarv utgörs av historiska byar och odlingslandskap, bland annat i Hestra, Burseryd, Båraryd och Gryteryd.

Det finns ett flertal vattenanknutna kulturmiljöer bland annat kring Nissan med dess dalgång och biflöden som alltid varit en viktig flottningsled tillika energikälla som gett förutsättningar för industrier att växa fram. Nissafors och dess bruk är ett exempel på där Nissan haft stor betydelse, liksom andra vattendrag såsom Anderstorpån

⁴⁹ 2 kap 11 § Kulturmiljölagen (1988:950).

⁵⁰ 3 kap Kulturmiljölagen (1988:950).

också varit avgörande för Anderstorp. Utmed land är Nissastigen ofrånkomligen en viktig väg, historiskt och i modern tid, och längs Nissastigen förekommer det flera lämningar av olika slag. Modernare kommunikationer som uppstod under 1800-talet finns det också lämningar av, i form av gamla järnvägsstationer med tillhörande miljöer i Smålandsstenar, Reftele och Skeppshult.

Sedan den 1 december 2025 har kraven i plan- och bygglagen skärpts avseende särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden. Dessa ska nu identifieras och beskrivas i ett planeringsunderlag. Gislaveds kommun har ett tidigare framtaget kulturmiljöunderlag⁵¹ som utgjorde en grund i föregående översiktsplan. Underlaget bör kompletteras och utvecklas vidare till ett kulturmiljöprogram som stödjer kommunens planering.

Nedan följer en översikt över de kulturhistoriskt betydelsefulla miljöer och byggnader som utmärker Gislaveds kommuns central-, huvud- och landsbygdsorter samt dess omnejder.

Gislaved med omnejd

Gislaved har vuxit fram ur en stark industriell tradition, där vattenkraft och småskalig industri har format den kulturmiljö som finns i dag. Det tidigare järnbruket omvandlades under en kort period till glasbruk, innan verksamheten utvecklades till gummiindustri med däck som största produkt. I dagens miljö speglas detta arv framför allt i de bevarade industrimiljöerna, som numera utgör en integrerad och karaktärsskapande del av ortens centrala områden. Förutom det industriella arvet finns i Gislaved och dess omgivning även flera kyrkliga kulturminnen, fornlämningar, ett byggnadsminne samt en hemgårdspark.

Anderstorp med omnejd

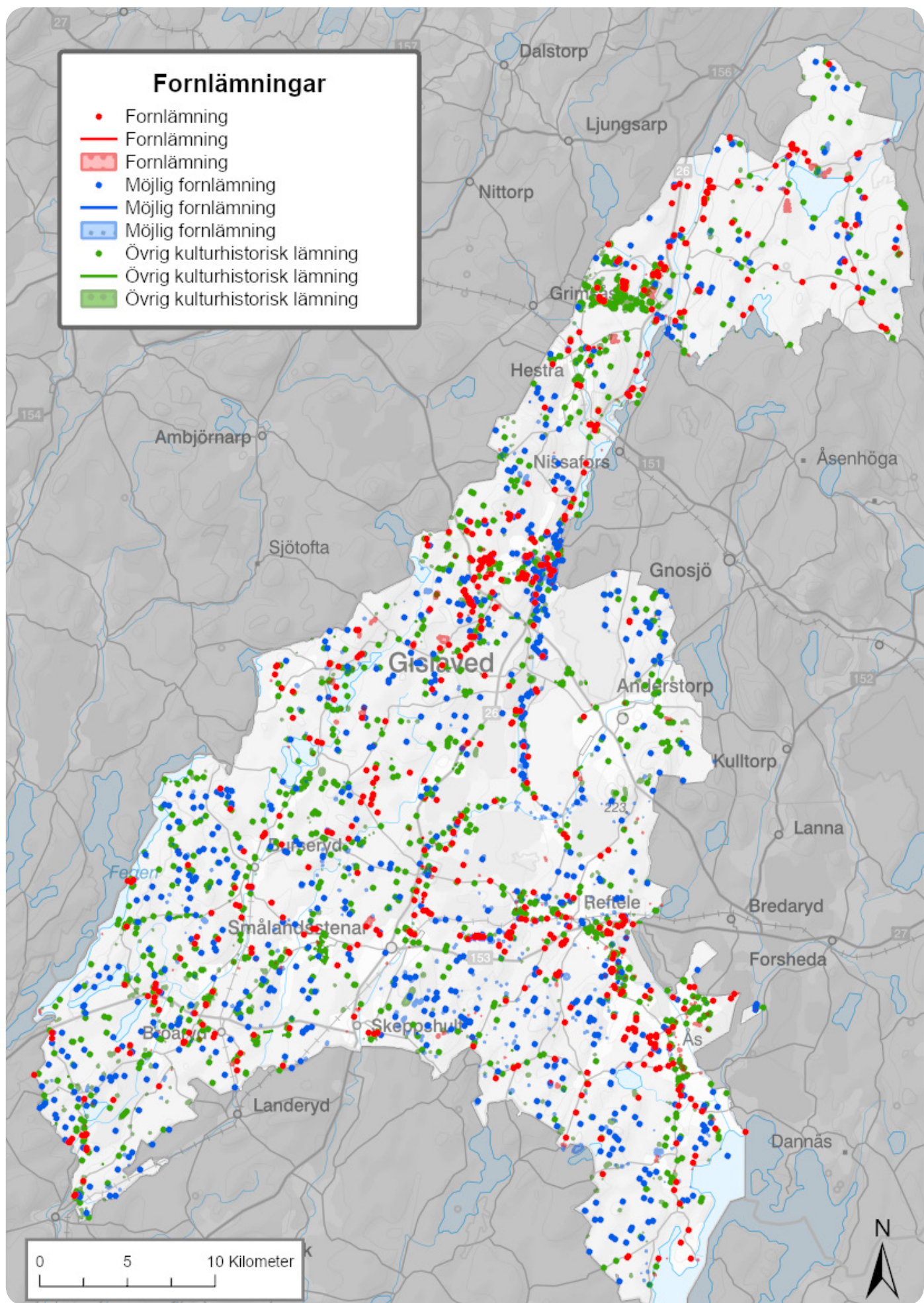
Det industriella kulturarvet som präglar Anderstorp har vuxit fram till följd av vattendragen i området. Vattendragen är relativt små, vilket lett fram till en miljö av historisk småindustri som skiljer ut Anderstorpsbygden från andra områden med större vattendrag. Området bär också på spår av historisk järnförädling och öppna odlingslandskap, varav ett exempel där detta är tydligt är Möllefors bruk. Vidare finns en hembygdsgård vilken är belägen i Anderstorp.

Smålandsstenar med omnejd

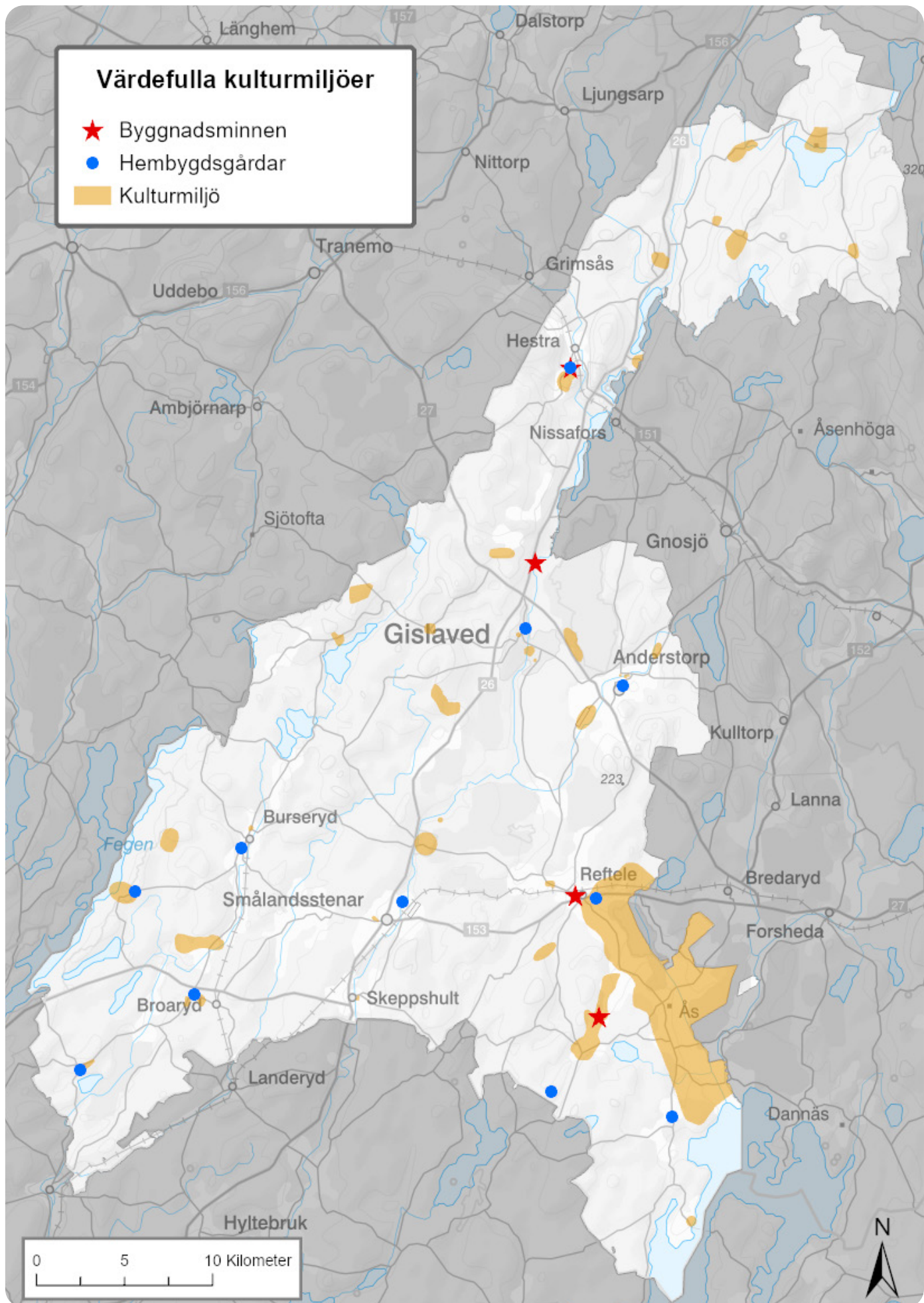
Smålandsstenar kännetecknas både av den industriella expansion som har format ortens miljö, och av de kulturhistoriska lämningarna från sten- och järnåldern som finns både i och i närområdet. Villstad kyrkby, som är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården, anses ha särskilt höga kulturhistoriska värden. Området utgör även ett naturreservat, vilket bidrar till goda förutsättningar för att bevara kulturlandskapet.

I Skeppshult utgör Skeppshults bruk en framträdande bruksmiljö med tydliga årsringar som vittnar om ortens industriella utveckling. I Smålandsstenar med omnejd finns också två hembygdsgårdar, varav Västbo hembygdsgård är Sveriges äldsta.

⁵¹ Gislaveds kommun. *Kulturmiljö Underlag till ÖP 16*. (2015).

Figur 48. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar.

Figur 49. Värdefulla kulturmiljöer.

Hestra med omnejd

Kulturmiljön i Hestraområdet och den norra delen av kommunen är en viktig pusselbit i områdets karaktär och identitet. Den präglas för det mesta av skogsmiljöer, därefter odlingslandskap som karaktäriseras av bland annat öppna, sluttande fält i Nissans dalgång. Kulturmiljön består dessutom av flera kyrkbyar med tillhörande värdefulla miljöer såsom böljande odlingslandskap och slätter. I Hestra finns ett byggnadsminne som idag är hembygdsgård.

Reftele med omnejd

I Reftele med omnejd finns i dag en mycket välbevarad bebyggelsestruktur med många byggnader som fortfarande präglas av sin ursprungliga karaktär. Området rymmer även ett stort antal forn- och kulturlämningar. Reftele och Ås socknar utgör några av länets mest betydelsefulla stenåldersbygder, och är en del av Finnvedens folkland, som är ett riksintresse för kulturmiljövården. I Reftele med omnejd finns även spår från bronsåldern och flera kyrkliga kulturmiljöer, liksom två byggnadsminnen. Hembygdsgårdar finns både i Reftele och i Ås.

Burseryd med omnejd

Burseryd har ett varierande kulturmiljölandskap bestående av odlingsmarker, historiska bystrukturer, äldre byggnader och skogsbruk. Landskapet vittnar om såväl kuiperade som öppna jordbruksmarker i olika storlek, från små åkrar i skogsbygder till större fullåkersbygder. I området förekommer bevarade byar med historisk struktur, gamla byggnader, stengärdesgårdar och odlingsrösen. I trakten finns bland annat byn Stora Hålgryte, vilket är ett välbevarat

Ställningstagandena gäller för kulturmiljöer:

- Betydande kulturmiljöer inom kommunen ska varsamt utvecklas som en tillgång för kommuninvånarna samt besöksnäringen.
- Kulturmiljön ska främjas, bevaras och utvecklas för att stärka den lokala identiteten. Detta ska beaktas med särskild hänsyn inom riksintresseområdena.
- Ta fram ett kulturmiljöprogram

Kommunikationer

Välfungerande kommunikationer är mycket viktigt för att Gislaveds kommun fortsatt ska vara en attraktiv kommun att bo, arbeta, leva och verka i. Resande är en central del i vårt gemensamma samhälle och det är av stor vikt att resor kan genomföras på ett effektivt och säkert sätt både i små och större sammanhang. Detta avsnitt behandlar olika system för infrastruktur som används för transport av personer, varor och information. Det inkluderar järnvägar, kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, vägar samt elektronisk kommunikation.

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet⁵². Under det övergripande målet har regeringen också satt upp funktionsmål och hänsynsmål med ett antal prioriterade områden. Funktionsmålet syftar till att skapa tillgänglighet för resor och transporter, medan hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa⁵³.

Gislaveds kommun har ett flertal central-, huvud- och landsbygdsorter, vilket påverkar det övergripande transportsystemet och resandet. Två huvudstråk utgörs av riksväg 26 i nord-sydlig riktning och riksväg 27. Kommunen har även viktiga järnvägsförbindelser, där Kust-till-kust-banan kopplar Gislaved med väst- och östkusten och HNJ-banan förbinder Halmstad med Nässjö. Dessutom är riksväg 153 viktig för förbindelser mot Varberg och Värnamo, medan väg 151 och 604 har stor regional betydelse.

Genom att verka för förtätning i kollektivtrafiknära lägen underlättas användandet av kollektivtrafiken. Närhet till station/hållplats har stor betydelse liksom att stationer och hållplatser upplevs trygga, attraktiva och lättöverskådliga. Genom att ordna parkeringar för cykel och bil nära stationer/hållplatser underlättas byten mellan olika trafikslag, vilket också påverkar resandet med kollektivtrafik.

Gislaveds kommun har förhållandevis god cykeltillgänglighet mellan orterna. Det finns gång- och cykelvägar längs sträckorna Gislaved–Anderstorp, Anderstorp–Gnosjö, Gislaved–Hestra samt Smålandsstenar–södra kommungränsen. Enligt väglagen finns en generell tillståndspliktig zon på minst 12 meter från väg, där byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten i möjligaste mån bör undvikas. Länsstyrelsen har dessutom fastställt byggnadsfria avstånd på 30 respektive 50 meter för vissa vägar och järnvägar i kommunen. Ett 30 meter brett byggnadsfritt område gäller utmed vägarna 604, 153, 26 samt delar av riksväg 27, medan 50 meter gäller för en del av riksväg 27.

Gislaveds kommun saknar idag en aktuell trafikstrategi. En trafikstrategi anger inriktning för hur trafiksystemet ska utvecklas och ska underlätta för trafikplaneringen lokalt. Den utgör även underlag för dialog med statliga och regionala aktörer och myndigheter. En trafikstrategi utgör tillsammans med andra kommunala inriktningsdokument en grund för vilken målbild kommunen önskar arbeta med kopplat till hållbar utveckling.

När det gäller vägtransportssystemet finns en antagen vision av riksdagen, kallad nollvisionen⁵⁴. På sikt ska ingen dödas eller allvarligt skadas inom vägtransportssystemet. Trafiksäkerheten behöver kontinuerligt förbättras för cyklister och fotgängare men även för övriga trafikanter. Kommunen arbetar konsekvent med att förbättra trafiksäkerheten för de områden som kommunen är ansvarig för, likaså arbetar kommunen tillsammans med Trafikverket i eventuella gemensamma projekt som omfattar Trafikverkets ansvarsområden.

⁵² Regeringen. Mål för framtidens resor och transporter: Proposition 2008/09:93, Regeringen.se, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2009/03/prop.-20080993>

⁵³ Regeringen. Mål för transporter och infrastruktur, Regeringen.se, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/transporter-och-infrastruktur/mal-for-transporter-och-infrastruktur/>

⁵⁴ Transportstyrelsen, Nollvisionen – Statistik över vägtrafikolyckor, <https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/statistik-och-analys/statistik-inom-vagtrafik/olycksstatistik/statistik-over-vagtrafikolyckor/nollvisionen>

Ställningstagandena gäller för kommunikationer:

- Ta fram en trafikstrategi för att tydliggöra den långsiktiga inriktningen och de kommunala intentionerna för transportsystemet, samt mobilitet i stort.
- Trafiksäkerhet och trygghet för oskyddade trafikanter ska prioriteras särskilt högt inom centralorten, huvudorterna och landsbygdsorterna.
- Kommunen ställer sig positiv till initiativ och åtgärder som möjliggör en smidig omställning till hållbart resande för den enskilde. Satsningar som gör hållbara trafikslag konkurrenskraftiga i förhållande till bilen ska uppmuntras.
- Verka för en starkare koppling mellan kollektivtrafik och övriga hållbara trafikslag, samt stärka samarbetet med Jönköpings länstrafik med målsättningen att öka användning av linje- och tågtrafik.
- I samband med detaljplaneläggning och lovgivning där statlig kommunikationsanläggning bedöms påverkas ska dialog med Trafikverket föras, samt vara remissinstans.

Resvanor

2024 genomfördes en resvaneundersökning (RVU) av Region Jönköpings län⁵⁵. En resvaneundersökning är ett sätt att ta reda på hur resandet i ett område fördelas mellan olika färd sätt. Syftet med undersökningen har varit att få en bild av resvanorna hos invånarna i Region Jönköpings län.

Undersökningen har genomförts under 2023 och 2024 och resultatet bygger på 30 297 svar från personer i åldern 15–95 år som är bosatta i Region Jönköpings län. Genomgående i rapporten redovisas nedbrytningar på de olika frågorna utifrån exempelvis kön, ålder och kommun. Nedan ges en sammanfattande bild över resultatet för Gislaveds kommun. Av undersökningen framgår att 85% av de svarande i Gislaved har körkort och 92% anger att de har tillgång till bil. 90% har dessutom tillgång till minst en cykel i hushållet.

Invånarna i Gislaveds kommun gör i genomsnitt 1,8 resor per dygn. Under helger görs något färre resor i snitt än på vardagar. 82% av resorna görs med bil, 6% med kollektivtrafik och 5% med cykel. Totalt sett i regionen har andelen resor med bil minskat de senaste åren medan andelen resor med cykel har ökat. Samtidigt har andelen resor med kollektivtrafik minskat under samma period. Av undersökningen framgår att utbud/tillgänglighet till kollektivtrafik är det som mest påverkar användandet av kollektivtrafik i förhållande till resande med bil. Boende i Gislaved upplever till exempel i högre utsträckning än övriga kommuner att det tar för lång tid att ta sig till eller från hållplatsen.

Färdmedelsfördelningen skiljer sig något mellan könen. Generellt åker kvinnor i lägre grad bil jämfört med män, samtidigt åker kvinnor i något högre grad kollektivt. Att färdas till fots är också något vanligare bland kvinnor men skillnaden är liten. Vid

⁵⁵ Region Jönköpings län. *Region Jönköpings län resvaneundersökning (2024)*.

planering och utformning av åtgärder i transportsystemet är det viktigt att denna kunskap används och omsätts för att fortsatt verka för ett mer jämlikt och jämställt transportsystem.

Inpendling och utpendling

Kommunen har en förhållandevis gles struktur när det kommer till resande, utifrån dess ortsmässiga struktur. När det kommer till in/utpendling är grannkommunerna dominerande, framför allt Värnamo och Gnosjö. Även gentemot Tranemo, Hylte och Borås kommuner förekommer in/utpendling, men i en lägre omfattning.

En stor del av den interna pendlingen är koncentrerad till resande mellan central-, huvud- och landsbygdsorterna inom kommunen. Gislaved – Anderstorp, Gislaved – Smålandsstenar samt Smålandsstenar – Burseryd är tre tydliga exempel på detta. I Gislaved finns gymnasieskola, med inpendling från övriga orter och landsbygder i kommunen. Nedan redovisas antal inpendlare och utpendlare fördelat på kön. Underlaget kommer från Statistiska Centralbyrån, från 2021.

Inpendlare: 3976. Män: 2384. Kvinnor: 1592

Utpendlare: 3369. Män: 1945. Kvinnor: 1424

Järnväg

I Gislaveds kommun finns två järnvägar, en mellan Halmstad och Nässjö, kallad HNJ-banan och en mellan Göteborg och Kalmar/Karlskrona, kallad Kust-till-kustbanan. Här bedrivs både person- och godstrafik med ett huvudsakligt fokus på regionala och interregionala resor. Båda järnvägarna spelar en viktig roll för tillgänglighet ur ett nationellt perspektiv, där bytesmöjligheter och omlastningsmöjligheter finns inom region Jönköpings län, och i angränsande regioner.

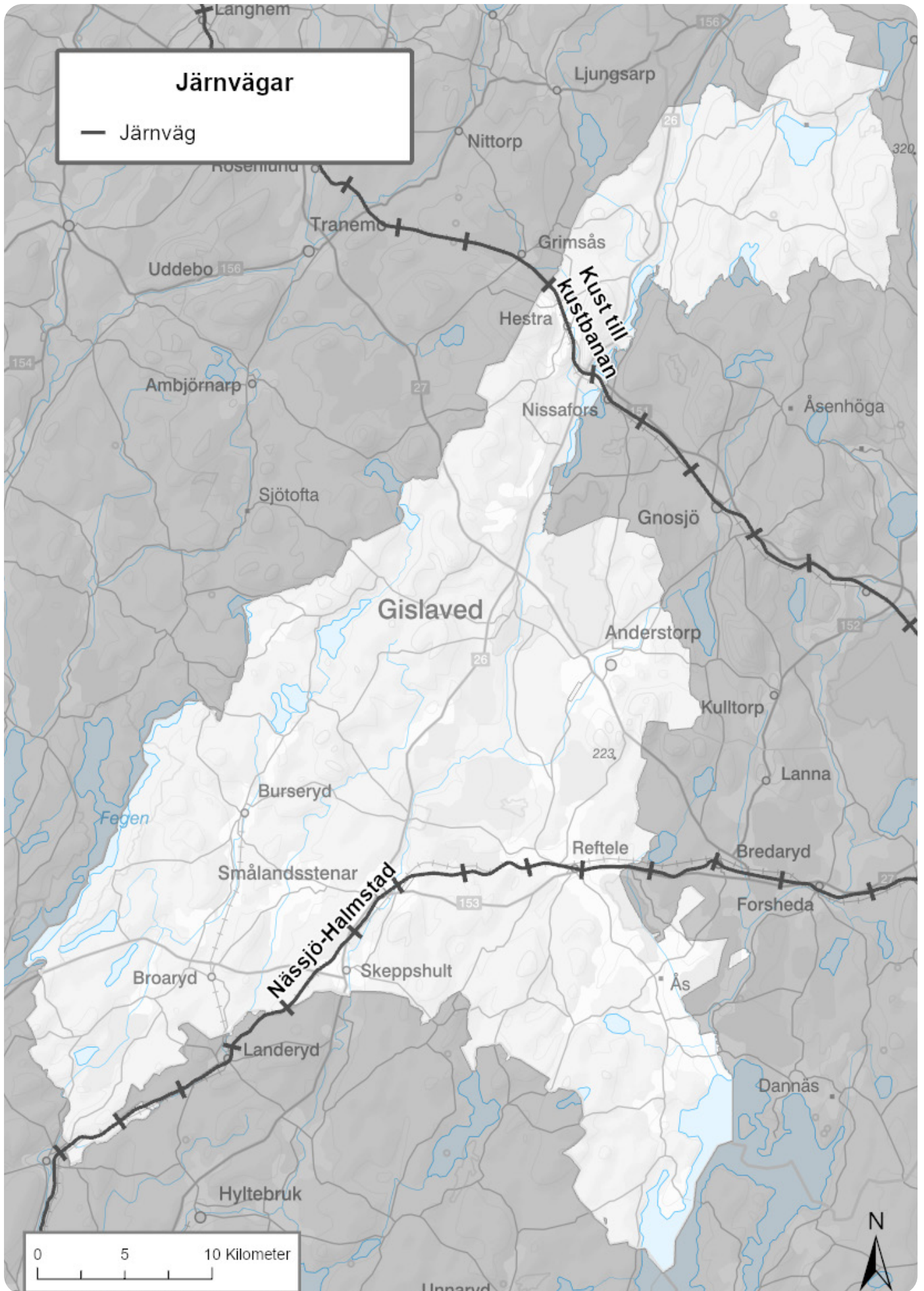
HNJ-banan är viktig för både person- och godstrafik och längs HNJ-banan (Halmstad-Nässjö) finns stationer inom kommunen i Smålandsstenar och Reftele. Banans nuvarande standard är låg, vilket begränsar till förhållandevis låga hastigheter på sträckan. Avsaknad av en elektrifiering av banan är också en betydande brist utifrån en hållbar omställning inom transportsektorn. Banorna kommer utöver elektrifiering att behöva reinvesteringar kopplat till bland annat spårstandard, bättre mötesmöjligheter och trädsäkring, för att kunna trafikeras på ett bättre och effektivare sätt i framtiden.

Kust- till kust-banan är viktig för både person- och godstrafik och inom kommunen finns station i Hestra. Längs kust-till-kustbanan finns flera mellanliggande stationslägen utanför kommunen som möjliggör byte till andra järnvägar, exempelvis Alvesta där Södra stambanan passerar. Vidare kommer pågående planer för järnvägen Göteborg – Borås ha stor påverkan på Kust- till kust-banans framtid. Kommunen ställer sig positiv till framtida förbättringar av Kust- till kust-banan. Smålandsstenar består av ett flertal stora tillverkningsföretag, och kommunen vill främja ytterligare verksamhetsutveckling i anslutning till denna huvudort. Detta skapar behov av omlastnings-

möjligheter och stickspår för att förbättra godshanteringen. Motsvarande utveckling föreslås även i huvudorten Hestra, kopplat till det föreslagna verksamhetsområdet.

Ställningstagandena gäller för järnväg:

- Kontinuerligt ha en aktiv dialog med Trafikverket och berörda regioner för att åtgärda brister längs järnvägslinjen Nässjö-Halmstad (HNJ-banan) för att förbättra och i förlängningen öka den framtida trafikeringen av densamma. I detta ingår bland annat elektrifiering.
- Skapa omlastningsmöjligheter och stickspår i Smålandsstenar och Hestra för att förbättra framtida godshantering samt möjliggöra för en långsiktig flytt av långväga godstransporter från väg till järnväg
- Verka för utökad trafikering med på tåg kust-till-kust-banan för att möjliggöra för en större arbetsmarknad, stärkt näringsliv och minskade utsläpp från vägtrafik.
- Utredda effekterna av buller-, vibrations- och säkerhetskonflikter i anslutning till järnvägar i samband med ny och förändrad bebyggelse, för att inte öka dessa effekter. Gislaveds kommun förutsätter att Trafikverket och tågoperatörer beaktar befintlig bebyggelse i sin planering.
- Utveckla stationslägen i kommunen i samverkan med Jönköpings länstrafik, berörda trafikutövare och Trafikverket för ökad attraktivitet, tillgänglighet och trygghet.

Figur 50. Nässjö-Halmstad (HNJ)-banan) och Kust-till-kust banan.

Kollektivtrafik

Gislaveds kommun ligger i Jönköpings län, där ansvarig för den allmänna kollektivtrafiken är Region Jönköpings län och Jönköpings länstrafik. Kommunen gränsar även till Region Halland och Västra Götalandsregionen, med Hallandstrafiken respektive Västtrafik som ansvariga. Gränsen mot Kronobergs län bedöms inte som relevant ur kollektivtrafikperspektiv. Kommunen saknar stads- eller lokaltrafik, och de befintliga busslinjerna är regionala, men fyller även funktioner för lokala resor inom kommunen på de flesta linjerna. Resmöjligheterna till angränsande kommuner inom länet är goda, bland annat finns halvtimmestrafik under maxtimmarna till Gnosjö och Värnamo. Mindre orter inom kommunen har däremot mer begränsad kollektivtrafik. Det finns viss regionöverskridande trafik till Västra Götaland och Halland med både buss och tåg, men denna trafik är relativt begränsad. Kommunen för en aktiv och kontinuerlig dialog med Jönköpings Länstrafik för att utveckla kollektivtrafiken.

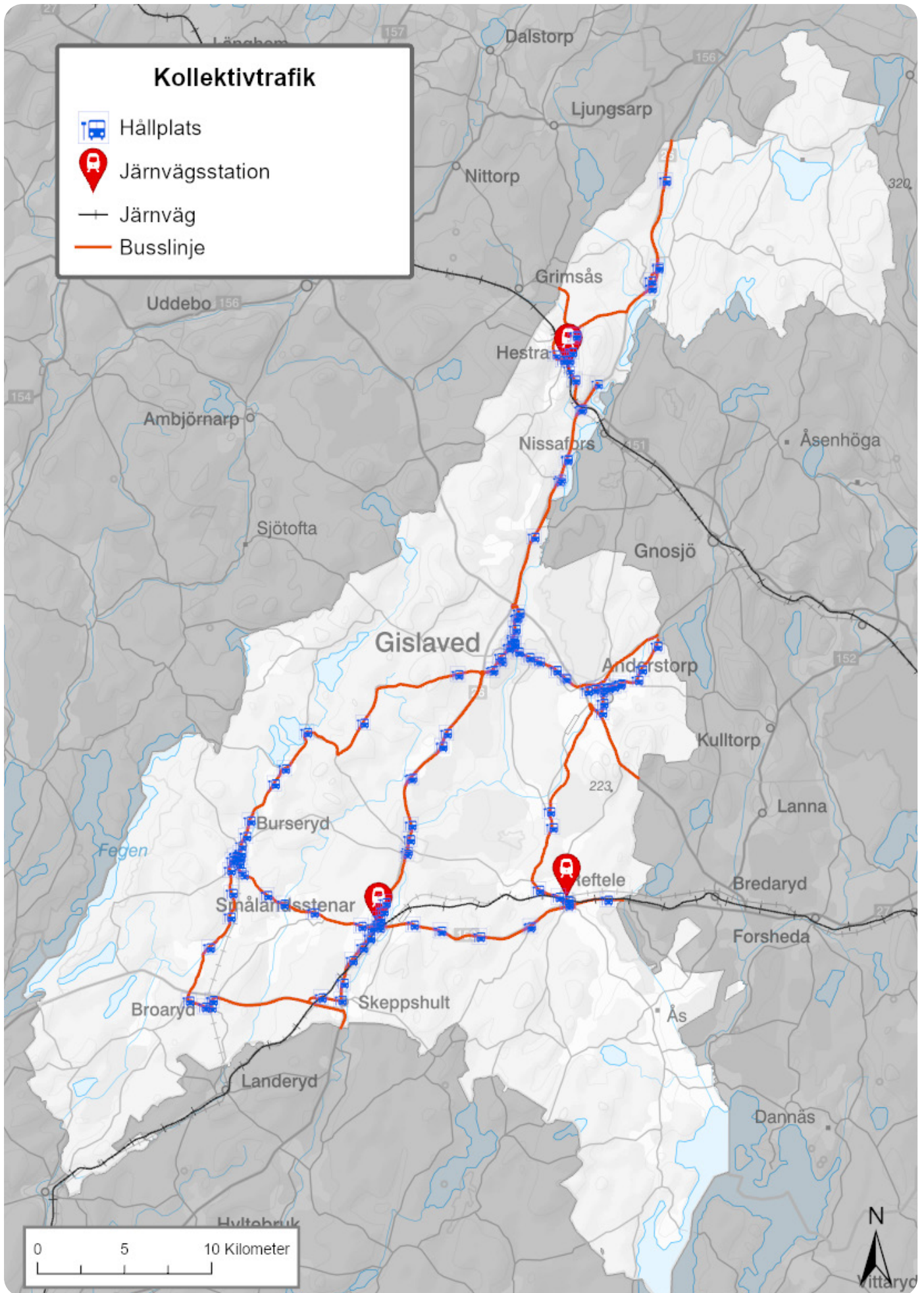
Flera av kommunens orter har bytespunkter för både buss och tåg, och tågstationerna fungerar ofta även som bussterminaler. Det finns viktiga kollektivtrafikbytespunkter i Reftele (tåg/buss), Smålandsstenar (tåg/buss), Gislaved (buss/buss) och Hestra (tåg/buss). Gislaved har flest busslinjer och det högsta antalet påstigande. För att förbättra kollektivtrafikens effektivitet och minska restider är det viktigt att utreda busstationen i Gislaved och kontinuerligt förbättra hållplatslägena. Inom orterna är det även viktigt att skapa kompletterande funktioner för multimodalt resande, som parkeringsplatser för bil och cykel. För boende utanför orterna behövs goda möjligheter att resa till de orter där service och verksamheter finns.

Smålandsstenar och Reftele stationer utgör viktiga knutpunkter för byten mellan buss, tåg, gång, cykel och bil. De är centrala för orternas funktion och stödjer arbets- och skolpendling för hela Gislaveds kommun. Hestra station fungerar på samma sätt som en viktig knutpunkt för flera färdmedel och är betydelsefull för orten samt för pendlare. Den närliggande hållplatsen Hestra Vägporten, strax söder om Hestra, utgör dessutom en strategisk punkt för tillgänglighet med buss och vägtrafik för den norra delen av kommunen.

Smålandia, vid korsningen av riksväg 26 och 27 norr om Gislaved, är ett viktigt handelsområde där kommunens största transportstråk möts. Det finns kollektivtrafik i tre riktningar: mot centrala Gislaved, Hestra och Grimsås. Kommunen ser potential att utveckla kollektivtrafiken ytterligare i tre riktningar: mot Smålandsstenar, Trane- mo och Värnamo, för att underlätta hållbart resande till och från området. Gislaveds kommun arbetar för att förbättra kollektivtrafiken och skapa effektiva bytespunkter för att stödja arbets- och skolpendling, regionförstoring och multimodalt resande. Satsningarna fokuserar på hållbar utveckling av transportinfrastrukturen i samverkan med andra kommuner, regioner och myndigheter.

Ställningstagandena gäller för kollektivtrafik:

- Identifiera redan befintliga bytespunkter inom kommunen, samt stärk och förbättra dessa.
- Utveckla stationslägen och hållplatser i samverkan med Jönköpings länstrafik och i de fall statligt vägnät berörs, även Trafikverket. Detta för att möjliggöra för ökad attraktivitet, tillgänglighet och trygghet inom kommunen.
- Verka för arbetspendling västerut gentemot Limmared, Borås, och i förlängningen Göteborg samt österut gentemot Gnosjö och Värnamo genom utökade förbindelser med tågtrafik på Kust till kust-banan. En del av detta är även busstrafik i stråket Värnamo – Gislaved – Borås.
- Verka för arbetspendling gentemot Hylte, Halmstad och i förlängningen Hallandskusten genom utökade förbindelser med persontågtrafik på järnvägslinjen Halmstad – Nässjö (HNJ-banan).
- Verka för en förbättrad kollektivtrafik från Smålandsstenar till Ullared.
- Verka för utvecklad kollektivtrafik, samt kompletterande funktioner vid Smålandia för att möjliggöra multimodalt resande till/från handelsområdet.
- Utreda utvecklingsmöjligheterna för Gislaveds station och hållplatslägena. I detta bör även en utveckling av stationsområdet med förbättrad kollektivtrafik ingå, samt möjliggörandet av kompletterande funktioner för att möjliggöra för multimodalt resande.
- Verka för att utveckla hållplatsen Hestra Vägporten (strax söder om Hestra) som bytespunkt mellan flertalet färdmedel.
- Verka för att utveckla bytespunkter för kollektivtrafik, på strategiska platser inom kommunen.
- Verka för bättre synkroniserade tidtabeller mellan buss och tåg i Smålandsstenar, Reftetele och Hestra, samt möjliggörandet av kompletterande funktioner för att möjliggöra för multimodalt resande

Figur 51. Befintlig kollektivtrafikstruktur, avgångarna längs linjerna varierar.

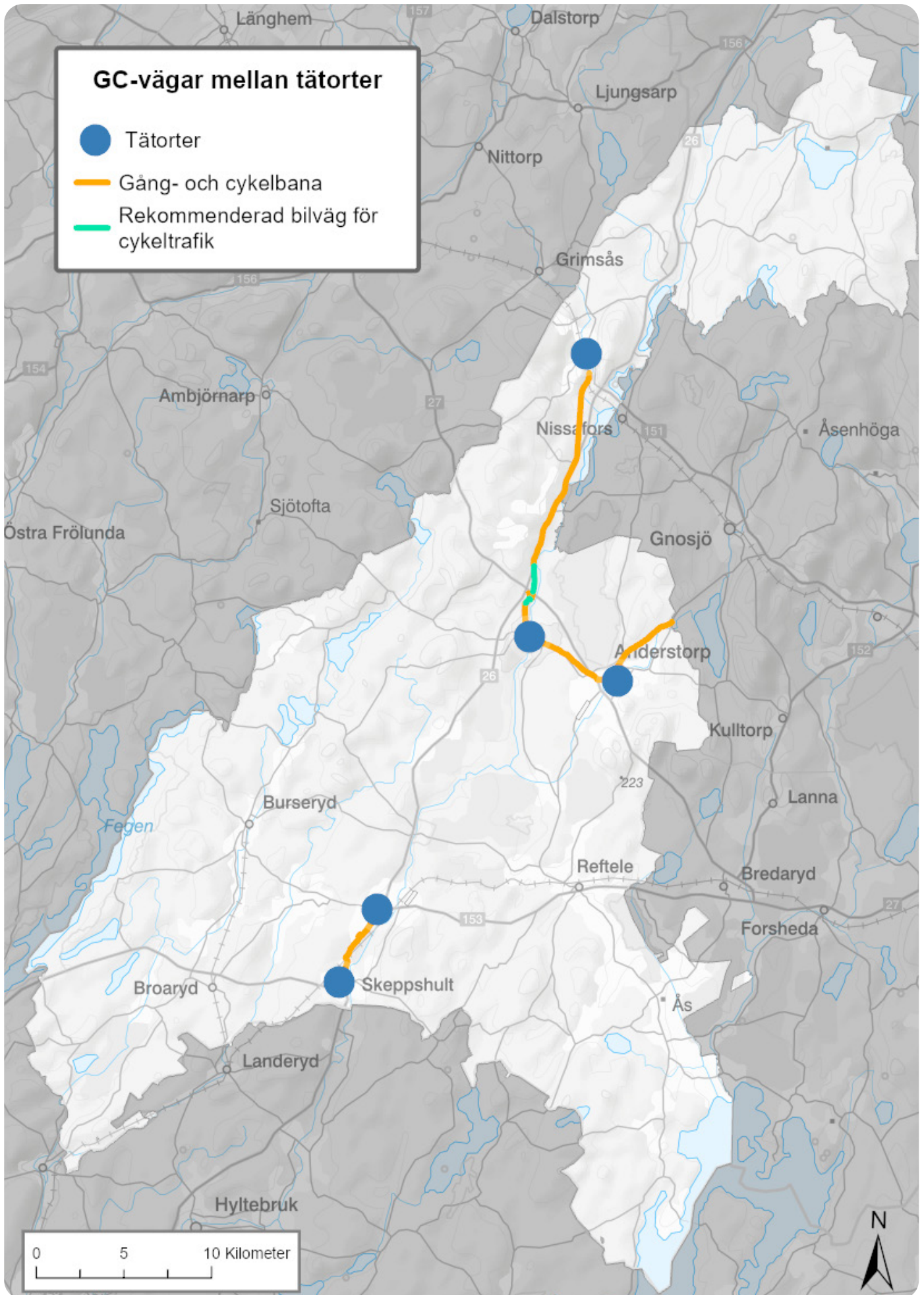
Gång- och cykeltrafik

Det finns ett utbyggt gång- och cykelvägnät i kommunens orter. Gislaved, Anderstorp, Smålandsstenar, Reftele, Burseryd och Hestra har ett välutvecklat gång- och cykelvägnätet. Kompletteringar och utbyggnader inom orterna sker kontinuerligt. Det finns även gång- och cykelvägar mellan vissa av kommunens orter eller längs delar av vägnätet mellan orterna, Gislaved-Hestra, Gislaved-Anderstorp, Smålandsstenar-Skeppshult. Det finns även möjlighet att cykla mellan Anderstorp-Gnosjö.

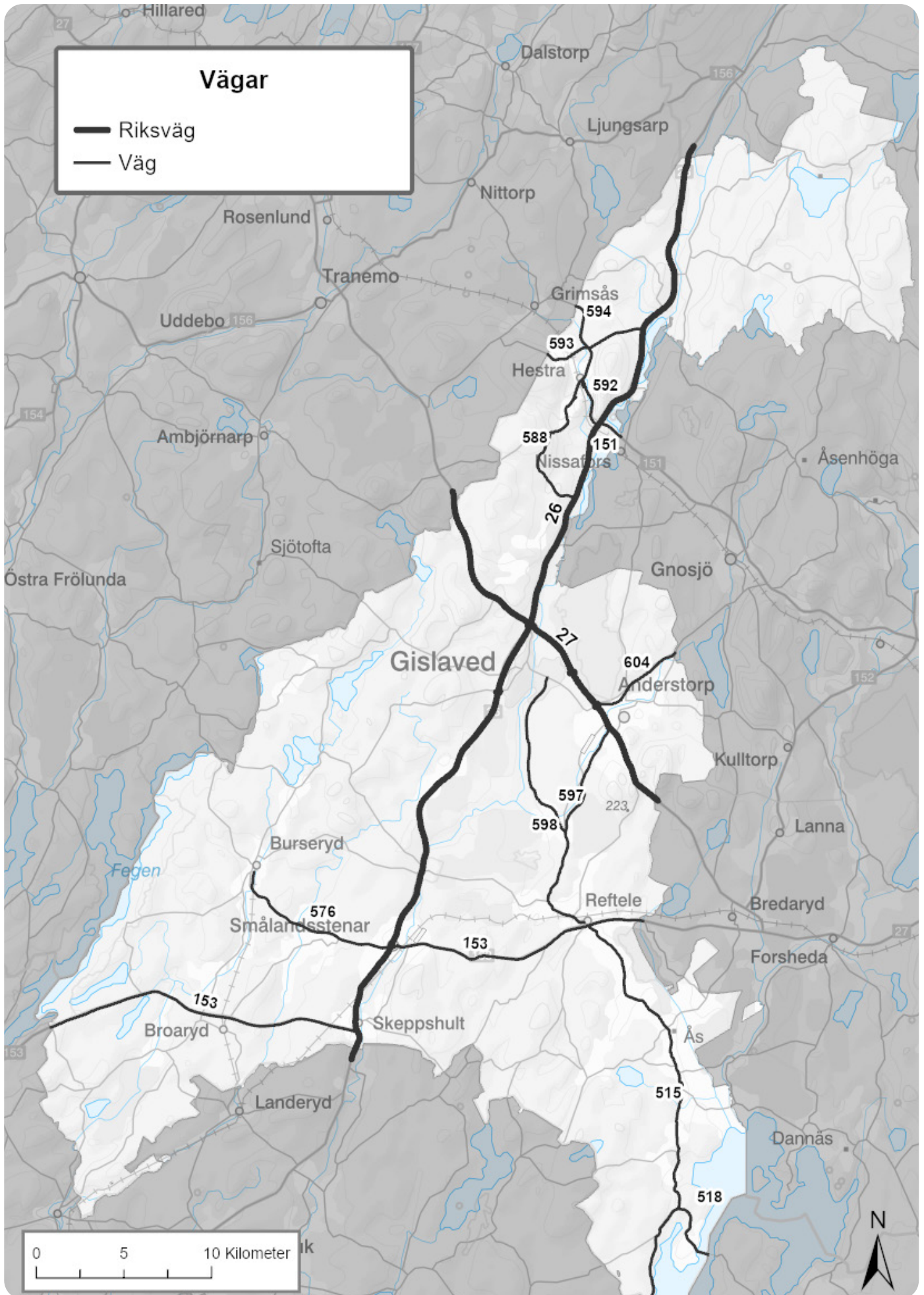
Det är viktigt att se över gång- och cykelvägar för att komplettera eventuella saknade länkar eller stråk för att möjliggöra för arbetsresor samt för att fler barn ska kunna gå och cykla till skolan. Mellan central-, huvud- och landsbygdsorterna finns större brister beroende på väghållarskap och regler för utbyggnad av infrastrukturen.

Ställningstagandena gäller för gång- och cykeltrafik:

- Verka för cykelförbindelser utmed hela stråket längs riksväg 26 mellan kommunens södra samt norra gränser, och koppla samman med befintliga gång- och cykelvägar.
- Verka för cykelförbindelser längs banvallen Broaryd – Burseryd samt banvallen Anderstorp – Reftele, vilka ska koppla samman boende och verksamma i båda riktningarna samt mellanliggande resmål för vardagsresor.
- Verka för cykelförbindelser till Grimsås, Tranemo kommun och till Nissafors, Gnosjö kommun. Detta till och från Hestra.
- Förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter mellan Burseryd och Smålandsstenar.
- Möjliggöra för förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet för cykeltrafik längs riksväg 27 mot Tranemo kommun.
- Knyta an Hestra samhälle och den befintliga gång- och cykelvägen utmed Krok-sjön, med den planerade verksamhetsutvecklingen norr om väg 588, med syfte att möjliggöra för arbetspendling. Det stärker även möjligheterna att på ett trafiksäkert och framkomligt sätt att nå riksväg 26 från Hestra, samt det förslagna stråket mot Jönköpings kommun.
- Möjliggöra för arbets- och skolpendling mellan Smålandsstenar och Broaryd, samt för boende och verksamma längs stråket väg 153 och riksväg 26. En förutsättning för en gång- och cykelväg är möjlighet att korsa vägen på ett trafiksäkert sätt någonstans innan riksväg 26 nås.
- Möjliggöra för arbets- och skolpendling mellan Smålandsstenar och Reftele med cykel, samt för boende och verksamma längs sträckan i fråga.
- Möjliggöra trafiksäkra utomhusmiljöer och prioritera arbetat med att skapa framkomliga förutsättningar för gång- och cykeltrafik, främst i de miljöer där barn och unga i stor utsträckning rör sig.
- Utredda behovet av planskildheter för gång- och cykeltrafik i utpekade vägreservat.

Figur 52. Befintliga gång- och cykelvägar mellan orterna.

Figur 53. Befintliga större vägar inom kommunen.

Vägtrafik

Det finns flera vägar och gator i kommunen som är av betydelse för tillgängligheten till och från kommunen. Kommunen omfattas av två primära stråk i form av riksväg 26 i nord/sydlig riktning samt riksväg 27 samt riksväg 153 som utgör en viktig länk i östvästlig riktning. Även väg 151 och 604 är viktiga regionala vägar.

Riksväg 26

Riksväg 26 är ett av Gislaveds kommuns viktigaste stråk för både resor och transporter. Vägen har nationell betydelse och fungerar som stamväg för person- och godstrafik samt kollektivtrafik. Den är även en del av funktionellt prioriterat vägnät. Standard och säkerhet varierar längs sträckan, och på stora delar saknas dels mittseparering och viltstängsel. Kommunen avser att dessa brister ska utredas och på sikt åtgärdas.

Den befintliga vägsträckningen av riksväg 26 genom Smålandsstenar har befintliga brister både för den nationella och regionala trafiken längs vägen och för den boendemiljön och trafikmiljön för oskyddade trafikanter. Vägen utgör en barriär inom orten. Dessa behov och brister behöver arbetas vidare med framåt och åtgärder behöver planeras in. Exempel på åtgärder är den i utvecklingsinriktningen redovisade förbifarten öster om orten.

Ytterligare åtgärder längs riksväg 26 inom kommunen planeras, bland annat mittseparering på sträckan Gislaved Södra – Isberga, där vägplaner redan är fastställda. Andra pågående åtgärder och planer inom länet med direkt koppling till riksväg 26 finns på sträckorna Hedenstorp – Månseryd samt Mullsjö – Slättäng, vilket på sikt stärker det nord-sydliga stråket. Gislaveds kommun är även medlem i Europakorridoren.

Kommunen ser det som högst aktuellt att arbetet med vägplan för delsträckan Isberga – Smålandsstenar återupptas efter uppehållet under 2022.

Riksväg 27

Riksväg 27 löper diagonalt genom Gislaveds kommun och passerar orterna Gislaved och Anderstorp. Vägen är av både regional och interregional betydelse och används för persontrafik, tung trafik samt kollektivtrafik, och är en del av funktionellt prioriterat vägnät. Sträckan har byggts om och förbättrats i etapper, vilket medfört varierande standard när det gäller framkomlighet och trafiksäkerhet, både inom länet och mot angränsande län. Det finns flera pågående projekt för riksväg 27 i planerings- och genomförandeskedan med påverkan på framkomligheten längs det större stråket. Bland dessa finns bland annat förbifarten Bor, Ulås – Bredasten och Anderstorp – Bredaryd. Samtliga projekt är viktiga för att skapa en sammanhängande och enhetligt väg.

Gislaveds kommun deltar tillsammans med kommunerna längs sträckan Borås–Värnamo samt Boråsregionen i en stråksamverkan, där man gemensamt arbetar med frågor kopplade till infrastruktursatsningar och utökad kollektivtrafik. Kommunen är även medlem i Baltic Link.

Väg 604

Väg 604, Anderstorp – Gnosjö, är av vikt för regional och mellankommunal tillgänglighet för kollektiv, person- samt tung trafik, mellan Gislaved och Gnosjö kommuner samt mellanliggande resmål. Vägen utgör del av ett funktionellt prioriterat vägnät. Dessa funktioner kommer fortsätta med den befintliga sträckningen, och förstärkas i och med kommunens intention med dess förlängning (Lejonleden) från vägens nuvarande start/slutpunkt till riksväg 26. Syftet med Lejonleden är att stärka dels de funktioner som väg 604 fyller idag, dels den regionala tillgängligheten mellan Gislaved och Gnosjö kommuner. Detta möjliggörs genom en förbindelse som tillgängliggör riksväg 26 i både nord och sydlig riktning. Positiva effekter finns även för boendemiljön i Gislaved, där en omledning och en minskad trafikmängd medför förbättringar. Kommunen föreslår även en utveckling av verksamheter mellan Gislaved och Anderstorp. Ett framtida genomförande av Lejonleden skulle skapa goda förutsättningar för näringslivet för dess framtida trafikering.

Färjetrafik

Bolmsöleden förbinder Sunnaryd med Bolmsö. Färjeleden är 1000 meter och trafikerar av en lindragen färja ungefär en gång per halvtimme mellan 06–21. Färjesträckningen är framför allt viktig för besöksnäringen i kommunen, men även för boende kring sjön.

Övriga vägar av betydelse för kommunen

Utöver de tidigare nämnda vägarna finns ytterligare stråk som har betydande funktion på lokal, regional och i vissa fall interregional nivå. För Gislaveds kommun är det av stor vikt att dess nuvarande funktioner kvarstår i framtiden.

- Väg 151 är av vikt för mellankommunal samt regional tillgänglighet och framkomlighet för kollektiv, person- samt tung trafik mellan Gislaveds kommun, Gnosjö kommun samt Värnamo kommun. Den är även en del av funktionellt prioriterat vägnät.
- Väg 604, Anderstorp – Gnosjö, är av vikt för regional och mellankommunal tillgänglighet för kollektiv, person- samt tung trafik, mellan Gislaved och Gnosjö kommuner samt mellanliggande resmål. Den är även en del av funktionellt prioriterat vägnät.
- Väg 576 är av vikt för lokal tillgänglighet i Gislaveds kommun och tillgängligheten mellan Smålandsstenar och Burseryd för persontrafik, tung trafik samt kollektivtrafik. Vägen kopplar samman flertalet mindre samhällen belägna längs vägen i fråga.
- Väg 153, Värnamo – Varberg, är av vikt för regional och interregional tillgänglighet i öst-västlig riktning mellan Värnamo och Hallandskusten, med mellanliggande orter för persontrafik, tung trafik samt kollektivtrafik. Vägen i fråga fyller även en funktion för den lokala tillgängligheten i Smålandsstenar och Reftele. Den är även en del av funktionellt prioriterat vägnät.
- Väg 588 är av vikt för den lokala tillgängligheten i Hestra, samt som parallell färd-

väg till riksväg 26 för persontrafik, tung trafik samt kollektivtrafik. Vägen kommer få ökad betydelse i och med föreslagna utvecklingsområden för verksamheter i Hestra.

- Väg 598, Storgatan/Reftelevägen, är av betydelse för tillgänglighet mellan Reftele och Gislaved, för resandeutbyte mellan orterna, samt för boende och företag belägna mellan orterna med mellanliggande resmål.
- Väg 597, Nennesmovägen som löper mellan Nennesmo och Anderstorp, är av betydelse för tillgänglighet inom Reftele och Anderstorp, för resandeutbyte mellan orterna, kollektivtrafik, samt för boende och företag belägna mellan orterna med mellanliggande resmål. Den är även en del av funktionellt prioriterat vägnät.
- Väg 592, Mogatan, är av regional vikt för den lokala tillgängligheten i Hestra. Detta för persontrafik, tung trafik samt kollektivtrafik.
- Väg 515 är av vikt för lokal tillgänglighet i Gislaveds kommun, som kopplar samman flertalet mindre samhällen belägna längs desamma. Detta för person- samt tung trafik.
- Väg 593 är av vikt för regional och interregional tillgänglighet mellan Hestra och Grimsås, detta framförallt för person- och godstrafik.
- Väg 594 är av vikt för regional och interregional tillgänglighet mellan Hestra och Grimsås, detta framförallt för person- och godstrafik samt kollektivtrafik.
- Väg 518/Bolmsöleden är en väg som fyller en viktig funktion för mellankommunal och interregional tillgänglighet mellan Gislaved och Ljungby kommuner, samt Jönköpings och Kronobergs län. En del av vägen i detta fall är färjelinjen Bolmsöleden, som går över Bolmen. Detta för persontrafik.

Ställningstagandena gäller för vägtrafik:

- Kontinuerligt verka för att vara en tillgänglig kommun som det är enkelt att nå, samt resa inom, med ett bra vägnät och goda kommunikationer, som tillgodoser invånarnas och näringslivets behov.
- Verka för att transportintensiva verksamheter lokaliseras i närheten av det övergripande vägnätet för att minska störningarna inom orterna, samt att berörda verksamheter får närmare till större transportstråk.
- Verka för att riksväg 26 och riksväg 27 genom kommunen får en mer enhetlig standard med förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet. Kommunens intention är att detta genomförs med bland annat mittseparering, och viltstängsel för att möjliggöra för höjda hastigheter.
- Verka för att riksväg 26 lokaliseras öster om Smålandsstenar. Detta för att förbättra för den långväga trafikens framkomlighet i och med de restidsökningar orten bidrar till, den lokala boendemiljön i Smålandsstenar samt trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.
- Verka för att färjetrafiken ska fortgå, och fortsatt vara en del av rörelsen kring Bolmen.
- Verka för en förlängning av väg 604 till riksväg 26 söder om Gislaved.

Luftfart

Gislaveds kommun saknar flygplatser med reguljär nationell och internationell flygtrafik. I kommunen finns två anläggningar som fyller funktioner för såväl privat flygtrafik som samhällsviktiga transporter. Dessa finns i Anderstorp och Smålandsstenar. Kommunens ambition berörande tidigare nämnda, är att dessas nuvarande funktioner ska kvarstå i framtiden.

Ställningstagandena gäller för luftfart:

- Verka för att anläggningarna i Anderstorp och Smålandsstenar ska kvarstå och kunna utvecklas i samklang med andra intressen.
- Utredda hur flygplatserna ska drivas och utvecklas framöver.

Elektronisk kommunikation

Det blir allt viktigare för invånare och näringslivsutveckling med en god tillgång till en säker och kapacitetsstark internetuppkoppling. Majoriteten i Gislaveds kommun har tillgång till fiber. Det finns delar av landsbygden som saknar fiber. Enligt kommunens bredbandsstrategi ska minst 90 procent av hushåll och arbetsställen ha möjlighet att ansluta sig till höghastighetsnät senast 2020⁵⁶. Regeringens nationella mål är att 98 procent av hushåll och företag ska ha tillgång till bredband med minst en gigabit per sekund.

Ställningstagandena gäller för elektronisk kommunikation:

- Verka för att 98 procent av hushållen och företagen ska ha tillgång till bredband om minst en gigabit per sekund.

Teknisk försörjning

Teknisk försörjning innefattar vatten och avlopp, avfall samt energi. Att planera för god hushållning av mark-, vatten och naturresurser för den tekniska försörjningen kan exempelvis innebära att skydda grundvatten samt att skapa utrymme för anläggningar för hållbar energiproduktion och anläggningar för återbruk eller återvinning av avfall. Av vikt är att de regionala ledningar för el som finns ges nödvändigt utrymme med avseende på säkerhet och de framtida behov som kan finnas för byggnation i närheten av ledningarna.

Dricksvatten, spillvatten och dagvatten

Gislaveds kommun har en väl utbyggd VA-verksamhet som omfattar hela kedjan från dricksvattenproduktion till avledning och rening av spill- och dagvatten. Cirka 85 procent av kommunens invånare är anslutna till den allmänna VA-anläggningen, med-

⁵⁶ Gislaveds kommun. Bredbandsstrategi med mål för Gislaveds kommun 2014-2020. (2014).

an övriga har enskilda lösningar. Verksamheten drivs av samhällsutvecklingsnämnden och finansieringen sker genom avgifter enligt kommunens VA-taxa, i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster⁵⁷.

Kommunens dricksvattenförsörjning baseras helt på grundvatten från flera vattenverk spridda över kommunen, bland annat i Gislaved, Smålandsstenar, Burseryd, Broaryd och Tallberga. För att säkerställa långsiktig råvattentillgång pågår ett fortlöpande arbete med att fastställa och revidera vattenskyddsområden och tillhörande skydds-föreskrifter. I dag finns fastställda vattenskyddsområden för Gislaved, Smålandsstenar, Burseryd och Broaryd. Arbetet med att ta fram skyddsområden pågår även för Tallberga, Öreryd, Hällabäck och Hestra.

Kommunen bedriver ett systematiskt arbete med förnyelse och underhåll av VA-anläggningarna. Förnyelseplanen omfattar hela det allmänna ledningsnätet och syftar till att successivt öka förnyelsetakten till cirka 150 år, vilket ger ett långsiktigt hållbart utbyte av ledningssystemen. Planeringen samordnas med övrig infrastrukturutveckling och följs upp årligen.

VA-planen⁵⁸ med integrerad vattentjänstplan utgör kommunens övergripande styrdokument för hur vatten- och avloppsförsörjningen ska utvecklas i takt med bebyggelse och klimatförändringar. Planen fungerar som underlag till översiktsplanen och anger hur utbyggnad av allmänt VA ska ske utifrån miljö- och hälsoskyddsskäl samt ekonomisk och teknisk rimlighet. Kommunen prioriterar områden där miljöpåverkan från enskilda avlopp är störst och där behovet av samlad VA-lösning är tydligt. Förnyelse- och utbyggnadsarbetet styrs av en risk- och behovsbaserad modell där driftssäkerhet, vattenkvalitet, recipientpåverkan och kapacitetsbehov vägs samman. Kommunen strävar efter att VA-systemet ska vara resilient, klimatanpassat och resurseffektivt. Detta sker till exempel genom minskade vattenförluster, hantering av tillskottsvatten och satsningar på energieffektivitet.

Gislaveds kommun står idag väl rustad med en stabil grundvattenförsörjning och en fungerande VA-infrastruktur. Samtidigt ökar kraven på förnyelse, klimatanpassning och långsiktig planering. Under kommande år är fokus på att stärka skyddet av dricksvattentäkterna, minska läckage, tillskottsvatten i ledningsnäten samt utveckla reningsverkens kapacitet och energieffektivitet. En särskild inriktning är att öka samordningen mellan orter för att skapa ökad redundans i vattenförsörjningen. Genom ett aktivt genomförande av VA-planen⁵⁹ och dagvattenriktlinjerna⁶⁰ kan kommunen möta framtidens utmaningar, samt säkerställa en hållbar VA-försörjning för invånare och näringsliv.

Strategisk VA-försörjning i sydvästra kommundelen

I den sydvästra delen av Gislaveds kommun behöver VA-försörjningen hanteras utifrån ett sammanhållet och långsiktigt perspektiv. Områdets struktur med flera närliggande orter innebär att framtida behov av kapacitet, robusthet och driftsäkerhet bör ses i ett gemensamt systemperspektiv för dricksvatten- och spillvattenförsörjningen.

⁵⁷ Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

⁵⁸ Gislaveds kommun. VA-plan. (2020).

⁵⁹ Gislaveds kommun. VA-plan. (2020).

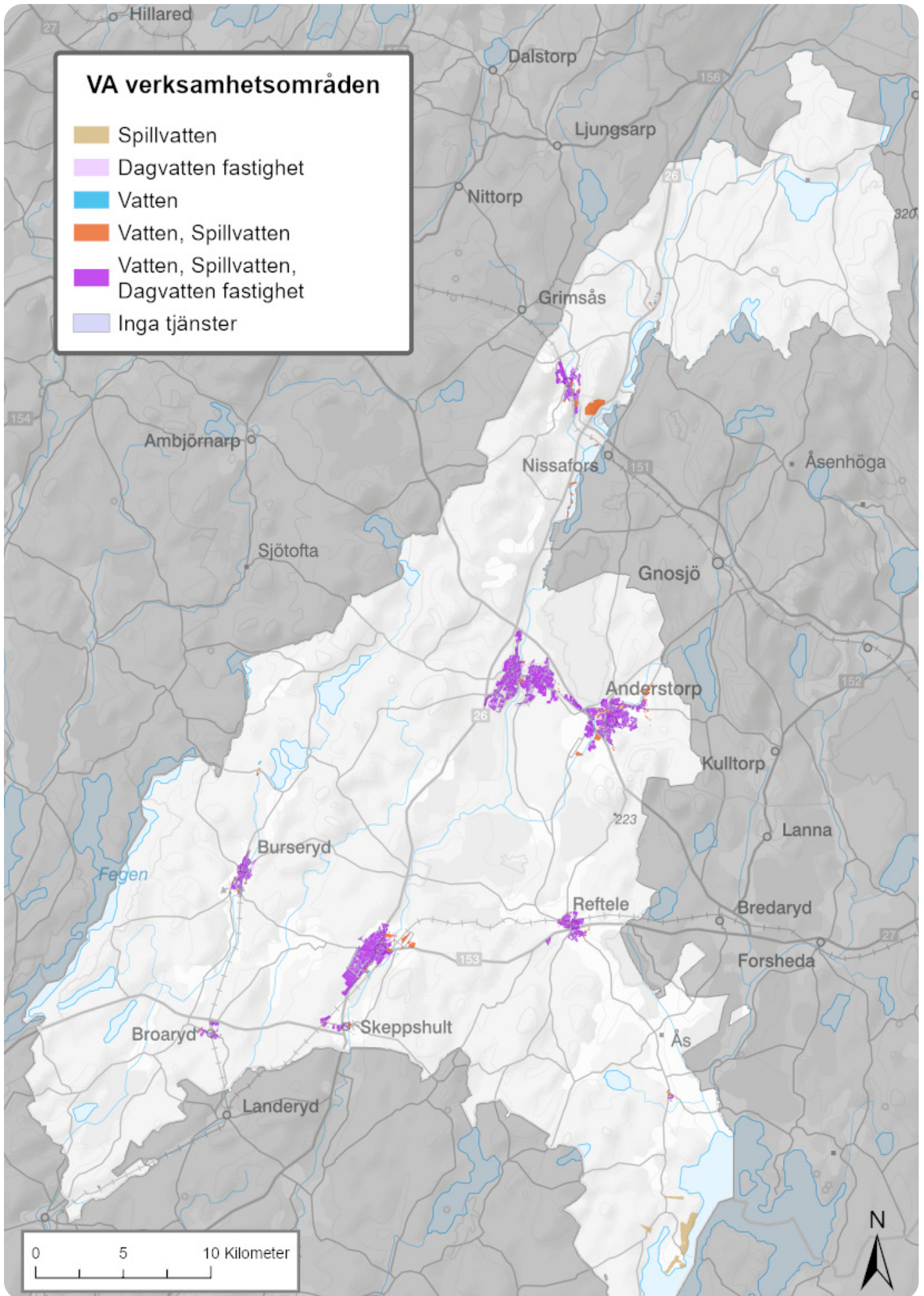
⁶⁰ Gislaveds kommun. Riktlinjer för dagvattenhantering. (2025).

Det finns ett behov av ökad samordning mellan landsbygdsorterna Broaryd och Burseryd samt huvudorten Smålandsstenar för att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för VA-försörjningen i denna del av kommunen. En sådan inriktning kan bidra till ökad flexibilitet och beredskap vid störningar samt minska sårbarheten i VA-systemet.

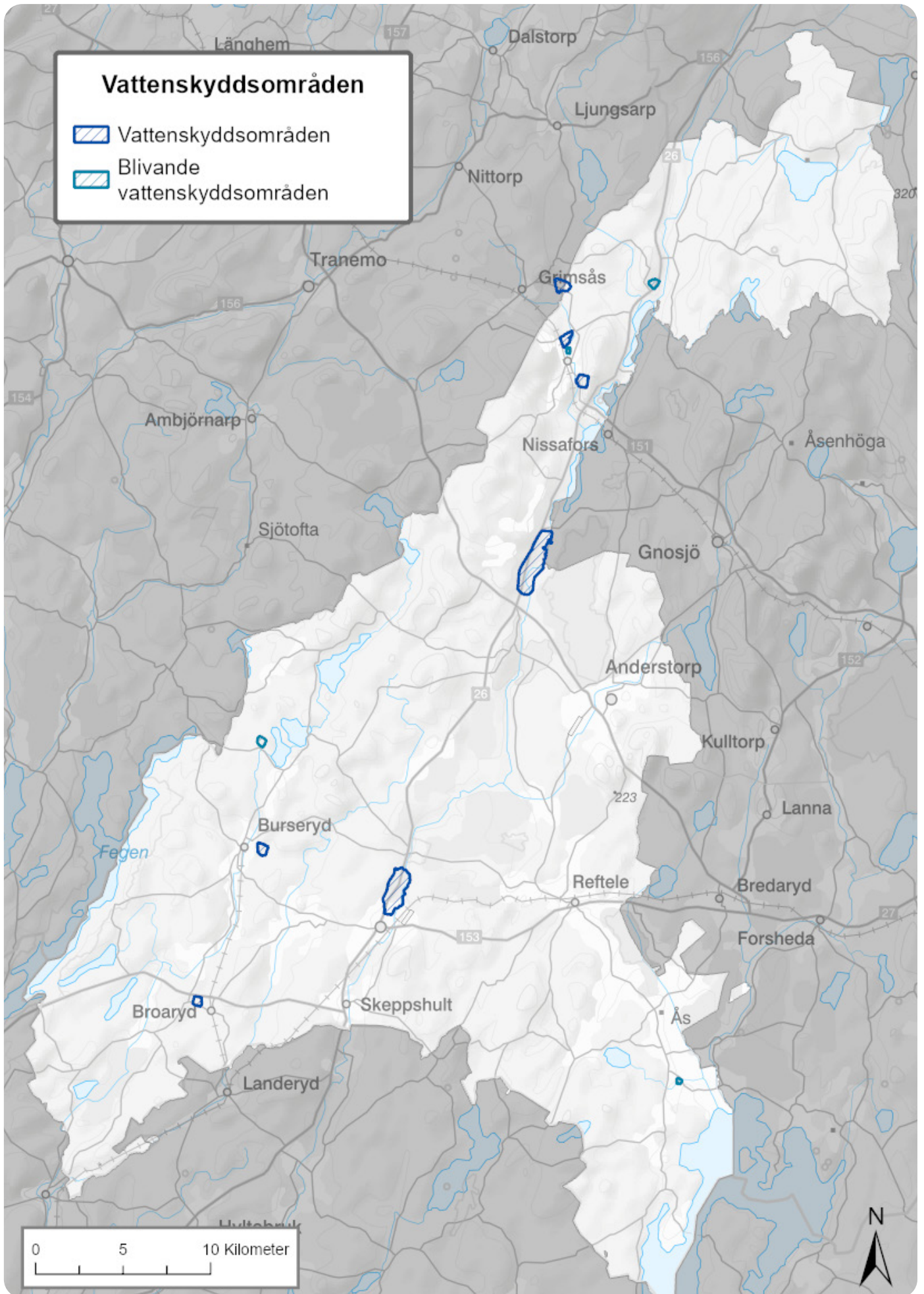
Detaljerade ställningstaganden kring utformning, genomförande och prioritering av åtgärder hanteras inom ramen för kommunens VA-planering och efterföljande planerings- och genomförandeskedan.

Ställningstagandena gäller för dricksvatten, spillvatten och dagvatten:

- Gislaveds kommun ska ha en säker, klimatanpassad och hållbar VA-försörjning som förutsättning till bebyggelseutvecklingen i kommunen. Vatten- och avloppshandlingen ska utformas och skötas så att människors hälsa tryggas och att påverkan på miljön minimeras.
- Kommunens Vatten- och avloppsplanering styr hur den allmänna VA-handlingen ska utformas, förnyas och hur vattentjänstlagens krav på utbyggnad ska prioriteras. Vatten- och avloppsplaneringen ska samordnas med kommunens översiktsplanering och övrig bebyggelseplanering.
- Vatten- och avloppssystemet ska successivt förnyas och klimatanpassas för att säkerställa försörjningstrygghet, dricksvattenkvalitet och minskad miljöpåverkan.
- Dagvattenhandlingen ska utvecklas enligt kommunens riktlinjer där lokala naturbaserade infiltration-, fördröjnings- och reningslösningar prioriteras och skyfallshandling integreras i planeringen.
- Kommunen ska söka samverka med andra kommuner för att trygga en robust och långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.
- Vid planering av ny bebyggelse i den sydvästra kommundelen ska förutsättningarna för en långsiktigt hållbar och samordnad VA-försörjning beaktas, i enlighet med översiktsplanens inriktning för teknisk försörjning.

Figur 54. Verksamhetsområden för VA.

Figur 55. Vattenskyddsområden.

Avfall

Stora delar av det kommunala ansvaret för avfallshanteringen sköts av kommunalförbundet SÅM - Samverkan Återvinning Miljö. Förbundet bildades 2018 av Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner. Från och med 2026 ingår också Hylte kommun i förbundet. SÅM:s uppdrag är att ansvara för insamling och hantering och behandling av kommunalt avfall (tidigare kallat hushållsavfall), Förbundet ansvarar också för kommunernas uppdrag att sköta insamlingen av förpackningar inom systemet för producentansvaret för förpackningar. SÅM sköter också insamlingen av slam från enskilda brunnar och hämtning av latrin.

Den 1 januari 2027 ska fastighetsnära insamling, FNI vara införd i Sverige. Inom SÅM:s verksamhetsområde är detta genomfört. För villabebyggelse innebär detta att insamlingen sker med hjälp av två fyrfackskärl som med kompletterande behållare för elektronik gör det möjligt att sortera i två avfallsfraktioner. Motsvarande insamling är också till stor del införd i flerbostadshus.

För att ta hand om hushållens grovavfall och farliga avfall finns i det två återvinningscentraler, ÅVC, i Mossarp mellan Gislaved och Anderstorp och i Smålandsstenar vid Oskarstippen. För boende i kommunens norra delar är närmaste återvinningscentralen Gynnås i Gnosjö kommun. I Smålandsstenar söks en ny plats för återvinningscentralen. I en lokaliseringstudie har ny placering i Södra industriområdet förordats. Som komplement till återvinningscentralerna finns också tre gröntippar i Hestra, Burseryd och Reftele som tar emot trädgårdsavfall.

För att samla in förpackningar så finns för närvarande 18 återvinningsstationer förutom återvinningscentralerna runtomkring i kommunen. I vilken omfattning återvinningsstationerna kommer att finnas kvar i framtiden är något oklart. Från och med 2027 ska insamlingen ske via FNI eller vad som kallas lättillgängliga insamlingsplatser, det vill säga ett mera decentraliserat system än idag.

Utöver SÅM:s verksamhet så finns ytterligare delar i avfallsverksamheten som respektive kommun fortsatt har ansvar för. Avfallshandling av gator, torg, parker och andra offentliga platser, nedskräpningshantering och ansvaret för det egna verksamhetsavfallet ligger fortsatt på de enskilda kommunerna. Inom kommunerna finns också ansvaret för myndighetsutövningen i form av lov och tillsyn och för samhällsplaneringen i avfallsfrågor.

Den kommunala renhållningsordningen styr och vägleder den kommunala avfallshandling och består av avfallsföreskrifter och avfallsplan. För SÅM och ingående kommuner finns en gemensam renhållningsordning med en avfallsplan⁶¹. Avfallsplanen baseras på den EU-gemensamma avfallshierarkin i form av sex målområden och med gemensamma mål för kommunerna. Målområdena i avfallsplanen är *Förebygga avfall, Öka återanvändningen, Väl fungerande återvinning, Minska avfallets farlighet, Människan i fokus och Minska nedskräpningen*.

⁶¹ Gislaveds kommun, Gnosjö kommun, Vaggeryds kommun & Värnamo kommun. Avfallsplan 2024 – 2030. (2024).

Ställningstagandena gäller för avfall:

- Säkerställa att det finns utrymme, system och infrastruktur för att möjliggöra avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin och avfallsplanens utvecklingsinriktning.
- Beakta behovet av och lokalisering av återvinningscentraler.
- Vid detaljplaneläggning och utveckling för bostads- och verksamhetsändamål ska behoven för att etablera fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser tillgodoses.
- Avfallshantering på offentliga platser såsom torg, parker och badplatser ska utvecklas.
- Behovet av platser för masshantering ska säkerställas.

Energi

Sveriges energimål innefattar att öka andelen fossilfri energi, och de nationella prognoserna visar på en kraftig ökning av elanvändning i samband med att det blir vanligare och vanligare att ställa om till eldrift i stället för andra bränslen. Elektrifieringen förväntas spela en stor roll både nationellt, regionalt och lokalt när det kommer till arbetet med att minska vår klimatpåverkan.

Gislaved har anslutit sig till Jönköpings läns målsättning om att bli ett plusenergilän, vilket innebär en målsättning om att mer energi ska produceras inom länet än vad som förbrukas, helst ska en överproduktion ske som kan användas utanför länet. Energisystemet ska också vara robust och användningen av energin ska vara effektiv. För att nå upp denna gemensamma målsättning behöver den förnybara energiproduktionen inom kommunen att öka. En ökad energiförsörjning av förnybar el är grunden för en omställning av samhället mot en mer hållbar utveckling.

Länets energimål är att nå 80 procent självförsörjningsgrad inom en 15-årsperiod och att nå plusenergi totalt sett till år 2045. Gislaveds kommun vill se en utbyggnad av lokal förnybar energiproduktion. Inom kommunen arbetas det även aktivt med energieffektiviseringar och energibesparingar.

El

I princip all bebyggelse använder idag el på ett eller annat sätt. Möjligheten att ansluta till ett lokalt nät med tillräcklig kapacitet eller att producera el själv har därför en central betydelse för var det är möjligt att bygga bostäder och annan bebyggelse, vilket säkerställs vid planläggning och bygglovsgivning. El är dock möjligt att förflytta och är inte ett skäl till att elproduktion behöver ske centralt beläget intill tätorter. Industri- och byggverksamhet står för den största andelen av slutanvändning av el inom kommunen, följt av hushåll. Då industriverksamheterna ofta också använder en större effekt från elnätet, är det en fördel att lokalisera verksamhetsområden intill knutpunkter på elnätet.

Elnät

Inom kommunen så har Gislaved Energi Elnät AB områdeskoncession för det lokala elnätet i Gislaved och landsbygdsområdena närmast nordväst om orten. I övriga delar av kommunen ansvarar E.ON Energidistribution AB för lokalnätet. För elförsörjningen via det regionala nätet svarar Vattenfall Eldistribution AB och E.ON Energidistribution AB. Det nationella stamnätet, transmissionsnätet, går inte inom någon del av Gislaveds kommun. Kommunens norra delar inklusive Gislaved tillhör elområde 3, övriga delar tillhör elområde 4.

El från solceller

Mindre solcellsanläggningar, ofta placerade på tak eller mark för lokal elproduktion, kan kräva bygglov inom detaljplanlagt område. Större solcellsparker är däremot storskaliga anläggningar som bedriver en kommersiell elproduktion för försäljning på elnätet.

Numera finns två större markbaserade solcellsparker i Gislaveds kommun: Henja solpark och Gislaved Energipark. Ytterligare etableringar är under tillståndprocess. Nyetableringar som kan påverka naturmiljön väsentligt kräver samråd enligt miljöbalken⁶², vilket hanteras av Länsstyrelsen. För större parker eller områden med höga natur- eller kulturvärden kan en miljökonsekvensbeskrivning behövas. Om solcellsparken anläggs på jordbruksmark görs särskild prövning enligt miljöbalken, där nationella mål, regionala strategier samt livsmedels-, klimat- och energipolitiska riktlinjer beaktas⁶³.

El från vindkraft

Gislaveds kommun består av tre etablerade vindkraftsparker: Grönhult och Grimsås, som delvis ligger i Tranemo kommun, samt Klämman strax nordost om Reftele. Totalt finns nio etablerade vindkraftverk inom kommunen. Därutöver finns ett outnyttjat tillstånd för en park med tre verk vid Frostnäs, Burseryd, och en pågående tillståndprocess för en ny park vid gränsen mellan Gislaveds och Jönköpings kommuner.

Vindkraftverkens direkta markanvändning är begränsad, men höjden på moderna verk är ofta 200–300 meter, vilket ökar synlighet och påverkan på landskapet. Buller,

⁶² 12 kap. 6 § Miljöbalken (1998:808).

⁶³ 3 och 4 kap Miljöbalken (1998:808).

skuggpåverkan, intrång i värdefull natur och påverkan på fågelliv är faktorer som styr lokalisering. För alla verk över 50 meter krävs bygglov i enlighet med plan- och bygglagen⁶⁴ eller miljötillstånd enligt miljöbalken⁶⁵. För större parker krävs kommunens tillstyrkan för att tillstånd ska kunna beviljas.

El från vattenkraft

El produceras i 15 olika vattenkraftverk inom kommunen, med störst produktion i Nissans huvudfåra vid Gyllenfors (Gislaved), Ågårdsfors (Smålandsstenar) och Böларыd (Skeppshult). Även biflödet Västerån har flera mindre vattenkraftverk. Potentialen för ytterligare vattenkraft är begränsad och är främst knuten till befintliga anläggningar.

Biobränsle och gas

Produktionen av biobränsle är stor inom kommunen. Grenar, toppar och restprodukter från träverksamheter med mera, förser i princip hela fjärrvärmesystemet. Det finns en lång tradition av småskalig vedeldning hemma, vilket både används som uppvärmning och för toppvärme.

Vätgas kan användas för uppvärmning och kan i framtiden även fungera som fordonsbränsle eller för andra ändamål. I dagsläget förekommer ingen vätgasproduktion i kommunen, men framtida produktion är möjlig, bland annat vid Gislaveds Energis anläggning i Mossarp. Produktion i samband med solcellsanläggningar eller övrigt lokalt systemtänk är positivt, men kommunen är tveksam till att etablera produktion enbart för renodlad vätgasframställning. Vätgas har stor potential som energilagring-medium och framtida användningsområden, men i dagsläget saknas både etablerad teknik och brett nyttjande.

Naturgas är en betydande energikälla, främst för industrin, även om användningen minskar. Lokala naturgasnät finns i Gislaved, Anderstorp, Smålandsstenar och Skeppshult, och gasen används framför allt i industriella processer, men även för uppvärmning i företag, flerbostadshus och enskilda bostäder. Det sydsvenska gasnätet, som distribuerar natur- och biogas, har en högtrycksledning fram till Gislaved. Förutom lokal distribution finns ledningar vidare till Gnosjö och Tranemo kommun. Inom kommunen finns biogasproduktion vid Gislaveds reningsverk genom rötning av slam. Ny biogasproduktion, främst från gödsel, planeras i huvudorten Reftele, med målet att årligen producera 50 GWh uppgraderad och komprimerad biogas till det sydsvenska gasnätet.

Värme och kyla

Gislaveds kommun består av fyra fjärrvärmenät: Gislaved–Anderstorp, Reftele, Hestra och Smålandsstenar, samt två mindre närvärmenät med bioeldade pannor i Broaryd och Burseryd som försörjer enskilda användare. Fjärrvärmenätet i Smålandsstenar ägs och drivs av ett privat bolag, medan övriga nät förvaltas av det kommunala bolaget Gislaved Energi. Framtida kapacitetsutvidgningar kan framför allt bli aktuella i Gislaved och Anderstorp med nya anslutningar. Fjärrkyla, ett storskaligt

⁶⁴ Plan- och bygglagen (2010:900).

⁶⁵ Miljöbalken (1998:808).

system för nedkylning som fungerar enligt samma princip som fjärrvärme, förekommer inte i Gislaveds kommun.

Drivmedel och laddinfrastruktur

Drivmedel är en grundförutsättning för ett fungerande samhälle. Tillgången till drivmedel är avgörande för att transporter av personer, kollektivtrafik och gods ska kunna bedrivas, både för privatpersoner och företag. Begreppet drivmedel omfattar flera olika typer, och försäljning finns i dag på många platser i Gislaveds kommun:

- Oljebaserade drivmedel, såsom bensin och diesel, finns främst vid större transportleder eller i anslutning till dessa.
- Biogas produceras inom kommunen och kan tankas på två platser för fordonsstrafik. Utöver transportsektorn har biogas flera andra användningsområden.
- Etanol finns tillgängligt i stor utsträckning via samma försäljningsställen som de fossila drivmedlen i kommunen.

Gislaveds kommun har som långsiktig ambition att successivt, och på sikt permanent, övergå till hållbara drivmedel med målet att bli en plusenergikommun år 2040. Fossila bränslen kommer dock fortsatt att ha en viss roll i kommunen under överskådlig framtid.

En viktig del i arbetet med att minska utsläppen är omställningen inom transportsektorn från fossila till fossilfria drivmedel. El och eldrivna fordon står för en allt större andel av fordonsflottan, både i Gislaveds kommun och i landet som helhet, främst bland personbilar. Utvecklingen går snabbt, men för tunga fordon sker omställningen i långsammare takt. Med laddinfrastruktur avses platser där allmänheten kan ladda elfordon. Det är viktigt att erbjuda ett varierat utbud av laddlösningar för att möta behoven hos en bred och växande grupp elfordon.

Det saknas en heltäckande nationell sammanställning över publik laddinfrastruktur, vilket gör det svårt att få en fullständig bild av utbudet även inom Gislaveds kommun. En övergripande genomgång visar dock att laddningsmöjligheter finns i de flesta orter, ofta centralt placerade, samt vid större besöksmål som Smålandia och Isaberg.

Ställningstagandena gäller för energi:

Övergripande ställningstaganden:

- Gislaveds kommun har som långsiktigt mål att vara en plusenergikommun baserat på förnybar energiproduktion.
- Kommunen ser positivt på etableringar där produktionsanläggningar för flera produktionsätt kan samordnas.
- Energiproduktionsanläggningar ska inte etableras inom eller i anslutning till naturreservat och natura 2000 områden eller andra skyddade områden., Etableringar ska heller inte ske där negativ påverkan på riksintressen och känsliga natur-, kultur- eller landskapsmiljöer kan uppstå.
- Lämplighet av lokalisering av energiproduktion på detaljplanelagd verksamhetsmark ska bedömas särskilt.
- Anläggningar för energiproduktion ska lokaliseras utifrån landskapet förutsättningar och så att störningar minimeras. Hänsyn ska tas till friluftslivets och besöksnäringens intressen.
- Vid etablering av energiproduktionsanläggningar bör siktstråk och utblickar över landskapet beaktas.

El från solceller:

Vid etablering av solcellsparkar rekommenderas följande riktlinjer:

- Minsta avstånd till centralort, huvudord, landsbygdsort och annan sammanhängande bebyggelse ska vara 1500 meter.
- Vid placering på jordbruksmark ska lämpligheten noggrant utredas med hänsyn till nuvarande och framtida produktionsförluster.
- Vid inhägnad av solcellsparkar bör landskapets tillgänglighet och upplevelsevärde i största möjlig mån bevaras.

El från Vindkraft

Vid etablering av vindkraftsverk ska följande riktlinjer styra lokaliseringen:

- Minsta avstånd till centralort, huvudord, landsbygdsort och annan sammanhängande bebyggelse ska vara 1500 meter. I varje potentiell etablering ska platsens ljudutbredning tas hänsyn till.
- Vindkraftsetableringar som bryter en flygplats hinderfria zon tillåts inte.

Vätgasproduktion

- Initiativ att utveckla vätgasen roll som energibärare för att transportera lagra och tillhandahålla förnybar energi ska stödjas.

Natur- och biogas

- Kommunen ser positivt på en fortsatt utveckling av produktion, distribution och användning av biogas

Fjärrvärme

- Fortsatt utveckling av bibränslebaserad fjärrvärme, nät och användning inom kommunen bör ske.
- Lösningar där spill- och restvärme kan nyttjas i fjärrvärmesystemet ska tas tillvara.

Drivmedel

- En variation av hållbara drivmedel ska finnas, i synnerhet i koncentration till större transportstråk för vägtrafik och om möjligt ska befintliga distributionskanaler nyttjas i första hand.
- Verka för att tillgodose drivmedelsförsörjning i alla kommundelar.
- Medverka till en lokal och regional produktion av hållbara drivmedel.
- Vid detaljplaneläggning och lovgivning ska närheten till drivmedelsförsäljning och distribution riskbedömas, främst när detta bedöms vara relevant för tillkommande byggnation.

Laddinfrastruktur

- Verka för att laddinfrastruktur upprättas på ändamålsenliga platser, samt bevaka marknadens behov av laddinfrastruktur.
- Främja att den totala fordonsparken inom kommunen med eldrivna fordon ökar.
- Reglerna för möjliggörandet av laddinfrastruktur ska följas och i lovgivningsprocesser tillämpas både för kommunala projekt och övriga aktörer.

Miljö och risk

En översiktsplan ska redovisa de miljö- och riskfaktorer som behöver beaktas vid beslut om mark- och vattenanvändning. Det omfattar bland annat risker kopplade till vissa verksamheter och anläggningar, strålning och radon samt omgivningspåverkan såsom utsläpp och buller.

Miljöfarlig och störande verksamhet

Miljöfarlig verksamhet omfattar all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan innebära risker eller störningar för människors hälsa eller för miljön. Sådan verksamhet regleras av miljöbalken⁶⁶, och för att bedriva eller förändra vissa typer av miljöfarlig verksamhet krävs antingen tillstånd eller anmälan, beroende på verksamhetens art och omfattning. I miljöprövningsförordningen⁶⁷ kategoriseras dessa tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter samt åtgärder i kategorierna A, B eller C.

A-verksamheter, såsom stora kraftverks-, avfalls- och industrianläggningar, kräver tillstånd som prövas av mark- och miljödomstolen. B-verksamheter, bland annat större avloppsreningsverk, vindkraftsparker, täkter eller flera typer av industrianläggningar, kräver också tillstånd men prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation (MPD). Majoriteten av verksamheterna i Gislaveds kommun utgör C-verksamheter, såsom

⁶⁶ Miljöbalken (1998:808).

⁶⁷ Miljöprövningsförordning (2013:251).

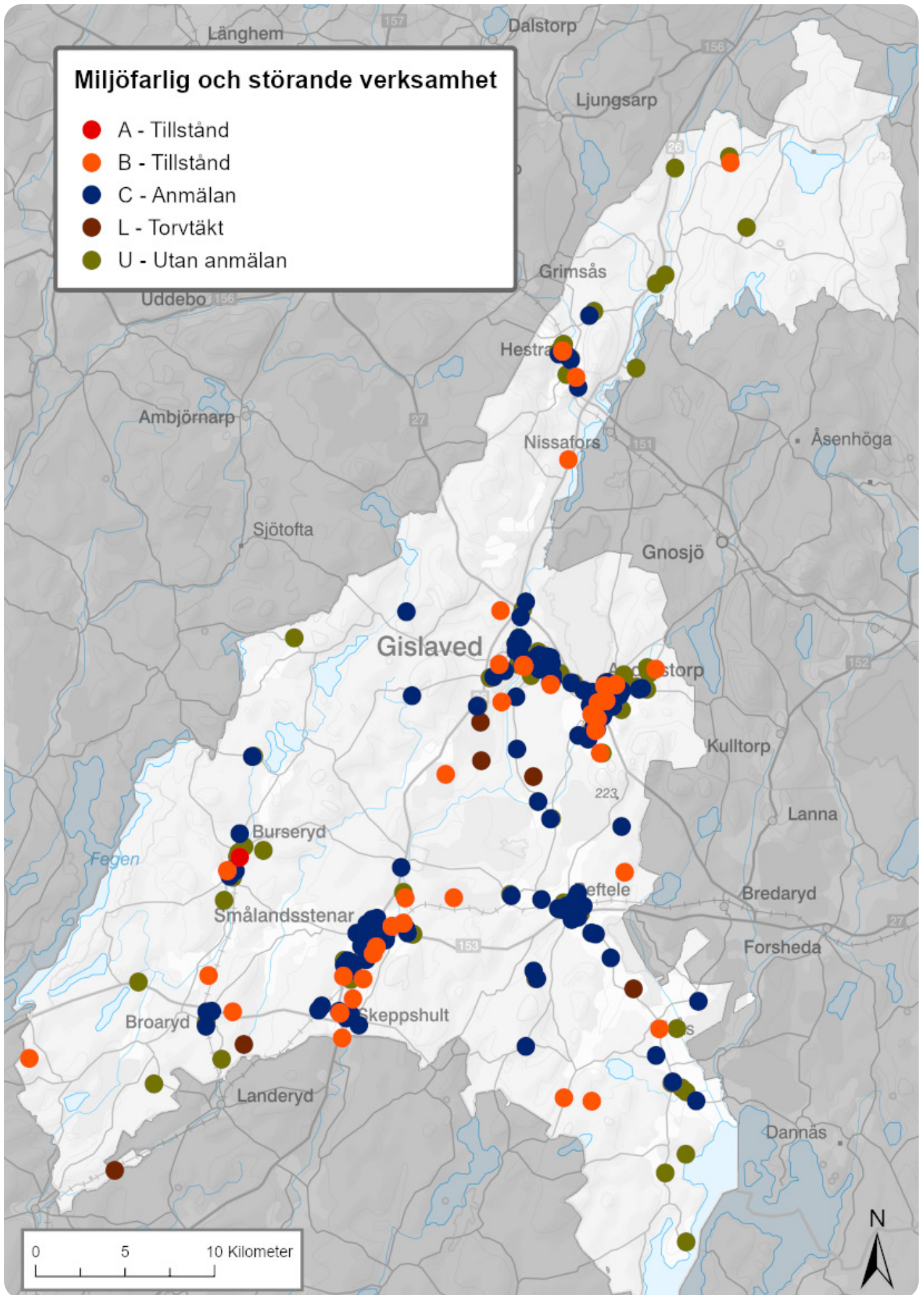
bilverkstäder, fordonstvättar och mindre avloppsreningsanläggningar, vilka är anmälningspliktiga och hanteras av kommunens miljömyndighet. Gislaveds kommun består av en A-verksamhet, 47 stycken B-verksamheter och 151 stycken C-verksamheter. Tillsynen över A- och B-verksamheter sköts av länsstyrelsen, medan kommunen ansvarar för tillsynen av C-verksamheter. Kommunen utövar även tillsyn över verksamheter som omfattas av miljöbalkens generella bestämmelser men som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga, så kallade U-verksamheter. I Gislaveds kommun finns cirka 400 sådana verksamheter.

För att minimera olägenheter ska det finnas ett tillräckligt skyddsavstånd mellan miljöstörande verksamheter och bostäder eller annan störningskänslig bebyggelse. Transporter till och från verksamheter ska också beaktas i bedömningen. Ibland krävs utredningar, exempelvis bullerberäkningar för att bedöma verksamhetens påverkan på omgivningen. Beroende på verksamhetens natur kan det även finnas behov av skyddsavstånd till andra skyddsobjekt, såsom vattentäkter och ytvatten.

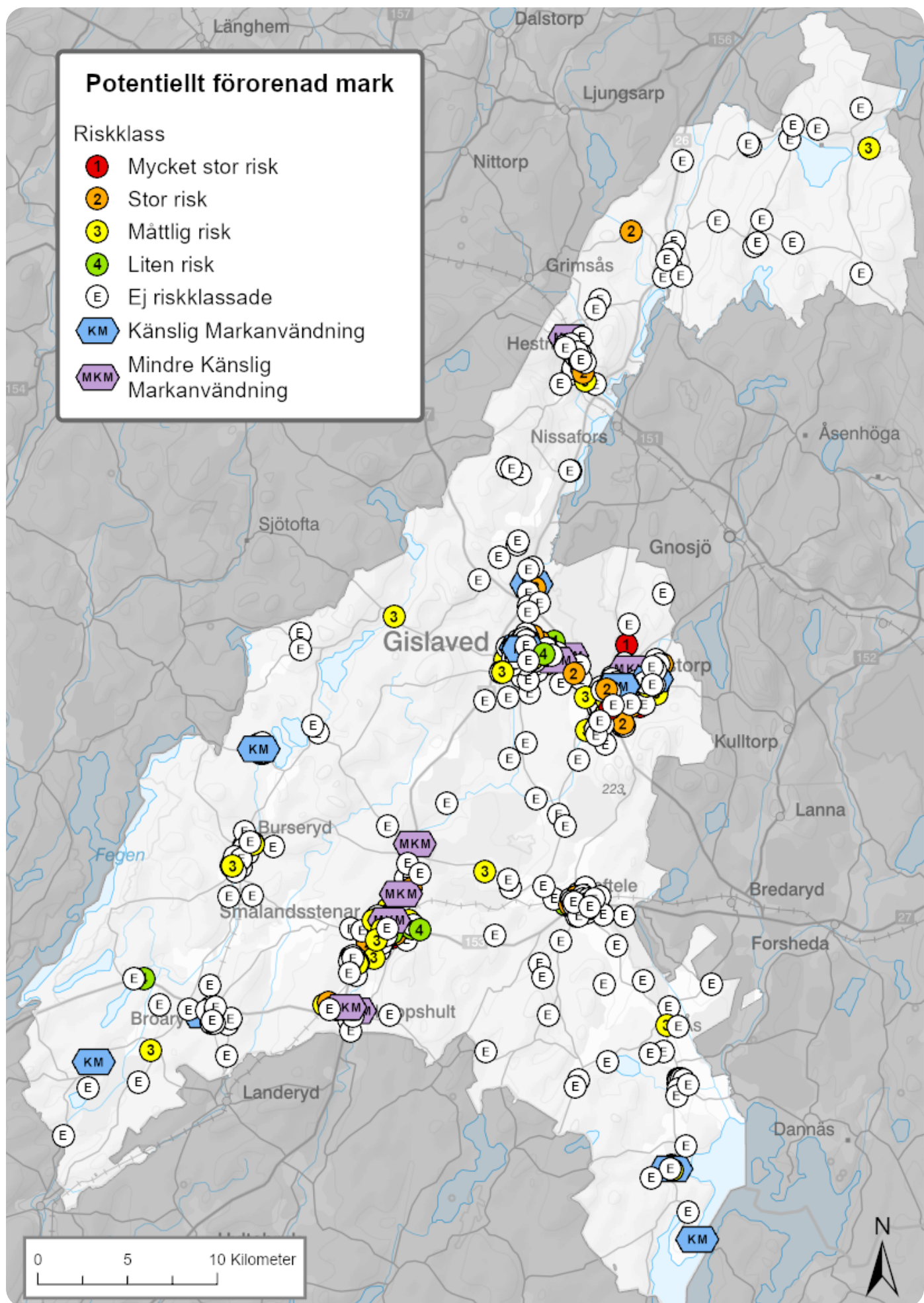
I kommunen finns 9 tillståndsgivna verksamheter för torvtäkt. Torv finns i myrar och bidrar med flera ekosystemtjänster, bland annat genom att utgöra värdefulla livsmiljöer för exempelvis fåglar, mossor och kärlväxter. Vid etablering av en torvtäkt avverkas eventuell skog och torvmarken avvattnas med hjälp av diken. I och med att torvmarken torrläggs blir det möjligt ta ut torven från torvmarken. Efter avslutad torvtäkt är det vanligaste att skog planteras eller att området återgår till att vara naturmark, myrmark eller våtmark. Torv får inte utvinnas i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö om torvtäkten kräver tillstånd eller anmälan. Våtmarker som ges naturvärdesklassningen 1 och 2 i en våtmarksinventering, våtmarker som är Natura 2000-områden eller av riksintresse⁶⁸, kan regelmässigt antas ha höga naturvärden och ska generellt undantas exploatering.

I Gislaveds kommun finns idag nio aktiva torvtäkter. Torvbrytningens negativa effekter på klimat, biologisk mångfald samt miljökvalitetsnormer för vatten gör att torvtäkt generellt bör undvikas i kommunen. I stället bör återvätning av redan dikade torvmarker prioriteras.

⁶⁸ 3 kap 6 § MB Miljöbalken (1998:808).

Figur 56. Miljöfarliga och störande verksamheter.

Figur 57. Potentiellt förorenad mark samt status på åtgärdade ytor.

Förorenad mark

Gislaveds kommun består av ett flertal registrerade, potentiellt förorenade områden. Sex av dessa är klassade i riskklass 1 (mycket stor risk). De omfattar en nedlagd impregneringsanläggning i Norlida, ett sågverk med dopping i Smålandsstenar samt fyra verkstadsindustrier i Anderstorp där halogenerade lösningsmedel har hanterats. Därtill finns områden i riskklass 2 (stor risk), riskklass 3 (måttlig risk) och riskklass 4 (liten risk). Flera av de föreslagna utvecklingsområdena i översiktsplanens mark- och vattenanvändning sammanfaller med registrerade potentiellt förorenade områden, vilket behöver noggrant beaktas i den fortsatta planeringen.

*Gislaveds kommuns strategi för hållbar utveckling*⁶⁹ anger att kommunen ska präglas av hälsosamma och välmående människor som lever i samhällen formade i samklang med den mark vi tar i anspråk. För att främja människors och miljöns hälsa ska kemikalieanvändningen minimeras, och kommunen ska arbeta aktivt för en giftfri vardag genom att begränsa exponeringen för skadliga ämnen samt genomföra en målmedveten kartläggning och sanering av förorenade områden. Det är därför av stor vikt att potentiellt förorenade områden identifieras, utreds och vid behov åtgärdas i samband med planläggning och bygglovsprövning, särskilt vid ny eller förändrad exploatering.

Transport av farligt gods

I kommunen finns tre vägar som utgör rekommenderad väg för farligt gods, dessa är väg 26, väg 27 och väg 153. En rekommenderad väg för farligt gods är en utpekad väg som i första hand bör användas vid transporter av farligt gods. Med farligt gods avses de ämnen och föremål som omfattas av de föreskrifter som dåvarande Myndigheten för samhällsskydd och beredskap⁷⁰ meddelat med stöd av gällande lagstiftning om transport av farligt gods⁷¹.

Farligt gods kan även gå på vägar utanför det utpekade vägnätet, där det kan finnas start- och målpunkter för transporter. Vidare kan även transport av farligt gods ske med järnvägstransporter vilket gör att kust-till-kustbanan och HNJ-banan (Halmstad-Nässjö) utgör transportanläggningar där farligt gods färdas.

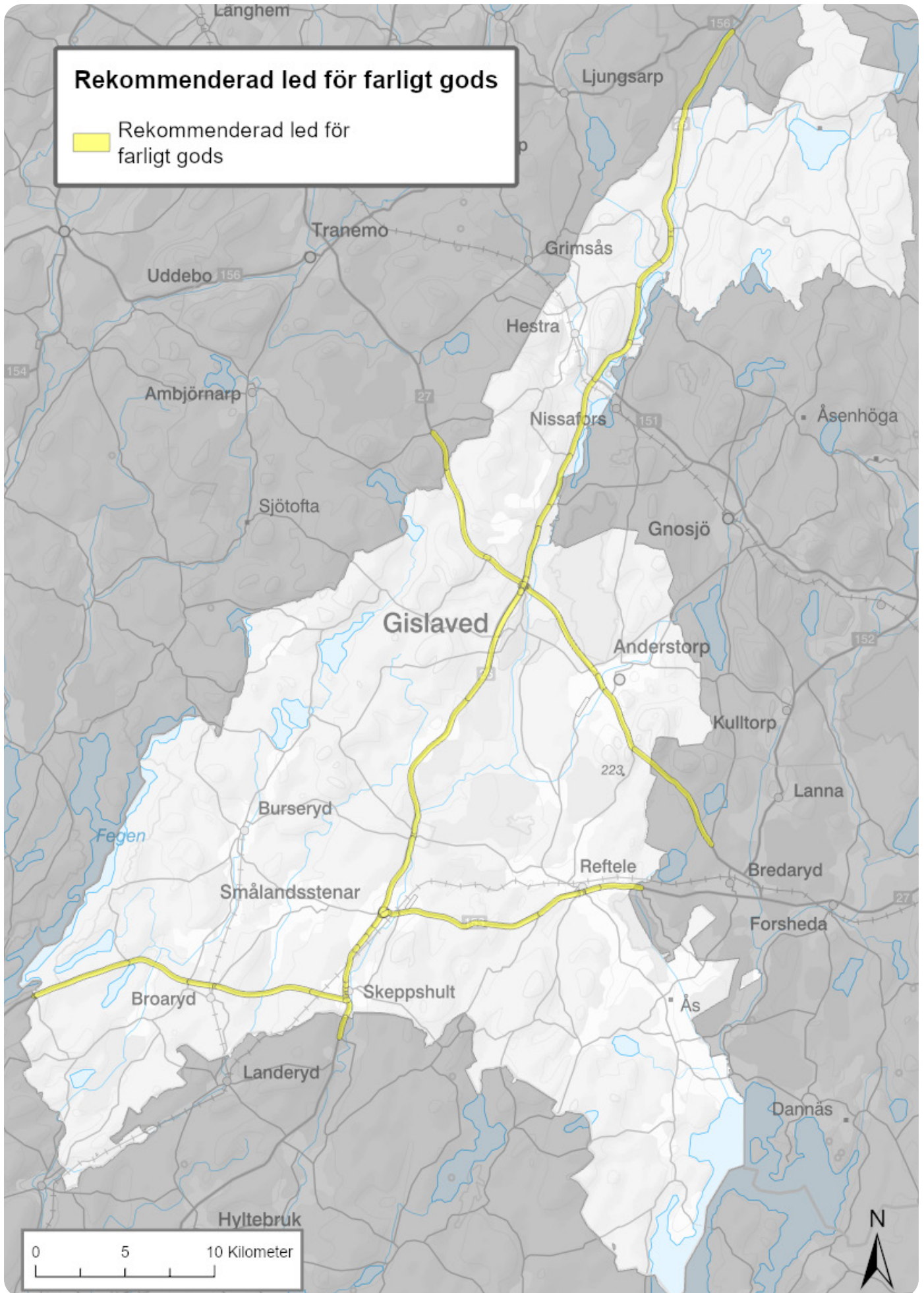
Den största olycksorsaken vid transport av farligt gods är att något sker under färd, exempelvis kollision med annat fordon, avkörning eller urspårning. Även lastning och lossning utgör en stor risk för olyckor. Det är därmed viktigt att beakta transporter av farligt gods när ny bebyggelse planeras intill transportanläggningar. Om det finns intresse för att bygga närmare än 150 meter från rekommenderad väg för farligt gods behöver en riskanalys göras. Enligt väglagen⁷² gäller en generell tillståndspliktig zon på minst 12 meter från väg, inom detta område ska om möjligt inte finnas byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten. Länsstyrelsen har även upprättat ett byggnadsfritt avstånd på 30 meter respektive 50 meter för vissa vägar i kommunen. Ett bebyggelsefritt område på 30 meter gäller utmed vägarna 604, 153, 26 samt del av 27. Ett bebyggelsefritt område på 50 meter gäller utmed del av väg 27. För järnväg bör ny bebyggelse inte tillåtas inom ett område på 30 meter.

⁶⁹ Gislaveds kommun. Strategi för hållbar utveckling. (2021).

⁷⁰ Som sedan 2026-01-01 har bytt namn till "Myndigheten för civilt försvar". I efterkommande referens är dokumentet undertecknat MSB, och detta kommer således användas.

⁷¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. ADR-S 2025 Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng. (MSBFS:10).

⁷² 1 kap § 42 Väglag (1971:948).

Figur 58. Rekommenderad led för farligt gods.

Strålning och Radon

Strålning som är farlig för människor och därmed relevanta att ta hänsyn till i den fysiska planeringen är elektromagnetisk strålning som delas in i joniserande och icke-joniserande strålning.

Joniserande strålning från radonförekomster påverkar människor i störst utsträckning där dessa befinner sig mer stadigvarande, så som arbetsplatser, vårdinrättningar och bostäder. Enligt en översiktlig markradonkartering består kommunen till störst del av låg- respektive normalriskområden. Lågriskområden i kommunen är våtmarker samt lerjordar. Även om det är möjligt att peka ut schematiska områden med höga eller låga radonhalter så är det ingen garanti för radonhalten lokalt. I Gislaveds kommun har något enstaka fall med höga radonvärden i grundvattnet och i mark uppmärksamats. Senast vid planläggning bör radonhalter vara kända. För höga halter av radon krävs byggtekniska åtgärder.

Elektromagnetisk strålning kan komma från elektromagnetiska fält kring bland annat kraftledningar och transformatorer. Elektromagnetiska fält finns ständigt omkring oss, men de är starkast närmast källan och avtar i styrka snabbt med avståndet. Strålsäkerhetsmyndigheten har beslutat om allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält⁷³. Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter anger regler för minsta avstånd mellan byggnader och kraftledningar⁷⁴. Kommunen har för avsikt att vid planering och exploatering undvika att lokalisera bebyggelse för stadigvarande vistelse invid magnetfält.

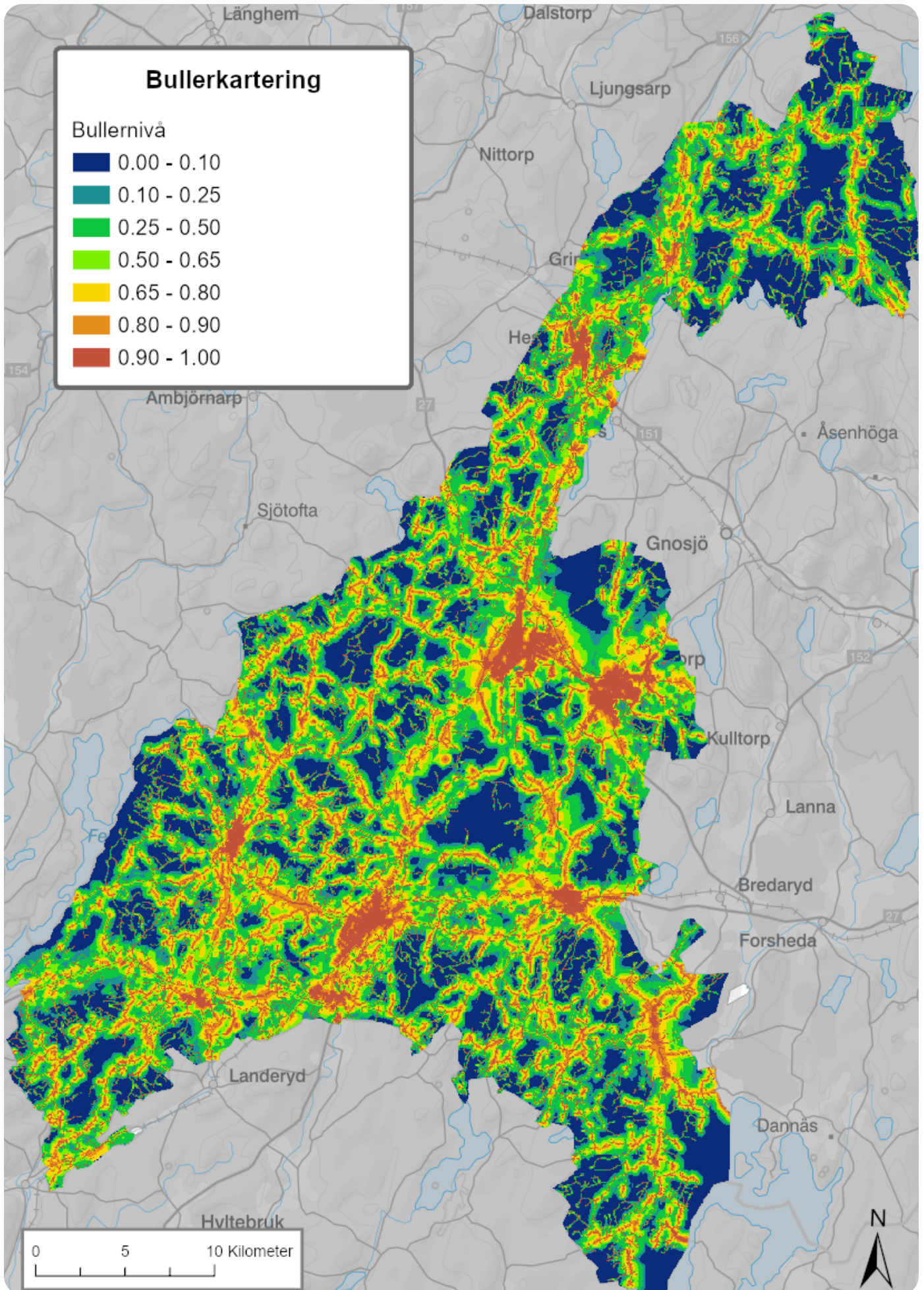
Buller och vibrationer

Vägtrafik, spårtrafik och verksamheter kan ge upphov till buller och vibrationer. En kommunövergripande bullerkartering har gjorts som tydligt visar att buller i kommunen framför allt förekommer i anslutning till vägnätet samt inom kommunens orter. I kommunen finns ett flertal verksamheter inom tillverkningsindustrin som kan ge upphov till buller. För att minska riskerna för störningar för närboende eftersträvas i översiktsplanen att nya verksamhetsområden lokaliseras på lämpliga avstånd från bostäder. Övriga verksamheter som kan ge upphov till buller är exempelvis befintlig speedwaybana i södra delen av Gislaved samt Scandinavian Raceway i Anderstorp.

När bostäder planeras och prövas i bygglov ska ljudnivåerna för omgivningsbuller beaktas. För nya områden som planeras i närheten av väg och järnväg kan utredningar och åtgärder komma att krävas redan vid detaljplaneläggning. För att avgöra vilka bullernivåer som kan godtas används riktvärden, riktlinjer och allmänna råd som bland annat Naturvårdsverket samt Folkhälsomyndigheten tagit fram. Trafikverket har huvudansvar för bulleremissioner från järnvägsnätet och allmänna vägar som påverkar bebyggelse. Kommunen är i sin tur ansvarig för buller från det kommunala vägnätet som påverkar bebyggelse.

⁷³ Strålsäkerhetsmyndigheten. *Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält*. (SSMFS 2008:18).

⁷⁴ Elsäkerhetsverket. *Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur starkströmsanläggningar ska vara utförda*. (Elsäk-FS 2022:1)

Figur 59. Kommunövergripande bullerkartering.

I fortsatt planering och lovprövning inom de utpekade områdena för utvecklad användning av bostäder ska hänsyn tas till störningsbilden i och med buller. Vidare bör bostäder och skolor skyddas från buller inom områden för förtätning. Utredningar och åtgärder samt regleringar i detaljplanprocessen ska genomföras för att exempelvis skydda nytillkommande bostäder och skolmiljöer. Vidare bör befintliga bostadsområden i kommunen utredas och vid behov åtgärdas från bullerproblematik.

Civil beredskap

Sveriges civila beredskap handlar om förmågan att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Förmågan att förebygga och hantera sådana situationer skapas i hela samhället, hos myndigheter, kommuner, regioner, företag och frivilliga. Alla som bor i Sverige har ansvar för beredskapen.

Skyddsrum är ett av flera sätt att skydda befolkningen vid fara under höjd beredskap och finns i områden som är svåra att utrymma, det vill säga i tätorter och större städer. Skyddsrummen ska kunna skydda befolkningen vid krig och i fredstid kan skyddsrummen användas till annat men ska kunna iordningställas inom två dygn. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar för tillsyn av skyddsrum.

I Gislaveds kommun finns skyddsrum i Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar.

Försurning och kalkning

Försurning innebär att vattnets pH-värde i en sjö eller vattendrag minskar över tid och sjunker lägre än vad som är naturligt. Försurningen kan vara orsakad av naturliga processer eller av människans aktiviteter. Främsta orsaken till försurningen är utsläpp av svavel- och kväveföreningar vilket påverkar vårt växt- och djurliv. Gemensamt för alla vattenområden i kommunen, såväl grund- som ytvatten, är en kraftig försurningspåverkan. För att motverka effekterna av försurningen på vattenmiljön, kalkas många sjöar och vattendrag. Gislaveds kommun kalkar varje år kommunens sjöar, våtmarker och vattendrag för att motverka försurningens negativa inverkan på det naturliga djur- och växtlivet, detta i väntan på att vattenkvaliteten återhämtar sig.

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om kalkning av sjöar och vattendrag anger ansvarsfördelningen mellan länsstyrelse och kommun samt grundläggande krav på mål, planering, genomförande och uppföljning vid kalkning⁷⁵. Länsstyrelsen har det regionala ansvaret för att kalkningsverksamheten bedrivs målinriktat och effektivt samt att åtgärdernas effekter följs upp på ett ändamålsenligt sätt.

⁷⁵ Havs- och vattenmyndigheten. *Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om kalkning av sjöar och vattendrag*. (HVMFS 2013:27).

Ställningstagandena gäller för miljö och risk:

- Uppmärksamma och utreda förorenade eller misstänkt förorenade områden innan en detaljplaneläggning avslutas och lovgivning ges. Riskbedömning ska även göras för det angränsande området utanför aktuell fastighet om detta bedöms aktuellt.
- Riskområden för markföroreningar som berörs av planförslagets utvecklingsområden utgör en prioriteringsgrund, utöver risk ur miljö- och hälsosynpunkt, för vidare undersökning och vid behov sanering.
- Prioritera återvätning av redan dikade torvmarker högre, detta där kommunen är markägare och i samverkan med andra aktörer.
- Inom 150 meter från rekommenderade vägar och järnvägar för farligt gods ska en riskbedömning göras i samband med detaljplaneläggning och lovgivning.
- Byggnation inom högriskområden för markradon ska i första hand undvikas.
- Vid bygglovsprövning ska riktvärdet för radon i inomhusluft inte överskrids.
- Arbeta för att ny störningskänslig bebyggelse placeras med hänsyn till vägar, järnväg och verksamheter som kan generera bullerstörningar, vid behov ska ytor för bullerskydd avsättas.
- Eftersträva en ökad medvetenhet om bullerproblematik i redan befintliga bostadsområden, och utreda samt åtgärda dessa vid behov.
- Verka för att kalkning av sjöar och vattendrag genomförs till dess att miljökvalitetsmålet ”Bara naturlig försurning” har uppnåtts.
- Stötta totalförsvarets militära och civila intressen i den mån detta är möjligt.

Klimat

Klimat är en beskrivning av långsiktiga väderregenskaper, såsom temperatur, luftfuktighet, lufttryck, vind och nederbörd, mätt med statistiska mått. Det är genomsnittliga väderförhållanden inom ett område som har uppmätts över en längre tid. Faktorer som breddgrad, närhet till havet, läge på kontinenten och andra lokala geografiska förhållanden påverkar klimatet.

Klimatförändringar

Klimatet har under en längre tid förändrats, både i världen, Sverige, länet samt i Gislaveds kommun. Mänsklig påverkan är den största faktorn till att klimatet har förändrats kraftigt eftersom vi släpper ut mer och mer växthusgaser, som är den främsta anledningen till klimatförändringarna. Klimatscenario som man enligt länsstyrelsen bör utgå ifrån är RCP 8,5. RCP står för ”Representative Concentration Pathways” och är det mest extrema klimatsceneriet med fortsatt höga utsläpp av växthusgaser. Medeltemperaturen i sydvästra Jönköpings län kommer enligt RCP 8,5 att höja medeltemperaturen med cirka 4,4 grader. När medeltemperaturen höjs leder det till mer extrema väderhändelser än tidigare. Den största ökningen kommer att märkas av under vintern, men även en del under sommaren med bland annat fler högsommarkdygn. Det har blivit allt vanligare med värmeböljor, torka och översväm-

ningar och det kommer även att fortsätta bli vanligare i framtiden. I Jönköpings län kommer det att bli både varmare, torrare och blötare⁷⁶.

Skyfall och höga flöden

Årsmedelnederbörden har ökat sedan mitten av 1970-talet och kommer enligt prognos att öka ännu mer, enligt RCP 8,5 kommer nederbörden öka med 13 mm per månad fram till år 2100 i den västra delen av länet. Vindarna rör sig oftast i väst-östlig riktning från västkusten till småländska höglandet där vindeffekten vid bergssidan påverkar att det blir nederbörd. Det är därför större sannolikhet att det blir skyfall och översvämningar i länets västra delar jämfört med de östra delarna. Då Gislaveds kommun är belägen i länets västra delar, finns det därmed en ökad risk för skyfall och översvämning.

Definitionen av ett skyfall är när mycket regn faller ner under en begränsad tidsperiod. SMHI beräknar ett skyfall som nederbörd på mer än 50 mm/timme eller större än 1 mm/minut. Översvämning är bland annat en konsekvens av ett skyfall, till exempel som leder till skador på fastigheter och infrastruktur samt risk för människors liv och hälsa. För regn med en återkomsttid på 100 år kommer regnmängden att öka, vilket ökar risken för översvämningar.

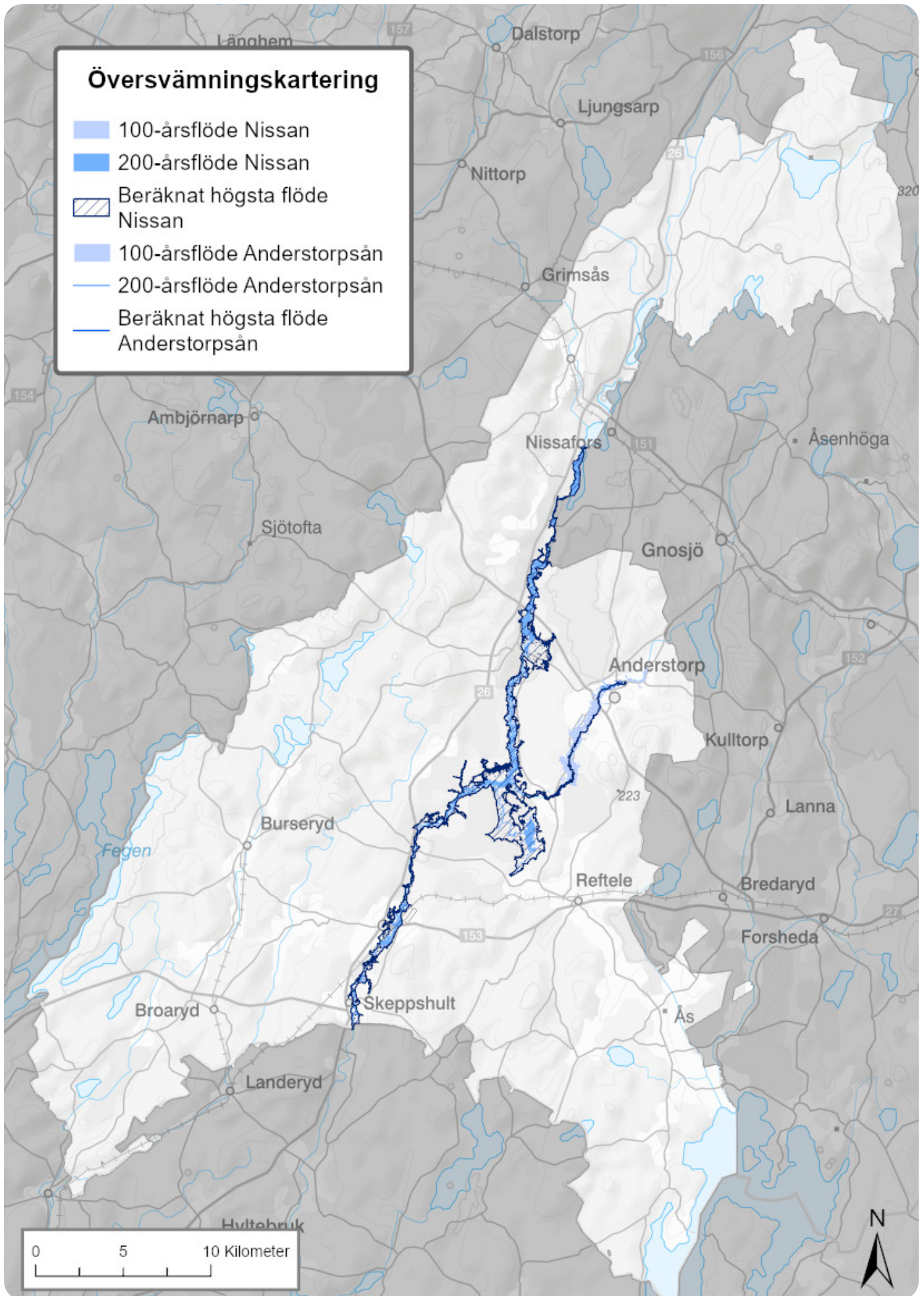
Nederbörden kommer framför allt att öka vintertid, och det är mellan december och februari som ökningen kommer bli cirka 25 % fram till år 2100. Sommartid beräknas inte nederbörden att öka utan i stället minska på grund av avdunstning under varma dagar.

Nissan och Anderstorpaån är två stora vattendrag i kommunen som kan översvämmas efter skyfall, intensiv snösmältning eller längre perioder av regn, men det finns också andra mindre vattendrag som kan översvämmas. Bebyggelse i nära anslutning till vattendragen har en högre risk för översvämning. Det finns även risk för perioder av låga vattenflöden. Dagn med låg medelvattenföring kommer att öka i Nissans avrinningsområde till 110 % i slutet av detta sekel. Flöden med tioårsintervall kommer att öka till 15 %, och femtioårsintervall ökar med 17 %. Attraktionsvärdet med att bo, arbeta och leva nära vatten måste alltid jämföras med risken för skador på egendomar som kan uppstå samt människors hälsa och säkerhet.

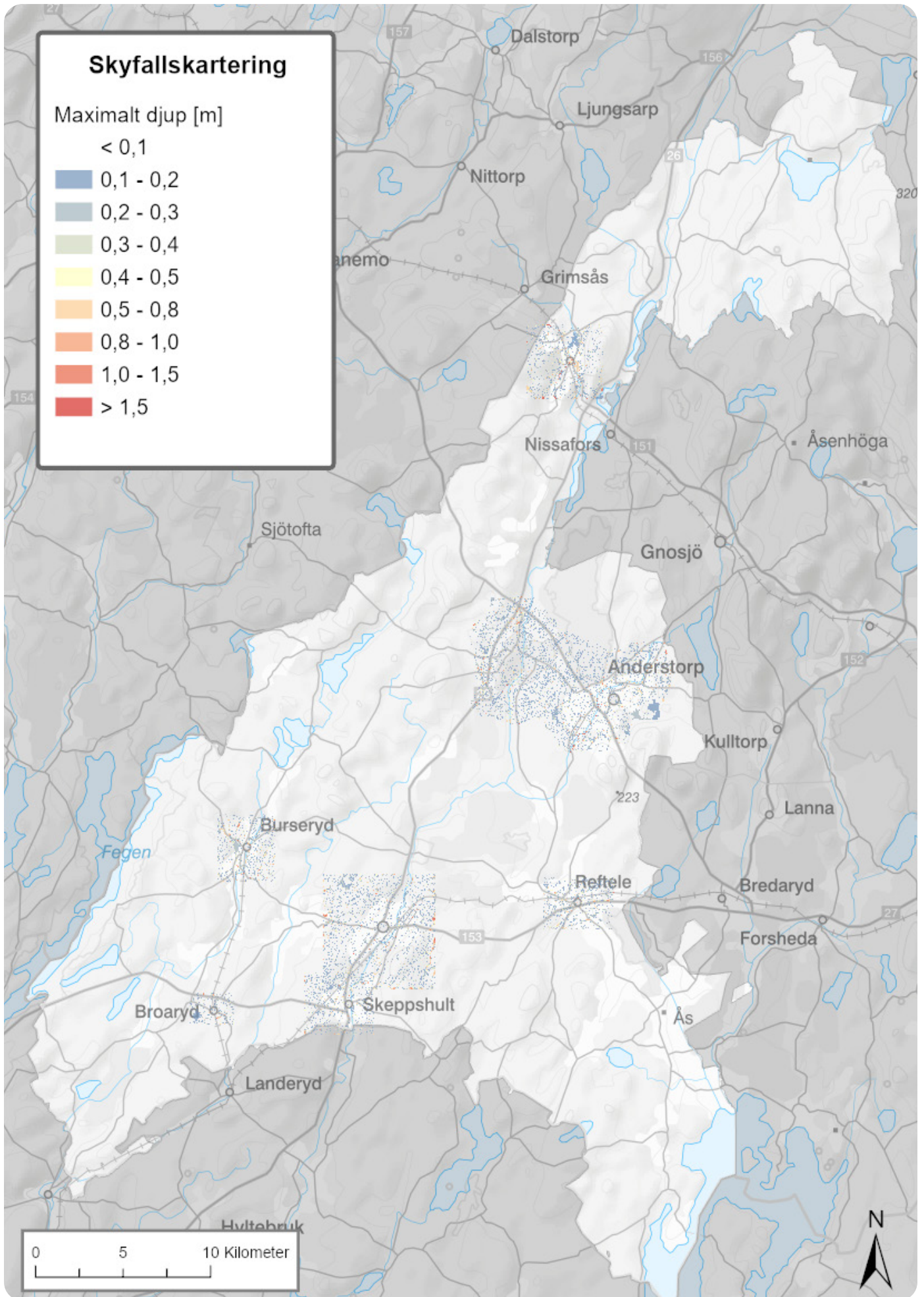
Det rekommenderas att använda klimatkfaktor 1,4 för bedömningar gällande skyfall och översvämning. Klimatkfaktor 1,4 betyder att ökningen av regn förväntas bli 40 %. Skyfallskarteringar finns framtagna för alla tätorter inom kommunen. På hemsidorna hos Boverket och MSB finns vägledande material för hur man kan gå till väga vid skyfall och åtgärder för att förhindra översvämning⁷⁷.

⁷⁶ Länsstyrelsen i Jönköpings län, Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län. (2025).

⁷⁷ Länsstyrelsen i Jönköpings län, Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län. (2025).

Figur 60. Översvämningsskartering.

Figur 61. Lågpunkter vid skyfall.

Ras, skred och erosion

Definitionen av ett skred är när en sammanhängande jordmassa rör på sig. Skred är vanliga i jordarter bestående av silt eller lera, det vill säga jordarter som är finkorniga. Skred kan också inträffa i moränjord som har dragit till sig mycket vatten, till exempel vid ett tidigare skyfall. Ett ras är när en jordmassa med större partiklar rör på sig, som exempelvis stenar eller grus. Skred och ras kan också ge upphov till raviner. En ravin tillkommer när jordarter i finkorniga jordarter över en längre tid rör på sig vilket skapar en v-formad sänka på ett djup på cirka tio till tjugio meter med branta sidor⁷⁸. Erosion är när berg och jord bryts ner av naturliga processer som vatten eller vind⁷⁹.

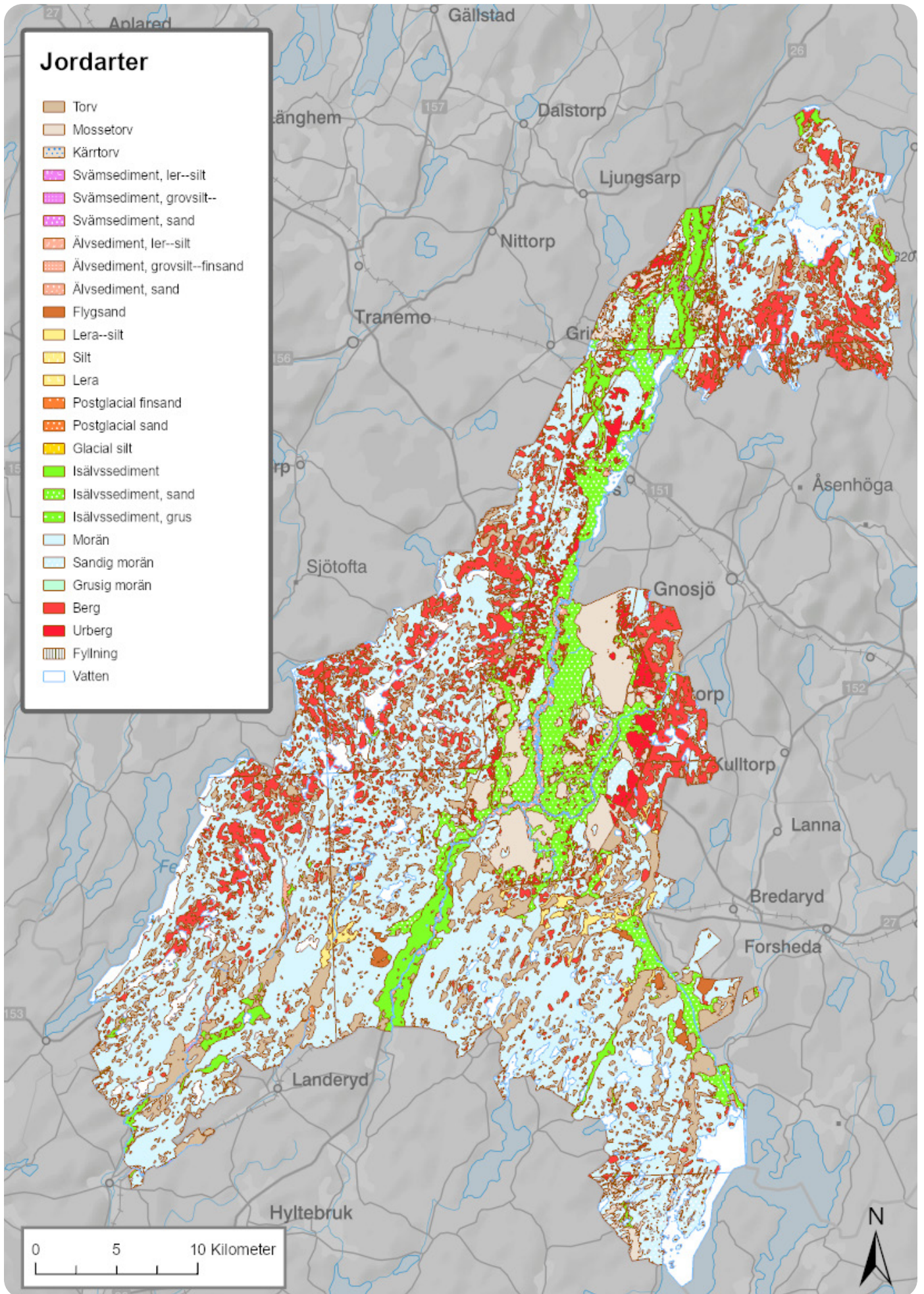
En del utav kommunen, främst Gislaved och Anderstorp med omnejd är beläget inom aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart. Det finns även vattendrag och sjöar som omfattas av aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart i strandnära lägen. Det innebär att det finns områden bestående av främst lera och eller silt men även sand som kan ge upphov till skred. Isälvs sediment är en jordart bestående av sand och som finns både i anslutning till Nissan och Anderstorpåån men även på ett antal andra platser. Vid exploatering inom aktsamhetsområden behövs en kvalificerad bedömning av markens stabilitet gällande geoteknik och eller geologi genom information från SGI och SGU samt rekommenderat fältbesök av sakkunnig inom ämnet. Efter bedömning kan det eventuellt behövas en mer detaljerad geoteknisk undersökning.

Vid exploatering behöver risken för eroderbarhet vid stränder beaktas. Det finns sjöar och vattendrag som påvisar lägre till högre risk för eroderbarhet. Generellt sett har sjöar i de norra delarna av kommunen sträckor med högre potentiell risk för eroderbarhet jämfört med sjöar i de södra delarna av kommunen. Större vattendrag och sjöar redovisar generellt sett även en högre potentiell risk för eroderbarhet jämfört med mindre sjöar. Kartunderlag för stränders risk för eroderbarhet finns hos SGU.

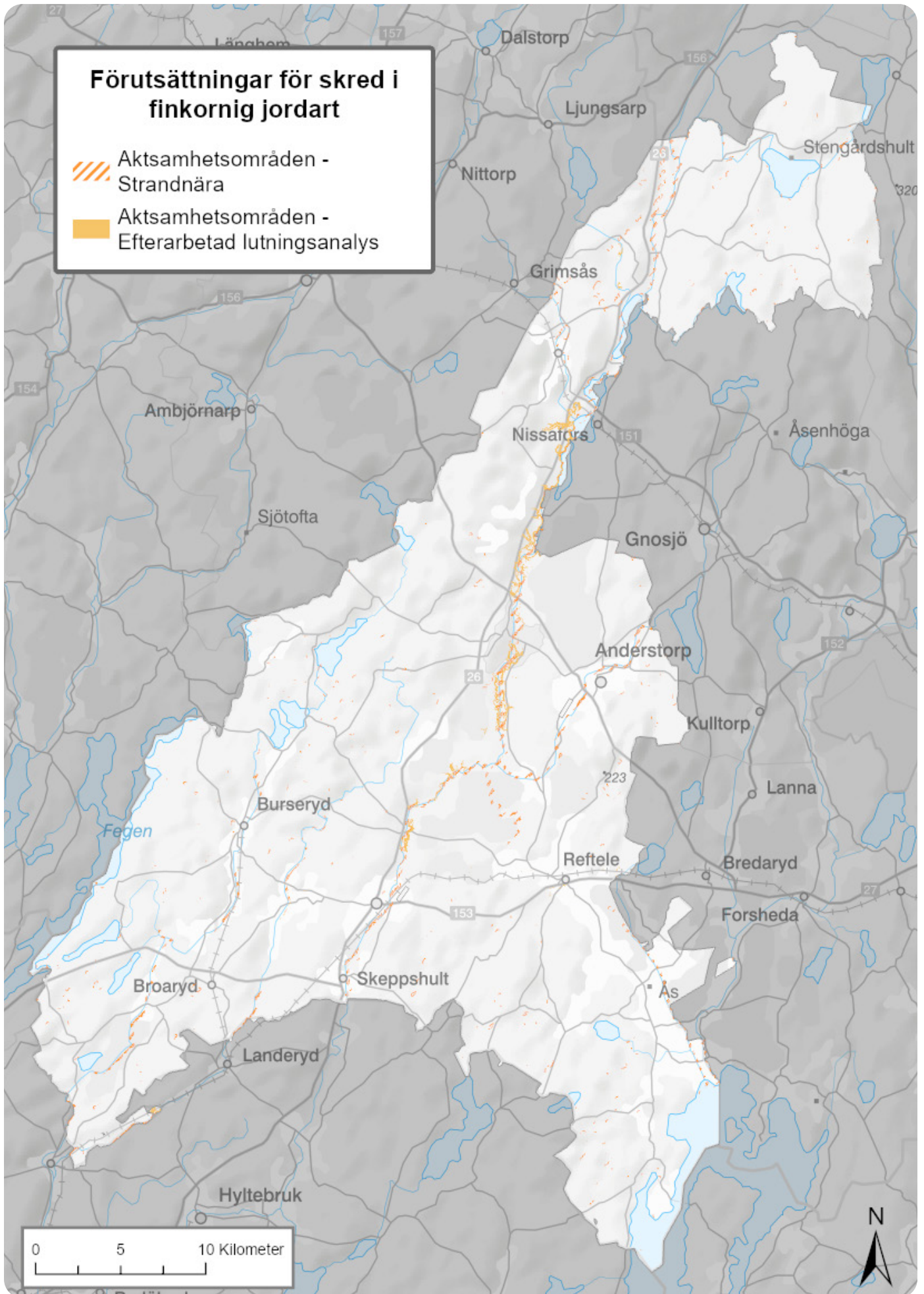
Det finns ett antal områden i kommunen med kraftig lutning och som potentiellt sett kan leda till ras. Även ett antal raviner finns i anslutning till dessa områden. Digitalt kartverktyg hos SGU och SGI bör användas som ett underlag vid exploatering för att kunna utesluta risken för ras. Expertbedömning och eventuella undersökningar kan också behövas som underlag för att utesluta riskerna.

⁷⁸ SGU (2023).

⁷⁹ SGU (2020).

Figur 62. Jordarter.

Figur 63. Förutsättningar för skred i finkornig jordart.

Förändrad temperatur och värmeböljor

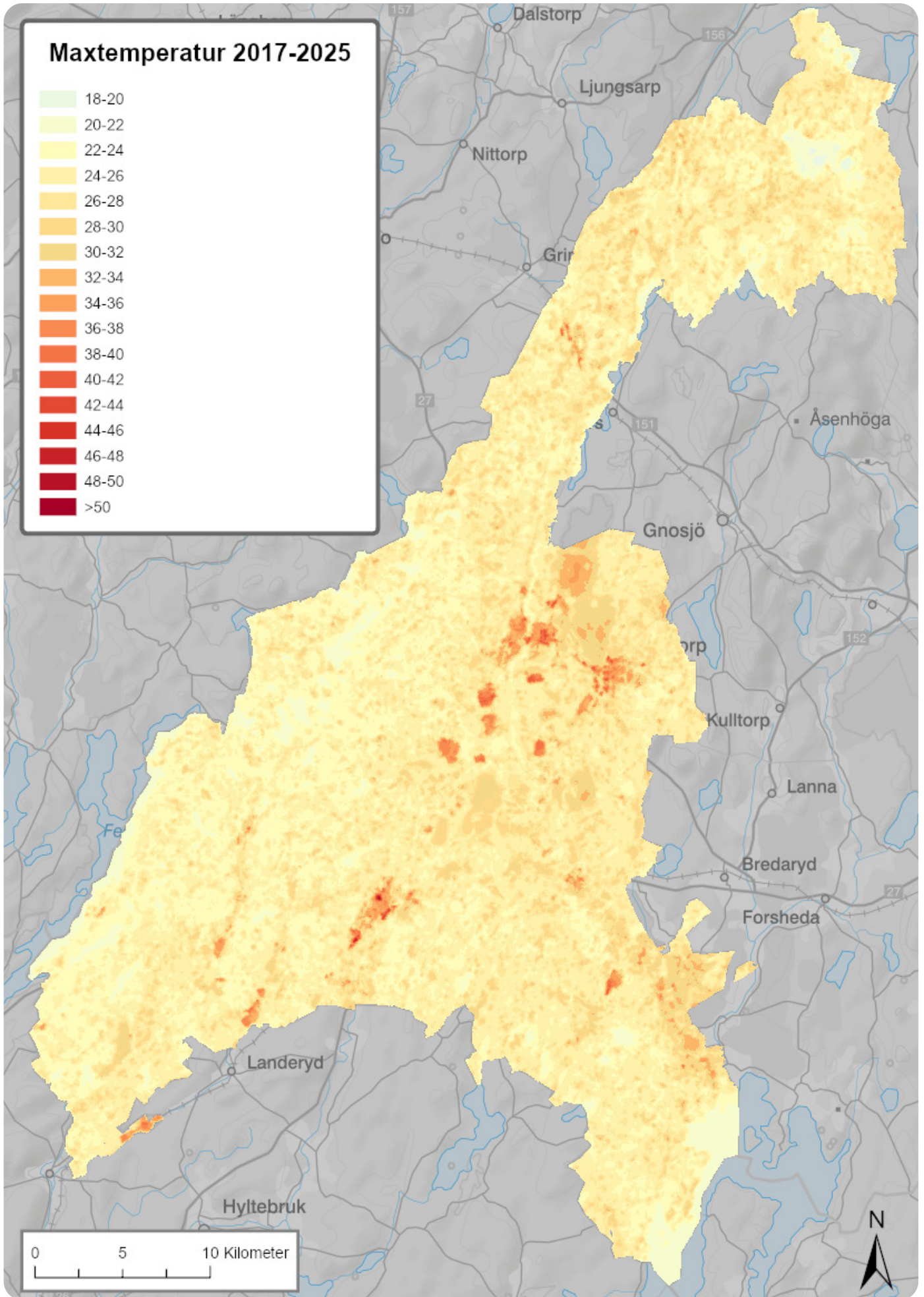
Klimatförändringarna leder till en högre medeltemperatur. Det kommer därför bli vanligare med värmeböljor som både kommer att bli längre och mer intensiva. Värmeböljor påverkar både människor och djur, infrastruktur, ökar brandrisken, en ökad ytavrinning, och risk för vattenbrist. Odlingssäsongen blir förändrad, och behovet av nedkylning ökar, det finns även en ökad risk för spridning av sjukdomar och skadedjur. Människor som är i riskzonen för värmeböljor är: barn, äldre, gravida, samt personer med vissa sjukdomar (exempelvis hjärt- och kärlsjukdomar, lungsjukdomar, försämrad njurfunktion samt psykisk ohälsa). Värmebölja kan också i värsta fall leda till dödsfall⁸⁰.

Det har visat sig att områden med socioekonomiska utmaningar i regel uppvisat en högre medeltemperatur jämfört med områden som har lägre socioekonomiska utmaningar. Troligtvis beror detta på en hög exploateringsgrad, en mindre mängd grönstruktur, stora hårdgjorda ytor samt ökad trångboddhet. Blåljuspersonal eller annan personal med skyddskläder och som har ett fysiskt tungt arbete påverkas också mer av en värmebölja än andra. Orter är mer utsatta för värmeböljor än landsbygden eftersom det generellt sett finns en större andel hårdgjorda ytor som exempelvis parkeringsplatser, stora tak, glaspartier samt en mindre mängd grönstruktur. Möjlighet till vindgenomdrag är oftast lägre i orterna jämfört med landsbygd. Hälsan hos djur och människor kan påverkas negativt av värme. Järnvägar kan få skador som solkurvor, och på vägarna kan asfalten riskera att smälta. Energianläggningar och servrar riskerar att överhettas. Skador på infrastruktur är ofta kostsamma att reparera och leder till stor negativ påverkan för många människor.

Risken för torka kommer fortsätta att öka i framtiden, vilket kan leda till vattenbrist. Då Gislaveds kommun är belägen på den västra sidan av länet är risken för torka lägre jämfört med den östra sidan, men det innebär inte att torka inte kan inträffa på den västra sidan. Torka påverkar dricksvattenförsörjningen negativt, både den kommunala och enskilda. Jordbruket påverkas oftast mycket negativt av vattenbrist eftersom det finns ett stort behov av bevattning. Konsekvenser för enskilda lantbrukare är lägre inkomster samt en lägre produktion av livsmedel vilket påverkar både priset på livsmedel samt försämrade möjligheter för livsmedelsberedskap. Skogsbruket påverkas också av vattenbrist genom bland annat en ökad känslighet för skadesdjursangrepp. Risken för brand i skog och mark ökar också. Lägre vattennivåer i sjöar och vattendrag leder till en högre temperatur vilket påverkar arter som är känsliga för temperaturförändringar. Den biologiska mångfalden generellt påverkas också negativt. Industrier använder ofta stora mängder vatten som en del i tillverkningsprocessen. I Gislaveds kommun finns många industrier vars verksamhet därmed kan påverkas mycket negativt av vattenbrist.

Kommunen har relativt goda tillgångar på grundvatten i större grundvattenförekomster främst i Nissans dalgång som tillgodoser den kommunala vattenförsörjningen. Enskilda brunnar som nyttjar ytligare grundvatten är dock känsligare för längre perioder av torka.

⁸⁰ Länsstyrelsen i Jönköpings län, Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län. (2025).

Figur 64. Yttemperatur.

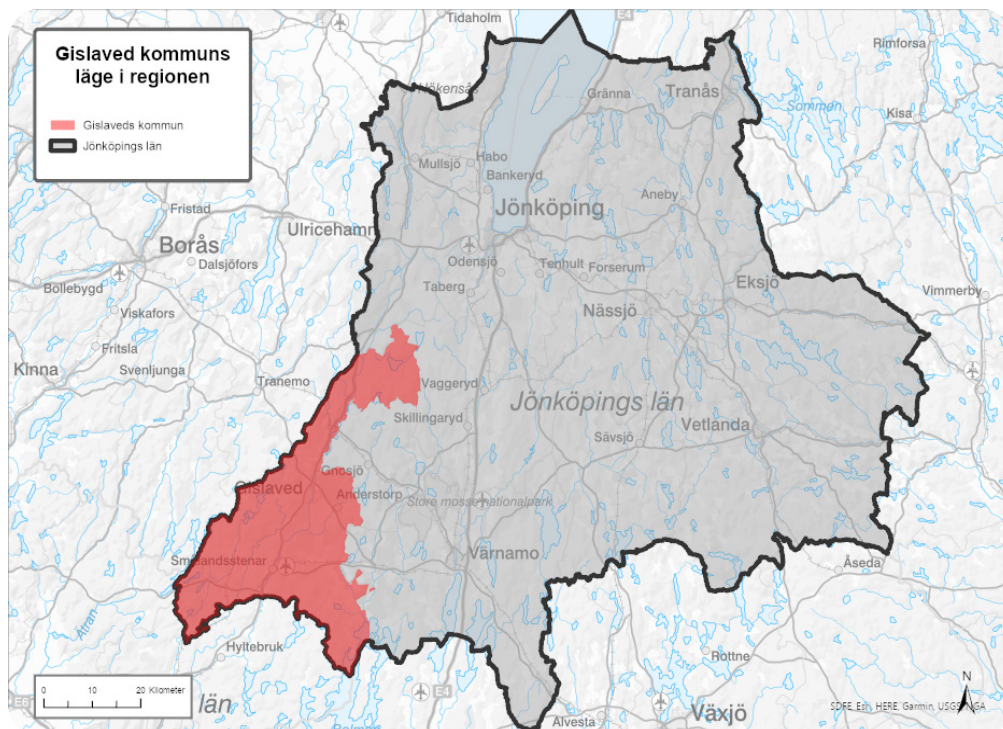
Områden i kartan som redovisar de högsta yttemperaturerna är generellt sett industri- eller verksamhetsområden alternativt områden som består av många hårdgjorda ytor som asfalterade parkeringsytor med en mindre eller ingen andel grönstruktur. Även många torvmossar och våtmarker visar en högre yttemperatur än exempelvis närliggande skogsområden. Sammantaget är det mycket viktigt att öka andelen grönstruktur i orterna för att mildra de negativa effekterna av värmeböljor.

Ställningstagandena gäller för klimat:

- En sammanhållen strategisk planering ska finnas för att möta påverkan av klimatförändringar.
- Ta hänsyn till framtida klimatförändringar i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen. Detta inom såväl tillkommande som befintlig bebyggelse. Inkluderat är:
- Ny bebyggelse ska i första hand undvikas i områden med risk för översvämning i ras, skred samt erosionsbenägna områden.
- Att åtgärder för att minimera effekterna av skyfall ska beaktas.
- Bevara och utveckla grönstruktur både för att minska risken för höjda temperaturer uppträder lokalt, och för att utgöra naturbaserad vattenhantering.
- Särskilt beakta behoven av svalka i byggnation.
- Aktivt arbeta med att skapa skuggande delområden på offentliga platser, samt i skolmiljöer utomhus.
- Planering och åtgärder ska utformas efter de klimatscenarier och klimatfaktorer som baseras på utsläppscenariot RCP 8.5.
- Åtgärder som minskar risken för påverkan på människors liv och hälsa samt säkerställer samhällsviktiga funktioner ska prioriteras.
- Klimatanpassningsåtgärder ska vara utformade efter lokala förhållanden och där åtgärder som är naturbaserade och multifunktionella prioriteras.

Regionala och mellankommunala frågor

Regionala och mellankommunala frågor har betydelse för utveckling både inom kommunen och i regionen. Gislaved ingår i region Jönköping och gränsar till Västra Götalands län, Hallands län och Kronobergs län.

Figur 65. Gislaveds kommuns geografiska läge i regionen.

Läge i regionen

Jönköpings län är beläget i mitten av Götaland och de södra delarna av Sverige, mitt mellan de största städerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Länet är därmed en viktig transitregion och ett betydande transport- och logistiknav. Genom länet passerar Europaväg 4 och Södra stambanan, båda delar av det europeiska transportnätverket (TEN-T). Även Jönköpings flygplats ingår i TEN-T⁸¹.

Gislaveds kommun, tillsammans med Vetlanda och Tranås, är enligt SKR klassad som landsbygds kommun, det vill säga en mindre kommun med större avstånd till större stad, låg ut- eller inpendling och där den största tätorten har färre än 15 000 invånare⁸². Kommunen ligger i den sydvästra delen av Jönköpings län, i länets ytterområde. Det geografiska läget medför både fördelar och utmaningar. Regionen har många viktiga kopplingar och gemensamma intressen som måste fungera väl, både mellan kommunerna i länet och gentemot angränsande regioner, vilket ställer krav på god samverkan.

Gislaveds kommun gränsar till nio kommuner: Jönköping, Vaggeryd, Gnosjö, Värnamo, Ljungby, Hylte, Falkenberg, Svenljunga och Tranemo.

⁸¹ Regionsamverkan Sydsverige, Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige. (2023).

⁸² SKR, Kommungruppsindelning, (2023)

Regional och mellankommunal samverkan

Förutom gemensamma riksintressen med angränsande kommuner och regioner finns även andra frågor som behöver hanteras över kommungränserna. Gislaveds kommun ligger i länets sydvästra del och gränsar västerut till Västra Götalands län, inklusive Svenljunga och Tranemo kommuner, söderut till Hallands län samt Hylte och Falkenberg kommuner, och sydost till Kronobergs län och Ljungby kommun. Gemensamma intressen för regional planering behöver därför samordnas med både Halland, Västra Götaland och Kronobergs län, där olika myndigheter och regioner är involverade.

Gislaved deltar i flera samverkanskonstellationer kopplade till transportinfrastruktur och kollektivtrafik. Stråksamverkan Borås–Värnamo innefattar att kommunerna Borås, Tranemo, Svenljunga, Gislaved och Gnosjö tillsammans med Boråsregionen samarbetar för att stärka samhälls- och näringslivsutvecklingen längs riksväg 27 och Kust-till-kustbanan⁸³. Kommunen är även medlem i Baltic Link, ett nätverk som syftar till att stärka transportkorridorer för produktion och konsumtion mellan Sverige/Norge och centrala samt sydöstra Europa⁸⁴. Europakorridoren är en förening som främjar samverkan mellan kommuner, regioner och branschföreträdare i Sverige och Tyskland med fokus på stambanor inom järnvägsnätet⁸⁵.

Gislaveds kommun samarbetar med Tranemo kommun inom bygg, miljö och detaljplanering sedan 2019, med en gemensam samverkansnämnd för bygg- och miljöfrågor. Kommunerna har också gemensam kalkning av sjöar, då avrinningsområden inte följer kommungränserna.

SÅM (Samverkan Återvinning Miljö) är ytterligare ett mellankommunalt samarbete som ansvarar för renhållningen i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo. GGVV-regionen, även kallad Gnosjöregionen och kopplat till den så kallade Gnosjöandan, omfattar samma kommuner och kännetecknas av ett starkt entreprenörskap och ett omfattande regionalt samarbete.

Rasjön ligger i både Gislaveds och Vaggeryds kommun. Nissan och Nissansjöarna delas med Gnosjö och Jönköpings kommun, medan Lillån och Storån även passerar Värnamo kommun. Sjön Draven ligger delvis i Värnamo kommun. Bolmenleden, även kallad "Bolmen runt", är en vandringsled runt sjön Bolmen och utgör ett mellankommunalt intresse tillsammans med Ljungby, Värnamo och Hylte kommun. Flera utpekade LIS-områden intill sjöar i kommunen utgör mellankommunala intressen, bland annat Bolmen, som delas med de kommuner som nämndes ovan, och Nissansjöarna, som delas med Gnosjö kommun. Gislaveds kommun utgörs i den norra delen av ett opåverkat område som delas med Gnosjö och Vaggeryd kommun.

För att säkerställa långsiktig VA-försörjning pågår därutöver diskussioner om samarbete och gemensam infrastruktur med flera grannkommuner. Samtidigt som ett naturgasstråk passerar både Gislaved och Hylte kommun, med gemensamma distributionsledningar även till Gnosjö och Tranemo kommun.

⁸³ Boråsregionen, Samhällsplanering- Samverkan i stråket Borås-Värnamo, <https://www.borasregionen.se/var-verksamhet/regional-utveckling/infrastruktur-kollektivtrafik-och-samhallsplanering/samhallsplanering>

⁸⁴ Vad är Baltic-Link? <https://www.baltic-link.se/vad-ar-baltic-link-association/>

⁸⁵ Om - Europakorridoren. <https://europakorridoren.se/om/>

Kommunikationer och pendling

Kommunikationer

Förutom de riksintressen som delas med angränsande kommuner och regioner finns även ett antal mellankommunala intressen, framför allt i form av de många mindre vägar som binder samman kommunerna. Med Gnosjö kommun är väg 151 och 604 särskilt viktiga för tillgänglighet och kommunikation. För Värnamo kommun har väg 151 och 153 en central betydelse. I relation till Tranemo kommun är förbindelserna mellan Hestra och Grimsås viktiga, inklusive kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar. Även väg 518 och Bolmsöleden, som ansluter till väg 555 i Ljungby kommun, utgör viktiga länkar. Det är av stor vikt att dessa vägars funktion och standard säkerställs över tid, för att upprätthålla god mellankommunal tillgänglighet och stödja fortsatt regional utveckling.

Gislaveds kommun har mellankommunala kollektivtrafikförbindelser till flera kommuner inom Jönköpings län och angränsande län, men saknar direktförbindelser till Ljungby, Falkenberg och Svenljunga. Ullared i Falkenbergs kommun är en viktig handelsdestination och kollektivtrafiken, utifrån ett mellankommunalt perspektiv, bör stärkas för att öka resandet. Kust-till-kustbanan, Nässjö–Halmstadbanan (HNJ-banan) och bussförbindelsen Tranemo–Borås bör även prioriteras med fler avgångar. Kommunen ser generellt positivt på åtgärder som stärker kollektivtrafiken till och från andra kommuner och ökar det mellankommunala resandet.

Gislaveds kommun vill prioritera ett antal infrastrukturåtgärder som även berör angränsande kommuner och som, enligt listan nedan, förväntas ge störst nytta för den egna kommunen men kan även få positiva effekter för de angränsande. Gislaveds kommun avser att prioritera följande intentioner för större infrastrukturåtgärder inom kommunen:

- **Ombyggnad av riksväg 26 Isberga – Smålandsstenar**
Berörd grannkommun: Hylte
- **Ombyggnad av riksväg 27 till 2+1-väg på sträckan Anderstorp – Bredaryd**
Berörd grannkommun: Värnamo och Tranemo
- **Elektrifiering och förbättring av Nässjö–Halmstadbanan (HNJ-banan)**
Berörd grannkommun: Hylte och Värnamo
- **Större infrastrukturensatsning öster om Smålandsstenar, ändrad sträckning för riksväg 26**
Berörd grannkommun: Hylte

- **Ombyggnation av riksväg 27 till 2+1-väg på sträckan Gislaved – Borås, till länsgränsen mot Västra Götaland**
Berörd grannkommun: Tranemo och Värnamo
- **Ombyggnation av riksväg 26 till 2+1-väg på sträckan Gislaved – Riksväg 40**
Berörd grannkommun: Jönköping
- **Förlängning av väg 604 med öst – västlig förbindelse på sträckan Anderstorp – riksväg 26**
Berörd grannkommun: Gnosjö

Pendling

Totalt pendlar 3 976 personer in till Gislaveds kommun för att arbeta, medan 3 369 personer pendlar ut⁸⁶. Enligt den regionala transportplanen kommer den största inpendlingen från Värnamo, Gnosjö, Tranemo och Hylte kommun, medan den största utpendlingen går till Värnamo och Gnosjö⁸⁷.

Handel

Kommunen har flera centrumkärnor. Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar har matbutiker, restauranger, caféer och övriga butiker, medan Reftele och Hestra har mindre centrum med liknande utbud i en mer begränsad omfattning. Burseryd och Broaryd har främst matbutik och några övriga butiker, resterande landsbygd har handel i begränsad omfattning.

Kommunen och dess kringliggande region har flera stora handels- och logistikområden som fungerar på lokal, regional och nationell nivå. Dessa områden omfattar både detaljhandel, restauranger, lager och omlastningsverksamhet, och samverkan mellan kommuner stärker handeln och logistikflöden inom regionen. Smålandia i centralorten Gislaved är en handelsnod för den egna kommunen såväl som angränsande och Fabriksrundan är ett mellankommunalt samarbete som stärker handeln i GGVV-regionen.

Turism och besöksnäring

Visitsmåland är ett gemensamt varumärke för länsturistorganisationerna i Jönköping, Kalmar och Kronoberg och erbjuder tips på sevärdheter och besöksmål. Visitisbergsregionen är en ekonomisk förening som främjar turism och omfattar Gislaved, Gnosjö och Tranemo kommun.

Isaberg, sydost om Hestra, är en populär rekreationssort med Isaberg Mountain Resort, södra Sveriges största skidanläggning, samt mountainbikearena och höghöjdsbanor. Besökare kommer främst från Sverige, men även från Danmark och Nederländerna. Inom området finns också Isaberg Golfklubb och Hestraviken Hotell och Spa. Ytterligare besöksmål med lokal, regional och nationell dragningskraft är Anderstorp Motorbana.

⁸⁶ SCB, Antal pendlare per län och kommun. (2021).

⁸⁷ Region Jönköpings län, Regional transportplan 2022-2033, (2022)

Utöver det har kommunen nio naturreservat samt många övriga natur- och sjöområden med vandrings- och cykelleder, däribland den cirka 10 mil långa Gislavedsleden mellan Kinnared och Isaberg. Mer information om natur- och friluftsliv finns redovisat i kapitel 4, avsnitt 4.6.

Vindkraft

Vindkraften i kommunen omfattar för närvarande tre parker. Två vindkraftparker, Grimsås och Grönhult, ligger delvis i Tranemo kommun, och Frostnäs finns enbart i Gislaveds kommun.

Den ökade elektrifieringen i samhället medför ett större behov av elproduktion. Kommunens strategi för hållbar utveckling betonar att produktionen av lokal förnybar energi ska öka, bland annat genom vindkraftsutbyggnad⁸⁸. Samverkan med grannkommuner vid projekt som sträcker sig över kommungränser är viktig.

Gränsöverskridande riksintressen

Riksintresseområdena sträcker sig över kommungränser och måste beaktas vid lovprövningar utanför detaljplanlagt område.

Riksintresse för kulturmiljövård	Berörd grannkommun
Finnvedens folkland	Värnamo
Ry	Hylte

Riksintresse för naturvård	Berörd grannkommun
Kättesjö mossen	Tranemo
Vattlasjöområdet	Jönköping
Radan – Svanån – Stengårdshultasjön	Jönköping
Mossjön och närliggande mossar	Vaggeryd
Ettö	Gnosjö
Nissan nedströms Nissansjöarna	Gnosjö
Anderstorps stormosse	Gnosjö
Häryds mossen och Rövamossen	Gnosjö
Draven	Värnamo
Fegen	Svenljunga och Falkenberg

⁸⁸ Gislaveds kommun. *Strategi för hållbar utveckling*. (2021).

Riksintresse för friluftsliv	Berörd grannkommun
Isaberg	Gnosjö
Fegen, Svansjöarna och Kalvsjön	Svenljunga och Falkenberg
Bolmen	Värnamo
Bolmenområdet (FG01) i direkt anslutning till kommungränsen	Ljungby
Bolmenområdet (FN 13) i direkt anslutning till kommungränsen	Hylte

Riksintresse för yrkesfiske	Berörd grannkommun
Bolmen	Värnamo, Ljungby och Hylte

Riksintresse för kommunikationer	Berörd grannkommun
Riksväg 26	Hylte och Jönköping
Riksväg 27	Tranemo och Värnamo
Nässjö–Halmstadbanan (HNJ-banan)	Hylte och Värnamo
Kust-till-kustbanan	Tranemo och Gnosjö
MSA-områden för Halmstad och Jönköpings flygplats	Sträcker sig genom flera kommuner

Riksintresse för energiproduktion	Berörd grannkommun
I direkt anslutning till kommungränsen i nordväst finns ett område av riksintresse avseende vindkraft	Tranemo

Riksintresse för totalförsvarets militära del	Berörd grannkommun
Influensområde samt stoppområde för höga objekt av nationellt intresse	Sträcker sig genom flera kommuner

Natura 2000	Berörd grannkommun
Kättesjö mossar, östra	Tranemo
Kättesjö mossar i direkt anslutning till kommungränsen	Tranemo
Ettödeltat	Gnosjö
Anderstorps stormosse	Gnosjö
Draven	Värnamo
Fegen (östra)	Svenljunga och Falkenberg
Fegen i direkt anslutning till kommungränsen	Svenljunga
Fegen-Halland i direkt anslutning till kommungränsen	Falkenberg

Vattenfrågor

Bäckshults vattenskyddsområde är beläget i både Gnosjö och Gislaveds kommun. Norr om Hestra ligger Grimsås vattenskyddsområde, som sträcker sig över både Gislaveds och Tranemo kommun. Norr om Gislaved finns vattenskyddsområdena Båraryd och Slätteryd, vilka är belägna längs gränsen mot Gnosjö kommun.

Den största delen av kommunen tillhör Nissans huvudavrinningsområde. De östra delarna ingår i Lagans huvudavrinningsområde, medan de västra tillhör Ätrans huvudavrinningsområde. Kommunen delar även grundvattenförekomster med Gnosjö och Hylte kommuner. Samverkan kring vattenkvalitet och vattenvård sker för avrinningsområdena Ätran, Lagan och Nissan genom respektive vattenråd. Länsstyrelser, jord- och skogsbruksorganisationer, företag och företrädare för vattenkraft samverkar inom vattenråden för att förbättra den ekologiska och kemiska statusen i varje avrinningsområde. Eftersom vattenområden inte följer administrativa gränser är samarbete mellan kommuner nödvändigt i vattenfrågor.

Ställningstagandena gäller för regionala och mellankommunala frågor:

- Verka för ökad samverkan och samsyn i kommunövergripande transportinfrastrukturprojekt, och ha en samsyn i arbetet tillsammans med berörda regioner och Trafikverket.
- Verka för ökad regionsöverskridande och mellankommunal kollektivtrafik med buss samt tåg. Detta tillsammans med berörda grannkommuner och kollektivtrafikmyndigheter.
- Gislaveds kommun är positiv till utökad dialog och samverkan med andra kommuner både inom ramen för befintliga forum och samarbeten och att utveckla av samarbetsområden.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

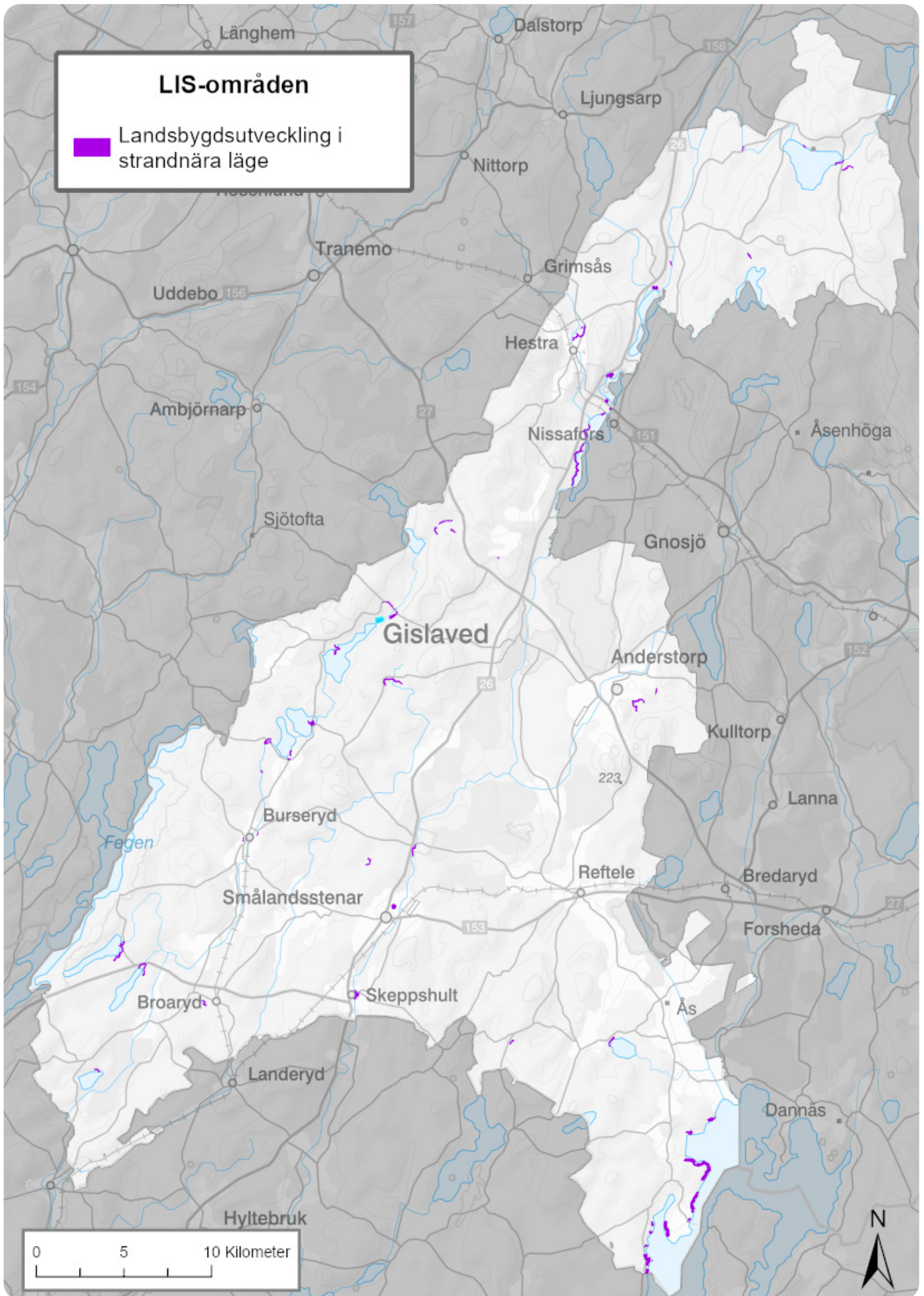
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) ger en ökad möjlighet för lokal och regional utveckling av landsbygden, är positivt ur ett socialt samhällsperspektiv och ger möjlighet till attraktiva bostadslägen såväl som ett utvecklande av turism- och friluftslivsverksamheter. Under förutsättning att reglerna för strandskydd och andra relevanta aspekter följs, ser Gislaveds kommun positivt på att möjliggöra för bebyggelse vid kommunens olika sjöar.

Översiktsplanen ska fungera som vägledning vid prövning av ansökningar om strandskyddsdispens samt vid eventuella upphävanden av strandskydd inom ramen för detaljplaneprocesser. Det särskilda skälet för landsbygdsutveckling i strandnära lägen kan tillämpas inom utpekade LIS-områden, men varje beslut ska alltid föregås av en individuell och väl motiverad prövning. De LIS-områden som pekas ut ska vara lämpliga utifrån planeringsmässiga förutsättningar, såsom möjligheten att ordna vatten och avlopp, att undvika brukningsvärd jordbruksmark samt att inte ta mark i anspråk som riskerar att översvämmas eller som är utsatt för ras- och skredrisk. Vidare ska LIS-områdena motiveras utifrån den samhällsekonomiska och sociala nytta som den planerade bebyggelsen eller verksamheten förväntas bidra med.

Gislaveds kommun har sedan tidigare upprättat en fördjupning för landsbygdsutvecklingen i strandnära lägen, med särskilt framtagna kriterier och utpekade LIS-områden som grundar sig på kommunens bedömning av väsentligt samhällsintresse⁸⁹. Kommunens utpekande av LIS-områden utgör en förutsättning för att utvecklingsidéer inom strandskyddat område ska kunna prövas vidare, och för att avsteg från strandskyddet ska kunna ske inom dessa områden. Fastighetsägare inom LIS-områden har ingen genomförandeskyldighet, utan ges enbart en möjlighet att utveckla fastigheten och potentiellt öka dess värde. LIS-områdena omfattar en begränsad del av kommunens stränder, men bedöms vara viktiga för att upprätthålla och utveckla såväl offentlig som kommersiell service, kollektivtrafik och övrig infrastruktur i kommunen och därigenom gynna den kommunala ekonomin och det sociala livet i ett större perspektiv. För central-, huvud- och landsbygdsorterna såväl som landsbygden innebär detta en samhällsutveckling som främjar en ändamålsenlig och sammanhållen struktur med bostadsbebyggelse i anslutning till kommunens orter, eller en som främjar utveckling av turism- och friluftsnäringsen i områden som är särskilt intressanta med anledning av sin natur- och landskapsbild.

Vid planering av ny bebyggelse ska natur- och kulturvärden inventeras, och strandområdets tillgänglighet för allmänheten ska bedömas. LIS-områdena har valts med utgångspunkt i att strändernas natur- och friluftsvärden ska kunna bevaras ur ett långsiktigt perspektiv. Allmänhetens tillgång till strandområden ska fortsatt vara god, samtidigt som goda livsvillkor för djur- och växtlivet säkerställs. Mer information om strandskyddet finns redovisat i kapitel 4, avsnitt 4.6, under rubriken *Skydd av naturmiljöer*.

⁸⁹ Gislaveds kommun. *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen underlag till ÖP16*. (2016).

Figur 66. Kommunens LIS-områden.

Föreslagna LIS-områden

Föreslagna LIS-områden motsvarar de områden som tidigare fastställts i Gislaveds kommunomfattande översiktsplan från 2016⁹⁰. Inga nya områden har tillkommit och inga ändringar har gjorts i de fastställda områdena. Gislaveds kommun omfattar 388 sjöar och större vattendrag med en sammanlagd strandlängd på cirka 1 300 kilometer. Vid urvalet av sjöar och områden har fokus lagts på platser där befintlig bebyggelse eller verksamheter kan kompletteras för att öka attraktionskraften, förbättra serviceunderlaget eller stärka de ekonomiska förutsättningarna för investeringar i infrastruktur och avloppslösningar. Totalt har 52 stycken LIS-områden pekats ut vid 26 sjöar och tre vattendrag. Den berörda strandlängden uppgår till cirka 500 kilometer, vilket motsvarar ungefär 7,3 procent (36,6 kilometer) av dessa stränder. Den sammanlagda ytan för de utpekade LIS-områdena är cirka 475 hektar.

Underlaget till översiktsplanen, *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen*, beskriver de särskilda kriterier som gäller för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i Gislaveds kommun. För varje LIS-område redovisas områdets förutsättningar, särskilda värden som bör beaktas samt en föreslagen utvecklingsinriktning.

I länsstyrelsen i Jönköpings läns granskningsyttrande av översiktsplanen från 2016 framgår att LIS-områdena vid Karshultasjön, Majsjön, Illeråsasjön och Kyrkesjön enligt länsstyrelsens bedömning inte uppfyller kriterierna i miljöbalken⁹¹. Länsstyrelsen delar därför inte kommunens uppfattning om att dessa områden är lämpliga för landsbygdsutveckling, utan att en utveckling vid dessa sjöar framför allt skulle komma centralorten Gislaved till gagn. Vid en överprövning av en dispensansökan vid Majsjön konstaterade Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt att: ”Mark- och miljödomstolen anser att kommunen i översiktsplanen och dess underlag på ett tillräckligt tydligt sätt har beskrivit de angivna LIS-områdena och redovisat de bedömningar som legat till grund för valet av LIS-områden i kommunen. Domstolen finner därför inte skäl att ifrågasätta kommunens utpekande av det aktuella området vid Majsjön som ett LIS-område”⁹². Mot bakgrund av detta anser Gislaveds kommun att de utpekade områdena vid Karshultasjön, Majsjön, Illeråsasjön och Kyrkesjön fortsatt ska omfattas av LIS-områdena.

⁹⁰ Gislaveds kommun. ÖP16. (2016).

⁹¹ 7 kap 18 § punkt 1 Miljöbalken (1998:808).

⁹² Växjö tingsrätt Mark- och miljödomstolen dom 2018-04-20 i mål M 1035-18.

Ställningstagandena gäller för landsbygdsutveckling i strandnära lägen:

- Ställa sig positiv till utveckling i strandnära områden enligt karta och underlagsmaterial.
- I första hand prioritera utveckling inom de LIS-områden där kommunalt VA redan finns utbyggt, eller där verksamhetsområde för VA inom detsamma kan underlättas eller tidigareläggas med hjälp av utbyggnad. Likaså prioriteras utveckling i områden där service och utbyggt kollektivtrafik redan finns etablerad, och annars skulle riskera att försvinna.
- Inte själv driva utveckling inom LIS-områdena och tar heller inte ekonomiskt ansvar för annat än det som ändå ligger inom kommunens ansvar, till exempel VA-utbyggnad, utan utvecklingen och investeringen är upp till respektive markägares initiativ.
- Se till att lokaliseringen av ny bebyggelse sker så att den inte förtar syftet med strandnära boende, bland annat utsikten över sjön.
- Se till att gällande lagstiftning efterlevs så att det inte skapas strandtomter med direkt tillgång till strandområdena, eftersom det långsiktigt skulle innebära en minskad tillgång på stränder för allmänheten inklusive närboende. Ny bebyggelse får inte heller utföras på ett sätt så att områden nära stranden ser privatiserade ut.
- Prioritera aktivt jordbruk före exploaterande intressen inom LIS-område.
- Verka för att båtplatser samlas gemensamhetsanläggningar för att minska störningarna. Bryggor kräver dispens från strandskyddet och ska uppföras på ett sådant sätt att påverkan på friluftsliv och naturvärden blir så liten som möjligt.

5

HANDLINGSPLAN

Handlingsplan

Översiktsplanen innehåller ett flertal ställningstaganden, varav vissa kräver fortsatt arbete för att säkerställa tillräckliga underlag inför framtida beslut. För att tydliggöra och sammanfatta dessa förslag har denna handlingsplan tagits fram.

Handlingsplanen möjliggör en kontinuerlig, översiktlig planering och fungerar som en första vägledning för det arbete som behöver genomföras efter översiktsplanens antagande. Planen kan också användas som ett verktyg vid uppföljning av översiktsplaneringen. Vissa åtgärder kan komma att justeras, tas bort eller kompletteras med nya insatser under handlingsplanens genomförande. I tabellen nedan används en skala från 1 till 4 som knyts till respektive åtgärd. Stegen kan i princip tolkas enligt följande:

1. Krav på framtagande enligt lagstiftning och/eller högst angeläget.
2. Kommunen ser detta som högst angeläget utifrån kommunala behov.
3. Kommunen ser detta delvis angeläget utifrån kommunala behov.
4. Kommunen ser detta som måttligt angeläget utifrån kommunala behov.

Åtgärd	Varför är det viktigt	Prioritet	Lagkrav
Handlingsplan för bostadsförsörjning	Skapa förutsättningar för samtliga i kommunen att leva i goda bostäder, och främja åtgärder för en god bostadsförsörjning.	1	Ja
Handlingsplan för nedlagda avfallsdeponier	Ersätter nuvarande som är framtagna 2014, arbete med ny handlingsplan pågår.	1	Ja
Energiplan	Arbete med ny energiplan pågår och beräknas vara antagen det första kvartalet 2026.	1	Ja
Risk- och sårbarhetsanalys respektive planer för: ras, skred, erosion, skyfall, översvämning, dagvattenhantering och "hots-pots"/svalka. Samt kontinuitetsplanering och krisledningsplan	Ersätter "Plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser" (2021) och "Plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser" (2021) respektive "Handlingsplan för samhällsskydd och säkerhet" (2021). Arbete pågår i delar av detta.	1	Ja
Bebyggelseinventering av landsbygden	Bebyggelseinventeringar finns för samtliga orter, saknas för landsbygden och det behöver inventeras innan den övergripande kulturmiljöplanen kan tas fram. Sedan den 1 december 2025 har kraven i plan- och bygglagen skärpts avseende särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden.	1	Ja/Nej

Kulturmiljöprogram	Ta tillvara och eventuellt utveckla kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Ersätter "Kulturpolitiskt program" (2002) i de delar som är kopplade till planeringen av den fysiska miljön. Sedan den 1 december 2025 har kraven i plan- och bygglagen skärpts avseende särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden. Dessa ska nu identifieras och beskrivas i ett planeringsunderlag.	1	Ja/nej
Ett eller flera trafikstrategiska dokument (trafik- och mobilitetsstrategi samt trafik- och mobilitetsplan, omfattande samtliga trafikslag) inklusive kollektivtrafik. Istället för separata planer för varje trafikslag (såsom cykelplan och/eller elbilsstrategi). I det fall aktuella, separata planer finns framtagna, arbetas dessa in i ett övergripande sådant	För att utveckla översiktsplanens intentioner kopplat till transportinfrastruktur, kollektivtrafik samt mobilitet i stort. Arbeta med cykelplan pågår, ska antas första kvartal 2026. Ersätter: kollektivtrafikstrategi (2011), handlingsplan för kollektivtrafikstrategi (2011), riktlinjer för utveckling av GC-nätet med flera.	1	Nej
Realisering och genomförande av visionsdokumenten "Gislaved 2040" och "Brotill bro"	För att möjliggöra bostads- och centrumutveckling i Gislaved och Anderstorp.	1	Nej
Markförsörjningsstrategi eller en så kallad utbyggnadsplan	Är en del av genomförandestrategin för översiktsplanen (inklusive bostadsförsörjning och mark för industri- och handelsetableringar).	1	Nej
Masshanteringsstrategi (bör även omfatta strategier för omhändertagande av miljöfarliga massor)	Nuvarande avfallsplan är framtagen 2024. Implementering och genomförande är angeläget.	2	Nej
Avfallsplan (genomförande)	Nuvarande avfallsplan är framtagen 2024. Implementering och genomförande är angeläget.	2	Ja. Gäller själva planen.
Parkeringsnorm och parkeringsplan	Att möjliggöra för en hållbar parkeringsmarknad respektive parkeringssituation i kommunen. Är en pendang till trafikplan.	2	Nej
Översyn av gällande detaljplaner	För att bättre möta behov av mark och bebyggelse; samt utvärdera och marknadsföra lediga tomter och mark.	2	Nej
Strategi för hållbar utveckling	Nuvarande strategi är framtagen 2021. Översyn ska ske varje mandatperiod.	2	Nej
Naturvårdsplan	För att redogöra hur skyddsvärd natur ska tillvaratas. Inklusive utveckling av arbetet med ekosystemtjänster.	2	Nej

Grönstrukturplan	För att redogöra hur fysisk planering för en grönare livsmiljö ska ske. Strävar mot inventering, analys och riktlinjer för den fortsatta planeringen på strategisk nivå, inklusive ekosystemtjänster. I övrigt hänvisning till stadsmiljöprogram.	2	Nej
Översyn och framtagande av en LIS-plan	Kommunalpolitiskt önskemål att se över och även utöka LIS-områdena. Översyn bör även omfatta uppföljning av vilken effekt LIS har haft på utvecklingen inom de utpekade områdena.	4	Nej
Bredbandsstrategi	Underlag för utveckling av den digitala infrastrukturen.	4	Nej

6

KÄLLOR

Artskyddsförordningen (2007:845).

Baltic-Link, Vad är Baltic-Link? Tillgänglig på: <https://www.baltic-link.se/vad-ar-baltic-link-association/>

Boråsregionen Samhällsplanering, Samverkan i stråket Borås–Värnamo. Tillgänglig på: <https://www.borasregionen.se/var-verksamhet/regional-utveckling/infrastruktur-kollektivtrafik-och-samhallsplanering/samhallsplanering>

Boverket, ÖP-modellen. Senast granskad 17 december 2025 (2025).

Elsäkerhetsverket, Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur starkströmsanläggningar ska vara utförda (Elsäk-FS 2022:1).

Europakorridoren, Om Europakorridoren. Tillgänglig på: <https://www.europakorridoren.se/om/>

Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Förordning om hushållning med mark- och vattenområden (1998:896).

Förordning om omgivningsbuller (2024:675).

Gislaveds kommun, Bredbandsstrategi med mål för Gislaveds kommun 2014–2020 (2014).

Gislaveds kommun, Idé- och gestaltungsprogram för Gislaved 2040 – Mötesplatsen vid Nissan (2019).

Gislaveds kommun, Idé- och visionsprogram för Anderstorp – från bro till bro (2020).

Gislaveds kommun, Jordbruksmarkskartering – Gislaveds kommun. Slutversion (2024).

Gislaveds kommun, Kommunplan 2023–2026 (2023).

Gislaveds kommun, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen – underlag till ÖP16 (2016).

Gislaveds kommun, ÖP16 (2016).

Gislaveds kommun, Riktlinjer för bostadsförsörjning (2022).

Gislaveds kommun, Riktlinjer för dagvattenhantering (2025).

Gislaveds kommun, Sammanträdesprotokoll kommunfullmäktige 29 april 2024, KF §44 (2024).

Gislaveds kommun, Strategi för hållbar utveckling (2021).

Gislaveds kommun, Strategisk miljöbedömning inklusive hållbarhetsbedömning – Gislaveds översiktsplan (2025).

Gislaveds kommun, VA-plan (2020).

Havs- och vattenmyndigheten, Föreskrifter om kalkning av sjöar och vattendrag (HVMFS 2013:27).

Jordbruksverket, Betesmarkens användning efter kommun, gröda och år (2024a)

Jordbruksverket, 2024b. Betesmarkens användning efter Kommun, gröda och år. (2024b).

Kulturmiljölag (1988:950).

Lag om allmänna vattentjänster (2006:412).

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387).

Lag om valfrihetssystem (2008:962).

Länsstyrelsen i Jönköpings län, Beslut om utvidgat strandskydd i Gislaveds kommun, 24 november 2014 (2014).

Länsstyrelsen i Jönköpings län, Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län (2025).

Miljöbalk (1998:808).

Miljöprövningsförordning (2013:251).

Plan- och bygglag (2010:900).

Region Jönköpings län, Regional transportplan 2022–2033 (2022).

Region Jönköpings län. Region Jönköpings län Resvaneundersökning (2024).

Regionsamverkan Sydsverige, Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige (2023).

Regeringen, Mål för framtidens resor och transporter: Proposition 2008/09:93. Tillgänglig på: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2009/03/prop.-20080993> (2009).

Regeringen, Mål för transporter och infrastruktur. Tillgänglig på: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/transporter-och-infrastruktur/mal-for-transporter-och-infrastruktur/>

SCB, Folkmängd efter region, civilstånd, ålder och kön. År 1968–2024. (2024a). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/

SCB, Folkmängd efter region, inrikes/utrikes född, ålder och kön. År 2024–2070. (2024b). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0401__BE0401A/BefProgRegFakN/

SCB, Antal hushåll per region efter hushållstyp. År 2011 – 2024. (2024c). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101Y/HushallDesoTyp/

SCB, Antal personer per hushåll efter region och boendeform. År 2012 – 2024. (2024d). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0111__HE0111A/HushallT29/

SCB Antal och andel hushåll efter region, boendeform och hushållets storlek. År 2012 – 2024. (2024e). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0111__HE0111A/HushallT26/

SCB, Antal lägenheter efter region och hustyp (inklusive specialbostäder). År 2013 – 2024. (2024f). Tillgänglig på: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BO__BO0104__BO0104D/BO0104T01/

SCB – Statistiska centralbyrån, Antal pendlare per län och kommun (2021).

SCB – Statistiska centralbyrån, Demografiska rapporter 2024:3 – Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2024–2040 (2024).

Skogsstyrelsen, Natura 2000. Uppdaterad 2 maj 2025. Tillgänglig på: <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/natura-2000/> (2025)

Skogsvårdslag (1979:429).

Socialtjänstlag (2025:400)

Strålsäkerhetsmyndigheten, Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2008:18) (2008).

Sveriges geologiska undersökning, Erosion. Senast granskad 12 november 2020. Tillgänglig på: <https://www.sgu.se/om-geologi/jord/fran-istid-till-nutid/erosion-och-igen-vaxning/erosion/> (2020).

Sveriges geologiska undersökning, Skred och ras. Senast granskad 23 september 2023. Tillgänglig på: <https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/skred-och-ras/> (2023).

Väglag (1971:948).

Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, Dom 20 april 2018 i mål M 1035-18 (2018)